

DIGITÁLNÍ NOMÁD

Elektronická kniha (e-book) verze 1.0
Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této knihy nesmí být šířena bez výslovného souhlasu autora.
Děkuji za respektování.

Digitální Nomád

Cestuj po světě a pracuj odkudkoli

Martin Rosulek

Obsah

Úvod	4
Od nomádství až do současnosti	5
Moje cesta k digitálnímu nomádství	10
Digitální nomádi	17
Kdo to jsou digitální nomádi	17
Strach	23
Komfortní zóna	29
Zákon přitažlivosti	32
Bucket list a Impossible list	34
Jak se připravit na první cestu	37
Plánování cesty	37
Co s věcmi v ČR? A bydlení?	39
Vyžadované dokumenty	43
Prokázání zpáteční letenky	46
Mezinárodní očkovací průkaz	54
Mezinárodní řidičský průkaz	57
Plná moc	58
Příruční zavazadlo	63
Cestovatelský zápisník	65
Očkování	67
Letenky	72
Pojištění	81
Platební karty a peníze	85
Elektronika a příslušenství	89
Další vybavení na cesty	95
Na nomádké cestě	99
Bydlení	99
Životospráva	102
Nemoc na cestách	106
Základy smlouvání	109
Bezpečnost	112
Práce na místě	117
Jak najít práci v zahraničí	118
Volunteering (dobrovolnictví)	121
Working Holiday	123
Kanada	125
Austrálie	128
USA	133
Nový Zéland	135
Práce na dálku	138
Pracovní prostředí	142
Coworking centra	145
Zaměstnanec jako digitální nomád	148
Formy podnikání	152
Příjem a danění	158
Posílání peněz do zahraničí anebo ze zahraničí	161
Nápady na podnikání	164
Právní minimum	172
Pro podnikání užitečné	180
Techniky pro práci	184
Internet na cestách	190

Časový posun	193
Pracovní možnosti	196
Jak najít práci na dálku?	196
Mikrozakázky	198
Práce, které může dělat každý	200
Prodej	201
Affiliate	205
Fotografování a video	207
Fotobanky	211
Blogování	215
Umělci	221
Výuka cizích jazyků	223
Marketing	226
Copywriting a práce s textem	229
Mikro-darování od fanoušků	232
To, co byste nečekali	233
Webové stránky	236
Doména a hosting	236
Wordpress	236
Jak psát a SEO základy	239
Marketingové kanály	244
Užitečné nástroje	251
Nejoblíbenější destinace	259
Maroko	260
Střední Amerika	262
Řecko	270
Portugalsko	271
Španělsko	272
Kanárské ostrovy	273
Thajsko	274
Vietnam	276
Bali	278
Jak se udržet v životním stylu digitálního nomádství	281
Co-living	281
Expirace	282
Ranní rutiny	284
Spánek	285
Visa Run	288
Flag Theory, vlajková teorie	288
Globální občané	291
Budoucnost	293
Finanční svoboda a pasivní příjem	297
Seznam doporučených knih	302
Seznam doporučených podcastů	306
Eventy, konference a srazy	309
Další vzdělávání	312
Poslední překážky	317
Negativní stránky nomádstkého života	317
Jak překonat poslední překážky	326
Přes noc se digitálním nomádem nestanete	330
Jak to vidím dnes	332
Máme 5 možná 6 smyslů, proč preferujeme pořád ten jeden?	332
Poděkování	335

Úvod

Každé naše další období vytváří prostor pro nový růst. Každým rokem za sebou zavřeme jedny dveře a opustíme tak další místnost. Spustíme oponu, aby jeviště mohlo být připraveno pro novou scénu. Usilujeme o změnu. Proto jsme se vydali na naši životní cestu. Náš vnitřní hlas je hybatelem, který nás žene vpřed. Mnohdy sníme o naději, doufáme v úspěch. Nikdy nevíme jistě, koho na své pouti potkáme, kdo nás ze všech neznámých na tomto světě podpoří. Dotkne se našeho srdce. Přijme část bolesti našich zkoušek. Sníme a oddáváme se. Některé sny jsou nespílitelné, jiné jsou... fantastické. Záleží na tom, čemu se odhodláme věřit, do jakých vod se odvážíme vstoupit. Na přídi naší lodi jsme schopni dlouhé dny a týdny vzhlížet do mlhy. Snažíme se rozpoznat, chceme poznávat a odhalovat. Nové pocity. Nový svět. Jsme scénáristou i hlavními hrdiny.

Vybaveni notebookem následujeme své sny.

Vzdálenost je iluzí. Žijeme ve světě, kde letadla a komunikační technologie náš svět zmenšily a nabídly nám neuvěřitelné možnosti. Ocítáme se na začátku revoluce, která změní způsob práce i naší zábavy.

Od nomádství až do současnosti

Už jako malé děti jste často slyšeli o nomádství, aniž byste si to uvědomovali. Pohádky v sobě skrývají příběhy menších i větších nomádů. Pamatujete, jak hlavní hrdina musel vyrazit na cesty? Někteří se vydali do světa, aby se naučili novému řemeslu, jiní se vypravili do království za sedmero horami, aby osvobodili princeznu, zabili temného kouzelníka anebo tříhlavého draka. Důležité sdělení není pouze na samém konci pohádky, kdy hrdina zachrání království, usedne na trůn a lidé oslavují svého nového, moudrého a spravedlivého krále.

Na cestě do neznáma procházel hlavní hrdina řadou životních zkoušek. Musel překonávat řadu nástrah, několikrát možná neuspěl, ale cestu nevzdal. Neustále před sebou viděl svůj cíl. Během své výpravy nabyl řadu zkušeností, naučil se nové dovednosti a schopnosti.

Nomádství ale není spojeno jen s pohádkami. Už v minulých dobách byl např. vstup do cechu tovaryšů podmíněn výpravou do světa a splněním nějakého úkolu. Pokud se zamyslíme nad osidlováním naší planety, můžeme s určitým odstupem říci, že na počátku každé kultury stojí nomádi. Ti, kteří se vydali ze svého domova objevovat neznámé.

Touha po poznání a lepším životem nás odjakživa povzbuzovala k tomu, abychom nezustávali celý život na stejném místě.

Přestože dnes je osídlen už každý kousíček naší planety a neznámé jako by neexistovalo, stále cítíme prostor pro nové objevování. Uvědomujeme si totiž, že putování po krajině není tolik o konkrétním místě, jako o tom, jak nás to dané místo ovlivní.

Stefajn Zweig o tom píše: „Naším opravdovým osudem je možná být věčně na cestě, neustále litovat a nostalgicky toužit, stále dychtit po odpočinku a bez přestání bloudit. Posvátná je ve skutečnosti jen ta cesta, jejíž cíl neznáme, ale po které přesto vytrvale jdeme, kráčeje temnotou vstříc nebezpečí, aniž víme, co nás čeká.“

Závěr pro někoho může znít už poměrně strašidelně, ale s podstatou vyřčeného se mnozí dokáží ztotožnit. Totiž, že jako lidské bytosti potřebujeme jít za svými cíli a naplňovat své touhy a sny. Není to cíl, jehož dosažení nás uspokojí. To skutečné životní naplnění získáváme postupně právě z vykonané cesty, zážitků, které jsme prožili a zkušeností, které jsme nově nabyl.

Nomádi nového tisíciletí vedou dynamický a spontánní způsob života, který je založený na spojení práce a cestování. Získávání různorodých zkušeností a

cestovatelských zážitků je vede k neustálým přesunům a poznávání nových míst a kultur.

S historickým nomádstvím jsou často spojováni kočovníci, kteří se přesouvali z místa na místo, a to především z pracovních důvodů. Byli to obchodníci a vyrazili na cesty převážně s obchodními úmysly.

U novodobých nomádů tím impulzem k pohybu není samotná práce, ale je to nějaké životní naplnění. To může být různé, od touhy cestovat, poznávat tradice jiných kultur přes experimenty s jídlem, učení se nových jazyků až po zažívání nepoznaného, překonávání vlastního já či dokonce nějaký vyšší smysl nebo poslání.

Práce je pro moderní nomády důležitá ze dvou důvodů. Jednak jim umožňuje naplňovat životní touhy a jednak (to je v tom ideálním případě) samotná práce je realizuje natolik, že jsou o krůček blíže ke svým snům.

Životní styl digitálních nomádů dokazuje, že nemusíte zůstat u tradiční práce, každodenně docházet do fabriky či kanceláře a po osmi odpracovaných hodinách jít frustrování domů.

Doba se mění. Náš svět se mění. Častokrát je včerejší rovnice úspěchu zítřejším receptem pro neúspěch. Ale někteří lidé se nemění několik let! Jsou to lidé, kterým se v určitou hodinu zastavily hodinky a oni už v tom čase jen setrvávají. A jejich rady, které slycháváme, se také bohužel často nemění. A tak musíme přece chodit pěkně do školy a mít dobré známky. Po škole si najít práci ve velké společnosti, která by jen horko zkrachovala a my tak budeme mít jistotu. Jistotu v dnešní tak nejisté době. Rychle si máme pořídit auto na leasing a v nejlepší případě hned jak dostaneme pracovní smlouvu na dobu neurčitou také hypotéku na pěkný domeček. Vždyť jsou nízké úrokové sazby! Už nikdy si nepůjčíme peníze tak levně. A pak už se můžeme zuby nehty držet každý měsíc, protože nám visí na krku x tisíc pravidelných splátek.

Co se to stalo? Žijeme na dluh, to se stalo! Většina lidí stále věří v osmi hodinovou pracovní dobu. Věří, že musí chodit do práce, aby měli peníze. Za peníze si pak koupí to, co zrovna potřebují. Jsou přesvědčeni o tom, že pokud něco chtějí, musí odpracovat více hodin, aby získali více peněz. Ti chytřejší pracují proto, aby byli povýšeni, získali lepší pracovní pozici a měli ještě více peněz. Budou si toho totiž moci dovolit více, pořídit si, co skutečně chtějí, aniž by se museli omezovat. A tím si prý zajistí svoje štěstí. Po pár letech šplhání na korporátním žebříku se dostaví dost možná profesní vyhoření a my si uvědomíme, že dovolená rozdělená na 2 a 2 týdny nám vlastně asi nestačí.

Chceme změnu. A tehdy si většina z nás uvědomí, že peníze neřeší naše problémy. Proč mít v garáži vodní skútr, který vytáhneme na vodu dvakrát do roka? Proč

vykonávat práci, která nám dá více peněz, ale zničí nás a my si pak za ty peníze léčíme vlastní zdraví? Vždyť to nedává smysl!

Ve skutečném světě je zapotřebí něčeho jiného než jen ukazování vysokoškolských diplomů, 10 hodinové pracovní doby, slibování a ustavičného poslouchání příkazů. Mám za to, že se tomu říká kuráž, opovážlivost, být pánem situace, smělost, odvaha, mazanost a troufalost. Ve skutečném světě spíš uspějí odvážní než inteligentní.

Nějak jsme ale bohužel uvěřili tomu, že náš život ovlivňuje mnoho věcí. Jsme příliš malí na to, abychom se tomu všemu postavili. Celý systém je příliš velký na to, abychom my jako jedinci změnili to, jak funguje...

Ale to není pravda! Náš život ovlivňujeme především my sami. Ano, vítr sice nezměníme, ale můžeme přizpůsobit své plachty a určit nový směr lodi. Ty největší omezení si vytváříme uvnitř nás. Nebezpečné na tom je především to, že lidé v této chvíli myslí jen na omezení, které mají v hlavě. Ale tady jde především o naše srdce - o naše touhy a sny!

Přestaňte se dívat na to, kde jste, a začněte se dívat na to, kde byste mohli být. Nejde tolik o to, kým jste byli, jako o to, kým se chcete stát. Jen si představte, jaké by to bylo žít život svých snů. Neomezujte se, popusťte fantazii. Zavřete oči a začněte kreslit svůj vlastní svět. Nechte kreslit své srdce a poddejte se jakékoli myšlence, která k vám přijde.

Koupíte si snad džíny velikosti L, protože většina prý nosí velikost L? Samozřejmě, že ne. Nedovolte, aby vám ostatní říkali, co chcete.

Musíme být odvážní dost na to, abychom nepřestávali snít. Nikdy!

Nezáleží na tom, kde teď právě stojíte. Nezáleží na tom, kolik je vám let. Co na tom, že teď neumíte nic (resp. nejste si vědomi, že byste uměli), co by se dalo skloubit s cestováním a prací odkudkoli. Člověk dokáže vymyslet milion a jeden důvod proč nemůže a proč právě on zrovna ne.

Už jste někdy viděli slona, jak čeká před cirkusovým stanem? Trpělivě čeká a lehce přešlapuje, stojí upoután ne zrovna silným provazem ke kolíku v zemi. Proč ten slon prostě nevytrhne kolík a neutěče na svobodu? Určitě na to sílu má!

Když je slon mladý, kolík je dostatečně pevný na to, aby slona udržel. Přestože se mladý slon snaží utéci, kolík ho drží na místě a slon si přitom ještě odře nohu. Takto to zkouší několikrát (několik set krát), až si uvědomí, že nikam utéci nemůže. Až přijde den, kdy slon uvěří, že zůstane po zbytek života uvázan ke kolíku. Cvičitelé už nemusí

vázat velké slony pevnými řetězi. Stačí jen slabý provaz. Slon totiž ztratil veškerou víru a sám přece dobře ví, že nemá sílu na to, aby kolík vytrhl a utekl na svobodu.

Nepodobáme se trochu v přemýšlení tomu slonovi?

Být schopen cestovat 365 dní v roce a u toho spokojeně pracovat pro vás možná teď zní bláznivě. Lidé jsou většinou přesvědčováni, aby ničemu nevěřili, než aby věřili příliš mnoho. Eli Whitney mu se smáli, když představil svou čističku vlny. O pár let později už přicházely kopie, tak skvělý vynález to totiž byl. Dokonce i Henry Ford se inspiroval. Thomas Edison prohlásil, že vynález je 1% inspirace a 99% dřiny. Sám byl z počátku neustále odmítán a nikdo mu nevěřil. Své první elektrické světlo instaloval do kancelářské budovy úplně zadarmo.

První šicí stroj byl na kousky rozdrčen samotnými řemeslníky, protože nechtěli ztratit ruční práci! Tak moc se společnost brání pokroku! Není divu, že dnes stávkují taxikáři a haní službu Uber a podobně.

Naše cesta nebude v žádném případě jednoduchá ani snadná. Tak jako hrdinové v pohádce, kteří se vypravili do světa, i nás čekají změny, překážky a dílčí prohry.

Ještě v 18. století lidé pohrdali myšlenkou vlakové dráhy. Mysleli si totiž, že jet rychleji, než čtyřicet šest kilometrů za hodinu by zastavilo krevní oběh. Neuvěřitelné, že? Tohle je ukázkové omezení cirkusového slona!

V bonusu Rozhovory s českými digitálními nomády si můžete přečíst desítky příběhů těch, kteří se už vydali na cestu digitálního nomádství a spojují práci s cestováním v jedinečný životní styl. Každý ho vede trochu odlišně, někteří cestují po světě skutečně celé roky v kuse a jiní preferují zázemí domova, odkud vyrážejí na své pravidelné výpravy. Někteří jsou už tzv. za vodou, ale je tu mnoho z těch, kteří stále ještě bojují a překonávají nejrůznější nástrahy nového životního stylu.

Především je potřeba si uvědomit, že se jedná o jedince z České republiky. Konec výmluv, jsou to prostě vaši sousedi, měli de facto stejnou startovací čáru a dokázali to. Prostě to jde!

A co víc, lidí, kteří utíkají od starého modelu životního stylu a pouští se do cestování a práce na dálku je stále více. Nyní je potřeba vzít odpovědnost do vlastních rukou a začít postupně proměňovat svůj vlastní život směrem ke svým vlastním snům a cílům. Budoucnost, po níž toužíte a sníte, začíná dnes.

Nečekejte na žádnou mimořádnou chvíli. Nepotřebujete více síly ani schopností. Ať už jste kdekoli, musíte začít s tím, co máte. Myšlenky na to, co nemáte a druzí mají, jsou

naprosto zbytečné a co víc, odvádí vás z vaší vlastní cesty. Dělejte, co můžete s tím, co máte, a tam, kde jste.

Pokud cítíte, že pouhé 4 týdny dovolené za rok jsou málo a chtěli byste cestovat častěji, pak držte v ruce správnou knihu.

Řadě lidem ale nejde o dovolenou jako spíše o náplň práce. Ta je totiž nenaplňuje. Necítí se realizováni. Navíc v tom může být řada dalších faktorů, které nepřispívají celkové atmosféře. Arogantní šéf, ne příliš dobrá spolupráce v týmu, hloupé úkoly a nepřiměřené termíny odevzdání.

Právě osobní a profesní realizace byla mým vlastním důvodem, proč jsem se vydal na cestu nomádství. V dnešní době považujeme za důležité více než kdy jindy právě osobní a profesní realizaci. Navíc si uvědomujeme, že tyto dvě složky nelze oddělovat a vzájemně se prolínají. To jen přidává na fakt, že musíme být velmi opatrní při výběru své pracovní činnosti. Je nanejvýš potřebné, aby nás rozvíjela nejen po pracovní stránce, ale právě i po té osobní. A právě tato symbióza profesního a osobního růstu je pro moderní digitální nomády zásadní.

Dnes a v budoucnu nám nebude stačit, abychom si odpracovali 8 hodin činností, která nás nebaví a poté měli svůj vlastní volný čas pro činnosti, které nás baví. Vzpomínáte na upoutaného slona u cirkusového stanu? Pouta, která cítíme my, jsou jiná, ale přesto vykazují podobné znaky jako tomu bylo u slona - je to strach, nejistota, neznalost, pohodlí, atd. V knize se podrobně věnuji jednotlivým faktorům, které nás drží v zajatých starých kolejích. Abychom je mohli překonat, je potřeba je nejprve poznat.

Pokud vám ovoce, které jíte, nechutná a chcete jíst lepší ovoce, musíte nejprve změnit kořeny. Jestli chcete změnit viditelné (dost často je to výsledek), musíte začít neviditelným (dost často je to akce/činnost/práce). Potřebujeme se pustit do práce. Nikdy ale nezměníme své chování, pokud nezměníme myšlení. Značná část knihy je věnována tomu, jak nastavit své myšlení, abychom byli připraveni na svoji vlastní cestu. Krok po kroku budeme transformovat své vnitřní já.

V knize najdete spoustu cestovatelských a pracovních tipů, rad a doporučení. Jsou zaměřeny na to, abyste byli připraveni tzv. v plné polní. Vyzbrojení až po uši. Příprava, to je právě teď to, co děláte. Vnitřně se připravujete a nasáváte informace. Těžko na cvičišti, lehko na bojišti.

Ve chvíli, kdy zvednete palec na stopování anebo třeba rezervujete letenku, ocitáte se na bojišti. Cílem této knihy je připravit vás na nejčastější situace, do kterých se jako cestovatel a digitální nomád chtít nechtě dostanete.

Jestliže budete očekávat, že se k vám svět bude chovat spravedlivě, protože jste dobrý člověk, je to stejné, jako když očekáváte, že na vás býk nezaútočí, neboť jste vegetarián.

Tak to samozřejmě nefunguje. Víra je důležitá. Ale je bezcenná, pokud s ní nepracujete ve větší hloubce. A v některých případech se hloubkou rozumí vaše aktivita.

Vaše spolupráce a aktivita bude nutná. Pouhým čtením a studiem nevyřešíte své problémy a nestanete se lepším člověkem. Ve slavném filmu The Matrix nabídl Morpheus červenou a modrou pilulku Neoovi, protože mu chtěl ukázat reálný svět a nikoli ten, který doposud Neo viděl. Samotné rozhodnutí už bylo na Neoovi.

Znáte tu hádanku, sedí takhle 6 vrabců na silné větvi starého stromu, když najednou uvidí dravce, jak se k nim blíží. 3 z nich se rozhodnou odletět. Kolik jich zůstalo na stromě?

Samozřejmě že 6. Rozhodnutí je pouze rozhodnutí a žádná akce. Neo v Matrixu se musel nejen rozhodnout, ale také si pilulku vzít a spolknout ji.

Přemýšlení je důležité, ale věci se dají do pohybu až pokud něco skutečně uděláte. Akci, činnosti, práci dávám obrovský důraz a v knize vás povedu právě tímto směrem. Mám za to, že je to jediná možná cesta, jak uspět.

Moje cesta k digitálnímu nomádství

Tu největší cestovatelskou vášeň ve mně probudila Austrálie. Ve čtvrtém ročníku na vysoké škole jsem se rozhodl přerušit studia a odjet do Austrálie získat pracovní zkušenosti. Bohužel Austrálie nenabízí Working holiday program, a tak jsem musel odjet studovat, abych dostal víza na delší dobu a mohl legálně pracovat.

Mohl jsem si vybrat bližší část zeměkoule, ale z nějakých vnitřních důvodů mě táhla právě Austrálie. Na vysoké škole jsem cítil, že musím dříve, než ji dokončím, získat nějaké pracovní a světové zkušenosti. Zkoušel jsem Erasmus, ale na právnické fakultě jsme měli skutečný přetlak, a nabízené školy v Polsku jsem odmítl. Hledal jsem větší exotiku.

Před odjezdem do Austrálie potřebujete celkem dost peněz, ale pokud člověk pracuje, našetřit dokáže. Já jsem při škole pracoval 2 roky v IBM, a to nejsem aťák (IT). Dělal jsem podporu vývojářskému týmu, který dodával software pro ČEZ. Skvělá kombinace, která mi pomohla splnit si svůj první velký sen.

Hned první dny v Sydney jsem zažíval všelijaké WOW a AHA momenty. Mnoho z nich by se dalo nazvat „mé poprvé“. Zažívat „poprvé“ je neuvěřitelně emotivní, vzrušující a fascinující. Člověka to doslova pohltí. „Poprvé“ jsou jako první lístečky stromu, který se probouzí ze zimy. Pokud jsme na cestách, zažíváme nové věci mnohem častěji. Můžeme být zcestovalí, ale rozmanitost všech koutů světa doslova garantuje, že budeme zažívat stále nějaké své poprvé. A je na každém z nás, kolik takových stromů

objeví. Tam venku na nás totiž čeká dobrodružství a vlna zážitků, na které můžeme dlouho vzpomínat.

Austrálie je nádherná země. Žít v Austrálii ale není jednoduché, a to především z důvodu vysokých životních nákladů. Dokázal jsem si najít práci za pouhý týden, a tak jsem hned od začátku vydělával australské dolary. Kdybych šel standardní cestou životopisů a reakcí na inzeráty, možná by to trvalo déle. Byli tam i tací, kteří po měsíci stále nebyli zaměstnaní. Já jsem promluvil s pár spolužáky na škole a ti mě doporučili. Jednoduchá a velmi účinná metoda, jak si najít v zahraničí práci. Vlastně výhoda toho, že jsem studoval, protože chtěl jsem měl kolem sebe kupu kamarádů.

Když se blížila expirace mých studentských víz, rozhodoval jsem se, kam pojeďu s našetřenými dolary cestovat. Nakonec u mě vyhrála Jihovýchodní Asie. Následovaly dva měsíce neuvěřitelné jízdy s mým francouzským kamarádem, kdy jsme s bařůžkem procestovali Thajsko, Kambodžu, Vietnam a Laos.

Tohle byla poslední tečka a já jsem věděl, že až se vrátím domů, věci nemohou zůstat při starém. Tenhle rok byl pro mě ohromnou změnou. Já jsem ji však přivítal s otevřenou náručí. Cestování se mi dostalo pod kůži a já už nechtěl přestat. Podíval jsem se na mapu a viděl ten obrovský rozměr, kolik dalších fantastických míst tu na mne čeká.

Austrálie mě naučila hodně. Když jsem přiletěl na letiště do Sydney, měl jsem pocit, že nikomu nerozumím. Nejhorší byly telefonáty, to nešlo nic rozumět. Po pár týdnech jsem však poznal, že nejde o to, jak dobře anglicky v tuhle chvíli umím, ale jde o to, jak rychle se dokážu anglicky naučit.

Poprvé jsem spal na hostelu, a to v pokoji se 16 postelemi. Jeden ze spolunocležníků svačil, druhý seděl na zemi a nabíjel si mobil, třetí zrovna vyšel ze sprchy, čtvrtý se snažil spát, jedna holka brečela a druhá jí tam uklidňovala, další právě něco vyhazoval do odpadkového koše, který byl uprostřed místnosti... Mno, byl to zážitek!

Naučil jsem se spokojeně trávit chvíle sám se sebou a naučil jsem se být dobrým parťákem v kolektivu, třeba jen u pivka v hospůdce. Naučil jsem se mluvit s neznámými lidmi a užívat si s nimi ten přítomný okamžik, o kterém tak často čteme v knížkách.

Musel jsem se naučit říkat sebevědoměji a častěji slovo „ne“. Tohle obzvlášť nebylo jednoduché. Ale zvládl jsem to i před šéfem, který mě tlačil k podepsání daňového formuláře a hrozil mi, že zítra už do práce chodit nemusím, pokud to nepodepíšu.

Celý australský a asijský výlet byl pro mě velkou školou a naučil jsem se přesně to, co mě vysoká škola nenaučila. Tím v žádném případě nechci říct, že vysoké školy jsou

zbytečné. Naopak, jsou důležité, ale nesmíme si myslet, že nás naučí a připraví do života. Samotná „vejška“ ani diplom prostě nestačí.

Když jsem se vrátil zpět do Čech, zbýval mi poslední ročník na právech. Věděl jsem, že mám de facto posledních 12 měsíců na to, abych zorganizoval svůj život a připravil se na pomyslnou startovací čáru.

Kromě studií jsem hodně času věnoval podnikání. Vrátil jsem se ke svému projektu online právní poradny. Ten začal už ve druhém ročníku, kdy jsem založil blog a chtěl jsem psát o kybernetické bezpečnosti, abych se donutil zpracovávat témata, ze kterých bych poté čerpal na diplomovou práci. Záhy jsem však zjistil, že toto téma širokou veřejnost nezajímá. A tak jsem začal psát základní rady, co dělat, když vás pokouše cizí pes, co dělat, když vám padá listí ze sousedova stromu na zahradu anebo jaká práva máte, když vám zaměstnavatel chce dát výpověď dohodou (která vlastně neexistuje). Tento přístup se lidem zalíbil a my jsme obratem spouštěli zpoplatněný formulář, kde lidé mohli zadat svůj vlastní právní problém. V mezidobí jsem nasmlouval advokátní kanceláře, které dotazy zodpovídaly.

Tak vznikl první malý fungující byznys. Zprostředkoval jsem právní poradenství online. Moc peněz jsem z toho neměl, ale věděl jsem, že potřebuji zkušenosti a tušil jsem, že jsem na dobré cestě.

Před odjezdem do Austrálie jsem však projekt zastavil, protože byl organizačně náročný a nedokázal jsem si představit, že ho spravuji z Austrálie. Při svém návratu do Čech jsem zjistil, že spolupracující advokát si založil vlastní online poradnu, de facto zkopíroval náš systém včetně dokumentace. Život mi dal další lekci.

Byl jsem navíc poučen, že byznys model musí odteď stát na organizačně jednoduché formě. S novou advokátní kanceláří jsme se domluvili, že vytvoříme webový portál, kde budeme nabízet především zpracování a kontroly smluv online se začleněním na podnikatele.

Projekt nabíral spád a při dokončování právnické fakulty jsem stál pevně na nohou s tím, že budu dál pokračovat v podnikatelské sféře. Studium na právech mi dalo hodně a dnes dobře vím, co v podnikání mohu a co už je za hranicí zákona. Mám základní přehled o povinnostech podnikatele, možnostech právního zajištění byznys modelů atd. Na dráhu advokáta jsem se však vydat nechtěl. Cítil jsem, že to je profese, která jde velmi obtížně skloubit s neustálým cestováním. Podnikání mě lákalo více, bylo pro mě výzvou a nabízelo větší svobodu.

Kromě marketování právních služeb online jsem vlastnil ještě několik webových stránek, na kterých jsem si testoval své dovednosti. Miluji psaní, a proto jsem se v marketingu zaměřil na obsah. Zpočátku jsem neměl moc peněz a nemohl si dovolit investovat mnoho do reklamy, a tak jsem se učil, jak psát články, aby se zobrazovaly

na prvních místech na Googlu a Seznamu. Tomu se říká SEO, tj. optimalizace pro vyhledávače.

Mým cílem bylo napsat článek s klíčovými slovy tak, aby byl na co nejlepších pozicích ve vyhledávačích. Poté jsem do článku vložil hypertextový odkaz na e-shop, kde si čtenář mohl něco zakoupit. Pokud nákup uskutečnil, já jsem získal od e-shopu provizi. Těto formě spolupráce se říká affiliate. To mi dávalo konečně smysl. Nemusíte nic vyrábět, jen třeba napíšete osobní recenzi a připojíte odkaz, kde je možné produkt koupit. O zbytek se postará někdo jiný. Skvělé!

Musel jsem jen přivést dostatečné množství čtenářů, říkal jsem si. Někteří se proklíknou a někteří z nich poté nakoupí. Já pak budu odměněn. Celé se mi to líbilo především z toho důvodu, že já jednou napíšu článek a poté měsíc co měsíc ho lidé budou číst. A klikat a kupovat.

Konečně se oprošťuji od staré myšlenky práce, kdy pracujeme za hodinovou mzdu. Potřebujeme víc peněz, tak pracujeme o hodinu víc. Hloupost. Pracovat pro peníze nedává smysl.

Tato má webová stránka (např. pro prodej potisků na trička) vydělávala i tehdy, když jsem spal anebo když jsem byl o víkendu na kolečkových bruslích. Někdo jiný z České republiky zrovna kupoval dárek pro svoji přítelkyni a chtěl ji potisknout tričko vlastní fotkou.

Takové obchodní systémy mám v oblibě také proto, že je mohu dělat odkudkoli. K tomu, abych napsal článek a navázal affiliate spolupráci potřebuji pouze počítač a připojení k internetu. V této chvíli se uvnitř mě poprvé rodila myšlenka digitálního nomádství. Spojení cestování s prací na dálku bylo pro mě natolik lákavé, že jsem se do toho ponořil až po uši.

Protože jsem byl zpět v České republice už celý rok, cítil jsem velké nutkání vyrazit opět na cesty. Po večerech jsem vzpomínal na Austrálii, Thajsko a další asijské země a vymýšlel jsem, jak bych to jen udělal, abych mohl zase cestovat. Přijem jsem totiž ještě neměl takový, abych mohl jen tak odjet.

A tak jsme se tehdy s přítelkyní rozhodli, že vyrazíme na Working holiday program do Kanady. Austrálie mě naučila, jaké to je vydělávat drahou měnu a poté cestovat v

zemích s levnou lokální měnou a tak jsem chtěl udělat to stejné v Kanadě. Vydělat kanadské dolary, našetřit a jet cestovat do Latinské Ameriky.

Kanadská jízda mohla začít! Naše „poprvé“ se opět začaly točit ve velkém. Tentokrát jsme získali práci už třetí den po příjezdu. Samozřejmě ne díky životopisu, ale opět nestandardní cestou. Z našeho couchsurfingu se stalo navíc nerozlučné přátelství.

Vzpomínám, že spolupracující advokát byl tehdy na vážkách, zda naše spolupráce bude fungovat i dál. Myšlenka práce na dálku není jednoduše stravitelná pro jakéhokoli šéfa, to je fakt. Dobrymi výsledky, nikoli samotnou prací, dokážete, že je to možné a navíc efektivní. Zvládli jsme to a já jsem stíhal pracovat pro kanadského zaměstnavatele a současně marketovat právní portál.

Ano, bylo to náročné. Kanadský příjem jsem potřeboval z důvodu vysokých životních nákladů a práci online jsem potřeboval, protože jsem věřil, že je to moje budoucnost. Bral jsem to jako přechodné období a odrazový můstek pro svůj rychlý start.

A skutečně se povedlo. Když jsme po roce odlétali z Kanady do Mexika, byl jsem vnitřně srovnaný s faktem, že tohle je ten okamžik, kdy jsem full-time digitálním nomádem. Následovalo 5 měsíců neuvěřitelného cestování přes 9 zemí Střední a Jižní Ameriky spojeného s prací na dálku.

Podnikatelské projekty si vybírám tak, že musím být schopen nabídnout nějakou přidanou hodnotu zákazníkovi. Tato přidaná hodnota by měla být v ideálním případě také konkurenční výhodou, kterou nelze snadno zkopírovat.

Právní portál a spolupráci s advokáty jsem založil, protože jsem znal dobře trh s právními problémy, a to jak na odborné právní úrovni, tak na úrovni laické veřejnosti. Zatímco advokáti sedí v kanceláři a sekretářky jim sjednávají schůzky, já jsem viděl potenciál na internetu, když lidé hledají právní řešení a odpovědi na Googlu. Navíc jsem byl schopen mluvit s lidmi jednoduchým neprávnickým jazykem. Svoji nevýhodu na právnické fakultě, obklopen budoucími právníky a soudci, jsem proměnil v konkurenční výhodu a výraznou přidanou hodnotu pro klienta.

A podobně jsem pokračoval, když jsem s přítelkyní zakládal webové stránky o Kanadě. Naši zkušenost s vyplňováním vízových formulářů (nechtěli jsme platit agenturu), porovnávání pracovního pojištění, hledání letenek, bydlení, nebo práce jsme se rozhodli sdílet a vytvořili jsme přehledný portál o tom, jak se dostat do Kanady. Dnes fungujeme právě na affiliate programech a vše funguje k perfektní spokojenosti. Nemáme jen tak nějaký blog o Kanadě s útržkovitými informacemi a nejsme ani agentura. Jsme dva cestovatelé, kteří sdílí své zkušenosti. Tohle je naše přidaná

hodnota a konkurenční výhoda, díky které nás mají rádi (zájemci o Kanadu i samotný Google).

Když jsme se vrátili po roce a půl zpět do Čech, byl to zvláštní pocit. Bylo skvělé být zase doma, vidět všechny blízké a kamarády. Po čase se ale vše uklidní a dny běží v tišším režimu. A to je ta chvíle, kdy už člověk zase přemýšlí, kam by vyrazil.

Mým dalším cílem se stala Chiang Mai, město na severu Thajska, které je celosvětově vyhlášeno jako město digitálních nomádů. Chtěl jsem okusit, jaké to je, žít chvíli s digitálními nomády po boku, pracovat v coworking centru a být si svým pánem v thajské exotice. Odletěl jsem na 3 měsíce, abych blíže poznal nomádkovou komunitu a nasál skutečnou atmosféru pracovních coworkingů.

Coworking centra se mi neuvěřitelně zalíbily a pokud někde zůstávám delší dobu, raději jdu do coworkingu než abych pracoval v kavárně. Kavárny mají své kouzlo, o tom žádná, ale pro dlouhodobější práci zůstávají u mě prioritou právě coworking centra, a to z důvodu networkingu. Setkání s ostatními digitálními nomády a sdílení zkušeností a zážitků člověka neuvěřitelně hodně rozvíjí.

Jen co jsem se vrátil do České republiky, užil si Vánoce a Silvestr, už jsme spěchali s přítelkyní na letiště. Tentokrát jsme letěli do Maroka a samozřejmě jsme vybírali podle coworkingů. V malé vesničce na západním pobřeží Maroka, Taghazoutu, najdete nádherné coworking centrum, kam se sjíždí přátelští nomádi nejen z Evropy, ale také z USA. Další zajímavá destinace, pokud chcete utéct před českou zimou a nechcete na Kanárské ostrovy (které jsou mj. také vyhlášené pro evropské digitální nomády).

Když se ohlédnu zpátky, bylo velkou výhodou, že jsem začínal s podnikatelskými nápady už při škole. Mohu jen doporučit všem studentům, aby právě v této době makali na svých vlastních projektech. Ale digitálním nomádem se můžete stát, i přestože jste nyní zaměstnaní na standardní pracovní smlouvu. Moje přítelkyně pracuje ve velké společnosti, na které jsou vidět dinosauří znaky. Do Maroka si vyjednala celý měsíc, kdy přislíbila, že bude po celou dobu normálně pracovat. Výhodou bylo, že zde byl posun času pouze o jednu hodinu. Ano, byli jsme trochu omezeni ve volném cestování, museli jsme být pondělí až pátek v coworkingu na wifi. Ale všechn ostatní čas hrál do karet nám. Ne, nebylo to jednoduché vyjednávání na jednu schůzku s šéfem. Spolupracovníci dokonce museli nechávat zapnutý jeden počítač v kanceláři navíc, protože se Janča připojovala z Maroka přímo na něj. Ne vždy je připojení k firemnímu cloudu jednoduché.

Ale důležité je, že to jde. Janča není zdaleka jediným případem, kdy zaměstnavatel dovolil zaměstnanci práci na dálku. Nyní spolu odjíždíme do Jihovýchodní Asie na 3 měsíce. Forma spolupráce se musela změnit, ale jednoduše se přizpůsobila, aby byla

více flexibilní a vyhovovala oběma stranám. Zaměstnavatel potřebuje mít nějakou jistotu odvedené práce a Janča vyžaduje určitou svobodu a nezávislost ke svému štěstí.

Možná i vy budete muset změnit některé věci ve svém životě. V této knize vám ukážu, jak transformovat svůj život, abyste mohli cestovat po světě a pracovat odkudkoli. Zjistíte, jaké možnosti práce existují, jak si vydělávat na dálku a vybavím vás návody, které vám usnadní cestování a zefektivní práci.

Digitální nomádi

Kdo to jsou digitální nomádi

Digitální nomádi bývají definováni jako jedinci, kteří pomocí moderních nástrojů pracují na dálku a cestují. Digitální nomádi nejsou pracovně svázáni s konkrétním místem. Pracovní možnosti a životní styl jsou dnes flexibilní jako nikdy předtím. Někteří nomádi si pronajímají pokoje skrze AirBnB, jiní využívají hostely, další spí ve stanech na bílých písčitých plážích odkud prý pracují. To je velmi zjednodušené a samozřejmě nepřesné. Práce z pláže zní fajn, realita je však jinde. Nezávislé, nevázané a svobodné cestování zní velmi dobře, ale realita je opět jinde. Pojďme na to pěkně postupně.

Je poměrně obtížné hodnotit, zda to či tohle je digitální nomádství a zda ten nebo onen je nebo není digitálním nomádem. Co když jedinec cestuje a pracuje 4 měsíce v roce a zbylé měsíce žije na jednom místě. Anebo co když někdo cestuje 12 měsíců v roce, má našetřeno a tu a tam si něco přivydělá. Je důležité, jestli budeme nebo nebudeme označováni jako příležitostní digitální nomádi anebo nomádi celým srdcem? Není!

Někdy nás dokonce nazývají populací bez kořenů a dobrovolnými migranty (ang. voluntary migrants). Neustále se přesouváme z místa na místo. Nikoli proto, že by se nám nelíbilo tam, kde jsme se narodili, anebo kde zrovna jsme. Ale máme silnou touhu objevovat. Jsme vnitřně taženi k neustálému objevování. Naše motivace cestovat po světě pramení tak trochu z touhy být součástí světa. Naše kořeny jsou více světové než národní. Naše motivy nepramení z nesouhlasu. Je to něco osobního, co nás žene dopředu. Je to součástí našeho lidství. Zastavit se, znamená pro nás nerozvíjet svůj potenciál. A jaké jsou ty nejčastější motivy digitálního nomádství?

Nechceme žít zažité schema

Dobře se uč, získej titul, najdi si práci, vydělávej peníze, kup si dům a založ rodinu. Tradiční univerzální životní schéma. Životní styl, který rozhodně nechceme prožívat. Chceme změnu. Práce v kanceláři od osmi do pěti s přesčasy a pouze 4 týdny dovolené? Děkujeme, nemáme zájem. Uvědomujeme si, že život nabízí mnohem více než jen úmornou práci.

O digitálních nomádech se nejčastěji mluví jako o těch, kteří se dokázali osvobodit z kanceláře a jsou nyní schopni pracovat odkudkoli. Ale pravda je ještě trošku posunutá

dále. Naším cílem není vzít si práci kamkoli, kde zrovna budeme. Digitální nomádství nám umožňuje žít svůj život podle vlastních hodnot a priorit.

Chceme dělat to, co nás baví

Existuje milion způsobů, jak se dají vydělávat peníze. Není to však jen o penězích, nebo ano? Každý z vás si může vybrat povolání, jaké chce. Proč se držet toho, co jste vystudovali. Práci svých snů na internetu nenajdete. Najdete ji jedině v sobě. Jedině tam najdete odpovědi, co je vaším posláním a jaké jsou ty činnosti, které vás naplňují nejvíce. Je velmi pravděpodobné, že jednou budete dělat věci, které vás dnes ani nenapadly.

Chceme žít levnější život, ale bohatší

Existují země, kde zaplatíme málo, abychom dostali to, za co bychom u nás platili hodně. Tím, že budeme vydělávat silnější měnu, než utrácet za životní náklady, si můžeme dovolit vyšší standard. Mít vilu s bazénem není nereálné. Jíst super zdravě už nemusí stát majlant.

Přestože toto je jeden ze silnějších motivů digitálních nomádů z USA nebo Austrálie, tak i pro Čechy je to reálný motiv k nomádkému způsobu života. Nemáme nejsilnější měnu, ale pár zemí v Jihovýchodní Asii nebo Latinské Americe ještě trumfneme. Navíc někteří nomádi pracují pro zahraniční klienty, tedy vydělávají USD nebo EUR.

Nejde o to vydělávat miliony. Jakmile žijeme tam, kde jsou nižší životní náklady, velmi často sáhneme k variantě, že pracujeme prostě méně.

Čas je pro nás důležitější než samotné peníze

A ještě jednou, čas je pro nás důležitější než samotné peníze. Snažíme se žít přítomným okamžikem, neodkládat a dělat to, co nás činí šťastnými. V začátku se řada nomádů soustředí na to, aby byli schopni vydělat si peníze online. Peníze jim totiž umožní cestovat a věnovat se tomu, co opravdu chtějí dělat. Pokud si ale začnete povídat s dalšími a dalšími nomády, kteří jsou na cestách už řadu let, zjistíte, že tím

skutečným cílem není vydělat peníze, abychom mohli dělat to, co chceme. Společným cílem je od prvopočátku dělat to, co milujeme.

Znáte ten příběh - houpe se takhle Sam v síti a když uvidí statného chlapíka, který zatlouká s kladivem, zeptá se ho.

„Co to děláš, příteli?“

„Stavím bar. Koupil jsem tu pozemek a až postavím bar, přilákám lidi, aby sem chodili.“

„To zní dobře, chceš si s nimi povídat?“

„Nene, přijdou a koupí si pití. Vydělám peníze a pak už se budu jenom houpat v síti jako ty.“

„Aha, a proč se ke mně rovnou nepřidáš?“

„Vždyť ti říkám, musím nejdřív vydělat peníze...“

Pro řadu činností jsou peníze důležité, to uznávám. Ale pro celou další řadu taky nejsou. Ne nadarmo se říká, že musíme hledat své štěstí. Často ho nacházíme po malých kouskách, musíme trénovat a učit se poznávat krásu i malých věcí.

Chceme poznávat svět

Dovolená nám nestačí, a navíc může být docela nepraktické stále se vracet na jedno místo a odtud podnikat výpravy. Cesta kolem světa zní dobře, ale většinou o ní lidé uvažují v horizontu několika týdnů či měsíců. Motivem digitálních nomádů je často poznávat svět a neustále nasávat novou atmosféru, získávat nové poznatky a učit se.

Zároveň cítíme, že cestování nás neuvěřitelně obohacuje. Největší investicí už není zlato ani nemovitosti. Stále častěji se hovoří o tom, že je to vzdělání. A cestování patří k prostředkům, díky kterým získáte vzdělání jako nikde jinde.

Otevíráme se novým experimentům a zažíváme nové zážitky každý den. Často čelíme výzvám a jsme nuceni reagovat a neustále pozměňovat svůj kurz. To nás ale činí silnějšími. Cestování nás proměňuje. Stáváme se zkušenější, pozornější, znalejší, moudřejší a uklidněnější.

Cestujeme tam, kde je dobré počasí

Anglický překlad zní velmi povedeně, „Follow the weather“. Pokud nemáte rádi zimu, nemusíte trpět od listopadu do března. Vyražte do teplejších krajín. Chybí vám moře? Můžete žít klidně na ostrově! Řada nomádů utíká před velkoměsty, smogem, velkým

teplem anebo naopak krutou zimou. Pracovat můžete téměř odkudkoli, kde je dobré internetové připojení.

Proč si taky nevyberete místo, které vám bude co nejlépe sedět? Vždyť to nemusí být jedna jediná země nebo město. Část roku můžete žít tam a část tady. Pokud však chcete žít dlouhodobě přelétavým stylem či tzv. na dvou bidlech, potřebujete k tomu trochu strategie.

Protože prostě můžeme

Řada evropských freelancerů utíká před zimou do teplých krajín na pár měsíců a pak se opět vrátí do svého hnízda. Když se jich zeptáte, proč to vlastně dělají, častokrát uslyšíte odpověď: „Because I can.“ (překl. protože můžu). To skvěle vystihuje podstatu práce a životního směřování digitálních nomádů. Děláme věci, které máme rádi, protože prostě můžeme. Nejsme pracovně svázaní s konkrétním místem.

Žijeme v perfektní době. Umožňuje nám, abychom si sbalili do kufru pár věcí a jeli objevovat celou zeměkouli. Jsme schopni vydělávat si online. Takovou příležitost má lidská generace vůbec poprvé. Proč zůstat doma a žít stejný život jako předchozí generace. Vždyť tam venku je toho tolik!

Co vám pomůže na cestě k digitálnímu nomádství

Mnoho z Čechů se cítí vyjpatě, stěžuje si na nedostatek času. Dle některých statistik jsme v průměru minimálně 1krát týdně ve stresu. Nemusíme ale čekat na to, až vyhrájeme ve sportce anebo odejdeme do důchodu. Tím, že budeme méně pracovat, získáme pravděpodobně více času. Méně stresu nám dá do života více zábavy.

- Tím, že snížíte své náklady, nebudete vnitřně tlačeni tolik vydělávat.
- Méně práce vám dovolí věnovat čas i dalším aktivitám.
- Práce pro mnohé znamená stres. Méně práce, méně stresu. Více uvolnění a zábavy.
- Zbavte se nepotřebných věcí. Budete mít méně strachu, obav. Méně věcí znamená často více svobody.

Minimalismus

Skvělá definice minimalismu zní v původním znění All you need is less, což by se dalo přeložit jako Všechno, co potřebujete je méně, než máte teď. Asi se shodneme, že dnešní svět je hodně o materialismu. Stále se za něčím honíme. Mít dobrý telefon, super nabušený Instagram účet, hodně lajků, postavit si dům s bazénem, jezdit na skvělou dovolenou, parkovat v garáži pořádnou káru nebo přinejmenším motorku.

Dlouhodobé cestování a neustálé přesouvání se z místa na místo, vyžaduje určitou dávku minimalismu. Nemůžeme si jednoduše sbalit celý šatník a k tomu ještě 4 páry bot. Pokud jedu na půl roční cestu, vše si sbalím do příručního zavazadla pod 10 kg. Pro roční a delší cesty používám 60 litrový batoh, který nemá více jak 15 kg. Nemůžeme s sebou brát ani svoji oblíbenou knihovnu. Mám rád tištěný papír a vůni

knih. Na cesty si беру ale většinou jen jednu tištěnou knihu, zbytek čtu na tabletu a poslouchám audioknihy.

Čím dál více si ceníme vlastních zkušeností a zážitků. Raději prožíváme než vlastníme. Uvědomujeme si, že mentální kapacita a potenciál našich psychických dovedností dalece převyšuje naše fyzické možnosti. Ty nejúžasnější zážitky si za peníze nikdy nekoupíme, ty lze jen autenticky prožít. Je hloupé lpět na materiálních věcech z jejich samotné podstaty - dříve nebo později na tomto světě prostě přestanou existovat.

Cizí jazyk

Čím více jazyků umíte, tím lépe pro vás. Schopnost domluvit se, vám usnadní život v zahraničí. Z vlastních zkušeností cítím, že jakmile mluvím s místními jejich jazykem, jsou otevřenější. Před odjezdem do země se tak vždy podívám na YouTube a naučím se předem několik základních frází, např. Ahoj, Jak se máš, Děkuji, Ne atd. Hlavně mluvit nahlas. Tím, že budete mluvit potichu, tak nic neskryjete a nebudete znít ani cool.

Nomádům pomáhají s cizími jazyky nejčastěji aplikace Duolingo, Grammarly nebo Memrise. Velmi zajímavou metodu učení cizích jazyků zveřejnil Tim Ferriss na svém webu www.fourhourweek.com.

IT znalosti

Digitální nomádi jsou spojováni s moderní výpočetní technikou a často s vyděláváním peněz online. Záměrně jsem to zařadil až ke konci této kapitoly, protože cítím, že to není pravou podstatou digitálního nomádství. Zvláštní, že? Domnívám se, že tou pravou podstatou jsou výše zmíněné body, tedy dělání toho, co nás skutečně baví.

V dnešní době 21. století toho můžeme dosáhnout právě díky moderní komunikační technice. Proto většina digitálních nomádů pracuje s počítačem.

Už jste slyšeli tu hádanku, zda jsou digitální nomádi závislí na počítačích? Nejsou závislí, jsou s nimi srostlí! To je vtipná a částečně pravdivá odpověď. Základní počítačová gramotnost vám určitě usnadní cestu digitálního nomádství. Existuje bezpočet chytré techniky a aplikací, které vám dokáží zjednodušit a automatizovat činnosti, které děláte. To vám pomůže jak v byznysu, tak v osobním životě.

Stále však nezapomeňme, že to jsou jen nástroje. Nástroj je jako prostředek, a ten se s dobou mění. Proto nekladu takový důraz u digitálních nomádů na IT znalosti. Podstatu nomádství cítím totiž jinde.

Vydělávat peníze a cestovat přitom po světě. To je chytlavý název. Média často řeší otázku „Jak“, tedy jak to provést. Tady se nabízí odpovědi, ve kterých budou IT znalosti, práce na počítači, moderní aplikace atd. Otázka „Jak“ je naprosto správná

otázka, ale není to správná první otázka. Odvádí nás od jádra, které se má zeptat „Proč“, tedy proč to chceme. To je podstata. A pokud ji v sobě objevíte, usnadní vám vaši cestu k digitálnímu nomádství mnohem více než cokoli jiného.

Strach

Jak dosáhnout toho, aby minulost neurčovala to, kým se chceme stát? Tuto otázku považuji za otázku strachu. Pojďme začít krátkým příběhem.

Navigační systém GPS známe všichni. Má zabudovanou anténu, která vysílá signál k satelitu a ten identifikuje místo, kde se právě nacházíme. My zadáme místo, kde je naše cílová destinace a navigace nám vypočítá dráhu mezi místem, kde jsme teď a místem, kam se chceme dostat. Monitor nás informuje o vzdálenosti a nabídne nám nejlepší trasu, jak se tam dostat. Jakmile se začneme pohybovat, systém nás bude vždy korigovat, abychom se drželi ideální dráhy a dorazili do cílové destinace.

Všimli jste si, že se navigační systém nikdy neptá na to, kde jsme byli? Proč jsme zrovna tam, kde jsme? Proč jsme tady tak dlouho? Kolik nám je let? Jaké máme auto? Zda máme příjem 10 tisíc nebo 40 tisíc? Má jeden jediný cíl. Jeho posláním je pomoci nám dostat se z místa, kde jsme, na místo, kde chceme být.

Naše emoce a vnitřní systémy představují docela podobný navigační systém. Je proto mimořádně důležité, abychom věděli, kde se nacházíme ve vztahu k místu, kde chceme být. Jedině tak se můžeme začít přibližovat k cílové destinaci.

Poznání sama sebe a rozpoznání, z čeho máme strach, jaké máme slabiny a zároveň přednosti, nám pomůže dodat vhodné informace lidskému navigačnímu systému. Ten nám následně pomůže najít optimální cestu k naší cílové destinaci. Tak jako v GPS navigaci lze zadat cestu bez dálnic, tak v naší lidské navigaci můžeme přizpůsobit svoji vlastní cestu.

Motivace je na naší cestě k úspěchu důležitá, ale pozor, je krátkodobá! Potřebujete pracovat s vizí. Ta působí dlouhodobě a zakotví uvnitř vás konkrétní obraz skutečnosti. Najednou uvidíte svět a to, co ještě zatím neexistuje. Vize odemyká váš potenciál a otevírá příležitosti. Je to obraz skutečnosti, který neexistuje, ale vašimi postupnými kroky jej učiníte skutečným.

Jsme v kapitole strach a doposud o něm nepadlo ani slovo. Proč? Protože strach není tolik důležitý, strach je jednoduše překážka. Nezáleží na tom, jak vysoká nebo velká je. To na cestách totiž často ani neovlivníme. Co ale jsme schopni ovlivnit, je, jak na překážku zareagujeme. Pracujeme tu sami se sebou, a to je to jediné, s čím dokážeme velmi flexibilně pracovat. Raději, než ukrajovat strachu, se soustřeďte na budování

odvahy. Raději, než na myšlenky, jak neprohrát, se soustřeďte na myšlenky, jak se dokázat znovu postavit a bojovat.

Kniha, přednáška anebo posezení s cestovatelem vás namotivuje. Najednou se vám v hlavě začnou spojovat neurony, o kterých jste možná ani nevěděli, že máte. Cestování vás začne lákat mnohem více a začnete mít touhu a nutkání vymyslet něco, čím byste si mohli vydělávat na cestách.

Potřebujete ale o tom přemýšlet více do hloubky. Potřebujete si vytvořit scénář svého nového životního stylu. Potřebujete vidět sama sebe. Nepotřebujete mít chuť změnit svůj život, ta totiž nestačí. Chuť přejde. Potřeba trvá. Nutnost vás donutí jednat. Spokojit se, znamená ustrnout. Dychtit znamená jít změně naproti.

Nejčastější argumenty těch, kteří ještě nevyrazili:

- Moje práce nejde dělat online
- Potřebuju každý den mluvit s kolegy
- Šéf mě nepustí
- Jsem extrovert, na cestě zůstanu sám a to mě nebaví
- Bojím se, když to nevyjde, přijdu o moc
- Děti chodí do školky
- Mám toho moc, ještě splácím, možná to bude za rok lepší
- Musím ještě tohle, příští rok se na to vrhnu
- Nevím, jestli to zvládnou, mám specifické potřeby
- Bál bych se o všechny ty drahé věci, co potřebuju s sebou. Ukradnou mi je a jsem namydlený

Možná jste se přistihli u některého z argumentů, možná je vám některý blízký. To je naprosto v pořádku, důležité je, abyste s tím dál pracovali a dokázali překročit tu řeku strachu. Za vůbec nejdůležitější při práci se strachem považují přijetí odpovědnosti.

Přijmutí odpovědnosti

Každá změna vyžaduje určitou dávku odpovědnosti. Změna znamená říci něčemu starému „ne“ a novému, většinou nepoznanému, „ano“. Přijmutí odpovědnosti považují za jedno z nejdůležitějších kritérií, které nám umožní získat svobodu.

V rámci každodenního cvičení pro uvědomění si vlastní odpovědnosti doporučuji všechna slova „musím“ nahradit slovíčkem „chci“. Jedná se o změnu vašeho vnitřního slovníku. Slovo musím patří do pozice oběti. Slovem „chci“ na sebe berete odpovědnost. Je to úplně jiný stav mysli.

Nebrat na sebe odpovědnost a používat pro řadu činností slovo „musím“ je velmi pohodlné. Musíte vzít ten telefon, musíte odpovědět, musíte tam přijít, musíte to udělat. Jakmile zkusíte vytlačit slovíčko musím, kroutíte se. Taky musíte jít zítra do práce?

Všechno, co děláme je naše volba. Náš život vypadá tak, jaká jsou naše rozhodnutí. Tečka.

Strach z neúspěchu

Vidina toho, jak „něco dokážeme“ je přílišná. Obavy z neúspěchu nás dokáží paralyzovat. Zůstaneme tak u klábosení a čas od času budeme snít, ale nerozhoupeme se k žádné akci. To je paralýza celého těla. Jak z toho ven?

Žádný úspěch nepřichází bez množství pokusů. Dle zkušeností mnohých úspěšných je zřejmé, že budeme na cestě k úspěchu muset překonat řadu překážek a řadu neúspěchů. V naší válce pár bitev prostě prohrajeme.

Někomu pomůže nový pohled na neúspěch, a to ten, že neúspěch jako takový vlastně neexistuje. Vymažte ho ze svého slovníku. Život je mechanismus a vrací nám jen to, jak jsme se rozhodli. Je to zpětná vazba.

Znáte tu příhodu s koněm? Přeskočím omáčku a začnu hned tím, že rodině onemocněl kůň. Byla to tragédie, protože byl zapráhnutý a oral. Přišla válka a všichni koně byli zabaveni pro vojenské účely. Najednou to bylo ku prospěchu, že kůň byl nemocný, protože si ho vojáci neodvedli.

Možná to, co se zdá na první pohled jako neúspěch se může o pár týdnů, měsíců nebo dokonce let projevit jako docela dobrý úspěch.

Můj kamarád Yesh z Indie prožíval tragické dny, když mu po dvou letech studia v USA neprodloužili víza. Znamenalo to pro něj, že se bude muset vrátit zpět do Indie. O pár dní později mu jeho americký zaměstnavatel nabídl možnost práce na dálku. Když nemůžeš zůstat v USA, tak pro nás pracuj třeba z Indie, řekli mu. A Yesh slavil

neuvěřitelný úspěch, protože tento kopanec od imigračního USA mu otevřel dveře k digitálnímu nomádství.

Nezapomeňte, neexistuje neúspěch ani chyby. Je to jen zpětná vazba.

Strach při našem poprvé

Zažít poprvé může být neuvěřitelně vzrušující, ale na druhou stranu představuje množství strachu. Poprvé znamená částečnou nevědomost, nezkušenost a především nejistotu. Poprvé znamená nové vjemy. Nové pocity, které jsou často naprosto jedinečné.

Tím, že se vydáváme do neznámého prostředí, o kterém jsme si jenom přečetli, viděli obrázky, videa a popovídali si s přáteli, jsme přichystali pro svoji mysl akční horskou dráhu. Jdeme z extrému do extrému.

V Austrálii jsem poprvé viděl divokého klokana, v Kanadě medvěda Grizzliho a v Amazonii žasl při večeři u tarantule, která seděla nedaleko mě. Při surfování mě bodl rejnok a já necítil nohu, dostal dvě injekce a tři dny jedl prášky. Poprvé jel na slonovi v Thajsku, v Maroku to byl dromedár. Zažil jsem skutečnou hrozbu tsunami, když jsme se vraceli z potápění a bylo ohlášeno podmořské zemětřesení a my se rozhodli zůstat na otevřeném moři (prý to je bezpečnější). A pak zažil mírné zemětřesení, když jsem ležel na posteli a prohlížel si Instagram. Patnáct vteřin se třásl dům a já si nechtěl přiznat, že by to mohlo být zemětřesení, vždyť jsme na turistickém Bali.

Svět je plný překvapení a je jen na nás, které dveře otevřeme. Můžeme za dveřmi klidně poslouchat a připravovat se, ale nikdy skutečně nevíme, co se stane, až je otevřeme. Náš život na cestách je více na vlnách. Jsme častěji nahore a častěji také dole. Klidné moře jako by neexistovalo. Naše emoce explodují v dobrém i špatném.

Odvaha

Thucydies kdysi řekl, že tajemstvím štěstí a životního naplnění, je svoboda. A tajemstvím svobody je odvaha. Každý má strach, jen ne každý je odvážný. Mít strach je lidské a neměli bychom se ho snažit nějak odstranit. Spíše je lepší si ho uvědomovat a pracovat s ním. Je to náš vnitřní hlas, který nám napovídá. Mnohdy ne tak, jak bychom vlastně chtěli, ale veškeré nápovědy vycházejí z nás samotných. Je potřeba se tedy zamyslet nad tím, proč se vlastně bojíme. Slyšeli jsme, že je to nebezpečné? Nemáme s tím žádné zkušenosti a nevíme, co čekat? Už jsme to zkoušeli a naše pokusy byly neúspěšné? Nejsme teď aktuálně dostatečně připraveni? Něco nám chybí? Otázek může být celá řada, ale vždy směřují dovnitř nás. To je dobrý signál, protože odpovědi dokážeme ovlivňovat, vycházejí totiž zevnitř nás.

Neboj se! Říkávali nám často. Mnohem lepší je ale soustředit se (a přitahovat, viz blíže v kapitole Zákon přitažlivosti) učením se být odvážný. Odvahu jsme schopni výrazně

rozšířit. V tuto chvíli nemusím být schopný skočit z 10 metrového útesu do vody, ale pokud začnu 1 metrem, poté přejdu na 3 metry, pak na 4 a takto budu postupovat, pak si za 2 roky vybuduji odvahu možná i na těch 10 metrů. Když si máte říct o zvýšení platu poprvé v životě, samozřejmě, že máte strach a přijde vám to možná i divné.

Někteří cestovatelé přiznávají, že jim kamera či fotoaparát dává odvahu podnikat cesty a vypravovat se do oblastí, do kterých by se jinak neodvážili. Nemusíte mít v plánu natočit hollywoodský film, ale už jen touha po jedinečné fotce či záběru, který nemá dalších 100 turistů, vás může dohnat do zajímavých situací. Samozřejmě pozor na nastavení správných limitů. Pokud ale čtete zrovna tuhle kapitolu, pak toužíte po odbourání strachu a získání větší odvahy. Nebojte se udělat malý krok vpřed a zariskovat trochu. Možná právě foto a video technika či menší amatérský projekt s kamarády vás požene kupředu.

Když jsem si koupil poprvé GoPro kameru a začal natáčet v Mexiku, byla to pro mě velká výzva. Skutečně jsem se vydával honit ještěry, šel jsem jim doslova naproti, blblul jsem s opicemi, plaval k rejnokům do blízké vzdálenosti. Když už jste tam, tak proč toho přece nevyužít? Nejen že vzniknou povedené záběry, ale získáte neuvěřitelné zkušenosti. A posunete svoji hranici strachu a konformity.

Je to tam nebezpečné...

To, že je nějaká země nebezpečná, jste se pravděpodobně dozvěděli z médií. Pokud budete mluvit s cestovateli, ihned zjistíte, že svět je mnohem bezpečnější, než tvrdí média (česká obzvláště). Zkuste informační dietu (přestaňte koukat na ty šílené zprávy), řada nomádů si ji pochvaluje.

Když se řekne Mexiko nebo Kolumbie, většina si vybaví jen to špatné - únosy, krádeže, znásilnění, drogy, střílení na ulici, vězení, ze kterého se už nedostanete. V Mexiku jsme s přítelkyní strávili měsíc, stejně jako v Kolumbii. Jsou to úžasné země! Jasně, že musíte dodržovat základní bezpečnostní pravidla (viz kapitola Bezpečnost). Ale nemusíte jezdit do žádných resortů, můžete spát v hostelu za 6 USD, jíst jídlo z ulice, pracovat s MacBookem v kavárnách a cestovat veřejnou dopravou s místními.

Argument „je to nebezpečné“ je ve většině případů tendence zůstat v komfortní zóně. Nemusíte ihned odjet do Mexika. Zdá se vám nebezpečné? Fajn, jeďte do Itálie nebo Španělska. Posouvejte svůj strach z nebezpečí kousek po kousku.

Nejsem na to digitální nomádství už starý?

Zcela upřímně, to nevím. Je mi 28 let a nechci si hrát na dědu vševědu. Kdykoli však slyším argument stáří, cítím, že se v člověku pere vnitřní já. Tradiční model, který byl nastaven současnou generací je v rozporu s tím, co vás možná dnes láká. Nevíte ale jistě, zda to dokážete. Máte omezený čas. Možná máte dům, hypotéku, rodinu, ... Nechcete se toho všeho vzdát a přesto byste rádi okusili na vlastní kůži jaké to je, vrhnout se do světa a cítit svobodu práce na cestách.

Stáří je také určitá komfortní zóna. Není to jen výmluva? Víte, že existují nomádi, kteří cestují s dětmi? Ano, tohle je sakra přijetí odpovědnosti! Staří jste tak, jak se cítíte. Nenechte se unášet nastaveným modelem a pomyslnou zlatou střední cestou společnosti – to, jak žije společnost, pravděpodobně není to, jak chcete žít vy. Nikdy není pozdě na změnu, to si myslím. Zvažte pro a proti a rozhodněte se.

Pořád se bojíte skočit? Tak sejděte po schodech...

V některých případech nemusíme tvrdošíjně zápasit se strachem a pokoušet naši odvalu. V řadě případů jsme schopni najít alternativní řešení. Alespoň dočasné, které nám poskytne čas, abychom svoji odvalu pozvedli na dostatečnou úroveň pro další krok. To je totiž naším cílem. Pozvednout odvalu o kousek dál, abychom mohli pokračovat na naší cestě a s vidinou vize si postupně splňovat všechny své sny.

Cestování je úzce spojováno s létáním, a přestože je letecká doprava statisticky jedna z nejbezpečnějších prostředků přepravy, v hlavách cestovatelů představuje velké nebezpečí. Vždyť ale nemusíte létat, cestujte po zemi. Chcete do Ameriky? Jeďte lodí.

A nemusíme mluvit jen o cestovatelských záležitostech. Obdobně se dá aplikovat na pracovní činnosti. Bojíte se nestabilního internetu? Připlaťte si za coworking nebo bydlete u někoho, kdo vám předem garantuje dobré připojení. Bojíte se, že to finančně neutáhnete? Našetřete si více peněz do zálohy.

Napište si nejhorší katastrofický scénář, co nejhoršího by se mohlo stát. Vezměte tužku a papír a napište si své největší strašáky. Na druhou půlku papíru připište, jak minimalizovat to, aby se tento scénář naplnil. Přemýšlejte, neodbyjte to jen tak. Toto cvičení vám dokáže hodně pomoci. Poznáváte sami sebe a navazujete opatření pro všechny negativní případy „co kdyby“.

Nezapomínejte na svého dětského hrdinu, dodá vám odvalu

Každý z nás měl v dětství hrdinu, ke kterému jsme vzhlíželi. Chtěli jsme být jako on. Byl silný, chytrý, mazaný, odvážný,... Měl zkrátka takové vlastnosti, jaké jsme my chtěli. Rodiče nám kupovali postavičky hrdinů a my jsme si s nimi hráli. Někdy jsme se dokonce do nich tzv. převtělili. Já si pamatuji, že jsem několikrát vytasil ruku vzhůru se spidermanským prstokladem a představoval si, jak mi z ruky vyletí síť a já

se zhoupnu na pavučině. Dětské sny, říkáme si dnes. Ale tyto sny byly a jsou velmi silné. Bohužel kdesi na cestě za dospělostí jsme našeho hrdinu ztratili. Kolik z nás dnes má svého hrdinu, ke kterému vzhlíží a chce být jako on?

Velmi účinnou metodou je kladení otázek typu „co by teď udělal...“ a dosadíte svého hrdinu, nejlépe toho dětského. Zmeškali jste letadlo a propadla vám letenka za 15 tisíc? Okradli vás? Nevíte, jak říct šéfovi, že chcete zkusit home office? Bojíte se odmítnout klienta, protože nevíte, jestli budete mít dost zakázek? Nevíte, jak podpořit prodej svých služeb? Co by asi udělal váš hrdina?

Pokud vám tento hrdina přijde příliš dětský, lze velmi efektivně pracovat i s jinými postavami. Budete-li potřebovat přemýšlet o byznys modelech ve velkém, jednoduše si dosaďte za svého hrdinu Richarda Bransona, Elona Muska nebo podobné.

Komfortní zóna

Změna životního stylu k nomádskému způsobu a práci na dálku bude vyžadovat odvahu, překonání strachu a nepochybně budete muset ne jednou vystoupit ze své komfortní zóny. Výstup z komfortní zóny je nutný a nezbytný k tomu, abychom se naučili něco nového. Vzpomínáte, jak jste se učili jezdit na kole? Báli jste se pádu, jízda na kole nebyla ze začátku pro nikoho z nás přirozená. A je to tak v pořádku. Každým pádem získáváme nové zkušenosti. Pokaždé, když se dokážeme zvednout po utržené ráně, překonáváme sami sebe. To je ta chvíle, kdy rozšiřujeme svoji komfortní zónu.

Řada činností, které dnes děláme zcela přirozeně a bez jakéhokoli přemýšlení, pro nás nebyla ze začátku jednoduchá a už vůbec ne přirozená. Museli jsme se ji naučit. Proces učení vždy vyžaduje překonávání překážek. Musíme vystoupit ze své ulity, jinými slovy vystoupit z komfortní zóny. Jedině tak zahájíme proces učení.

Pokud se chceme seberealizovat, musíme pravidelně vystupovat ze své komfortní zóny.

Zóna pohodlí – Zóna učení – Zóna stresu

Vezměme si příklad obézního chlapce, který váží 90 kg, válí se na gauči a je v tzv. zóně pohodlí. Raději zůstane doma na gauči, než aby šel sportovat. Na gauči je mu dobře a nic ho nenutí, aby šel ven. Nechce vystoupit ze své komfortní zóny.

Jak jeho váha stoupá, málokdo ho dokáže donutit, aby šel ven na procházku. Pokud je navíc dospělý, má přece svůj vlastní rozum a ví, kde je mu dobře. Nepotřebuje chodit do práce pěšky, jezdí autem. Nepotřebuje sportovat, zahraje si na Playstationu nebo si dá s kamarády pivko v hospodě.

Ve chvíli, kdy už váží 150 kg, se jeho zóna pohodlí rozšíří natolik, že vytlačí zónu učení. To je kritický okamžik! Pokud tento kluk jde na procházku, už jen samotná chůze je

nezdravá pro jeho klouby. Dostává se do zóny stresu. To znamená, že aktivity, které by směřovaly k tomu, aby snížil svoji váhu, jsou pro jeho tělo nezdravé. Zóna stresu postupně vytlačuje zónu učení. S přibývajícím váhou není zdravé běhat, poté už ani chodit, zbývá už snad jen jóga. A potom? Zóna učení pro něj přestane absolutně existovat.

Pro to, abychom zachovali zónu učení, je potřeba neustále překračovat komfortní hranici a dostávat se ze zóny pohodlí do zóny učení. V jakémkoli věku a za jakýchkoli podmínek.

Starší lidé se neradi učí nové věci. Starého psa přece novým kouskům nenaučíš. Zůstávají v zóně pohodlí. Čím déle zůstanete v zóně pohodlí, tím obtížněji budete ochotni učit se další činnosti.

V případě starší generace je ukázkovým příkladem reakce na technologické změny v životě. Řada z nich nepřijímá smartphone, nechtějí se učit s dotykovým displejem, mají rádi ta tlačítka, do kterých se tak snadno trefí. Nepotřebují přece internet, telefon je jen k volání a možná k posílání SMS zpráv. Už jsou na to všechno staří, jak rádi říkají.

Odbouráte zónu učení a cokoli, co není ve vaší zóně pohodlí, pro vás znamená zónu stresu. Pozor na dinosauři přístup. Nevede k ničemu jinému než k zániku.

Výstup z komfortní zóny je nutnou podmínkou pro náš další rozvoj. Z historického hlediska se dokonce jedná o předpoklad evoluce.

Rozšiřování komfortní zóny přístupem Yesmana

Víte, že Yesman je regulérní pracovní pozice? Ano, jako někdo je prodavač, marketér nebo barman, tak stejně dobře můžete pracovat jako tzv. Yesman. Možná znáte oblíbený stejnojmenný film v hlavní roli s Jimem Carrym. Skvělá komedie, která celosvětově rozšířila pojem Yesman. Historie a význam tohoto slova je však možná ještě zajímavější.

Když se Hollywood dostal do úzkých a režisér potřeboval dotáhnout svůj film do zdárného konce, bylo potřeba, aby se nepřihlíželo na jakékoli alternativní scénáře a připomínky ostatních. Režisér má vždycky pravdu. Proto si najal tzv. Yesmana a jeho úkolem bylo souhlasit a povzbudit režiséra v tom, co říkal. Kdykoli režisér potřeboval

získat více souhlasu, jednoduše se podíval na Yesmana a zeptal se: „Že jo?“ nebo „Nemám pravdu?“ anebo „Co si o tom myslíš?“.

Myšlenka životního přístupu Yesmana je obdivuhodná a určitě bychom s ní měli pracovat. Posouvá naše myšlení, neuvěřitelně rozšiřuje naši komfortní zónu a přináší nám skutečnou esenci života.

Samozřejmě přístup „Ano za každou cenu“ nelze aplikovat pro všechny případy. Zejména v rámci podnikatelských projektů bych chtěl upozornit, že je třeba kritického myšlení. Pokud máte v týmu Yesmana, mějte zároveň také „Pochybovače“.

Jako lidé jsme rádi ve své ulitě a pokud cítíme bezpečí, je nám dobře. Zatímco jsme ale v ulitě, tam venku se toho spousta děje. Nezapomeňte, že pokud nezkusíte jízdu na kole, nikdy nezjistíte, že vás může vlastně bavit.

Přístup Yesmana považuji za jeden z nejlepších, jak rozšířit svoji komfortní zónu. Co mě osobně funguje, je stanovení si toho, že např. 2x denně kývnu na nabídku, o které váhám a nevím, zdali bude pro mě dobrá. Může se jednat o film v kině, večerní akci, výlet, pomoc s doučováním anebo prostě jen jít s kamarádem nakoupit o dva bloky vedle. Cokoli. Stanovení si cíle, kdy celý den mám říkat „Ano“ mi prakticky nefungovalo a upřímně pochybuji o praktičnosti. Původní slovo Yesman vyjadřuje člověka, který podporuje názory a nápady druhých. Není opravdu nijak zvláště těžké říci na návrh „půjdeme na oběd do restaurace XY“, jednoduše „Jasně! To zní jako skvělý nápad.“ Zkuste si to a uvidíte, že se začnou dít ve vašem životě věci, které jste doposud nezažili.

Komfortní zóna v nomádské praxi

První noc v Austrálii jsem strávil v hostelovém pokoji se 34 obsazenými postelemi. Přestože jsem se považoval za introverta, musel jsem se donutit mluvit s lidmi, protože jinak bych v Austrálii dlouho nevydržel a musel bych letět zpět domů. Stydl jsem se mluvit anglicky, ale musel jsem se překonat. Než jsem tam vůbec odletěl, musel jsem přerušit studium na vysoké škole, a to rozhodně nebylo jednoduché.

Jaké další komfortní zóny jsem musel překousnout? V Kanadě jsem se musel naučit vstávat brzo, protože ráno byl jediný čas, kdy jsem mohl v klidu pracovat na svých online projektech, a navíc to bylo kvůli posunu času výhodnější. Při cestování Střední Amerikou jsem musel pracovat z hostelů a vychoval jsem si trpělivost s internetovým připojením. Postel, kterou jsem měl doma, byla pro mě jednou z nejdůležitějších věcí v životě. Během 5 měsíců, kdy jsem prostřídal snad více jak 50 hostelů, se moje vazba na domácí postel samozřejmě zmírnila.

Nejedl jsem svíčkovou, koprovku, brokolici, fazole a mohl bych pokračovat. Dnes jím snad všechno, dokonce i to, co by ostatní nikdy nesnědli (termity v džungli byly skutečným zážitkem). Že je jídlo pálivé? Mexiko a Guatemala mě to nestihly naučit,

ale Thajsko a Bali mi dávají další a další lekce. Dříve jsem tíhl k neúměrnému šetření peněz ve stravování. To je přístup mnoha cestovatelů, avšak není vůbec správný. Řeknou si, spát někde musím, takže se omezím v jídle. To zní dobře a rozumně, ale pouze do chvíle, kdy překročí hranici zdravých stravovacích návyků. Cestování s Jančou mi pomáhá právě v držení dobrého stravování. Jako kluk jsem prostě líný jíst. Uvědomit si svoji slabou stránku je první krok k tomu, abychom našli zdravé a rozumné řešení.

Cestování a neustálý pohyb nás nomády častokrát žene doslova proti komfortní zdi. Napříč kontinenty se setkáváme s různými kulturami a poznávání odlišných tradic nás může vědomostně i psychicky velmi obohatit. Ale jen pokud zůstaneme otevření a nebudeme odmítat cokoli, co nebude podle našich zažitých norem. Překračování komfortní zóny nás nepochoybně činí v tomto směru více empatickými.

Vystoupení z komfortní zóny nás nutí přemýšlet více globálně. Už nás nebolí jen ten náš zub a největší neštěstí nejsou záplavy v naší vesnici. Najednou cítíme světové problémy blíže u našeho srdce. A v této chvíli se stáváme globálními občany. Více o globálních občanech píšu v samostatné kapitole.

Na závěr jedna futuristická myšlenka. Globalizace nás postupně nutí opouštět naši bezpečnou schránku a rozšiřovat ji natolik, že se bude prolínat se schránkami ostatních. Podobně jako přestávají existovat hranice států, děje se tak i s komfortními zónami a bublinami jedinců (možná dokonce národů a kultur). Nemusíme nutně vycházet ze své bubliny ven. Dříve nebo později však někdo do té naší bubliny přijde. Ať chceme nebo ne, globalizace nás žene dohromady a naše reakce je reakcí komfortní zóny. Každý z nás může hodnotit, zda je dnešní stav globalizace na úrovni zóny učení anebo už to pro nás představuje zónu stresu.

Zákon přitažlivosti

Já jsem o zákonu přitažlivosti slyšel poprvé v souvislosti s knihou *The Secret* (Tajemství). Po pár minutách brouzdání na internetu jsem našel také filmové zpracování a stejný večer jsem se už díval na 90 minutový snímek. Myslím, že jsem hodně racionální osoba, avšak i přesto mi uvnitř něco říkalo, že mám zákonu přitažlivosti dát šanci.

Už je to více jak 5 let a dodnes jsem silným zastáncem tohoto přírodního zákona. Ve stručnosti říká, že cokoli se vám v životě stane, to jste si do života sami přitáhli. Úplně zjednodušeně, na co myslíme, to se také stane.

Samozřejmě nejsme schopni z ničeho zhmotnit něco. Fakt, že si přejeme jezdit v Lamborghini nám žádné rychlé auto do života nepřinese. Celý zákon přitažlivosti od nás vyžaduje určitý životní postoj. Na internetu existuje celá řada blogerů, kteří sdílí

své vlastní životní příběhy. Některé najdete také na oficiální stránce <http://www.theseecret.tv>.

Já osobně mám rád zákon přitažlivosti nejen pro jeho sílu a univerzální schopnost doručit cokoli, ale také pro jednoznačné určení odpovědnosti. Jsme to jen my, kdo je zodpovědný za svůj život a vše, co se nám v životě přihodí. Už žádné výmluvy a přenášení zodpovědnosti na někoho jiného, že se na našem neúspěchu taky podílel atd. Jsme strůjci svého štěstí, ale i neštěstí.

Zákon přitažlivosti se po zveřejnění knihy a filmu stal novodobým fenoménem a vznikla celá řada filozofických hnutí kolem této myšlenky. Soustředí se především na působení pozitivního a negativního myšlení a jeho důsledků.

Často slyším, že někdo sám sebe hodnotí jako pozitivistu (vidí svět ve světlých odstínech) anebo jako negativistu (jejich argument je, že nemohou být zklamaní, protože se skutečnost objeví jako trochu pozitivnější, než sami čekali). To, zda jste pozitivním nebo spíše negativním člověkem, může mít obrovský vliv na vaši budoucnost.

Zákon přitažlivosti totiž chápe jakoukoli myšlenku jako čistou energii, která neustále přitahuje podobné. Tyto názory tu však nejsou poprvé v historii lidstva. Už dříve bylo experimenty dokázáno, že bojovat proti válce nemá smysl, že nemusíme bojovat za mír. Cítíte ten rozdíl? Proto nemá smysl si přát a opakovat „Nechci přibrat na váze“, větu je nutné otočit a přát si vždy pozitivně, tedy „Chci zhubnout“. Přitahujeme do svého života věci, po kterých toužíme anebo kterých se obáváme.

Představte si, že řídíte auto a najednou se před vámi objeví strom. Prudce strhnete volant do strany a budete se dívat tam, kam jste právě zatočili. Určitě nebudete zatáčet do strany a současně stále civět na strom. To by přece nedávalo smysl. Díváme se tam, kam jedeme. A stejně to funguje, když řídíme svůj život. Proto se zeptejte sami sebe: „Kam chci směřovat svůj život?“ To proto jsou neustále opakovány moudré věty, které nás nabádají k tomu, abychom si napsali, jak chceme žít za 5 nebo 10 let. Stanovení si cílů je důležité. Řídit auto a nevědět, kam chceme jet, nemůže dopadnout jinak, než že nikam nedojedeme. Jaká je vaše cílová destinace?

Uděláme si to snazší, já totiž také nemám rád až takové plánování. Pojďme si stanovit přestupní stanici. Tu už si ale napište na papír, s tou musíte pracovat. A že nevíte, jak byste se k ní dostali? Je příliš vzdálená? To vůbec nevádí. Pokud vyjždíte z Prahy, taky z okýnka nevidíte Berlín. Možná pojedete skrz mlhu a uvidíte na pouhých pár metrů před sebe. Každý další metr ale odkryje další metr a pokud budete trpěliví, do své cílové stanice dorazíte.

Upřímně doporučuji, abyste si vyhradili čas a tuto oblast prozkoumali blíže. Sám cítím, že mě v životě výrazně posunula. Tato kniha je o tom, jak se stát digitálním

nomádem, který je schopný cestovat a vydělávat peníze téměř odkudkoli a možná se ptáte, proč píšete o nějakém zákonu přitažlivosti. Cesta k digitálnímu nomádství není jen o tom, že dostaneme do ruky mapu, budeme znát směr a budeme mít potřebné nástroje k dispozici. Poznal jsem, že tato transformace je spíše poutí. Záleží mnohem více na transformaci našich myšlenek než na okamžité znalosti toho, jak se co dělá.

Ano, značná část knihy se věnuje konkrétním postupům, jak se stát digitálním nomádem. Věnujte však vekou pozornost také těmto prvním kapitolám, které vám dodají tolik potřebné odpovědi na otázky „proč“. Budou vaším podhoubím a kdykoli se před vámi objeví překážka, budete ji snáze překonávat.

Afirmace, tedy tzv. pozitivní tvrzení, jsou nástrojem, který nám pomáhá přitáhnout si do života to, co chceme. Doporučuji pracovat také s vizualizacemi, což je zobrazování skutečnosti, kterou chceme, aby se stala. Profesionální sportovci využívají techniku vizualizace a stejně tak úspěšní podnikatelé. Existuje celá řada cvičení a nástrojů, jak se zákonem přitažlivosti, afirmacemi a vizualizací pracovat a jak z toho vytěžit co nejvíce. Pojdme se nyní podívat na jednu z mých nejoblíbenějších metod, tzv. Seznam nesplnitelných přání.

Bucket list a Impossible list

„Každý z nás jednou umře. Ale ne každý z nás skutečně žil.“ William Ross

Bucket List, neboli seznam cílů, kterých chci dosáhnout před tím, než umřu, je výbornou pomůckou k tomu, abychom si uvědomili, co od života skutečně chceme. Tento seznam neslouží jen cestovatelům, je často využíván podnikateli a kýmkoli, kdo pracuje na svém osobním rozvoji.

Svůj seznam přání a cílů byste si měli napsat na papír tak, abyste jej měli černý na bílém. Znáte ty chvíle, kdy cítíte, že vám dny proplyouvají mezi prsty? Ohlédnete se zpět a zavzpomínáte, co jste všechno stihli během posledních 3 měsíců a najednou zjistíte, že to byla jen samá práce a zotavování se ze stresu? Bucket List vám pomůže s tím, že každý den uvidíte své cíle a neztratíte vytyčený směr života.

Existuje mnoho metod, jak si sestavit svůj Bucket List. Za jednu z nejúčinnějších považují izolovat se od běžného všedního prostředí a během 60-90 minut sepsat vše, co vás napadne. Někomu může vyhovovat prostředí zamčené místnosti, kde vás nikdo nevyruší, jiný vyrazí ven, do parku, na pláž anebo si zaběhat. Seznam si nemusíte psát, jednoduše si jej nahrajte jako audio, když zrovna běžíte nebo jedete na kole. Důležité je nechat se pohltit a otevřít všechny dveře své představitosti. Zapomeňte na to, jakou máte práci. Zapomeňte na to, že musíte splácet měsíčně tolik a tolik peněz. Zkuste se

ponořit do svých nejniternejších myšlenek a nebojte se napsat skutečné i neskutečné přání.

Je velmi obtížné nenechat se ovlivnit současnou situací. A proto ve chvíli, kdy mám napsaný svůj Bucket List, doporučuji pokračovat v přemýšlení následující dny a týdny. Postupně vás budou napadat další myšlenky. Je vhodné si je průběžně zapisovat a seznam doplňovat. První 60-90 minutovku ale přemýšlejte nerušeně v kuse. Je to takový ucelený brainstorming. Možná někomu pomůže si o Bucket Listu popovídat s blízkými. Nebraňte se tomu. Ale čas, kdy si přemýšlíte sami, nikdy nevynechejte. Je velmi důležitý pro porozumění sama sebe.

Bucket Listem by ale vaše práce končit neměla. V první řadě doporučuji, abyste dokázali vytvořit seznam minimálně 100 položek. Někteří blogeři byli schopni publikovat svůj Bucket List o 700 položkách. Samozřejmě o kvantitě to není. Určitý počet položek má ale svoji váhu především v tom, že osvobodíte svoji mysl od těch nejběžnějších a povrchových (možná i povrchních) přání a dostanete se dovnitř ke svým srdcovým záležitostem. Ty možná díky neustálému shonu a náročnosti práce nechtěně zapadly někam dozadu.

Impossible List

Jsou malé sny, velké sny a pak jsou šílené sny. A o těch tu nyní mluvíme!

A právě proto mám snad ještě raději tzv. Impossible List. Rozdíl mezi Bucket Listem a Impossible Listem je ten, že Impossible List obsahuje cíle, které jsou „nemožné“. Co to tedy znamená?

V této chvíli je potřeba vzít si čistý list papíru a ještě více se podvolit svým „dětským neuskutečnitelným“ snům. Nepřemýšlejte nad tím, jak ten konkrétní cíl nebo touhu uskutečníte. Nepřemýšlejte nad tím, že vůbec existují peníze. Na chvíli zapomeňte na to, že žijete v České republice. Pojděte s myšlenkami ještě dál. Zkuste zapomenout na své tělesné a psychické omezení, zapomeňte na to, že potřebujete letadlo, abyste mohli cestovat na jiné kontinenty. Nyní se v myšlenkách pohybujte tak, že nic není problém a všechno je možné. Svět je plný možností a omezení zkrátka neexistují. Zákony neexistují – ani ty lidské, ani ty přírodní. Jakkoli to zní směšně a šíleně, vydržte takto přemýšlet pár desítek minut. Je potřeba, abyste otevřeli nejen svoji mysl, ale především své srdce.

Nyní přichází část psaní seznamu neuvěřitelných věcí, které chcete uskutečnit. Letět na Venuši? Jasné! Zamezit kácení Amazonského pralesu? Jo! Jedním tlačítkem se transportovat na jiný kontinent? To by bylo! A co takhle umět mluvit se zvířaty?

Vyspat se podruhé na smart posteli a umět všechny lidské jazyky? Pracovat ve SpaceX? Skákat do výšky 10 metrů? Umět ovládat počasí?

Trochu si teď možná hrajeme na Nejvyššího, ale to je naprosto v pořádku. Berte to jako hru. Cokoli vás napadne, tak napište. Některé položky budou spíše zapadat do Bucket Listu, jiné budou více osvobozené a zapadnou do Impossible listu. Nevadí, jen pište. Při tomto cvičení není žádná myšlenka špatná.

Zkuste opět sepsat ideálně 100 a více položek. Počet slouží k tomu, abychom povolili svou mysl, tzv. se dostali do tak husté mlhy, že nebudeme nic vidět kolem sebe a budeme schopni se soustředit jen na své niterné touhy a přání.

Když se na seznam podíváme nyní, zjistíme, že jsme ušli pořádný kus cesty. Dejte si pauzu. Napijte se džusu, udělejte si radost. Tohle je začátek vaší nové cesty a vy jste ho zvládli! Pojďme se podívat na to, co dál.

Poslední krok práce s Bucket Listem a Impossible Listem je, že si projdeme položku po položce a zeptáme se 3krát „Proč?“

U některých položek to nebude dávat smysl, ale u jiných začneme prozkoumávat své niterné touhy do samé podstaty.

Chci zažít skok padákem? Proč? Abych zažil adrenalin. Proč potřebuju zažít adrenalin? Adrenalin mi pomáhá nemyslet na současné problémy a konečně cítím, že skutečně žiju. Proč nechci myslet na současné problémy? Protože mě omezují v tom, co bych skutečně chtěl dělat. Musím platit nájem, starat se o to a to, ... Skvělé, v této chvíli jsme zjistili, že nám adrenalin pomáhá ve dvou věcech, jednak zapomenout na chvíli na současný stav (ten totiž není ideální) a jednak si tím plním svůj sen prožívat život podle svého. Důležité zde je, uvědomění, že adrenalinem hasím některé své problémy. Tohle není lék a je potřeba tomu věnovat určitou pozornost. Především v závěru je vidět smyčka, že chci dělat něco jiného, než dělám. Možná změna práce, životního stylu, okolí atd.

Řada položek vám na otázku „Proč?“ bude dávat podobné odpovědi. A díky tomu se o sobě dozvíte více. Stejně či podobné odpovědi budou potvrzovat individuální znaky ve vašem životě. Všimněte si toho, protože z vašeho Bucket Listu a Impossible Listu se rázem stává váš průvodce životem, který chcete žít. Je skvělé to mít na papíře a přemýšlet o tom. Ne jednou za čas! Ale pravidelně!

Inspirujte se a sdílejte své sny na <https://bucketlist.org>

Jak se připravit na první cestu

Plánování cesty

Někteří nomádi si musí vše důkladně naplánovat a jiní preferují pouze hrubý plán s tím, že se budou rozhodovat, až co přijde. Nelze říci, že jeden nebo druhý způsob je lepší. Pokud plánujete, pak máte tu výhodu, že dorazíte na místo včas, zaplatíte tolik, kolik byste správně měli (nenatáhnou vás), všechno bude probíhat zřejmě tak, jak jste si představovali. Spontánní cestovatelé ovšem namítnou, že se tímto způsobem cestování okrádáte o příležitosti. Vždyť o tom cestování přece je, abychom zažívali stále něco nového. Ty nejlepší okamžiky nelze naplánovat.

Myslím, že plánování je pro začínající digitální nomády velmi užitečné. Především pro první výlety, abyste neodjízděli do příliš velkého neznáma a nežonglovali s příliš hodně míčky najednou. Předodjezdový průzkum je velmi důležitý, zjistíte, kde jsou coworking centra, zda lze pracovat z kaváren, kolik stojí místní SIM karta, na kolik vyjdou životní náklady v zemi atd. Po příjezdu vám to pomůže rychle se zorientovat a soustředit se na další věci.

Já jsem byl dříve hodně plánovací typ. Potřeboval jsem vědět, jak se dostanu z místa A do místa B, kolik to přibližně stojí, jaké jsou ceny za jídlo na novém místě. Četl jsem Lonely Planet, zahraniční blogery, e-booky, psal jsem kamarádům cestovatelům. Nasával jsem, co jsem mohl. Dnes se posouvám více ke spontánnímu typu. Mám stále rád přehled, ale nechávám věci více plynout a nerozhduji se dopředu.

Plánování a spontánnost výrazně souvisí s prací, kterou máte a odpovědností, kterou držíte. Když jsme cestovali po Centrální Americe, měl jsem na starosti klientské e-maily. To znamená, že bylo dobré, když jsem odpověděl do 24 hodin. Musel jsem tedy často plánovat přesuny z města do města tak, abychom se stihli připojit na internet a vyřídit e-maily. Potřeboval jsem navíc vždy nejprve projít klientské webové stránky, určitá rychlost internetu tedy byla vyžadována. Dnes nemám žádné takové 24 hodinové deadliny, a tak se cítím svobodněji. Zároveň nejsem nucen tolik plánovat, protože se zase tolik toho nestane, když prostě nebudu pracovat jeden den. Toto je výrazná výhoda a je potřeba si před cestou uvědomit, jakou zodpovědnost ve své práci máte, co se stane, když např. 24 hodin nebudete mít přístup k internetu. Pokud plánujete vlastní podnikání, určitě doporučuji už od počátku pracovat s myšlenkou zařazení větší svobody do života. Výrazně vám pomůže automatizace činností a delegace. Striktní deadliny, které jsou navázané na vaši konkrétní osobu se mohou stát na cestách kritické. Pokud navíc spolupracujete s dalšími osobami a pro dokončení vlastního úkolu potřebujete jejich podklady, je tu nebezpečí, že vám nebudou dodány

včas. To vám přinese silnou dávku stresu a pocitu, že pracovat na dálku má sakra své nevýhody.

Finanční rezerva - bezpečnostní polštář

Finanční rezervu považují za nutný předpoklad, abyste mohli vyrazit do světa s klidným svědomím. Dává vám sebevědomí a zbavuje vás strachu. Pokud odjíte do zahraničí s tím, že tam budete pracovat a nemáte jasno, zda to vůbec bude fungovat, finanční rezerva je nenahraditelným pomocníkem.

Mít našetřené peníze, na které můžete v případě potřeby sáhnout, vám dodá odvalu jít dál. Pokud máte strach, že nebudete schopni si vydělávat peníze ze zahraničí, stačí mít pro začátek dostatek našetřených peněz, abyste např. jeden, dva, tři, šest měsíců přežili.

Otázku, kolik peněz potřebuji mít našetřeno, si musí zodpovědět každý sám. Doporučuji si spočítat, kolik měsíčně utrácíte. Dva nebo tři měsíce si zapisujte každou svoji útratu a udělejte průměr. Využít můžete některou z aplikací, které doporučuji v části Užitečné nástroje. Získáte přehled o tom, kolik vás stojí měsíc života. Na webu Numbeo.com můžete zjistit, kolik vás bude přibližně stát měsíc života v různých státech světa. A nyní si musíte srovnat sami v sobě, na kolik měsíců chcete být tzv. zabezpečeni. V zásadě jde o to, aby vám tento finanční bezpečnostní polštář dal jistotu, že i kdyby se cokoli stalo, budete v pohodě. Je to váš plán B. Někomu stačí 3 měsíce, jiný potřebuje 6 měsíců, aby se cítil dobře a nepřemýšlel pořád jen nad penězi. Řada začínajících nomádů tihne k částce 100 tisíc korun, ale je to spíše symbolická hranice. Přestože zde pracují především naše emoce, je potřeba sem vměstnat také naše racionálně. Na magické hranice se vykašlete, ujasněte si, kolik měsíců nechcete řešit peníze, spočítejte si náklady na měsíc, částky vynásobte a máte výsledek.

Pokud jsou vaše náklady 25 tisíc měsíčně a stanovíte si finanční rezervu 3 měsíce, pak potřebujete mít našetřeno 75 tisíc. Dříve než budete mít tyto peníze na účtu, tak nikam nejezděte. Vezměte si, že dáte výpověď z práce, odjedete na Kanárské ostrovy na měsíc (např. náklady 25 tisíc) a uvidíte. Po měsíci zhodnotíte, že plán nevyšel, vrátíte se do Čech a máte stále 2 měsíce na to, abyste si našli práci a „přežili“. Naplánujte si takto svoje budoucí nomádství. Udělejte si několik variant. Jednu s minimálními náklady, které myslíte, že byste zvládli, další s větší finanční rezervou. Představte si sami sebe. Vizualizujte. Jak se u toho cítíte? Pořád to není ono? Cítíte velký strach? V pořádku, navyšte bezpečnostní polštář. Je to lepší? Trochu? Tak to je skvělé! A teď jen šetřit, dosáhnete své částky a vyrazte!

Co s věcmi v ČR? A bydlení?

Jakkoli se může zdát digitální nomádství spontánní, pod povrchem je ukrytá organizace a plánování. Především na začátku naší cesty si musíme přeorganizovat svůj život.

Jak vyřešit bydlení v ČR?

Otázka, jak vyřešit bydlení v ČR, je zřejmě tou nejvíce pokládanou, když přijde řeč na dlouhodobý pobyt v zahraničí. Co jsem měl příležitost mluvit s desítkami nomádů, je možnost víceméně dvojího řešení. Buď se rozhodnete jít směrem výrazného minimalismu a vše prodáte, anebo svůj byt pronajmete. Jedno heslo každopádně platí: Nedopusťte, aby váš byt či dům byl nepřekonatelný problém.

Je poměrně náročné platit nájem v ČR a ještě k tomu všechny cestovatelské výdaje. Někteří nomádi to ale finančně utáhnou, a pak není co řešit. Přesto jsem vyzoroval, že i tak je myšlenka potenciálního příjmu z pronájmu nemovitosti láká.

Při rozhodování hraje roli nespočet faktorů a nelze obecně poradit. Ani jedna varianta není správnější nebo lepší. Co pomáhá při rozhodování, je sepsání si plusů a mínusů pro každou variantu. Nezástávejte u přemýšlení a povídání si s přáteli. Sedněte si s bílým papírem a dejte dohromady jednoduchou tabulku kladů a záporů. Častokrát hrají v rozhodování emoce. Spíše zde doporučuji, abyste se nesnažili být za každou cenu racionální, pište na papír i emoce. Nejsme roboti a city jsou součástí našeho života. Díky tomu můžeme prožívat radost a nadšení.

Já jsem měl tu výhodu, že jsem při studiu na vysoké škole mohl zůstat u rodičů. A poté už jsem začal nomádit, a tak jsem ani nestihl řešit vlastní bydlení. Samozřejmě stále přemýšlíte o nevhodnější variantě. Nyní mám nastavený režim, kdy při přiletu do Čech mohu zůstat u rodičů anebo jsem v Praze u mého bráchy či kamarádů. Patří jim velké díky, protože mi pokaždé ušetří neuvěřitelně hodně starostí.

Řada digitálních nomádů pronajímá své byty, když odjíždí do zahraničí. Předem upozorňuji, že s tím je běhání a organizování. Nepředstavujte si bezstarostný pasivní příjem. Ti zkušenější dokáží činnosti velmi zautomatizovat, ale pokud začínáte, pak vše organizujte v dostatečném předstihu před odjezdem. Můžete si najít nájemníka, při krátkodobějších pronájmech na několik měsíců budete úspěšnější spíše na AirBnB, Flatio či podobných platformách.

Domluvte se se svým nejbližším známým či kamarádem na pomoci během vašeho pobytu v zahraničí. Mít prodlouženou ruku přímo na místě je nejen užitečné, ale v celé

řadě případů doslova nezbytné. Oficiální dokumenty jako plná moc vám pomohou, ale to nejdůležitější je vzájemná důvěra.

Krátkodobé pronájmy

- [airbnb.com](https://www.airbnb.com)
- [flatio.com](https://www.flatio.com)

Také v oblasti bydlení můžete pracovat s minimalismem. Zadejte si do Googlu: tiny house movement. Jedná se o globální hnutí, kdy se majitelé domů rozhodli přestěhovat se z normálních baráků do nejmenších domečků. Proč mít pokoje pro hosty a kuchyni 10 metrů čtverečních? Dobrým zdrojem pro vás bude také web <http://thetinylife.com>.

Co s věcmi

Cestování vyžaduje minimální zatížení, řadu věcí ale můžeme nechat tzv. „za sebou“. Pokud nemáte vlastní byt a nevejdou se vaše věci ani k rodičům či známým na půdu, pronajmíte si místnost ve skladu anebo garáž. Alternativou je, že věci někomu půjčíte, může jít o velký stan, zahradní nářadí anebo dětskou sedačku. Využijte portály www.mojetvoje.cz nebo www.pujcsi.to.

Auto je také věc, a to poměrně drahá. Dává nám určitou svobodu, na druhou stranu nás ale může připoutat ke konkrétnímu místu. Pokud neplánujete cestovat autem, zvažte jeho prodej. Proč přece nechat stát auto na místě (navíc možná platit ještě garáž) rok jen tak?

Přemýšlejte o autě z širší perspektivy. Můj brácha přemýšlel o koupi auta dlouho, pak ale najednou přišel s myšlenkou, že pronájem na víkendy ho vyjde na méně peněz a zajistí mu potřebnou svobodu mobility. Auto si můžete půjčit i přes českou carsharingovou službu www.autonapul.cz.

Prodej věcí a kde se nejvíce v ČR inzeruje:

- [ifauna.cz](https://www.ifauna.cz)
- [brisco.cz](https://www.brisco.cz)
- [ikup.cz](https://www.ikup.cz)
- [auktiva.cz](https://www.auktiva.cz)
- [spechato.cz](https://www.spechato.cz)
- [bazos.cz](https://www.bazos.cz)
- [aukro.cz](https://www.aukro.cz)
- [hyperinzerce.cz](https://www.hyperinzerce.cz)

Paušál za mobil

Už přibližně dva roky neplatím v Čechách paušál za mobil a funguji s klasickým kreditem. Vždyť kredit je drahý, říkají mi ostatní. Ano, je drahý, ale paušál je pro mě vlastně ještě dražší. Pokud jsem v ČR tři měsíce za rok, nevyplatí se mi platit paušál. Navíc v každé kavárně máte WiFi zdarma a většině lidí se už dovoláte i přes WhatsApp.

Pro každého varianta kreditu není vhodná. Pokud cítíte, že budete raději fungovat přes paušál, zkuste si vyjednat lepší nabídku. Lepší nabídky jsou neveřejné, nestačí dojít na pobočku a porovnat letáčky s konkurencí. Najděte si v okolí někoho, kdo pracuje v O2 nebo Vodafone a zeptejte se, jak to funguje. Zkusit můžete služby jako Tarifomat (www.tarifomat.cz). Velmi výhodné nabídky má řada firem. Takové nabídky mohou být otevřené i pro vás, jen se potřebujete dostat do kontaktu se správnými lidmi.

Cashback portál

Cashback je služba, která vám ušetří při nákupech a rezervacích online. Jinými slovy za uskutečněný nákup či rezervaci získáte určité procento zpět. Na cashback portálu

pak máte tyto peníze ve virtuální peněžence, můžete s nimi dále nakupovat anebo si je poslat na účet.

Jak to funguje?

- Zákazník přijde přes cashback portál na konkrétní e-shop, kde provede nákup.
- Cashback portál vyplatí zákazníkovi určité procento z částky zpět (tzv. cashback).

Někdy se tento cashback označuje jako zpětná sleva, která je vyplacena zákazníkovi za nákup. Já využívám cashback portál PlnaPenezenka.cz.

Omezte výdaje a naučte se šetřit

- Položka bydlení patří k nejvyšším výdajům.
- Máte auto? Skutečně ho potřebujete? Existují i car-sharing služby v České republice.
- Možná se vyplatí upravit si tarif na telefonu.
- Omezte opakované výdaje, stanete se méně závislí na příjmu.
- Nakupujte nikoli to, co chcete, ale to, co potřebujete (možná ani to, co potřebujete, ale jen to, bez čeho se neobejdete).
- Nakupujte na Alibaba a eBay.
- Šetření je zvyk. Zvyk je potřeba si osvojit. Výhoda je, že jakmile se ho naučíte, poté ho používáte automaticky. Tohle vám ušetří skutečné peníze a je mnohem účinnější než jakékoli jednorázové ušetření.
- Omezte závislosti (tabák a alkohol patří k nejdražším položkám, ať jste kdekoli na světě).
- Skutečně si dopřáváte zaslouženě? Možná máte rádi kafe, ale Starbucks 3x v týdnu za 200 korun není ideální.
- Vařte si doma a omezte jídla v restauracích.
- Prodejte nepotřebné věci (třeba na <https://www.vinted.com/>). Dobře funguje tzv. postupná metoda, tedy poprvé tříděním separujte např. 20%, dejte si týden pauzu, pak udělejte další čistku, dejte si měsíc pauzu a pak se

zase vraťte k těm věcem a odstraňte další ze svého života. Máte k nim citovou vazbu? Vyfoťte si předmět a vzpomínka zůstane uchována.

- Trackujte své výdaje. Zapisujte si, kolik utrácíte. Pište skutečně všechno. Pomohou vám chytré aplikace (viz kapitola Užitečné nástroje).

Vyžadované dokumenty

Nezáleží na tom, zda rádi plánujete cestu dopředu anebo spíše preferujete spontánnost. Cestování vyžaduje určitou dávku organizace a připravenosti. Před vstupem do řady zemí budete muset žádat o víza, někde dokonce předkládat i další dokumenty a platit poplatky.

Nejlepší rada, kterou vám mohu dát, je, zjišťujte si vyžadované dokumenty pro vstup do země s předstihem a z oficiálních zdrojů. Jedna z nejčastějších chyb cestovatelů je ta, že se spoléhají na informace od ostatních cestovatelů, případně cestovatelských portálů. Určitě se ptejte a sbírejte informace všude možně, ale nikdy nezapomínejte na oficiální zdroje, ty prostě nesmíte vynechat.

Cestovatelské portály jsou fajn, ale neposkytují oficiální informace. Můžete zde najít skvělé cestopisy a tipy na cestu, ale jak máte zaručeno, že portál aktualizoval informaci o vízové povinnosti, která se nedávno změnila? Jak máte zaručeno, že cestovatel kolega, který byl v Kanadě před rokem a půl vám dává informace, které platí pro vstup do Kanady i dnes?

Chyby, které uděláte v rámci vyžadovaných dokumentů vás mohou stát opravdu hodně. Nepustí vás do letadla, zmeškáte navazující spoj, budete si muset koupit zpáteční letenku atd. Mluvíme tu o desetitisících korun, se kterými tu žonglujete ve

vzduchu. Takže si dejte dobrou půl hodinu a zjistěte si z oficiálních zdrojů, co vlastně všechno potřebujete pro vstup do země.

Nejčastěji se bude jednat o požadavky:

- Cestovní pas (+ požadavky, např. biometrický, s minimální platností 6 měsíců)
- Vízum
- Pojištění
- Prokázání zpáteční letenky či jiného odjezdového dokladu
- Itinerář cesty
- Povinné očkování (ideálně razítka v mezinárodním očkovacím průkaze)
- Prokázání dostatečného zůstatku na bankovním účtu
- Poplatek

Cestovní pas

V rámci Evropské unie můžete cestovat pouze s občanským průkazem, do ostatních zemí budete ale už potřebovat cestovní pas. Vždy žádejte o biometrický cestovní pas, vystavení vás vyjde na 600 Kč.

Řada zemí vyžaduje, aby váš cestovní pas byl platný minimálně 6 měsíců po vstupu do země. Pečlivě si proto hlídejte platnost a datum expirace svého pasu.

Pro dlouhodobější cestovatele doporučuji pořídit si dva cestovní pasy. Ano, je to možné a zcela legální. V kolonce „odůvodnění žádosti o vydání cestovního pasu“ uveďte „vyřízení vízových záležitostí souvisejících se zahraniční cestou“. Jedná se o oficiální důvod ze zákona, úředníci zpravidla nedělají problémy, pokud řeknete, že nemáte dostatek místa pro razítka anebo že se chystáte cestovat do zemí, které nejsou v přátelském vztahu.

Občanovi, který je držitelem platného cestovního pasu, lze vydat další cestovní pas jen v odůvodněných případech; odůvodněným případem se rozumí například vyřízení vízových záležitostí souvisejících s cestou do zahraničí, jestliže občan cestovní doklad naléhavě potřebuje k jiné cestě do zahraničí. §17 odst. 1, zákon o cestovních dokladech

Dva pasy mohou být někdy dokonce nutností. Některé státy vás nepustí do země na základě vaší předchozí návštěvy znepřáteleného státu. Problémovou oblastí může být např. Blízký východ a USA.

Důvod, proč já osobně doporučuji mít dva cestovní pasy, je jednoduše ten, že v případě odcizení pasu, mám stále jeden záložní. Ukradení nebo ztráta dokladů je pro cestovatele jednou z nejvíce nepřijemných situací. Velvyslanectví, kde následně musíte požádat o vystavení nového pasu není vždy nablízku a celý proces trvá řadu

týdnů (lhůta je do 120 dní). Toto vše může zkomplikovat řada dalších situací, např. blížící se konec povoleného vízového pobytu, koupený lístek na autobus, rezervovaná letenka atd.

Jeden pas nosím u sebe a druhý nechávám v batohu. Tedy opouštím hostel, jeden pas si беру k sobě, druhý nechávám na hostelu. Když jedu dálkovým autobusem, jeden pas mám u sebe, druhý mám ve velkém batohu v úložném prostoru.

Dalším důvodem, proč mít druhý pas je využití záložního pasu jako kauci. Většina zemí nedovoluje vlastnit dva cestovní pasy, a proto nikdo z hostelů, hotelů nebo půjčoven nestuduje vstupní razítko do země. Jediné, co si ověřují jsou vaše iniciály a fotografie. Kauce odevzdání cestovního pasu za pronájem skútru mě už nemusí trápit. Místní se kaucí chrání proti neuhrazení způsobené škody v případě nehody skútru. Pokud bych ale cítil, že nejednají fér a šlo by do tuhého, mohu bez problému odejít a záložní pas jim de facto nechat. V Tulumu v Mexiku jsme se setkali s kaucí cestovního pasu za půjčené kolo. V některých zemích vyžadují pas i za půjčené surfařské prkno (naštěstí tento trend už mizí).

Vytiskněte si kopii stránky cestovního pasu, kde je vaše fotografie. Použijete ji pro vstup do některých barů nebo nočních klubů.

Vízum

Do některých států víza nepotřebujete, do jiných stačí zařídit víza při vstupu do země (tzv. Visa on arrival) a jinde si budete muset zařídit víza předem už v České republice před odjezdem. Víza řešte dostatečně s předstihem, do některých států může vyřízení víza trvat i 30 dní.

Oficiální informace k vízové povinnosti najdete vždy na webových stránkách příslušného velvyslanectví, ambasády či imigračního úřadu. Pro víza do Thajska stačí zadat do Googlu např. „visa thailand embassy czech republic“.

Neoficiální informace k vízové povinnosti najdete na stránkách Ministerstva zahraničních věcí na www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu

Dalším alternativním zdrojem může být web Emirates, který poskytuje databázi vízových požadavků skrze IATA (www.emirates.com/english/plan_book/essential_information/visa_passport_information/find_visa_requirements/find_visa_requirements.aspx). Jedná se ale opět o neoficiální zdroj.

Pokud si o vízech přečtete na cestovatelských portálech či blogu anebo čerpáte z jiných neoficiálních zdrojů, vždy si informaci potvrďte z oficiálního zdroje. Neváhejte

kontaktovat velvyslanectví přímo, např. e-mailem. Odpovědi jsou většinou rychlé a pokud vám přímo nezodpoví váš dotaz, minimálně vás navedou, kde hledat.

Prokázání dostatečného zůstatku na bankovním účtu

Požadavek prokázání dostatečného zůstatku na bankovním účtu je velmi běžný pro Working holiday víza, studenstká víza, ale v některých případech i pro turistická víza.

Dostatečný zůstatek stačí prokázat výpisem z bankovního účtu. Doporučuji skrze internetové bankovníctví požádat o „výpis z běžného účtu v anglickém jazyce v PDF“. Např. u Airbank se jedná o službu zdarma, v jiných bankách může být zpoplatněná (kdysi jsem platil 100 Kč u ČSOB).

Požádejte ideálně 3 pracovní dny předem. Prostý Print screen (ofocení obrazovky) nedoporučuji, nejedná se totiž o oficiální dokument od banky. Výpis by měl být z běžného účtu, neboť se má jednat o peníze, které vám jsou okamžitě dostupné. PDF si vytiskněte. Potvrzení by nemělo být starší jak 30 dnů.

Itinerář cesty

Pokud je itinerář cesty mezi požadovanými dokumenty pro vstup do země, obvykle není nutné se příliš rozepisovat. V základu stačí vypsát místa, která chcete navštívit a k nim přiřadit plánované datum. Samozřejmě itinerář dodržovat nemusíte a může sloužit pouze k vízovým účelům. Nic se nestane, pokud všechny plánované destinace, které jste v itineráři uvedli, nenavštívíte.

Poplatek

Poplatek je častým požadavkem pro získání víz. Zde si dopředu zjistíte, kolik musíte zaplatit a v jaké měně. Připravte si částku přesně. Bankovky by měly být v perfektním stavu (žádné natrhnutí).

Prokázání zpáteční letenky

Některé státy vyžadují, abychom před vstupem do země prokázali zpáteční letenku nebo jiný doklad o opuštění země. Vízová povinnost už dávno není jedinou podmínkou pro vstup do určitých zemí. Prokázání zpáteční letenky je často vyžadováno také od států, kde máme bezvízový vstup.

Pokud ale neprokážeme svůj doklad o plánovaném opuštění země, úředníci nás do ní nemusí vpustit. Kontroly probíhají už na letišti, a proto dost pravděpodobně ani neodletíte do cílové destinace (nenastoupíte do letadla).

Pravidla pro vstup do každé země se liší, a proto je potřeba pečlivě prostudovat všechny požadavky a podmínky ke vstupu. Tyto podmínky najdete na webových

stránkách příslušného velvyslanectví anebo si je vyžádejte. Neoficiální informace najdete také na stránkách Ministerstva zahraničních věcí.

Zadejte do Googlu dotaz: zpáteční letenka Brazílie inurl:mzv.cz

Dotaz vám bleskově vyhledá odpověď na stránce Ministerstva zahraničních věcí, zda v dané zemi je požadovaný doklad o zpáteční letence vyžadován.

Prokázání zpátečního dokladu o plánovaném opuštění země je dnes vyžadováno v celé řadě států. Jedná se o bezpečnostní opatření imigrační politiky států.

Pro nás cestovatele a digitální nomády je to jedno z nejvíce nesmyslných pravidel. Naším cílem je cestovat, a ne zatěžovat sociální politiku dané země. Pokud však chceme zemi navštívit, musíme respektovat tato pravidla.

Proč jste se ještě s požadavkem na zpáteční letenku nesetkali?

Cestovat v rámci Evropské unie můžeme volně. Pokud letíme do vzdálenějších zemí, často volíme zpáteční let, a tak doklad o plánovaném opuštění země máme. Možná, že už jste ale letěli např. do Jihovýchodní Asie a stejně od vás nikdo nepožadoval vidět zpáteční letenku. Ano, to je docela možné, záleží totiž na uvážení úředníků. Někteří prostě jen „razítkují“ a nechtějí si přidělovat práci.

Politická situace a migrace lidí však nabírá úplně nový rozměr a požadavek prokázání zpátečního dokladu bude vyžadován stále častěji.

Já jsem se s ním setkal poprvé, když jsem letěl z Austrálie do Thajska se společností WestJet. Před vydáním boarding pasu jsem byl slečnou u přepážky vyzván, abych jí ukázal zpáteční letenku z Thajska.

Tehdy jsem na ní vytřeštil oči a nechápavě polknul.

Měl jsem plán procestovat s baťohem na zádech značnou část Jihovýchodní Asie. Letenku do Čech jsem měl rezervovanou a zaplacenou z Thajska do Norska a dále do

Prahy. Avšak s tou se slečna nespokojila, protože byla v termínu 60 dnů od mého přiletu do Thajska.

Občané ČR mají turistická víza bezplatně na 30 dní, zpáteční letenka či jiný odjezdový doklad musel být v termínu do 30 dní, jak mi s péknou angličtinou bylo vysvětleno.

Bez letenky nebo jiného důkazu odletu z Thajska do 30 dnů mě prý nemůže pustit do letadla.

Měl jsem necelou hodinu do zavření brány na letišti. Byl jsem naštvanej jak čert! Co je to za hloupost?

Pokud jsem chtěl skutečně odletět, nezbývalo mi nic jiného než rychle koupit nějakou letenku a tu ukázat slečně. Otevřel jsem laptop, připojil se na wifi a objednal ten nejlevnější let z Thajska do Singaporu. Tehdy mě vyšel na 100 AUD.

Vrátil jsem se k přepážce a slečně za přepážkou ukázal moji novou letenku v PDF s odletem z Thajska a přiletem do Singaporu. Usmála se a vytiskla mi palubní lístek.

Oddychl jsem si! Byl jsem rád, že jsem stihl své letadlo. Zároveň jsem byl sakra naštvanej, že jsem utratil bez mála 2 tisíce korun jen tak. Letenku do Singaporu samozřejmě nevyužiju, takže peníze doslova vyhozený oknem.

Začal jsem situaci s nutností prokázat zpáteční letenku při přiletu do některých zemí zkoumat a přesvědčil jsem se, že jde v řadě případů o skutečně oficiální požadavek konkrétních států. Následně záleží na úředníkovi, který vás odbavuje, vydává palubní lístek či razítkuje pas, zda ji bude od vás požadovat.

Když mě nepustili přes hranice do Kostariky

To, co mě skutečně donutilo zabývat se zpátečním dokladem svého odjezdu, ať už na hranicích nebo na letišti, se odehrálo na pozemním hraničním přechodu mezi Kostarikou a Nicaraguou v roce 2014.

Úřednice na hranicích mě tehdy s přítelkyní vyzvala k předložení dokladu o opuštění Kostariky.

Na tohle jsme ale nebyli připraveni. Udělal jsem chybu (druhá chyba), protože už jsem měl zkušenost z Austrálie a stejně jsem se dostatečně nepřipravil na přechod hranic. Věděl jsem, jak získat zpáteční doklad o opuštění země zadarmo (návod najdete níže), ale situaci jsem podcenil. Při cestování z Mexika do Belize a dále Guatemala, přes Salvádor až do Nicaraguy po nás nikdo nepožadoval zpáteční doklad, a tak jsem jednoduše žil v dobré víře.

Snažili jsme se úředníci nedokonalou španělštinou vysvětlit, že cestujeme z Mexika místními autobusy a míříme do Jižní Ameriky. To jí vůbec nezajímalo. Měli jsme

rezervaci hostelu. Také nepomohlo. Zkoušeli jsme prosit, vymlouvat se, že jsme to nevěděli, ale nic nepomáhalo.

Zákony a pravidla jsou prý v Kostarice jiné než v Mexiku. Tahle paní úřednice nebyla vůbec příjemná a zřejmě nechápala způsob backpacking cestování.

Vrátila nám pasy bez razítka, ukázala směr a doporučila, ať si koupíme autobusovou jízdenku u společnosti Tica Bus támhle za rohem. Za 25 USD zpět do Nicaraguy odkud jsme přijížděli (nevyužili bychom) anebo za 42 USD ze San Jose do Panama City. Nejenom, že to bylo drahé, ale překazilo by nám to cestovatelské plány, takže bychom stejně nevyužili.

Ted' jsem byl naštvaný snad ještě více než tehdy v Austrálii. Ale tentokrát na sebe, protože jsem si tohle zavinil svojí nedůsledností. Platit za Tica Bus jsem rozhodně nechtěl. Nevýhoda pozemních hraničních přechodů oproti letištím je ta, že nemáte přístup na internet.

Od Izraelců, které jsme potkali na cestě, jsem si vyfotil jejich letenku a rozhodl se, že udělám „Fake letenku“.

Šli jsme s přítelkyní do nedalekého lesa, abychom byli pryč od lidí. Otevřel jsem laptop a v textovém editoru Pages (verze na Macbooku podobná MS Word) vytvořil rezervaci letenky.

Ručně jsem vytvářel všechny tabulky, nejrůznější symbolické identifikátory letu atd. Bylo neuvěřitelné vedro, kolem nás prošel pastevec s krávy a přítelkyně brečela, že radši zaplatí za autobus.

Peklo na zemi!

Výsledek jsem po půl hodině konečně exportoval do PDF. Ukazovat letenku na počítači jsem však nechtěl, a tak jsem ji vyfotil na iPad, abych přidal více na důvěryhodnosti.

Vzali jsme to vážně a se vším všudy. Šli jsme nejprve na záchod se převléknout. Jiné tričko, přítelkyně si rozpustila vlasy, já jsem sundal dioptrické brýle a nasadil si

kontaktní čočky. Uplynulo dalších pár desítek minut a my jsme šli opět do fronty k přepážkám.

Tentokrát jsme dávali pozor, abychom nebyli přiřazeni ke stejné slečně úřednici.

Oba jsme šli naráz k chlapíkovi. Na moji vytvořenou letenku kouknul, chvíli s námi popovídal a zeptal se, jestli v České republice taky někdy sněží. Odpověděli jsme mu základní španělštinou a následně už dával razítka do pasu. Vítejte v Kostarice!

Tohle rozhodně není způsob, jak hladce přecházet hranice. Dobře si pamatuju výraz úředníka, možná něco tušil, letenka nebyla profesionální. Byl hodný, že nás pustil, jsem za to vděčný.

Nyní před každou cestou pečlivě ověřím, zda je před vstupem do země vyžadován doklad o opuštění. Pokud země vyžaduje zpáteční letenku či jiný doklad, používám rezervaci letenky dle níže uvedeného návodu. Výhodou je, že za tento doklad o zpáteční letence neutratím ani korunu.

Nevěřte všemu ani v Lonely Planet, informace k hraničním přechodům jsem zde našel několikrát nepřesné. V rámci prokázání zpáteční letenky se spoléhejte výhradně na oficiální informace. Pozor na informace od kolegů cestovatelů. Ty mohou být

zastaralé, resp. vnitřní pravidla země se mohou změnit, přístup úředníků se může zpřísnit atd.

Návod, jak získat zpáteční letenku zadarmo

Zkoušel jsem několik leteckých společností a zprostředkovatelů letenek a hledal možnost rezervace letenky s podmínkou, že když ji nezaplatím, nic se neděje a letenka se stornuje, zruší či jinak přestane existovat.

Největší strach při rezervacích jsem měl o to, že letenku budu muset zaplatit nebo budu muset platit stornovací poplatky.

Čistí obchodní podmínky na webových stránkách leteckých společností či zprostředkovatelů letenek je doslova šílenství. Menší šílenství je čist v českém jazyce než v angličtině.

Jsem vystudovaný právník, a tak často domýšlím, jak je celá smlouva uzavřena po internetu. Do jaké míry je rezervace zavazující či jak jsou stornovací poplatky vynutitelné.

Mým cílem tedy bylo najít možnost rezervace letenky, kdy nebudu muset vyplňovat svoji adresu. Přestože na pasu adresa není, jako taková člověka identifikuje a vymáhání peněz je pak snazší.

O národním právu jiných států nevím nic, existuje tu navíc problematika mezinárodního práva, a tak jsem hledal raději jen u českých zprostředkovatelů letenek.

Čeští zprostředkovatelé letenek mají tu nevýhodu, že je celý web v češtině a rezervace v PDF letenky je také v češtině. Potřeboval jsem rezervaci letenky v angličtině, aby zbytečně nevznikaly problémy u úředníků.

Co tedy hledáme?

- Rezervace letenky bez nutnosti okamžitě platit
- Rezervace letenky, která nevyžaduje zadání adresy
- Rezervace, která se automaticky stornuje po určité době
- Rezervace, při které získáme PDF s informacemi o letu v angličtině

Všechna tato kritéria splňuje letenkový portál Letuška. Jiné portály po mně často vyžadovaly zadání adresy anebo jsem nebyl schopen jasně vyčíst stornovací podmínky. Řada českých portálů nevystavuje PDF rezervace v anglickém jazyce anebo neposílají PDF před provedením naší platby.

Obchodní podmínky letenkových portálů se mohou měnit, a to je také důvod, proč jsem jednoduše nenapsal „rezervujte letenku na portálu Letuška“. Ve chvíli, kdy víme,

co skutečně hledáme a co úředníci konkrétně vyžadují, jsme schopni najít vhodné řešení.

Sledujte Členskou sekci Digitální nomád, kde najdete aktuální informace, jakmile dojde k nějaké změně ze strany portálu Letuška v oblasti rezervace.

Aktuální podmínky na portálu Letuška:

- Rezervace letenky je platná 24-72 hodin
- Pokud nezaplatíte, dojde k automatickému stornu rezervace
- Při rezervaci letenky nemusíte vyplnit svoji adresu
- Rezervace letenky vám přijde na e-mail v PDF a je v anglickém jazyce

Jak vytvořit rezervaci letenky

1) Zadejte adresu <https://www.letuska.cz/en/>

Koncovka /en/ je důležitá právě pro generování PDF rezervace v anglickém jazyce.

2) Vyhledejte si potřebnou letenku

Doporučuji hledat přímé lety. Vyhnete si riziku, že přestupní stát bude vyžadovat víza. Kontrola víz probíhá totiž již na hranicích státu, ze kterého odlétáte do cílové destinace.

Pozor, na portálu Letuška není možné vytvořit rezervaci letenky na 2-3 následující dny.

3) Vyplňte požadované údaje pro rezervaci letenky

Mr./Mrs., Jméno, Příjmení, Telefon, E-mail

4) Zvolte způsob platby Payment on branch

5) Potvrďte obchodní podmínky (Agree with Terms) a klikněte na Confirm

Do 5 minut by vám měla na zadaný e-mail přijít rezervace letenky. Obdržíte dva e-maily a v jednom z nich najdete PDF rezervaci letenky v angličtině.

6) Rezervaci letenky si vytiskněte

PDF si uložte také do počítače, ideálně také někam na cloud (virtuální úložiště, např. GoogleDoc, Dropbox), ať k němu máte přístup „odkudkoli“.

Takto provedená rezervace je bezriziková, resp. nemusíte mít obavy z toho, že letenku budete muset platit či po vás budou vymáhat stornovací poplatky. Letenka je pouze zarezervovaná a pokud nedojde k jejímu zaplacení, pak je automaticky stornovaná.

Milé na tom všem navíc je, že portál Letuška vás nebude častokrát bombardovat e-mailem, že vaše rezervace nebyla ještě zaplacená.

Rizika pouhé rezervace letenky

Avšak i takto rezervovaná letenka má svá rizika. A to se nemusí jednat pouze o portál Letuška.

Úředník, který projede kód letenky ve svém systému, uvidí, že letenka není zaplacená. Letenku jsme si pouze rezervovali, ale nezaplatili, a proto úředník vidí status letenky rezervováno (příp. stornováno).

Rezervace letenky není dostačující doklad pro odjezd ze země. Je nutné prokázat platný (rozumějme zaplacený) doklad o plánovaném odjezdu ze země.

Z vlastní zkušenosti se mi ještě nikdy nestalo, že by úředník lustroval letenku v systému. Tuto metodu získání zpáteční letenky od Letuška používám na svých cestách a nikdy jsem s ní neměl jediný náznak problému.

Ti z vás, kteří chtějí větší jistotu, tedy potvrzenou letenku, mohou využít skvělé služby FlyOnward.

FlyOnward.com

Služba FlyOnward (www.flyonward.com) vznikla pro cestovatele, kteří potřebují prokázat svůj doklad o zpáteční letence. Funguje na propracovaném systému, kdy je vám tzv. pronajmuta letenka.

Rezervace letenky má status Confirmed, tedy Zaplacené.

Služba je zpoplatněna, za pronájem letenky na 24 hodin zaplatíte 10 USD, příp. za pronájem na 48 hodin je to 20 USD.

Rezervaci musíte tedy v tomto případě provést v co nejbližším termínu vašeho letu, ideálně do 24 hodin od vašeho odletu.

Mezinárodní očkovací průkaz

Mezinárodní očkovací průkaz (International Certificate of Vaccination) doporučuji pro všechny cestovatele, kteří cestují do cizích zemí se záměrem delšího pobytu či do zemí, které vyžadují doklad o očkování.

Rozhodně jej doporučuji pro všechny digitální nomády. Pokud máte navíc v oblíbě exotické mimo-evropské státy, měl by být mezinárodní očkovací průkaz nezbytnou součástí vašich cestovních dokumentů.

Co vše mezinárodní očkovací průkaz eviduje?

Mezinárodní očkovací průkaz slouží jako dokument a certifikát všech očkování, které máte za sebou. Navíc obsahuje významné informace o nositeli, a to jak informační (např. číslo pasu, emergency telefonní číslo), tak zdravotní (krevní skupina, alergie apod.).

Mezinárodní očkovací průkaz se skládá ze dvou částí:

- Certifikát o platném očkování nebo profylaxi
- Vlastní Mezinárodní očkovací průkaz

Motto Světové zdravotní organizace (WHO) zní: „Budovat svět, ve kterém jsou všichni lidé chráněni očkováním proti infekčním nemocem.“

Nejen samotné očkování a imunizace, ale také její dokumentace je významným nástrojem ovlivnění nemocnosti. Cestovatelům poslouží mezinárodní očkovací průkaz především jako dokumentace a evidence záznamů očkování proti nemocem. Může jít např. o tetanus, očkování proti žlutence, planým neštovicím atp.

Velkou výhodou je evidence, do kdy je očkování účinné. Oproti běžnému očkovacímu průkazu si tedy nemusíte pamatovat, že např. očkování proti tetanu je na 10-15 let,

očkování proti břišnímu tyfu na 3 roky atp. Data tzv. účinné ochrany (v průkazu jako „Ochrana do ...“) najdete v přehledné kolonce u každé očkovací vakcíny.

Kde získat mezinárodní očkovací průkaz?

Mezinárodní očkovací průkaz získáte v očkovacím centru, které je ve všech větších městech České republiky. Webové stránky očkovacího centra vč. měst, ve kterých působí, najdete na ockovacicentrum.cz.

Cena za vystavení mezinárodního očkovací průkazu je 100 Kč. Doktor vám rovnou přepíše vaše dosavadní očkování z českého očkovacího průkazu do mezinárodního a potvrdí razítkem.

Názvy očkování a případně další podrobnosti jsou psané v anglickém nebo francouzském jazyce. Kolonky a celková struktura se mi zdá o mnoho více čitelnější než ve „starém“ českém očkovacím průkaze.

Moje zkušenost a doporučení

Údaje v českém zdravotním a očkovacím průkaze se mi zdají být neuvěřitelně nepřehledné a nečitelné. Vskutku záleží na pravopisu konkrétního doktora. Problém není v tom, že lékaři neumí psát úhledně, ale prostě se s tím nemažou a něco tam naškrábou.

Očkovací průkaz by měl ale sloužit nejen doktorovi, ale také majiteli průkazu (obvykle pacient).

Jak mám ale zjistit, kdy jsem byl očkován a proti čemu, když údaje jsou naprosto nečitelné?

Další problém je nekomplexnost záznamů v očkovacím průkazu. Dost doktorů totiž nepřepisuje údaje z tzv. karty pacienta do očkovacího průkazu. V případě přechodu k jinému obvodnímu doktorovi tak můžete „ztratit“ dost cenné zdravotní informace (bohužel v praxi výpisy a předávání zdravotních karet pacientů dosti haprují).

Digitálním nomádům i cestovatelům doporučuji zajít si k obvodnímu lékaři a nechat si důkladně vše přepsat do českého zdravotního a očkovacího průkazu a poté si nechat vystavit mezinárodní očkovací průkaz. Jedině tak máte záruku, že bude kompletní podle vašeho zdravotního stavu.

Některé informační kolonky vám předepíše doktor (např. jméno, datum narození), ale vřele doporučuji si průkaz doma projít a vyplnit některé další kolonky. Vyplňují se obyčejnou tužkou (nikoli propiskou), a to proto, abyste je v případě změny mohli

vygumovat a průkaz nadále používat. Pozor, některé části jsou povinné vyplňovat propiskou a je zakázáno přeškrťování – to však platí pro část vakuin.

Než odjedete na cesty, vyplňte si kolonku Číslo pasu. Najdete ji hned na první stránce. Vyplňujte tužkou, protože cestovní pas po pár letech expiruje, může se vám ztratit nebo vám jej někdo ukradne apod. Navíc jako zkušený cestovatelé máte přece více pasů než jeden, že?

Na poslední stránce průkazu je Emergency kontakt, ten opět doporučuji vyplnit, a to jak jméno, tak telefonní číslo, případně adresu.

Mezinárodní řidičský průkaz

Mezinárodní řidičský průkaz doporučuji pořídit každému cestovali, který má národní řidičský průkaz a vyjíždí mimo EU. Přestože neplánujete řídit, u cestování se plány mohou změnit hodně rychle. Mezinárodní řidičský průkaz je docela hodně muziky za málo peněz.

Kde všude potřebujete mezinárodní řidičský průkaz?

Mezinárodní řidičský průkaz potřebujete vždy při řízení automobilu či motocyklu mimo státy Evropské unie. Nejedná se o nic, co byste mohli mít, co by bylo dobrovolné a pomohlo by vám to. Mimo EU prostě musíte mít mezinárodní řidičský průkaz. Je to vaše povinnost.

Co potřebujete k vyřízení mezinárodního ŘP?

- Vyplněná žádost o vydání mezinárodního řidičského průkazu
- Platný řidičský průkaz
- Průkaz totožnosti (např. občanský průkaz)
- 1x barevná či černobílá fotografie (formát 35x45mm)

Kolik stojí mezinárodní řidičský průkaz?

- Vyřízení žádosti podléhá jednorázovému poplatku 50 Kč
- Mezinárodní řidičský průkaz vám bude vydán okamžitě na počkání

Jak dlouho platí mezinárodní ŘP?

Platnost mezinárodního řidičského průkazu je různá. U států, které podepsaly Úmluvu o silničním provozu dle přílohy 7 (Vídeň, 1968) platí mezinárodní řidičský

průkaz 3 roky od data vydání. U států, které podepsaly Úmluvu s přílohou 10 (Ženeva, 1949) je platnost mezinárodního řidičského průkazu 1 rok od data vydání.

Přestože je na Mezinárodním řidičském průkazu napsána platnost 1 rok, domnívám se, že zákon je v této chvíli silnější (§104 odst. 4 zákona o silničním provozu).

Pozor, zkontrolujte oba seznamy států. Pokud si vezmeme např. Thajsko, tak to podepsalo jak přílohu 7 (MŘP na 3 roky), tak přílohu 10 (MŘP na 1 rok). Z toho vyplývá, že v Thajsku platí Mezinárodní řidičský průkaz pouze 1 rok.

Přehled a seznam států, ve kterých platí MŘP na 1 rok či na 3 roky najdete také na webu www.DigitalniNomadstvi.cz.

Mé zkušenosti s mezinárodním řidičským průkazem a kontrolami

V Austrálii mě zastavili policajti a chtěli vidět mezinárodní řidičský průkaz a pas. Národní řidičský průkaz vidět nechtěli. Kontrola proběhla bez problému.

V Asii je půjčování skútrů tak běžné, že se to přes řidičák snad ani neřeší. Jezdili jsme často a nikdo nás nikdy nezastavil. Pokud vás zastaví a nemáte u sebe řidičský průkaz, často lze policistu uplatit.

V Kanadě jsem radši vždy jezdil s pasem, národním i mezinárodním řidičákem. Nikdy mě policajti nezastavili. Řídil jsem velký truck s několika tunovým přívěsem. Podle vyjádření kanadského majitele se prý moc nekoukají na typ řidičáku a oprávnění řídit různé druhy aut/přívěsů atd. Při výletu do Banffu změřili naši rychlost a po kontrole dokladů nám dali jen pokutu za rychlou jízdu.

Pokud někde cestujete déle než 1 rok (nebo 3 roky, záleží na státu), pak máte tři možnosti, jak situaci řešit.

Řidičský průkaz si uděláte v tom konkrétním státu, kde zůstáváte.

Druhou možností je zaletět si zpátky do Čech a řidičák si nechat za 50 Kč znovu udělat.

Plná moc

Pokud se rozhodneme pro delší cestu do zahraničí, plná moc je jedním z dokumentů (listin), které vždy doporučuji vyřídit ještě před odjezdem. Ve chvíli, kdy jsme v zahraničí a úřady s námi potřebují něco vyřídit osobně, můžeme se dostat do

problémů. Plná moc ale dokáže vše urovnat, protože je naší tzv. prodlouženou rukou. Díky ní totiž vyřídíme záležitosti v ČR, aniž bychom museli organizovat svůj návrat.

Když jsem odlétal v roce 2011 do Austrálie (studovat a pracovat), řešil jsem, jak po dobu 1 roku v ČR budu asi vyzvedávat poštu, která bude chodit doporučeně na mé jméno?

Už tehdy jsem byl OSVČ, a tak jsem samozřejmě řešil, jak budu komunikovat s úřady. Co když mi pošlou dopis a já se budu muset někam dostavit nebo jim něco podepsat?

Otázek bylo stále víc, dokonce i takové, které směřovaly k tomu, jak by se řešila situace, kdyby mě někdo zažaloval, že třeba používám jeho obrázky (pozor na zveřejňování obrázků bez licence či s free licencí, je popsáno blíže v kapitole 12.3) anebo si nárokoval některou doménu, protože porušuji autorská práva?

A přesně v tuhle chvíli jsem objevil, jak moc je důležitá plná moc. Pro dlouhodobé cestovatele a digitální nomády je plná moc skvělý nástroj, jak získat prodlouženou ruku, která vždy dosáhne až do České republiky, ať jste kdekoli.

Ale jako každý nástroj, tak i tento má své výhody a nevýhody. Pojďme se podívat na to, co všechno plná moc pro nás zařídí.

Jak taková plná moc vypadá a k čemu je dobrá?

Oficiálně plná moc zmocňuje druhou osobu k tomu, aby vykonala určité činnosti. Tedy vybereme si někoho v České republice, kdo bude naše záležitosti vyřizovat. Tyto záležitosti bude vyřizovat naším jménem. To v praxi znamená, že přestože činnost

bude dělat fyzicky „zmocněnec“, oficiálně budeme vedeni my, jako kdybychom ten úkon udělali my sami.

Rozsah činností, pro které se chceme nechat zastoupit, je možné v plné moci specifikovat. Zároveň je ale možné, abychom udělili plnou moc pro tzv. všechny možné činnosti.

Zmocněnec – osoba, která na základě plné moci zastupuje někoho jiného (typicky to bude někdo z tvé rodiny, známých či blízkých)

Zmocnitel – osoba, která uděluje plnou moc a bude zastupována zmocněncem (typicky to budeš ty, protože jedeš cestovat)

Plnou moc udělujte pouze tomu, komu opravdu věříte.

Udělením plné moci se totiž dostáváte do pozice, kdy jste odpovědní z úkonů zmocněnce, které provedl v rámci plné moci. Jinými slovy, na úkony, které provádí zmocněnec v rámci plné moci se pohlíží jako byste je prováděli přímo vy.

Otevírá se tak riziko zneužití plné moci, a proto důkladně vybírejte, komu plnou moc skutečně udělíte. V praxi to jsou opravdu ti nejbližší.

Je potřeba s daným člověkem dobře promluvit a připravit ho na situace, které mohou nastat. Zřejmě sami víte, jaké události mohou nastat ve vašem životě, a proto s ním proberte všechny možné scénáře a připravte ho, jaké dopisy/aktivity má očekávat. V mém případě OSVČ to je např. potenciální finanční kontrola.

Plnou moc lze omezit, a tím se více chránit

Plnou moc lze omezit pouze na některé činnosti. Tím zároveň snižujete riziko, že zmocněnec za vás neudělá něco, co vy sami nechcete. Často se tak v rámci plné moci specifikuje, ke kterým konkrétním činnostem je zmocněnec oprávněn. V praxi toto využijí digitální nomádi, kteří potřebují podat daňové přiznání či přehledy na zdravotní a sociální pojišťovnu a nechtějí se kvůli tomu vracet do Čech.

Já jsem takto před odjezdem do Kanady podepsal plnou moc s účetním, který měl specifikovaný rozsah činnosti. Byl zmocněn mě zastupovat pouze v podání daňového přiznání a přehledů. Zároveň byla tato činnost omezena časově, tedy pouze na konkrétní rok.

Jak jsem tedy již uvedl na mém příkladu, plnou moc lze omezit časově. Pokud víte, že pojedete např. na rok do zahraničí, udělejte si plnou moc s vymezeným časem pro

jeden rok. To mohou využít i ti, kteří odjíždí na Working holiday víza do Kanady, Nový Zéland či zkrácená WH víza do USA.

V případě daňového příznání se mnozí začínající i dlouhodobější drobní podnikatelé domnívají, že pokud nestihnou náhodou termín odevzdání daňového příznání do 1. dubna, pak nechají zhotovit příznání od daňového poradce – protože přece v tomto případě se jim prodlužuje lhůta až do 1. července.

Toto bohužel není celá pravda. Pakliže chceme, aby za nás podával daňové příznání daňový zástupce, pak o tom musíme finanční úřad informovat. A to konkrétně právě do 1. dubna a černé na bílém.

Alternativou může být podání přes datovou schránku anebo odeslat dokumenty s elektronickým podpisem.

Plnou moc mějte písemně

Plná moc musí být uzavřena písemně jen tehdy, pokud samotný úkon vyžaduje písemnou formu. Pro naše případy je ale jednoznačně lepší mít písemnou plnou moc. Zmocněnec nás může zastupovat i tehdy, pokud by kdokoli od nás vyžadoval úkon písemně (vyrozumění, potvrzení, listinu s podpisem, ...).

Úřední ověření plné moci z praxe doporučuji

Plnou moc doporučuji úředně či notářsky ověřit. Pro některé úkony, ve kterých nás bude zmocněnec zastupovat, to může vyžadovat zákon.

Někdy se setkáme i s úředníky, kteří vyžadují úředně ověřenou plnou moc, ačkoli nemají oporu v zákoně. Pokud však chcete vyřešit vaše záležitosti rychle a ušetřit se

problémů a stresu, není jednodušší varianta než si připravit plnou moc, která je úředně ověřená.

Ověření podpisů na plné moci

Kvůli ověřování podpisů (tzv. legalizace) a ověřování listin (tzv. vidimace) už nemusíte chodit po úřadech anebo shánět notáře. Listiny a podpisy vám ověří na poště, které jsou značeny logem Czech Point.

Při legalizaci čili ověření podpisů se ověřuje, že žadatel listinu před ověřující osobou vlastnoručně podepsal anebo podpis uznal za vlastní.

Jedná se tedy pouze a jen o ověření podpisů, nikoli správnosti, úplnosti či pravdivosti údajů na listině.

Nezapomeňte s sebou přinést:

- Listinu, na které chcete ověřit podpisy
- Doklad totožnosti (např. občanský průkaz, cestovní pas)

Je nutné, aby se dostavil jak zmocněnec, tak zmocnitel osobně. Z praxe doporučuji, aby na plné moci byl podpis jak zmocnitele, tak zmocněnce.

Cena za ověření jednoho podpisu je 30 Kč.

K ověření podpisů nelze přistoupit, pakliže na listině není žádný text. Také není možné ověřit podpisy na listině, která je psaná v jiném než českém nebo slovenském jazyce. Pokud je listina psaná v cizím jazyce, pak je nutné předložit úředně ověřený překlad do českého jazyka.

Vzor plné moci pro cestovatele

Vzor plné moci pro cestovatele najdete v části Bonusy. Jedná se o generální plnou moc, kterou sám využívám. Tato plná moc opravňuje zmocněnce pro jakýkoli úkon. Protože jsem často na cestách a mnohdy nevím, kdy mě vítr zavane zpět do ČR, zvolil jsem variantu zastupování ve všech možných záležitostech.

V případě potřeby ji samozřejmě upravte, ať už omezeným rozsahem činností či časovým obdobím.

Příruční zavazadlo

Cestování levně znamená často létání s nízkonákladovými společnostmi Ryanair, Wizzair, EasyJet, AirAsia, Vueling a dalšími. Největší překážkou bývá příruční zavazadlo, resp. jeho maximální dovolené rozměry a váha. Dále musíte počítat s omezením dovolených předmětů, limitů na množství tekutin atd.

Důvod jednotlivých omezení je prostý. Kdyby si každý bral do letadla co chce, nezbylo by tam moc dalšího místa. Váhový limit pak slouží k šetření paliva a je spojen také s únosností odkládacích skříněk nad sedadly. Každá letecká společnost má vlastní pravidla, jaké rozměry a váha kabinového zavazadla je přípustná. Tuto informaci najdete na oficiálních webových stránkách leteckého dopravce. Většinou se jedná o rozměry 55 x 40 x 20 cm s váhou 5–10 kg. Za odbavené zavazadlo zaplatíte většinou poplatek od 15–50 Euro.

Pokud necestujete s odbaveným zavazadlem a jste schopni vtěsnat všechny své věci do příručního, získáváte značnou svobodu. Nejde jen o to, že nebudete muset po přeletu čekat na zavazadlo k vyzvednutí. Boarding Pass si často vytisknete dopředu a už můžete do letištní zóny, kde jsou brány. Pokud musíte přenocovat na letišti, toto je mnohem klidnější oblast než oblast s check-inem. S odbavovacím zavazadlem neřešíte vyzvedávání při mezipřistání. Některé společnosti dokáží posílat zavazadla přímo do cílové destinace, ale zdaleka ne všechny. Navíc záleží na spoji aerolinky. S příručním zavazadlem si můžete v klidu troufnout rychlé přestupy na letištích. A pouze s příručním zavazadlem můžete plně využívat chybových letenek, kdy prostě vystoupíte z letadla po cestě.

Na řadě cestovatelských portálů najdete, že nesmíte překročit maximální rozměry kabinového zavazadla, a to ani o 1 cm nebo 0,25 kg. Moje zkušenosti s Ryanairem dokládají, že pokud váš batoh nevypadá příliš velce, pak ho vůbec nekontrolují. Nekontrolují ani rozměry ani váhu. Nemusíte mít zrovna speciální batoh pro nízkonákladové lety. Janča prošla i s velkou krosnou Deuter 65 litrů, kterou stáhla do požadovaných rozměrů. Faktem je to, že s popruhy byla krosna větší než maximální rozměry. Nikdo ale nekontroloval.

Odpovědnost zůstává samozřejmě zcela na vás. Traduje se, že např. WizzAir je ve své politice příručních zavazadel hodně striktní. Vřele doporučuji rozměry příručního zavazadla dodržovat, stejně jako váhové limity. Jen chci říci, že v některých případech to lze risknout a prostě projdete (AirAsia je často tolerantní). Není to nemožné. Stává se to. Otevřeně si ale řekněme, že se stává také opak, kdy bohužel jste nuceni zaplatit a zavazadlo odevzdat k odbavení, protože má větší rozměry.

Zakázané předměty a příruční zavazadlo

Seznam zakázaných předmětů, které nesmí na palubu letadla se stále doplňuje. Největší změny se udály po událostech 11. září, kdy byly zaváděny přísné kontroly na všech letištích.

Jaké jsou předměty zakázané přepravovat v kabinových zavazadlech dnes?

- Střelné zbraně (vč. signálních zbraní, prázdné zapalovače ve tvaru zbraně, replik a imitací zbraní, např. hračky zbraně)
- Špičaté zbraně
- Ostré předměty (brusle na led, nůžky s ostří delší jak 6 cm, vrtáky a šroubováky, pokud jsou ostré)
- Tupé předměty (rybářské pruty a udice)
- Výbušniny a hořlaviny (barvy ve spreji, ředidlo)
- Chemické a toxické látky (pepřové spreje, slzné spreje)
- Tekutiny a gely

Tekutiny a gely

V příručním zavazadle jste poměrně přísně omezeni v množství a skladování tekutin, gelů a látek podobné konzistence. V zásadě platí tři pravidla, která musíte dodržovat.

I. Maximální množství tekutin 100 ml na jeden kus.

Tekutiny si do letadla brát můžete, jste ale omezeni v množství. V lahvičce, obalu či balení smíte mít maximálně 100 ml.

II. Celkem smíte mít maximálně 1 litr tekutin a gelů.

Pokud tedy máte 100 ml balení, pak jich smíte mít maximálně 10. Do letadla nesmíte brát více jak 1 litr tekutin.

III. Tekutiny musí být v jediném průhledném opakovatelně uzavíratelném sáčku.

Tyto sáčky jsou většinou dostupné také na letištích, a to zcela zdarma (v Praze na letišti Václava Havla jsou dostupné vždy). Mějte na paměti, že rozměry sáčku jsou 20 x 20 cm. Jedná se o poměrně malý sáček, takže tam stěží nasoukáte 10 lahviček o objemu 100 ml.

Tekutiny a gely si do letadla můžete brát, ale musíte dodržovat všechny 3 výše uvedená pravidla. Příkladem může být voda, nápoje, sirupy a polévky, krémy, oleje, roztoky,

spreje, parfémy, řasenky, vlasové gely, sprchové gely, tlakové nádoby, holicí pěny, deodoranty, zubní pasty atd.

Moje zkušenosti

Měl jsem vlastní sáček o rozměrech 25 x 20 cm a prošel kontrolou Raynairu bez problému. Jeho uzavíratelnost navíc nebyla 100%, cvočky už byly trochu staré a nedržely dobře u sebe. U AirAsia mi několikrát prošly tekutiny nevložené do sáčku, např. dezinfekční vodička, roztok ke kontaktním čočkám. Kontroly se nevěnují každému detailu. Pamatujte však, že je lepší být připraven a zbytečně neriskovat.

Nůžtičky na nehty nám jednou prošly, po druhé však ne (přestože nebyl delší jak 6 cm). Byl jsem svědkem kontroly, která strávila 10 minut zkoumáním plastové hračky zbraně. Táta prostě koupil klukovi hračku a vezl si ji v příručním zavazadle. Hračku zkoumali dohromady tři různí kontroloři. Tátovi dali přísné varování, že takové druhy hraček je potřeba přepravovat v odbaveném zavazadle.

Nezapomeňte, že pracovníci provádějící bezpečnostní kontroly mají vždy právo určit zakázaný předmět jako předmět, který není na oficiálním seznamu, ale dle jejich názoru vyvolává důvodné podezření, že může ohrozit bezpečnost.

Jaké příruční zavazadlo používám

Já používám cestovatelský batoh Osprey Farpoint 40. Jedná se o speciálně navržený batoh, který slouží jako ideální příruční zavazadlo. Tenhle Osprey Farpoint byl designován pro cestování nalehko, kdy si berete s sebou jenom příruční zavazadlo.

Existují také další batohy, které jsou speciálně navržené pro cesty s nízkonákladovými aerolinkami. Jen si dávejte pozor na zádovou výstuž. Čím více chcete cestovat, tím pohodlnější by batoh měl být (se silnější zádovou výstuží).

- Osprey Farpoint 40
- Tortuga Backpack
- Crumpler (Track Jack Board Backpack)
- Zajímavá řešení cestovních zavazadel nabízí EagleCreek (www.eaglecreek.com/)

Cestovatelský zápisník

Cestování velmi ozvláštňuje naše dny. Ve chvílích, kdy jsme na cestách, toho zažíváme mnohem více. Je to způsobeno především naším vnímáním, protože i jinak

nepodstatné činnosti nyní vnímáme jinak. Jsme v jiném prostředí, mluvíme jinou řečí, potkáváme různé lidi, a to vše způsobuje, že vnímáme nové pocity.

Začínajícím i zkušeným cestovatelům určitě doporučuji zapisovat si své postřehy do zápisníku. Nemusí to být žádný deníček a není potřeba psát si do něj každý den a dodržovat pohádkový rituál. Naším úkolem by mělo být zapsat si důležité myšlenky, které nás v průběhu dne napadly, postřehy, které jsme zachytili a nové pocity, které jsme prožívali. Máme totiž tu vlastnost, že zapomínáme. Ve chvíli, kdy si zápisem učiníme kotvu, si později mnohem snadněji rozvzpomeneme. Díky našemu zápisníku si budeme pamatovat víc. Jen si vzpomeňte, když se podíváte na fotky, které jsou 4 roky staré. Ihned si vybavíte prostředí kolem, zážitky, které jste tam prožili. Bez fotky byste si možná na celou tu událost ani nevzpomněli. Asociace jsou důležité a pokud se s nimi naučíte dobře pracovat, neuvěřitelně vám pomohou. Není tedy potřeba psát neustále ve větách, ale klidně v odrážkách a bodech právě z důvodu budoucí potřeby vytvořit si rychlé asociace.

Druhým důležitým důvodem, proč je cestovatelský zápisník velmi prospěšný, je naše sebereflexe. Nejde totiž jen o to, abychom nezapomínali a pamatovali si co nejvíce. Během cestování se jako člověk měníme. Nejsme strom s kořeny, který se nemůže pohnout. Naopak, jsme forma, která je velmi flexibilní a pozorujeme, že každou cestou se naše názory mírně usměrňují.

Změnu nejvíce zpozorují ti, kteří s vámi nebyli delší dobu v kontaktu. Když jsem se vrátil ze své téměř roční cesty z Austrálie, mohu jen potvrdit, že jsem přijížděl do Čech jako jiný člověk. Moc jsem si to tehdy neuvědomoval, ale blízké okolí to ihned pocítilo.

Cestovatelský zápisník tu není jen proto, abychom si do něj psali. Je potřeba se k němu pravidelně vracet a číst si, co jsme napsali. Touto sebereflexí jsme schopni porozumět sami sobě ještě více. Právě v tomto spatřuji ten největší přínos zápisníků. Jako člověk se neustále měníme a díky zápisníku zachytíme své já v konkrétním čase.

Je lepší používat elektronický či papírový zápisník? Otázka, na kterou vám určitě nedám jednoznačnou odpověď. Každý z nich má své výhody i nevýhody.

Jaký cestovatelský deník používám já

Já aktuálně používám v papírové formě diář Doller. Představuje pro mě mix pracovního diáře a zároveň mi dovoluje pravidelně si sepisovat své myšlenky a postřehy z cest. Ačkoli autoři prezentují své diáře jako plánovače do budoucna, já např. měsíční přehledy používám retrospektivně a zapisuji si tam, co důležitého se mi stalo. Když jsem v Čechách, pracuji s čistým papírem velikosti A4, kam si každou neděli zapisuji, co dobrého se mi stalo, co jsem užitečného udělal a také to, co jsem

zanedbal anebo nesplnil. Nyní si v Dolleru píšu průběžně a je skvělé mít dvojstránku, kde vidím, co vše jsem ten daný měsíc vlastně dělal.

Neustále přemýšlím o samostatném cestovatelském zápisníku. Cítím, že toto je nástroj, který mi pomůže rychle osobnostně vyrůst. Aktuálně však stále hledám vhodný formát zápisníku, který by mi maximálně vyhovoval.

Protože snadno zapomínám, tak používám pro rychlé poznámky během dne aplikaci Notes na smartphone. Jednoduchý poznámkový blok, kam si píšu to, co mě zrovna napadne a nechci to zapomenout. Zde píšu bodově, pouze pro asociaci. Následně to přepíšu buď do Dolleru anebo EverNote.

Pokud je myšlenka robustnější a mám čas ji rozepsat, používám program EverNote. Tvořím si zde „Notebooks“, které vhodně pojmenuji a pak už jen přidávám text. Lze přidávat i obrázky, ale popravdě s těmi příliš nepracuji. Každý zápisek se snažím vhodně otagovat. Přiřadit mu takové tagy, abych je zpětně byl schopný dohledat. To je velmi důležité, protože je budu potřebovat pro další sebereflexi.

Odkazy na zápisníky, které vás zaujmou:

- Midori Traveller's Notebook www.gentelmanstore.cz (slevový kupon na 10 % v členské sekci DigitalniNomadstvi.cz)
- Bullet Journal www.bulletjournal.com
- Doller www.doller.cz
- Evernote www.evernote.com
- Cestovatelský deník online pro retrospektivní vzpomínky www.traveldiariesapp.com

Očkování

Před vstupem do některých zemí je vyžadováno prokázání, že jste očkovaní proti určité nemoci. Očkování lze prokázat buď separátním dokumentem, který dostanete ihned po očkování, anebo mezinárodním očkovacím průkazem.

Pokud budete cestovat po Evropské unii, USA, Kanadě, Austrálii, Novém Zélandu a dalších vyspělých zemích, pravděpodobně žádné speciální očkování potřebovat nebudete. Naopak, čím se vydáte do méně vyspělé země s rozvíjející se ekonomikou,

tím je větší pravděpodobnost, že nějaké očkování bude, když ne povinné, tak minimálně doporučené.

Situace s nemocemi a virovým či infekčním ohrožením se neustále mění, a proto si všechny informace před cestou vždy ověřujte, ideálně na oficiálních stránkách velvyslanectví dané země. Určitým vodítkem jsou informace na www.mzv.cz.

Najděte si svůj očkovací průkaz a podívejte se, proti čemu jste očkovaní. Pokud nepřečtete lékařské záznamy, pomůže vám návštěva praktického lékaře, který vše objasní.

Nezapomeňte se zeptat u své zdravotní pojišťovny, častokrát vám částečně přispějí za úhradu vakcíny očkování. Vždy si však uchovejte doklad o zaplacení, budete ho potřebovat.

Řada cestovatelů má rozdílné názory na očkování. Myslím si, že farmaceutický průmysl je silně ovlivněn byznysem a často dochází k zavádějící medializaci. Přesto jsem zastáncem toho, že bychom měli pečlivě zvážit očkování vzhledem k plánovaným destinacím. Určitým specifikem jsou dlouhodobí cestovatelé digitální nomádi, kteří by měli být potenciálně připraveni na všechna rizika. To samozřejmě není zcela možné a určitě nejsem zastáncem toho, abychom se nechali napíchat proti všemu možnému.

Tetanus

Tetanus je bakteriální infekční onemocnění. K nákaze dochází nejčastěji při drobných i větších poraněních s otevřenou ranou, kdy se dostanete do kontaktu s infikovanou půdou. Očkování proti tetanu je potřeba každých 10-15 let obnovit. Podívejte se do svého očkovacího průkazu, kdy jste byli očkovaní naposled. Cena je cca 930 Kč.

Žloutenka

Hepatitida typu A, známá jako nemoc špinavých rukou, je celosvětově rozšířené virové onemocnění. Riziko nákazy je nejvyšší v zemích s nízkým stupněm hygieny a v

přímořských oblastech. Prevencí je důkladná hygiena, konzumace nezávadné pitné vody a potravin. Očkování je cestovatelům velmi doporučované.

Doporučuje se také očkování proto hepatitidě typu B, jejíž onemocnění je závažnější a rekonvalescence mnohem delší. Zdrojem nákazy je infikovaný člověk a k přenosu dochází jakoukoli tělní tekutinou či kontaktem s krví (např. i sdílené kartáčky).

Očkování je často poskytováno jako očkování proti žloutence A+B. Cena je cca 1700 Kč. Při dodržení všech tří cyklů je ochrana dlouhodobá až doživotní.

Proti žloutence typu C dosud neexistuje vakcína. Nejčastěji se přenáší pohlavním stykem. Ačkoli se o tom příliš nemluví, existuje také žloutenka typu D a E. Prevencí je podobně jako u typu A, zvýšená hygiena.

Břišní tyfus

Břišní tyfus je infekční onemocnění, které se vyskytuje nejčastěji v méně vyspělých zemích a zemích s nízkým stupněm hygieny, např. Asie, Afrika, Střední a Jižní Afrika, včetně turistických destinací. Prevencí břišního tyfu je dodržování zásad hygieny stravování. Očkování poskytuje imunitu většinou na 3 roky, následně je potřeba přeočkovat. Cena je cca 850 Kč.

Vzteklina

Vzteklina je virové onemocnění, které napadá centrální virový systém. Virus se přenáší slinami, tedy olízáním či pokousáním. Zdrojem nákazy mohou být psi, opice, netopýři... Preventivní očkování proti vzteklině se doporučuje cestovatelům, kde vzteklina představuje velké nebezpečí, tj. Afrika, Asie, východní Evropa (např. hiking přes hory), Latinská Amerika. Cena je cca 580 Kč.

Žlutá zimnice

Žlutá zimnice je virové krvácivé onemocnění, které způsobuje epidemie a četná úmrtí v Africe a Jižní Americe. Vir se přenáší komáry a moskyty. Očkování proti žluté zimnici je povinné do zemí, jejichž seznam vydává WHO (Světová zdravotnická organizace). Vízum do těchto zemí je podmíněno prokázáním očkování. Seznam zemí je aktuálně na http://who.int/ith/ITH_country_list.pdf. Při případné změně lze seznam dohledat na Googlu při zadání fráze „WHO yellow fever visa requirements“.

Japonská encefalitida

K přenosu dochází při štípnutí od infikovaného komára. Mezi příznaky patří horečky, zvracení, bolesti břicha, hlavy, ztuhnutí krku, poruchy řeči. Jedná se o infekční onemocnění, které se objevuje zejména v Jihovýchodní Asii. Očkování proti japonské encefalitidě není ochranou proti běžné klíšťové encefalitidě a naopak. Prevencí je

používání účinného repelentu, moskytiéry atd. Očkování se doporučuje především pro dlouhodobé cestovatele, kteří mají v plánu se zdržovat ve venkovských oblastech během a po období dešťů. Dvě dávky vakcíny v odstupu 28 dní chrání až 2 roky.

Meningitida

Meningokokové infekce jsou závažná bakteriální onemocnění, která způsobují zánět mozkových blan anebo horečnaté onemocnění. Nemoc má často dramaticky rychlý průběh. Zdrojem nákazy je infikovaný člověk. K nákaze dochází vzdušnou cestou při bližším kontaktu s nemocným. Existují očkování proti meningokoku B, A, C, W135, Y. Doporučuji konzultovat s odborníkem. Cena vakcín je cca 3500-5500 Kč.

Moje očkování a zkušenosti

Ten nejrozsáhlejší průzkum ohledně očkování jsem provedl před cestou z Kanady do Latinské Ameriky. Největší starosti mi dělala malárie a neměl jsem vůbec jasno, jak se k tomu postavit. Očkování proti malárii neexistuje, ale jsou k dispozici tablety. Doktoři obecně doporučovali při cestě do Latinské Ameriky začít užívat malarika. A teď přichází celý příběh. Existuje několik malarik a k našemu údivu doktor v Kanadě doporučoval jiná malarika než doktor v České republice. Ten dokonce tvrdil, že malarika od pana doktora z Kanady nejsou vůbec vhodná pro cestu do Latinské Ameriky, že jsou výhradně pro Afriku. Která malarika jsou tedy ta správná? Dnes vám doktoři ještě rádi vytisknou mapy, kde jsou červeně vyznačená riziková území. To je až neuvěřitelné, kde všude je malárie, to byste nevěřili! Samozřejmě se jedná o interní databázi s daty, takže ji mají pouze doktoři a veřejně přístupná není. Když se pak tématem zabýváte hlouběji a delší dobu, cestovatelé vám začnou vyprávět své zkušenosti a rázem zjistíte, že to tak nebezpečné vlastně není. Řada dobrodruhů, kteří to v hlavě mají srovnané lépe než většina z nás, vyrazí do Latinské Ameriky bez malarik po několikáté. Ano, vždy záleží, do jakých oblastí se rozhodnete vydat. My jsme chtěli prozkoumat pyramidy (některé jsou v džunglích), lákalo nás spát pod širákem anebo si udělat výlet do Amazonského pralesa. Tyto aktivity jen nahrávaly přesvědčování, že malarika skutečně potřebujeme. Navíc naše cesta měla trvat 3–5 měsíců a z pohledu doktorů jsme měli ideální itinerář pro malarika. Rozhodli jsme se však malarika nekoupit. Kromě výše zmíněných důvodů nás přesvědčila kupa dalších cestovatelů a jejich zkušenosti, porovnání vedlejších účinků, přístup Jaroslava Duška, selský rozum a maximální prevence (spreje, oblečení, moskytiéry, cestování ve dvou, kdy se jeden může postarat o druhého, snížení výskytu v rizikových oblastech).

Očkování a data expirace si hlídám pomocí mezinárodního očkovacího průkazu. Mám očkování proti tetanu, to je nutnost, myslím. Za další nutnost považuji očkování proti žlutence. Mám také očkování proti břišnímu tyfu a myslím, že je to správná volba, pokud cestujete do Jihovýchodní Asie či Latinské Ameriky, nehleďte na to, zda budete na venkově, ve městech, jíst v dobrých restauracích, na ulici atp. Pro cestu do Latinské Ameriky jsme se nechali naočkovat ještě proti žluté zimnici, zde jsme byli poučeni o

řadě nepěkných následcích, a tak po zvážení potenciálních problémů, jsme nakonec řekli ano. Vzteklinu jsme nakonec odmítli, přestože nevyzpytatelných psů je v Latinské Americe celá řada a mám také zkušenost s krvácejícím škrábnutím od opice v Thajsku. Nebylo nijak hluboké a místní průvodce byl toho názoru, že se nemám čeho bát.

Dobrovolné očkování je individuální záležitost. Každý z nás pojímá rizika jinak a nemyslím, že bychom zde měli kohokoli jakkoli přesvědčovat. Na internetu, především mezi anglicky hovořícími uživateli, jsou nekonečně dlouhá vlákna. Pokud se ponoříte do čtení, nezapomeňte, že se snáze a častěji sdílí negativní zkušenosti a zážitky, na které si dát pozor než ty, kdy dopadlo všechno dobře.

Užitečné zdroje

- www.ockovacentrum.cz - využijte očkovací poradnu, zeptejte se online
- www.vakciny.net
- www.ockovani.cz

Letenky

Cestování patří neodmyslitelně do života digitálních nomádů a letadlům se pravděpodobně nevyhnete. Nákupem levnější letenky dokážete ušetřit slušné peníze. Vyhledávání levných letenek je už dnes sport. Nezapomeňte, že letenka je pouze prostředkem, nikoli cílem. Níže dávám pár tipů, které mně a dalším nomádům pomáhají. Travelhacking má do jisté míry smysl, ale pozor na popularizaci tohoto trendu. Podmínky, které jsou v Evropě, jsou trochu odlišné od USA, odkud přichází tento trend (bonusy kreditních karet, sbírání leteckých mil, slevové karty pro řetězce ubytování a restaurací atd.). Možná se dá obletět svět za pár tisíc korun a možná někdo dokáže koupit stejnou letenku o tisíc korun levněji. Ale nezapomeňte na jedno. Proč si kupujete letenku? Abyste ušetřili? Anebo abyste se někam dostali? Letenky jsou stále dostupnější a tento trend bude pokračovat, letecká doprava bude stále levnější a dostupnější. Zbytečně nehackujte (všeho moc škodí), soustřeďte se na hojnost než

nedostatek (jak vydělám více peněz, než pořád řešit kolik mohu ušetřit) a zůstaňte pozitivně naladěni.

Několik základních pravidel, pokud chcete levné letenky

- Vyhledávejte s větším časovým intervalem (např. odlet v rozmezí 30-60 dní). Čím máte konkrétnější datum, tím je pravděpodobnost, že vám uteče letenka v termínu, který je super levný.
- Hledejte letenky z Evropy, nejen z Prahy.
- Létejte mimo sezónu.
- Vyhýbejte se státním svátkům a prázdninám.
- Nespoléhejte se na jeden, dva ani tři vyhledávače. Vyhradte si hodinku a porozhlédněte se po možnostech.
- Jakmile koupíte letenku, už nesledujte další. Letenku máte a teď se soustřeďte na další činnosti.

Pro pokročilejší vyhledávání

- Nezadávejte přesné letiště, ale celá města.
- Najděte si separátně lokální letecké společnosti (např. v Lonely Planet), často nejsou zařazené do leteckých vyhledávačů (např. aerolinky Norwegian Air a Wow Air obvykle zařazené jsou ale Tiger Air, Scoot, Hawkair a další nikoli).
- U letenkových vyhledávačů porovnávejte cenu v různých jazykových verzích (koncovka .cz, .sk, .nl a další). Stejně tak porovnejte např. jen změnu měny na webové stránce.
- Na trase záleží, delší s přestupem může znamenat ušetřené tisícovky.
- Prozkoumejte tzv. Hidden city flights, např. na <https://skiplagged.com/>. Koupíte si letenku a vystoupíte v půlce cesty na přestupu. Někdy jsou takové

letenky paradoxně levnější. Ale pozor, tato metoda není nejbezpečnější, některá letiště už provádějí protiopatření.

Kde se vyplatí letenky určitě hledat?

- <http://letuska.cz>
- <http://kayak.com>
- <http://fly4free.com>
- <http://scyscanner.com>
- <http://kiwi.com>
- <http://cestujlevne.com>
- <http://azair.cz>
- <http://pelikan.cz>
- <http://pelikan.sk>
- <http://kralovna.cz>
- <http://studentagency.cz>

Máte čas? Mrkněte ještě na tyto

- <http://expedia.com>
- <http://www.airfarewatchdog.com>
- <http://www.tripsta.cz/>
- <http://levnocestovani.cz>
- <http://chytrezajezdy.cz>
- <http://cestujeme-chytre.eu>
- <http://fly4free.cz>
- <http://usalevne.cz>
- <http://www.travelak.cz>
- <http://www.vletenky.com>
- <http://www.letenkar.cz>
- <http://happyfly.cz>
- <http://www.akniletkeny.cz>
- <http://www.radicestujeme.eu>
- <http://honzovyletenky.cz>
- <http://jaknaletenky.cz>
- <http://www.letenkyblog.cz>
- <http://www.levneletenky.org>
- <http://zaletsi.cz>
- <http://www.letenkomat.cz/>

- <http://www.dohop.com>
- <http://www.vayama.com/>
- <http://www.liligo.com>
- <http://www.theflightdeal.com/> (jen USA)
- <http://www.secretflying.com>

Matrix Airfare Search (<http://matrix.itasoftware.com/>)

Matrix slouží jako vyhledávač leteckých spojů. Dnes tento systém vlastní Google a prodává jej dalším vyhledávačům (např. Kayaku). Jedná se o skutečně robustní systém, který dovoluje nastavit mnoho kritérií. Letenky s různými přestupy, donucení letět přes určité letiště atd. Letenku si zde ale nekoupíte. Informace, které zjistíte, jednoduše zadáte do jiných vyhledávačů. Matrix je skvělý pro cenovou orientaci, za kolik se dá letenka pořídit a pro nalezení spojů, které s jinými vyhledávači nevyfiltrujete na první dobrou. Pravděpodobně se budete muset seznámit s IATA kódy letišť. Google vám v tom pomůže.

CestujLevne.com

Portál, který je velmi oblíbený díky pravidelnému publikování akčních letenek. Přestože přebírá letenky od prodejců, někdy dokáže nabídnout nižší ceny, než kdybyste si letenku rezervovali přímo u prodejce. Výborně funguje i jejich fórum, kde si můžete nechat poslat návrhy letenek pro váš spoj zcela zdarma.

Když jsem hledal letenky do Thajska, našel jsem spoj z Prahy do Bangkoku a zpět z Bali do Prahy za 12 700 korun právě na CestujLevne.com. Žádná akční letenka. Přestože jsem viděl stejný spoj na jiných portálech, byl nabízen za vyšší cenu. Po rezervaci mi přišla letenka od Student Agency. Na svém oficiálním webu však tento let nabízeli za vyšší cenu než CestujLevně. Ti si jen ukrojili provizi a přiměli zákazníka, aby nakoupil u nich. Vždy však nenajdete nižší cenu na CestujLevně, ale vyplatí se to zkontrolovat. My takhle ušetřili za dvě letenky přes 1000 korun.

Kayak.com

Výborný letenkový vyhledávač, který nikdy nezapomeňte kontrolovat, pokud hledáte a porovnáváte levné letenky.

Od mého kamaráda Lukáše (najdete rozhovor v příloze) jsem dostal zprávu, že na CestujLevně je publikovaný tip na chybové letenky do Střední Ameriky. Ihned jsem zbystřil, tohle byla sakra šance, jak se dostat přes oceán super levně. Během 20 minut jsme probrali možnosti s přítelkyní Jančou a rozhodli se, že koupíme letenky do Panamy. Skrze CestujLevně jsme se proklikli na Pelikana. Vše vypadalo dobře, ale při snaze rezervovat let a přejít k platbě na nás opakovaně vyskakovala chybová hláška. Sakra! Že bychom to propásli? Stihli chybovou letenku opravit a zablokovat rezervace?

Možná. Po třetím neúspěšném pokusu jsme zkusili Kayak. Cena v dolarech vycházela stejně a rezervace prošla bez jediného problému. Platba kartou, ano! Ihned jsem obdržel e-mailové potvrzení. To však ale pouze potvrzuje rezervaci. V této fázi ji mohou ještě zrušit. Během 10 minut došel další e-mail, tentokrát elektronická rezervace s identifikačním číslem. Jakkmile máte číslo rezervace potvrzené, můžete si být 99% jisti, že vaši rezervaci nezruší. Děkujeme Kayaku, letíme do Panamy za 6 tisíc.

Fly4free.com

Zahraniční portál, který přináší akční letenky a letenky s chybovými tarify. Určitě se vyplatí sledovat, pokud máte záslusk na koupi super výhodné letenky.

FlightFox.com

Pár kluků, kteří byli masteři na letenky a dokázali najít chybové tarify, se prý dalo dohromady a vznikl FlightFox. Portál, který vám dnes dokáže na míru najít letenku a garantuje, že její cena bude nižší než ta, kterou najdete vy sami. Pokud ne, vrátí peníze. Portál mi byl doporučen řadou cestovatelů, kteří absolvují dlouhé lety (8 hodin a více). Na krátké lety nefunguje. Mrkněte sami. Podle webu dokáží udělat kompletní itinerář. Něco budete muset zaplatit, ale dle referencí mnohem méně než kdybyste si hledali letenku sami.

Google Flights (<https://www.google.com/flights>)

Letenkový vyhledávač Google Flight mám rád z několika důvodů. Nemusíte předem vědět, kam chcete letět, stačí hledat pomocí regionů či oblastí. Dalším filtrem může být např. cena a tak najdete spoje, které vám i vaši peněženice budou dostupné. Při výsledcích a výpisu letů vidíte levnější alternativy. Itinerář, který se vám líbí, si jednoduše uložíte na později. Nastavíte si také notifikaci na e-mail anebo na telefon a Google Flights vás upozorní, jakmile se bude blížit cenové zvýšení. Tohle je super!

Airixo (<http://airixo.com>)

Graficky velmi přitažlivý letenkový vyhledávač, který zobrazuje nízkonákladové lety v Evropě. Díky barevným bublinám, které jsou zobrazené v kalendáři snadno zjistíte, ve které dny je cena letenky nejnižší. Nevýhodou je pomalejší aktualizace cen.

Kontrolujte ceny na oficiálních stránkách aerolinek

Vyhledávače letenek jako Kiwi, Scyscanner a další jsou skvělé, ale je dobré si spoj rozkliknout a podívat se na letecké společnosti. S jakou aerolinkou poletíte? Pak přejděte na jejich oficiální webové stránky a zkuste dohledat stejný spoj. Porovnejte cenu. Kupte tu levnější. Nezapomeňte kalkulovat také s poplatky za platbu kartou. U nízkonákladových společností musíte někdy platit každý let zvlášť, při rezervaci na

portálu letenkového vyhledávače je poplatek většinou jeden. Pokud máte několik spojů anebo rezervujete letenku pro více osob, je potřeba si to dobře propočítat.

Společnost AirTransat (letenky do Kanady) má v drtivé většině levnější lety na svých vlastních stránkách než kdybyste je rezervovali jinde. Při rezervacích existují ještě další triky, jak snížit cenu. Mrkněte na návody na internetu, hodně rozšířené jsou travel hacking tipy pro rezervaci nízkonákladových letenek jako je Ryanair, WizzAir nebo EasyJet (vyčistěte si cookies, používejte anonymní okno, zaškrtněte platbu v EUR, převod ve vaší bance je s největší pravděpodobností s lepším kurzem než nabíží přepravci, vygooglujte rumbování).

Chybové tarify letenek

Čas od času se stane, že se objeví chybový tarif letenky (např. algoritmus zapomene připočíst palivové poplatky, googlujte fuel dumping). To je příležitost. Nejlepším způsobem, jak sledovat chybové tarify je nastavit si hlídacího robota, který vás bude upozorňovat na tyto letenky. A nezapomeňte pročíst FlyerTalk (<http://flyertalk.com/>), najdete zde i fórum, kde lidé postují chybové tarify!

Většina lidí sleduje na facebooku pár stránek, někteří je mají vyfiltrované do záložek, ale to je stále dost manuální a čas zabírající postup. Zřejmě nejefektivnějším způsobem, jak sledovat letenky a žádnou akci nepropásnout, je nastavení hlídacího robota. Seshbíráte RSS kódy od letenkových vyhledávačů, nastavíte filtr pro danou lokaci a necháte si letenky posílat třeba na e-mail. Využijte nástroje jako IFTTT, Automate nebo Zapier.

Online check-in a transit s nízkonákladovou společností

Pokud letíte s nízkonákladovou společností, určitě nezapomeňte na online check-in. Check-in, který byste dělali na letišti je zpoplatněn vysokými částkami. Sledujte svůj e-mail, 72-24 hodin před odletem by vám měl přijít e-mail s odkazem na online check-in. Pokud nepřijde, zkuste i tak na oficiálních stránkách aerolinky provést online check-in. Někdy se ale stane, že online check-in není možný, a to nejčastěji z důvodu, že aerolinka jej neposkytuje pro dané destinace. V tomto případě není váš check-in na letišti zatížen jakýmkoli poplatkem. Příkladem je pro některé lety společnost Vueling (např. naše zkušenost s letem Praha-Barcelona-Marakkesh).

Nízkonákladové společnosti většinou neumí tzv. transit. Pokud máte přestup, musíte projít do odbavovací zóny a udělat pro nový let samostatný nový check-in. Pokud máte nejen příruční, ale i odbavené zavazadlo, pak si nechte dostatečný čas na to, abyste si jej stihli vyzvednout a následně udělali svůj nový check-in pro následující let. Určitě

se vyplatí se zeptat buď na online podpoře dané aerolinky (Vueling komunikoval výborně) anebo přímo na check-inu při prvním letu.

Letecké míle

O sbírání leteckých mil se více mluví než dělá. Už to není to, co bývalo. Sbíráni milí a čerpání bonusů samozřejmě funguje, ale příliš digitálních nomádů tuto příležitost nevyužívá. Raději hledáme levnější letenky než abychom letěli s partnerskou aerolinkou a nasbírali dostatečný počet mil pro nějaký bonus. Bonusy je totiž stále obtížnější získat. Pokud však plánujete cestu kolem světa, průzkum si udělejte. Navštivte také stránku jednoho z nejlepších v oboru na <http://onemileatatime.boardingarea.com/>.

Letecké aliance, které sdružují nejznámější aerolinky:

- Star Alliance (<http://staralliance.com>)
- OneWorld (<http://one-world.com>)
- SkyTeam (<http://skyteam.com>)

Já jsem sice registrovaný ve SkyTeam alianci, ale ještě jsem neměl možnost uplatnit jakýkoli bonus. Pokud letím s partnerskou aerolinkou, snažím se body sbírat. První body můžete získat i zpětně při registraci a prokázání, že jste letěli s konkrétní aerolinkou v posledních 6 měsících. Bohužel mám i trochu špatnou zkušenost. Když jsem letěl do Thajska s China Southern, zapomněl jsem na přepážce nahlásit svoje číslo SkyTeam karty. Zpětně jsem se snažil zadat svůj let a zažádat o zapsání milí, ale

podporou mi nebyly přiznány, neboť jsem je neuplatňoval dle jejich pravidel (tedy na přepážce před letem).

Práce z letiště nebo rovnou z letadla

Kdysi jsem narazil na jednu statistiku, která říká, že v letadle stoupne vaše efektivita o 300%. To mě zaujalo natolik, že si ji pamatuji dodnes. Ať už je nebo není pravdivá, myslím, že zcela nesmyslná není. Velmi logickým argumentem je, že:

- V letadle nejsou lidé, se kterými byste mohli diskutovat a řešit své problémy
- Jste připoutáni na jednom sedadle
- Váš prostor se dá vyčíslit několika decimetry
- Nemůžete se rozptylovat více věcmi
- Neruší vás žádné telefony
- Nemáte přístup k internetu (toto už dnes přestává být úplně pravda)

Skutečně toto prostředí může způsobovat, že v letadle stoupne vaše produktivita. Když si povídám s ostatními digitálními nomády, mnoho z nich rádo pracuje pár hodin v letadle. Velmi oblíbené je psaní článků nebo překládání. Obvykle vydržíte pracovat 1-3 hodiny, ale i tak uděláte kus práce. Já rád v letadle plánuji a doplňuji si ToDoList. Cítím se v oblacích (doslova) a dostávám přitom zajímavé nápady. Když se kouknu z okénka, okamžitě mám jinou perspektivu. Přemýšlím, jako kdyby nic nebylo problém.

Řadu hodin trávíte ale také na letištích. Tradičně nepříjemné bývají několikahodinové přestupy. Hodně lidí tady čas prostě „zabíjí“. Digitální nomádi využijí pár hodin pro svoji práci. Chytí WiFi a mají přístup do celého světa. Doporučuji používat VPN (viz kapitola Internet na cestách). Bez WiFi lze dobře také upravovat fotky nebo stříhat videa, můžete si totiž sednout ke stolku a pohodlně používat myš.

Tipy pro přespávání na letištích

Na některých letištích nemají rádi, když budete spát na lehátkách nebo na zemi. Počítejte s tím, že vás mohou vzbudit v jakoukoli hodinu a zeptat se, proč jste na letišti. Buďte proto připraveni jim ukázat papír či elektronické PDF s letenkou, např. na následující den.

Na letišti můžete strávit delší dobu z důvodu nepříznivých povětrnostních podmínek, opožděného nebo zrušeného letu. Vyplatí se proto být připraven na situaci, že budete muset strávit na letišti řadu hodin navíc.

Pokud nemáte nabitý mobil a chce se vám opravdu spát, napište na papír např. Wake me up at 5 AM a nalepte si ho na sebe. Toto skutečně zabírá, lidé vás rádi vzbudí.

Dbejte na bezpečnost a drahé věci mějte vždy schované u sebe. Zamknutý kufr, na kterém máte položené nohy není ideální variantou. Místo na spaní je dobré volit u dalších cestujících, kteří se chystají spát, či přímo někde, kde na vás míří letištní kamera.

Pokud jdete na letiště už s tím, že tam přenocujete, pak se neváhejte vypravit o nějakou hodinu dříve, pokud nechcete spát na zemi. V deset večer už je např. v Londýně na Gatwicku na sedačkách poměrně plno.

Pokud se vám nebude líbit Departures hala v letišti, neváhejte prozkoumat část Arrivals. Některá letiště mají paradoxně více komfortu přidaného v hale přiletů.

Nezapomeňte se připravit na chladnější noc na letišti.

Připravte se na brzký ranní budiček, který probíhá v závislosti na letištích okolo 5 nebo 6 ranní. Jedná se především o vzbuzení těch, kteří spí na zemi.

Tipy pro přenocování na letišti a hodnocení letišť najdete na <http://www.sleepinginairports.net/>

Index cen pro lety od Kiwi

Tento index cen (<https://kiwi.com/stories/index-cen-letecke-dopravy/czk/>), který vyvinuli v Kiwi, podrobně mapuje, které země nabízejí cenově nejdostupnější leteckou dopravu. Letecké společnosti počítají ceny letenek pomocí složitých algoritmů, kterým se v odborné ekonomii říká yield management. Do výpočtu konečné ceny letenky vstupují stovky faktorů (např. cena ropy, popularita zvolené trasy, ale také IP adresa vašeho počítače).

„Přehled toho, z které země je nejvýhodnější letět, umožňuje cestujícím lépe si naplánovat svou další cestu. Veřejnost sice nemůže vidět, jak a kdy se cena letenek mění, ale aspoň si může zkontrolovat, které země jim umožní vytěžít maximum z jejich

rozpočtu,“ okomentoval Index ředitel a zakladatel společnosti Kiwi.com Oliver Dlouhý.

Zjistěte, jak funguje letecká globální síť

Seriál City in the Sky je dokumentární pořad od BBC, který odkrývá leteckou globální síť a její komplexní logistiku. Dokument má 3 díly Departure, Airborne a Arrival.

Co mě nejvíce zaujalo? Každý den se uskuteční 100 000 letů a každou vteřinu je přibližně 1 milion lidí ve vzduchu. Tento rozměr posouvá leteckou dopravu do podoby skutečného velkoměsta v nebesích. Z Dubaje odlétá letadlo každých 80 vteřin. Kapacita nejnovějšího Airbusu A380 je 853 lidí. Rychlost při vzletu je 165 mil za hodinu. Po přistání mají brzdy letadla teplotu 200 stupňů Celsia. Toho využívají na letištích na severu Ruska, kde venkovní teploty dosahují i minus 40 stupňů. Airbus A380 byl testovaný celých 10 let než byl uvolněn do ostrého turistického provozu. Náklady na výrobu jednoho Airbusu A380 jsou ve výši 16 bilionů liber. Takové riziko na sebe nedokáže vzít žádný stát samostatně, a tak se jednotlivé díly vyrábí v různých zemích. Výroba jednoho Airbusu trvá 2 týdny. Tankování trvá 30 minut a za jednu minutu proteče 3500 litrů paliva. Za tři hodiny ranní špičky na letišti v Dubaji procestuje 50 tisíc kufřů. Existuje specializovaná cateringová společnost, která dodává jídla pouze do letadla Airbus A380. Každý den uvaří 175 000 jídel. Pracují 24/7. Vše běží po pásech. Za 1 rok se sní v letadle 1 bilion teplých jídel a přes 2 biliony dortíků.

Pojištění

Sjednání cestovního pojištění by mělo patřit na seznam každého zodpovědného digitálního nomáda. Mluvíme tu o zdraví, které nám umožňuje žít svůj vysněný životní styl. Je potřeba si to neustále opakovat, protože my lidé máme tendenci to brát jako samozřejmost.

Cestovní pojištění dnes nestojí obrovské peníze, existuje řada srovnávačů a slevových kuponů. Není proto ani třeba osekávat pojištění na úplná minima. Naopak vyplatí se číst obchodní podmínky a mít jasno, jaké že limity vám daná pojišťovna nabízí.

Cestovní pojištění

Pojištění lze sjednat online. V takovém případě ho máte okamžitě a vytisknete si jen ústřížek pro případ, že budete potřebovat zavolat na pojišťovnu.

Pojištění léčebných výloh

Pojištění léčebných výloh kryje náklady, které jsou spojeny se zahraniční zdravotní péčí. Jedná se o povinnou položku cestovního pojištění. Je pak zcela na vás, do jaké výše nastavíte krytí. Obvykle se pohybuje od 2 milionů do 10 milionů korun. Podívejte se také na detaily léčebných výloh, např. pojištění na ošetření zubů do 20 tisíc korun atd.

Úrazové pojištění

Úrazové pojištění je volitelná položka a nemusí být součástí sjednaného cestovního pojištění. Úrazové pojištění kryje rizika spojená s trvalými následky, s dobou nezbytného léčení a smrtí. Tyto jednotlivé položky jsou následně finančně vyčíslené.

Pozor na extrémní sporty (potápění, wind-surfing, surfování atp.), většina pojišťoven má tyto aktivity vyjmuty z pojištění či nabízí speciální připojištění.

Odpovědnost za škodu

Odpovědnost za škodu je také volitelná položka u cestovního pojištění, tedy můžete si ji sjednat a nemusíte. Odpovědnost za škodu kryje škody na majetku (známá také jako pojistka na blbost) a kryje také škody na zdraví třetích osob, které způsobíte. Odpovědnost za škodu se vztahuje obvykle na běžné rekreační činnosti. Nevztahuje se tedy na rizikové, extrémní sporty či pracovní činnost. To by muselo být výslovně uvedeno ve smlouvě.

Finanční vyčíslení krytí pojištění je rozděleno na:

- škoda na zdraví
- škoda na majetku
- finanční škoda

Pojištění zavazadel

Položka pojištění zavazadel u cestovního pojištění se vztahuje na ztrátu či odcizení zavazadel či vašich předmětů. Zde pojišťovny poměrně striktně rozlišují, jak došlo k odcizení a jaké věci byly odcizeny.

Pojištění zavazadel se obvykle vztahuje na zničení nebo ztrátu zavazadel v souvislosti s dopravní nehodou, loupeží, vloupání, či působení přírodních živlů. Pojišťovny striktně rozlišují loupež a krádež. Pachatel tedy musí překonat nějakou překážku, aby

se zmocnil vašeho předmětu. Pouhé rozeprnutí batohu obvykle nestačí. Základní pojištění zavazadel se obvykle nevztahuje na elektroniku (notebook, tablet, smartphone, fotoaparát atd.). Pokud elektroniku chcete pojistit, hledejte tzv. přípojištění.

Pojištění právní ochrany

Některé pojišťovny dále nabízejí tzv. pojištění právní ochrany. To se vztahuje na případy, kdy byste potřebovali právní poradenství v zahraničí.

Jakou pojišťovnu zvolit?

Prozkoumejte srovnávače, udělejte vlastní průzkum, zeptejte se dalších nomádů. Většina digitálních nomádů, které jsem doposud potkal, tak mělo sjednané cestovní pojištění ve své domovské zemi.

- AXA - existují 50% slevové kódy
- Česká pojišťovna - existují 20% slevové kódy
- Allianz
- Generali
- True Traveller (<https://www.true traveller.com>)
- World Nomads (<https://www.worldnomads.com/>) - poměrně drahé

Problémy s pojišťovnami

Některé pojišťovny operují s pojmem spoluúčast, to znamená, že částečně budete hradit náklady ze své kapsy. Může to být např. při platbě do 5 tisíc korun, vše co je výše už platí pojišťovna. V ČR to není až tak obvyklá varianta (v USA je to zcela běžné), avšak některé pojišťovny to v podmínkách mají.

Pojištění zavazadel a elektroniky je velmi problematické vzhledem k nutnosti doložit kdy a jak byl předmět ukradený. Pojišťovny mají velmi pečlivě zpracované obchodní podmínky, které obsahují celou řadu výjimek pro případy drahé elektroniky.

Já cestuji s MacBookem, GoPro kamerou, iPhone, iPodem, přítelkyně má drahou zrcadlovku a žádné pojištění zavazadel nebereme. Jde opět o nastavení mysli. Zde doporučuji smířit se předem s faktem, že vám věci budou ukradeny. Představte si v hlavě, co byste asi dělali. Jak by to narušilo váš denní režim. Ovlivnilo by to vaši práci? Na jak dlouho? Až si takto popřemýšlíte pár desítek minut, udělejte všechno pro to,

abyste minimalizovali negativní následky. A odteď už myslíte jen pozitivně, nezapomeňte na zákon přitažlivosti.

Pojištění pro práci na místě (vč. programů working holiday)

Doporučujeme při sjednávání pojištění věnovat pozornost těmto důležitým bodům:

- Pojištění je dlouhodobé
- Pojištění je nepřetržité, nikoliv s opakovaným výjezdem
- Pojištění je pracovní, nejen cestovní
- Pojištění je pro administrativní i manuální práce (některé pojišťovny to rozlišují, pokud tuto variantu v nabídce nenajdete, dejte přednost manuálním pracím, ve většině případů toto pojištění kryje i administrativní práce)

Dlouhodobý pobyt v cizině a odhlášení od zdravotní pojišťovny

Digitální nomádi, kteří se rozhodnou vycestovat na déle jak 6 měsíců, se mohou odhlásit od placení zdravotního pojištění v České republice. Platí to také pro OSVČ. To je velmi osvobozující skutečnost, protože de facto nemusíte dávat peníze na pojištění navíc. Odhlášení od české zdravotní pojišťovny využívají také ti, kteří vyjíždí na pracovní prázdniny (working holiday).

Pojišťovně musíte doložit, že jste pojištěni někde jinde. Stačí mít sjednané cestovní pojištění. Důležité je být pojištěný každý den, jakmile vám unikne byť jen jeden den, musíte doplácat v ČR pojištění za celý měsíc.

Váš pobyt musí splňovat znaky dlouhodobého pobytu, tedy:

- Pobyt musí být delší jak 6 měsíců
- Musí se jednat o nepřetržitý pobyt v zahraničí
- Musíte doložit pojištění v cizině
- Máte povinnost vrátit průkaz pojištěnce (kartičku pojištěnce)
- Je vhodné vyplnit připravený tiskopis od pojišťovny

Než odjedete do zahraničí, raději se přesvědčte u své zdravotní pojišťovny, jaké všechny dokumenty po vás bude vyžadovat. Některé pojišťovny (např. VZP) umožňují doložení dokumentů také zpětně, aniž by po vás vymáhali penále. Seznam a požadavky

se však může v jednotlivých pojišťovnách lišit. Pokud byste požadované dokumenty nepředložili, museli byste zpětně doplatit pojištění, jako byste v zahraničí nebyli.

Sociální pojištění

Účast na sociálním zabezpečení (pojištění) končí zjednodušeně řečeno ukončením zaměstnání. Správě sociálního zabezpečení není nutné cokoli dodatečně oznamovat. Pokud jste OSVČ, pak účast končí písemným oznámením o ukončení samostatné výdělečné činnosti.

Pokud nevykonáváte žádnou výdělečnou činnost, nejste povinni platit pojistné na sociální zabezpečení. Doba, po kterou nebudete důchodově pojištěni (tedy doba, za kterou neplatíte pojistné), nebude možné hodnotit pro nárok na důchod. Pro podnikatele a OSVČ platí, že pokud nepřeruší své podnikání a vycestují do zahraničí, tak se s jejich pravidelnými platbami na sociální pojištění nic nemění.

Podrobné informace vám poskytne správa sociálního zabezpečení v místě vašeho bydliště či navštívte stránku Nejčastější dotazy na webu České správy sociálního zabezpečení na <http://www.cssz.cz>.

Platební karty a peníze

Ideální varianta je mít dvě debetní karty, jednu Visa a druhou MasterCard. Kreditní kartu doporučuji mít jednu, využijete ji např. při pronájmu automobilu, kdy dochází k blokaci většího obnosu peněz. Přece jenom je někdy lepší používat cizí peníze než svoje.

Několik let jsem cestoval pouze s debetními kartami MasterCard a neměl jsem žádné výrazné problémy. Je pravda, že v některých zemích můžete chvíli hledat vhodný bankomat, ale není to nic, co byste nepřežili. Dnes už karty nabízí i přidanou hodnotu a bonusy, např. vstupy do letištních salónek (držitelé MasterCard nezapomeňte v Praze na letišti Václava Havla, bývalé Ruzyně, navštívit salónek zdarma, vychutnat si kávu a malé občerstvení), ale není to opět nic, za co by se trhal zub.

Důležité pro dlouhodobé cestovatele a digitální nomády je hlídat si u debetních karet poplatky. Jde především o poplatek za vedení účtu a poplatek za výběr z bankomatu v zahraničí. Řada bankovních domů dnes nabízí vedení účtu zcela zdarma. EquaBank si účtuje za výběr ze zahraničního bankomatu pouze 9 Kč, zatímco AirBank 100 Kč. Ale nenechte se zmást, nejde pouze o poplatky za výběr, velmi záleží také na kurzu, se kterým jsou vám peníze vydány. Jinými slovy banka při výběru provádí směnu českých korun do místní měny. A tento kurz mají banky samozřejmě odlišný. Tak např. v Maroku jsme vybírali Dirhamy a ačkoli za výběr s Equa šetříte 91 Kč, kurz udělá své a dostáváte se téměř na stejné peníze jako u AirBank. V Thajsku to bylo podobné, ale něco šetříte. Stejně jako na Bali jsme vybírali přes EquaBank. Ještě je

potřeba zmínit, že řada zahraničních bankomatů si účtuje poplatek za výběr. Není to moc, ale představte si, že musíte vybírat na 3x abyste si zaplatili členství v coworking centru. To znamená 3x poplatek vaší bance za výběr z bankomatu ze zahraničí a 3x poplatek místnímu bankomatu. Tohle už stojí za pozornost a nějaké peníze zde ušetříte. Revolut platební karta je MasterCard debetní karta, která je spárována s elektronickou peněženkou. Požádat o její zaslání si můžete online přes stránku Revolut.com. Velkou výhodou jsou nezpлатněné výběry ze zahraničí. To zní skvěle. Kurzy, se kterými Revolut operuje jsou také dobré. Na českém internetu je řadou cestovatelů doporučována. Revolut jsem zkusil v Thajsku, ale po zpětných propočtech jsem neušetřil - z českého účtu se posílá na eurový (dolarový nebo librový) a následně probíhá už druhá konverze na místní měnu.

Existují také další možnosti, např. Number26 (<http://number26.de>), který má také bezplatné výběry a dobré kurzy. Na rozdíl od Revolut se jedná o banku v Německu, kde si založíte účet (online) a získáte platební kartu MasterCard. Potkal jsem několik cestovatelů, kteří Number26 používají a jsou s ním spokojeni. Pokud máte příjem v eurech, je to výborné, protože nejste zatíženi první výše zmíněnou konverzí a pak převody dávají smysl.

Visa debetní kartu nyní používám od FIO banky. Jednak jako jedna z mála nabízí Visa kartu za jednorázový poplatek (výhodnější než měsíční opakující se poplatek např. u mBank). Druhou výhodou je možnost sjednání cestovního pojištění na kartu (viz podrobněji v kapitole Cestovní pojištění).

Změňte si limity na kartě

Před odjezdem z České republiky vždy doporučuji změnit si limity na kartě. Banky často mají nastavené nesmyslné částky. Týdenní limit padesát tisíc pro výběr z bankomatu? Hloupost! Stáhněte klidně na 15 tisíc. Rychlá platba bez zadání PINu? Vypnout!

Napište bance, kde se budete pohybovat

Záleží na bance, ale některé vám skutečně zablokují karty, protože je poněkud „divné“, že byste najednou vybírali peníze v Kambodže. Raději tak před odjezdem pošlete zprávu přes internetové bankovníctví, kam a kdy se chystáte cestovat s upozorněním, že budete v těchto zemích využívat svoji platební kartu. Věřte nevěřte, i přesto se může stát, že až budete třeba zrovna v Kambodže, tak vám kartu zablokují. Vyplatí se proto

mít dvě karty, ještě ideálnější pro řešení podobně zapeklitých situací je cestování ve více lidech (výhoda cestování v páru).

Ověřte si autorizační telefonní číslo

Transakce v internetovém bankovníctví či na internetu je většinou potřeba schvalovat opsáním kódu, který vám přijde jako SMS. Ověřte si proto, že číslo funguje a že máte aktivovaný roaming, aby vám autorizační SMS přišla i v zahraničí.

Opatrné výběry z automatů

Existuje celá řada technik, jak získat přístup ke svým penězům. Většina z nich však spoléhá na vaši hloupost. Čím budete cestovat do méně vyspělých zemí, tím si dávejte větší pozor na výběry z automatů. Opatrnost samozřejmě zachovávejte i v Austrálii. Používejte zdravý rozum. Vybírání uvnitř budovy banky je nejbezpečnější. Bankomaty, které mají vlastní zavírací budku jsou také dobré. Obzvláště pozor na automaty přímo na ulici, či v malých obchodech.

Při zadávání PINu si kryjte klávesnici, a to i v případech, kdy je nad klávesnicí ochranný kryt (zespoda může být kamerka). Někdy se lepí neviditelné folie na tlačítka, neváhejte proto ohmatat více kláves, nejen 4 klávesy vašeho PINu. Někteří si začerní nebo přelepí čísla na kartě. Jiní používají ochranu RFID proti vysátí peněz. Na Googlu najdete nekonečný počet technik a možností. Nepropadejte zbytečně panice. Zprávy typu vysátí bankovního účtu po 10 minutách se šíří snadno, avšak všechny nemají reálný základ.

Existuje pojištění platební karty proti krádeži. Banky většinou ručí do výše 250 tisíc korun.

Pozor na kreditní karety

Kreditní kartu jako cestovatelé využijete mnohokrát. Typicky při pronájmu auta, kde ručíte určitým finančním obnosem. Proč si blokovat vlastní peníze, když můžete využít cizí? To je ideální varianta. Na druhou stranu nás svět láká, abychom žili na dluh a řada nabídek je spojená právě s nákupy na kreditní kartu. Banky vám dají standardně 2 % zpět při nákupu na kreditní kartu. Při útratě 20 tisíc, to je 400 korun. Kupte si dvě zpáteční letenky přes oceán a možná dosáhnete na 1000 korun. Pozor ale na poplatky při platbě kartou, většina nízkonákladových společností si účtuje mnohem vyšší částky než při platbě debetní kartou. Platba kreditní kartou dává smysl při platbě kauce za dlouhodobé ubytování. V případě pronájmu aut je kreditní karta někdy dokonce nutností (debetní nejsou pro tyto případy většinou v USA akceptované). Nepoužívejte kreditní kartu pro výběry z bankomatu, jsou zatíženy velkým poplatkem, navíc často u těchto výběrů nelze uplatnit bezúročné období. Někdy se kreditní karta doporučuje jako jistota poslední finanční záchranu. Upřímně jsem na vážkách, kreditka je krutý

úvěrový produkt, který pro efektivní používání vyžaduje vaši velkou finanční gramotnost, uvědomění a morální platební schopnost.

Peníze

Platba v hotovosti má několik výhod. Jednak pořád vidíte, že vám peníze protékají mezi rukama, což napomáhá si uvědomovat, kolik utrácíte. Platby kartou jsou velmi pohodlné ale mohou být pro nešetřilky trochu nebezpečné. V zahraničí se navíc setkáváte často s poplatkem (např. 3%) za platbu kartou. Pokud platíte kartou, raději se vždy zeptejte předem, zda je účtován poplatek, někteří prodejci se totiž ani neobtěžují vám to sdělit.

S místní měnou se doporučuji seznámit předem. Ať víte, jak vypadají bankovky. Některé bankovky mohou být velmi podobné, avšak jejich nominální hodnota může být jiná. Tak ať vás zbytečně nenachytají.

Já osobně vybírám najednou kolem 10 tisíc korun. Mít hodně hotovosti u sebe také není dobré. Peníze doporučuji mít na více místech. Některé místa by měla být schovaná. Mít část v peněžence je v pořádku, další část ale mějte někde ukrytou. Já používám bezpečnostní ledvinku jako peněženku, dalším místem je potítko se skrytou kapsou a někdy část peněz schovám mezi náplasti do lékárníčky.

Ať už cestujete kamkoli, vždy doporučuji mít u sebe pár desítek dolarů anebo euro. Jedná se o mezinárodní měnu, která je v případě problémů akceptovatelná. Jsou to chvíle, kdy potřebujete uplatit policistu, bezpečnostní službu, hlídače atp. Bankovky mějte ideálně v nominální hodnotě pět a deset.

Když se vydáte na nákupy a víte, že budete muset smlouvat, opět si nezapomeňte dát peníze na různá místa. Jedna kapsa, druhá kapsa, peněženka, bezpečnostní ledvinka. To se smlouvá lépe, když prodejci ukážete, že máte opravdu v kapse pouze 200 a nic víc...

Pozor na velké bankovky. Z bankomatu obvykle dostanete větší nominální hodnoty. Platit ubytování je proto lepší ve větších bankovkách, v restauracích anebo 7Eleven také. Někdy prostě musíte zamlčet pravdu a říci, že nemáte drobné, protože vás čeká

cesta, kdy drobné potřebovat budete. To je v pořádku, na cestě budete mít příležitosti, jak oplatit tyto dobré služby.

Ještě pozor na potrhané bankovky a jinak poničené. Zatímco vám je podstrčit můžou, vy už je udat dalšímu prodejci nemusíte. Pokud se vám nebude líbit stav bankovky, prostě ji odmítněte.

Elektronika a příslušenství

Největší riziko, které je spojeno s elektronikou digitálních nomádů, je buď porucha zařízení anebo odcizení. Tyto události nelze úplně eliminovat, můžete je pouze minimalizovat.

Výběr elektroniky je velmi individuální záležitost a úzce souvisí s oborem práce, který na cestách budete vykonávat. Pravdou však je, že elektronika patří mezi těžší předměty, a tak vám snadno navyšuje kila v zavazadlech. Tak jen pozor na limity aerolinek.

Mezi povinné nomádké vybavení by rozhodně měl patřit adaptér. Je vhodné si předem zjistit, jakou zásuvku používají v zemi, kam jedete. Pozor, některé adaptéry jsou volné, tzn. že vám nabíječka nebude držet ve vertikální poloze. Zde si musíte dopomoci, já používám např. natahovací náramek, který připoutá nabíječku k adaptéru. Nezapomeňte, že ani sebelepším vybavením nevyřešíte všechny překážky, improvizace na cestách bude potřeba.

Power banka mi na cestách nesčetněkrát pomohla a mohu jen doporučit vzít si jednu nebo dvě s sebou. Existuje jich na trhu celá řada. Dříve jsem používal Rossmas (koupená přes AliExpress). Power banky z Číny jsou o poznání levnější, ale musíte počítat s faktem, že pravděpodobně brzy odejdou. Mně vydržela přibližně rok. Nyní používám Xioami s kapacitou 10200 mha. Pokud budete uvažovat o solárních power bankách, pozor na ty levné, protože mají velmi nízkou rychlost dobíjení. Ještě bych chtěl upozornit na jednu věc. Na trhu se objevují power banky s dalšími funkcemi jako je osvětlení atp. Držte se jednoduchosti a nezapomínejte na účel zařízení. Power banka má dobíjet elektroniku. Tečka.

S laptopem budete na cestách trávit dost času, jeho výběru a nastavení věnujte proto patřičnou pozornost. Obecně nelze stanovit, jaký počítač je nejlepší pro digitální nomády. Vybírat si musíte vzhledem k potřebám své práce a současně cestovatelských nároků. Samozřejmě každý má nějaký finanční limit, s tím je potřeba také pracovat. Obzvláště z toho důvodu, že musíte být ochotní si připustit, že vám laptop někdo ukradne. Samotný nákup vás tedy nemůže finančně vysát.

Já mám rád menší úhlopříčky, moje práce je spíše o textu. Nomádil jsem s Asusem Laborginy 12 palců, nyní mám přes 2 roky MacBook Air 13 palců. Oblíbil jsem si ho,

ale nejsem zastáncem jablíček pro každý případ. Přítelkyně pracuje hodně s grafikou a existují skvělé stroje od Lenovo, které jsou cenově mnohem dostupnější a výkonově nabušené v porovnání s MacBook Pro.

Pokud se v počítačové technice příliš nevyznáte, zeptejte se svých kamarádů a nechte si poradit. Nevybírejte sami ani na doporučení Heureka. Promluvte si s někým, kdo dělá podobnou práci jako vy.

Nezapomeňte, že cestování bude každodenní součástí vašeho života. Čím lehčí bude váš laptop, tím lépe. Malé úhlopříčky jsou také užitečné, protože laptop zabalíte do malého baťužku. Méně než 12 palců bych ale spíše nedoporučoval. Jednou z priorit by měla být také výdrž baterie. Výrobci se zlepšili a dokáží nyní dodat laptop s 6-8 hodinovou výdrží za dostupné peníze. Laptop s výdrží pod 4 hodiny není pro nomády dobrý.

Následující specifika, která jsou odvozená z vaší práce, jako např. čtečka karet atp. Níže přikládám otázky, které byste si před koupí laptopu měli položit:

K čemu počítač budu potřebovat? Co na něm budu dělat? Jaké programy budu využívat? Jak je laptop velký? Jak je těžký? Jak dlouho vydrží baterie?

Laptop je jako kladivo. Kladivo musí plnit svůj účel, pořádně zatloukat. Je jedno, jestli máte Windows, iOS, Asus, MacBook, Lenovo. Důležité je, aby laptop plnil svůj účel. A ten definujete vy. Jen podle tohoto účelu si vybírejte svůj počítač.

V některých kavárnách mi nebylo příjemné jen tak vybalit laptop se svítícím logem jablka. V tomto případě jsou ideální horní kryty na počítač. Já jsem začal používat výsuvný obal Thule, který chrání laptop proti poškrábání.

Používání myši zrychlí vaši práci. Pokud jste zvyklí na touchpad, možná zde budete argumentovat, ale myš skutečně zrychluje práci. Navíc je poloha ruky fyziologicky v uvolněnější poloze než na touchpadu. Setkal jsem se s nomády, kteří trpěli na karpály. Místo myši používají podložku s tužkou, která plní stejnou úlohu jako myš. Pozice ruky a dlaně je však v nejpřirozenější poloze. Dlaň nesměruje k zemi dolů, ale je otevřená jako když podáváte někomu ruku. To je také poloha dlaně při naší chůzi.

Já při dlouhém psaní cítím bolest v loktech. Jsou to signály těla, kterým bychom měli nejen naslouchat, ale také na ně smysluplně reagovat.

Výborný je držák na laptop. Ten posadí počítač do vyšší polohy a vy tak snadno udržíte vzpřímenou pozici. Minimalizujete bolesti krku a zad. Používání externí klávesnice je

v tomto případě nutností. Já ke vzpřímené pozici rád používám stojací stoly, resp. práci ve stoje. V řadě coworkingových center máte tyto stoly k dispozici.

Na bezdrátovou myš a klávesnici budete potřebovat baterie. Namísto neustálého kupování nových si raději pořídte cestovní nabíječku pro baterie. Výbornou nabízí přímo oficiální web Apple, její nekompromisní výhoda je skladnost, minimální rozměry a váha.

Telefon

Telefon se na cestách určitě hodí. Existují dva přístupy a oba dva fungují skvěle. První vás nabádá k tomu, abyste měli pouze standardní telefon, žádný speciální smartphone. V zahraničí si koupíte lokální SIM kartu a de facto jen voláte nebo SMSkujete. Ideálně ho využijete v nebezpečnějších krajinách, je to perfektní ochrana proti krádežím drahých telefonů. Vy totiž žádný nemáte.

Druhý přístup upřednostňuje smartphone, protože dnes i v méně rozvinutých zemích najdete Free WiFi zóny a lokální SIM karty nabízí cenově výhodné datové balíčky. Je skvělé používat Messengery pro domlouvání srazů a být aktivní na sociálních sítích. Navíc smartphony dělají skvělé fotky, pokud se přímo neživíte focením, nemusíte nosit žádný foťák, vystačíte si se svým telefonem.

Rozdělení kategorií telefonů není v žádném případě černobílé a neexistuje zde pevná linie. Řada nomádů používá levný smartphone. Mohou používat chytré aplikace a zároveň je tolik nebolí případná ztráta. Mezi digitálními nomády však pozorují vzrůstající trend moderních smartphonů. Já používám iPhone 5S. Pokud už máte dražší telefon, užitečné bude pořídit si tvrzené sklo a zadní kryt (který může kryt znak jablka). Oboje koupíte levněji na AliExpressu než v českých e-shopech.

Zrcadlovka (DSLR)

Zrcadlovka je považována za záruku dobrých fotek, ale pozor řada bezzrcadlovek už některé klasické zrcadlovky dokonce předčí. Navíc, proč mít ten nejlepší foťák, když nevyužijete všechny jeho funkce a budete fotit na automatický režim? Pokud chcete koupit zrcadlovku, je dobré znát pojmy jako je ISO, clona a čas. Je třeba počítat s tím, že budete muset obětovat nejen větší investici, větší místo v batohu na foto výbavu a

počítejte také s tím, že taková výbava není zrovna lehká. To všechno se vám však rozhodně vyplatí, pokud opravdu fotíte a chcete perfektní kvalitu fotek.

Janča nejraději během cest fotí na světelný objektiv s ohniskem 50 mm (např. f 1.8). Ten je skvělý na portréty a pak objektiv širokoúhlejší např. 18 mm, který využije díky širokému záběru především na krajinky a nějaké street fotky.

Čemu věnovat pozornost při výběru zrcadlovky?

- Velikosti, hmotnosti, materiálu, odolnosti.
- Čipu fotoaparátu (např. Full frame, APS-C,...). Vzhledem k čipu fotoaparátu je třeba přepočítávat ohniskovou vzdálenost objektivů.
- Aby se vám foťák dobře držel - nebyl příliš velký (např. pro holky velké zrcadlovky), ani příliš malý, aby pro vás nebylo obtížné orientovat se v čudlících.
- Maximální možné hranici ISO a kvalité obrazu za špatných světelných podmínek.
- Rychlosti sekvenčního snímání.
- Počtu ostrících bodů.
- Možnosti výběru objektivů.

Bezzrcadlovky

Bezzrcadlovky jsou zjednodušeně kompaktní foťáky s možností výměnných objektivů a obdobnými funkcemi jako mají zrcadlovky s neméně kvalitními výsledky. Taková zlatá střední cesta. Bezzrcadlovky se už dnes kvalitou i velikostí čipu vyrovnají zrcadlovkám a v některých cenových hladinách jejich kvalitu také předčí. Fotit můžete do formátu RAW a pokud chcete prodávat fotky na fotobankách, s bezzrcadlovkou to jde taky. Může vám navíc ušetřit nejen peníze, ale také místo a váhu v batohu, a to ní dost lákavě.

Kompakt

Co je u kompaktních nejlepší, je jednoznačně cena a velikost. Pokud chcete fotit jen tak pro radost, kompaktní je zřejmě ta pravá volba. Vyplatí se dát si pozor na velikost čipu, světelnost objektivu, rychlost ostření, jaký rozsah zoomu požadujete a odolnost kompaktního.

Pokud máte chytrý telefon, možná vám pro zachycení vašich cestovatelských zážitků a uchování vzpomínek může stačit právě toto médium. Přece jen telefon nikdy nejste

líní vzít s sebou a máte ho, troufám si říct, vždy po ruce. Jen dávám k zamyšlení, k čemu vlastně foťák chcete používat.

Pokud nemáte kolem sebe žádného známého ani kamaráda, který fotí, vyražte do specializované prodejny např. Fotoškoda či Megapixel, kde vám rádi s výběrem foťáku na míru poradí.

Brašnu na foťák nedoporučuji kupovat. Cestování s ní jen upoutá pozornost na drahou zrcadlovku. Navíc brašny jsou neskladné, zabírají příliš místa a jsou zbytečně těžké. Namísto toho si kupte třeba nějakou tašku přes rameno, kam se foťák pohodlně vleze spolu s externími objektivy. Janča používá Deuter (kapsa na zip) a je to zároveň součástí jejího příručního zavazadla do letadla.

Používání igelitového pytlíku je vhodné jednak z toho důvodu, že igelit nepropustí vodu a pak z toho důvodu, že po rozepnutí není na první pohled vidět drahý foťák.

V rámci bezpečnosti se doporučuje při cestách do méně vyspělých zemí překreslit značku lihovkou a stejně tak na popruhu přešít výrazný nápis značky. Toto jsem vyřešil i lihovkou na dynamickém stativu GoPro. Když ho nechci držet v ruce, rád ho nosím zaháknutý za pásek. Logo GoPro je ale až příliš výrazné, a proto jsem ho začernal. Když takhle vyrážím do ulic v Latinské Americe, cítím se bezpečněji. Je to možná jen pocit, jakýsi placebo efekt, ale raději budu minimalizovat rizika než jim chodit naproti a testovat si, co ještě unesu a kde je vlastně ta hranice. Zbytečně si nezahrávám. Možná i proto jsem za 4 roky cestování neměl žádný incident s odcizením či krádeží.

Paměťové karty

Na trhu je nepřeberné množství paměťových karet. Liší se typem, kapacitou, a navíc také rychlostí. Právě rychlost je důležitým parametrem, který nehraje roli pouze u stahování fotek do počítače, ale také u focení a samozřejmě se odráží i na ceně.

Tipy pro výběr karty:

Pokud natáčíte Full HD video a 1 minuta má 450 MB, pak potřebujete kartu s minimální rychlostí 7,5 MB/s.

Pokud fotíte do JPEGu a váš foťák je schopný během sekvenčního snímání vytvořit 6 snímků za sekundu, přičemž 1 fotka má cca 6 MB, pak potřebujete kartu s minimální rychlostí 36 MB/s.

Pokud fotíte do RAWu, protože velikost souboru je např. 30 MB, při stejné rychlosti snímání - tedy 6 snímků za sekundu, byste potřebovali kartu s minimální rychlostí 180 MB/s. Taková karta zatím neexistuje a zde se využívá tzv. mezipaměť foťáku, neboli buffer. Odtud jsou fotky poté zapisovány na kartu. Pokud je buffer naplněn,

způsobí to zpomalení snímání nebo také dočasně znemožní focení, dokud se paměť neuvolní. V takovém případě hraje rychlost karty opravdu velkou roli.

Pokud fotíte na běžný kompak a nepředpokládáte, že byste zkoušeli sekvenční či rychlejší snímání, na rychlosti karty pro vás až tak nesejde. Kupovat rychlou kartu by byly zbytečně vyhozené peníze.

Pokud plánujete fotit sekvenčním snímáním (více fotek na jedno zmáčknutí spouště). Hodí se např. při focení sportu, rychlých momentů, pak potřebujete kartu s opravdu vysokou rychlostí.

Pokud se chystáte fotit do formátu RAW různou dokumentaci, pak potřebujete vysokou rychlost karty.

Chystáte se točit Full HD video? Nepotřebujete až tak rychlou kartu.

Ať už cestujete s jakýmkoliv foto zařízením, doporučuji fotky zálohovat. Klidně na dvě rozdílná místa (cloud, PC, externí disk), protože nikdy nevíte, co se může přihodit.

Další vybavení na cesty

Co nejvíce papírových dopisů zaříďte, aby chodilo e-mailem. U mobilních operátorů to je snadné, banky určitě taky nastavte.

Důležité dokumenty je potřeba naskenovat (rozumějte vyfotit) a uložit do cloudu. Může jít o smlouvy, pojištění, osobní dokumenty, diplom, suvenýry, ale také dopisy či kreslené obrázky. Využít můžete cloudové služby:

- Evernote (+aplikace Scannable pro skvělé skenování)
- Dropbox (2 GB zdarma s možností rozšíření)
- Google Drive (15 GB zdarma, Google Photos umí automaticky rozpoznávat objekty na fotce, snazší dohledávání bez nutnosti používat tagy)

Nedávejte všechny soubory do jedné složky, vytvořte si nějaký systém. Organizace je důležitá, a to především v digitálním prostoru! Ideálně ukládejte šifrované! Lepší je záloha na více místech. Zlatá trojka je cloud, váš počítač a externí disk.

Co se vyplatí mít digitálně zálohované?

- Poštovní adresa domů
- Poštovní adresa k rodičům, známým a kamarádům (pro pohledy)
- Data narozenin, svátků a důležitých výročí
- Kompletní fakturační údaje
- Čísla bankovních účtů (vč. IBAN, BIC, Swift)

- Čísla platebních karet
- Kartičku, ústřížek cestovního pojištění
- Smlouvy
- Osobně či pracovně důležité dokumenty

Znáte svůj PUK kód? To je kód SIM karty, který musíte zadat, pokud zadáte 3x špatně svůj PIN kód. Vyplatí se mít PUK kód někde uložený. To samé platí o EMEI číslu, což je identifikační číslo vašeho telefonu. Pomocí tohoto identifikátoru ho můžete v případě krádeže či ztráty rychle zablokovat.

Moje největší zálohy jsou na Google Drive. Mám tam složku pojmenovanou Travelling, kde mám další složky pojmenované dle zemí, do kterých jedu s příslušným rokem. V jednotlivých složkách pak mám vyfocené dokumenty, které budu potřebovat. Může se jednat o víza, rezervaci letenky, potvrzení zůstatků na bankovním účtu, naskenovaný cestovní pas, smlouvu cestovního pojištění, rezervaci ubytování atd. Je dobré to mít na e-mailu pod vhodným štítkem nebo přímo ve složce, ale mít to jako zálohu na dalším místě lze jen doporučit. Identickou kopii mám uloženou ještě na malém flash disku. Poštovní adresy a důležitá data mám uložena jak v Google Sheetu, tak v papírovém diáři. Osobní dokumenty často šifruji pomocí nCrypted Cloud (www.encryptedcloud.com) a pro hesla a platební karty či jiné důležité a zároveň tajné

informace používám 1Password. Více nástrojů, které vám zde pomohou, najdete v kapitole Užitečné nástroje.

Užitečné vybavení pro cesty

- Švýcarský nůž
- Lékárnička a základní léky
- Čelovka (je lepší než prostá baterka)
- Lahev Platypus či GSI (je velká tak, jako obsah tekutiny)
- Rychleschnoucí ručník
- Vodní filtr
- Tužka a papír
- Příbor 3 v 1
- Nesmrdící tričko (mám dobré zkušenosti se značkou Icebreaker)
- Multifunkční prádlo (vrstvěte)
- Sirky
- Pláštěnka
- Špunty do uší (někdo ocení také masku na oči)
- Kartáček Curaprox
- Koncentrát pro praní prádla (Laundry Wash Trek and Travel)
- Malé české suvenýry (jako dárek pro cestovatele, které potkáte a zaujmou vás)
- Bezpečnostní vybavení
- Nepromokavé, speciálně zavírací pytlíky na elektroniku a doklady
- Zámek a ocelové lanko (lanko důležité také pro malé otvory pro zámek)
- Bezpečnostní ledvinka
- Potítko se skrytou kapsou
- Pásek se skrytou kapsou
- 50 USD nebo 50 EUR (kdyby cokoli)
- Lékárnička
- Paralen a Modafen - proti bolesti
- Algifan - kapky proti bolesti (na předpis), velmi účinné
- Antibiotika - domluvte se se svým obvodním doktorem
- Ibalgin nebo Apo-Ibobufen - tlumí bolest, velmi účinný
- Coldrex - prášek do čaje proti bolesti a pro snížení horečky
- Černé uhlí a Endiaron - proti průjmům
- Espomizan - proti nadýmání
- Betadine - dezinfekční vodička, při poranění proti infekci

- Náplasti, páska a ideálně také malé obinadlo
- Antibakteriální gel

Na nomádké cestě

Bydlení

Možnosti bydlení jsou neuvěřitelně široké, avšak zde se zaměřím pouze na ty, se kterými mám největší zkušenosti a na ty, které nejčastěji využívají digitální nomádi. Moje první cestovatelské výpravy byly silně spojené s backpackingem, a proto mám rád hostely a místa s nádechem baťůžkářské atmosféry. Přestože se nejedná o zrovna typické ubytování pro digitální nomády, mám s nimi velmi pozitivní zkušenosti.

Hostely

Hostely jsou levnou variantou bydlení, obzvláště pokud si vyberete sdílený pokoj (tzv. dorm). Jsou různé kvality, ale díky online rezervačním systémům si předem prohlédnete fotky, a tak už víte, do čeho vlastně jdete. A to doslova.

Pokud si vyberu dorm, všímám si, zda má hostel uzamykatelné skříňky (angl. locker). Ty mohou být buď v samotném pokoji anebo bývají u recepcce. Skříňky jsou však něco jiného než trezor. Do skříňky si dávám notebook a další elektroniku. Pokud skříňky nenajdete v popisu, projděte fotky. Zkontrolujte nejen Booking.com, Agoda.com, ale také HostelWords.com, obrázky i popis se mohou lišit.

Téměř každý hostel už má WiFi, důležité je si projít reference a hledat, zda si někdo chválí rychlost internetu či naopak hlásí, že je zde příliš pomalý internet. Rád si vybírám hostely s malým lobby anebo útulnou jídelničkou - je to zajímavý prostor pro pár hodin práce.

Rezervuji si obvykle pouze jednu noc a následně až na místě prodlužuji anebo jdu hledat jiné ubytování v okolí už na místě. Pokud budete zůstávat více dnů, řekněte si o slevu. Smlouvání je skutečně na místě. Bydlení je jednou z nejnákladnějších položek v rozpočtu. Tohle rozhoduje, nikoli to, jestli si dáte dneska o jedno kafe víc. Neexistují žádné hranice kolik procent se dá usmlouvat, je to různé, takže tlačte na pilu. V Jihovýchodní Asii jsme se dostali při měsíčním pronájmu o 30% dolů (z už usmlouvané ceny na den, viz kapitola Základy smlouvání).

Díky osobní prohlídce si zkontroluji, zda je ubytování takové, jako vypadalo na fotkách. Jsou i takové případy, kdy jste v přízemí a pokoj má okno, které se nedovírá. Obzvláště kontrolujte okna a dveře. Cena na Bookingu může být levná, protože vedle je noční bar a v pokoji se kvůli hluku prostě nevyspíte. Anebo je vedle mešita a každé

ráno v 6 hodin máte budíček. To samozřejmě majitel nenapíše do popisu, takové případy můžete zjistit až při osobní návštěvě.

Nezapomeňte, že řada ubytování neinzeruje na Bookingu či jiných rezervačních portálech. Některé z nich jsou mnohem krásnější, a ještě k tomu levnější. Navíc jediné tak se dostanete opět do většího kontaktu s místními a nebudete v turistickém zajetí.

Jak rezervovat ubytování na Booking co nejlevněji?

Porovnejte cenu s HostelWords.com (někdy jsou nižší, ale pozor HostelWords uvádí daň až při Checkoutu). Pro Asii funguje dobře Agoda.com.

Zadejte název ubytování do Googlu a během 1 minuty zjistíte, zda nemají oficiální stránky, kde lze udělat rezervaci (za nižší cenu).

Vymažte si cookies, otevřete si anonymní okno v prohlížeči a sledujte, zda se nezměnila cena.

Přihlašte se na Booking a opět ověřte, zda cena není jiná.

Otevřete si mobilní aplikaci Booking a zkontrolujte cenu (ano, na mobilech je někdy jiná).

Nezapomeňte na řazení (např. od nejlevnějšího) a filtrování.

Booking v některých případech „lže“ s upozorněním posledního místa.

Vytvořte rezervaci na Booking přes Cashback portál a získáte 3% z ceny zpět.

Omezené akce na hotely a ubytování na poslední chvíli najdete na <https://www.hotelquickly.com> nebo <http://www.villas.com>.

AirBnB

AirBnB se prezentuje jako portál pro krátkodobé prázdninové ubytování. Paradoxně je využíván stále častěji pro dlouhodobější pronájmy během celého roku, nejen pro dovolené. AirBnB je mnohem levnější než hotely, a navíc vám dává pocit domova. Bydlíte totiž přímo u někoho místního.

Řada digitálních nomádů má AirBnB jako nejoblíbenější způsob ubytování v zahraničí. Není neobvyklé vyjet s partou nomádů, zarezervovat si menší vilu a vytvořit si vlastní dočasné coworking pracoviště.

Přestože pronajímatelé na AirBnB nabízí slevy za dlouhodobější pobyty, dle zkušeností mnohých dokážete vyjednat ještě více při osobní návštěvě. Zarezervujte si jeden, dva dny a pak se domluvte, že chcete zůstat déle a domluvte si cenu. U AirBnB

může být problém s kapacitou, proto je lepší domluvit se s pronajímatelem předem. Zprávy AirBnB často blokují kontaktní údaje, ale dají se tzv. propašovat (např. Pro e-mailovou adresu: pbbbabbbvbbbbebbblemailsignbbmbbbbebbibl.cbbobbmb = což může znamenat pavel@gmail.com, stačí napsat vzkaz delete all „b“).

Ještě nejste registrovaní na AirBnB? Registrujte se přes tento odkaz (<http://digitalninomadstvi.cz/airbnb>) a získáte slevu 460 Kč na své ubytování.

Kromě AirBnB můžete zkusit také platformu Flatio (www.flatio.cz). Webová i mobilní aplikace funguje také na modelu sdílené ekonomiky a umožňuje najít místo k pronájmu na 1-6 měsíců.

HouseSitting

Zajímavou alternativu, jak bydlet co nejlépeji a snad i nejpohodlněji, představuje tzv. HouseSitting. Bydlíte zadarmo v domě, majitelé odjeli na dovolenou a vám dali pár věcí na starost. Nejčastěji se jedná o hlídání a starání se o domácího mazlíčka (psa, kočku), můžete mít na starosti zahradu, bazén atd. Jedná se o udržovací práce, nikoli stavební. Často máte také povinnost zůstat doma přes noc (vždyť tu jste od toho, abyste hlídali dům).

Pozice HouseSittingu najdete nejčastěji ve vyspělejších zemích (Austrálie, USA, Kanada, Švýcarsko, Anglie,...).

Nedostáváte žádné peníze (někdy můžete dostat dýško), ale bydlíte úplně zadarmo. V některých případech dostáváte i bonusy, např. možnost používat auto, bazén, naplněnou ledničku atd. A WiFi připojení? Samozřejmě, že tyto rodiny mají stabilní internet. Výborná příležitost pro nomády!

- trustedhousesitters.com
- housecarers.com
- mindmyhouse.com
- luxuryhousesitting.com
- aussiehousesitters.com.au
- housesitter.com

Kempování, karavan, mobile-car

Dalším způsobem, jak pojmout digitální nomádství, je, přesouvat se po vlastních kolech, s karavanem anebo obytným autem. Představte si, že jezdíte po světě se svým autem a při tom pracujete. Připravte se však na řadu problémů, se kterými se budete muset poprat. Udržet WiFi připojení, mít dostatek vody, dodržet hygienu, najít místo

na spaní (i v zamčeném autě můžete být okradeni díky uspávacímu plynu), věčné téma pohodlí atd.

O kempování s karavanem píše skvělé a velmi přínosné články Víťa Válka (www.vitavalka.cz), který cestuje většinou 3-4 měsíce v roce se svou rodinou. V Čechách je ale silnější trend obytných aut než karavanů. Osobně mě právě tato varianta velmi láká. Jezdit si po světě a kdykoli to zapíchnout a spát na střeše auta? Tomu říkám dělej si, co chceš!

Couchsurfing

Doslova spaní na gauči, většinou u místních a zcela zadarmo. Couchsurfing ale není primárně o tom spát zadarmo, jde více o sdílení. Spát v hotelu anebo u někoho, kdo žije v daném městě několik let? Couchsurfing tvoří komunita lidí, kteří nabízí nocleh pro cestovatele, většinou přímo u sebe doma. Máte tak jedinečnou možnost poznat, jak žijí místní lidé, jak bydlí, co vaří a popovídat si o čemkoli, co vás o daném místě a kultuře zajímá. Největší sociální síť je couchsurfing.org, kde najdete stovky a tisíce možností.

Vytvořte si profil, nahrajte svoji fotku a doplňte vaše zájmy. Ověření profilu za peníze není nutné. Vyfiltrujte si město, kam míříte a pošlete žádosti o přespání. Pokud vás hostitel vybere, pošle vám zprávu a potvrdí, že s vámi počítá. Hodně záleží na referencích, které máte. Pokud jste noví, zkuste oslovit své kamarády, aby vám napsali nějakou referenci, např. jaký jste typ člověka. Pro začátek lepší než nic. Pokud budete posílat žádosti hostitelům, nezapomeňte si přečíst jejich profil. Řada z nich napsala do svého profilu tzv. magické slovo (naš hostitel z Calgary měl magické slovíčko: music), které musíte uvést ve zprávě při žádosti o ubytování. Hostitelé tak vyfiltrují ty, co jen kopírují zprávy a hledají zadarmo ubytování a ty, kteří se skutečně zajímají a čtou si profily hostitelů. Opravdu se vyplatí profily číst a psát zprávy osobní.

Na podobném principu jako couchsurfing funguje sociální síť pro cyklisty, kteří cestují po světě. Mrkněte na <https://www.warmshowers.org/>.

Znáte Tinder? Tak podobně funguje služba na ubytování www.nightswapping.com. Hledáte zájemce, kteří jsou ochotni vyměnit si s vámi pár nocí ve svém domě. Dáváte líbí nebo nelíbí a ve chvíli, kdy najdete někoho, komu se líbí i váš dům, máte shodu a můžete se stěhovat. Třeba jen na pár dní! Googlete: houseswaping anebo [home exchange](http://homeexchange). Zajímavý tip pro všechny, kteří nechtějí svůj byt či dům prodávat a chtějí se pustit do cestování.

Životospráva

Správná životospráva je základem pro naše zdraví. Na cestách a v cizím prostředí jsme mnohem více náchylní na změny, a proto bychom měli věnovat velkou pozornost

tomu, jak dobře se stravujeme. Z jídla, pití a odpočinku získáváme totiž nejvíce energie.

Proč tomu věnovat pozornost? Protože nejedete na týdenní ani čtrnáctidenní dovolenou. Tohle je váš nový život. Digitální nomádi nepřetržitě cestují. První nádechy v nové zemi vás dokážou svést z vytyčené cesty. Je potřeba ale udržet určitá pravidla, abychom byli dlouhodobě fyzicky i psychicky zdraví a v pohodě.

Voda a pitný režim

Obecně se doporučuje za den vypít minimálně 3 litry tekutin. Je to samozřejmě individuální, ale čím více vypijete, tím se více pročistíte, což tělu jen pomáhá. Pokud jste fyzicky aktivní anebo se pohybujete v prostředí, kde se potíte, je potřeba vypít ještě více. Bolesti hlavy jsou jen prvním příznakem nedostatku tekutin a dehydratace. Voda je pro člověka nesmírně důležitá, vždyť lidské tělo se skládá přibližně ze 70% z vody. Bez vody nevydržíme za normálních okolností více jak několik dnů. Některé experimenty uvádí až 7 dní, to ale raději nezkoušejte.

Pokud cítíte, že máte problémy vypít tak hodně tekutin, existují dokonce aplikace na smartphone, které vám evidují kolik tekutin jste vypili a upozorní vás, že si máte dát další skleničku vody. První příznaky bolesti hlavy lze řešit studenou Coca-Colou, hodně lidem to pomáhá. Ve skutečnosti jen ale obalamutíte tělo, takže pokud to váš žaludek zvládne, pijte k tomu i čistou vodu. Pro hydrataci je mnohem lepší než jakékoli sladké limonády.

Milovníci kávy, tady pozor. Ke každému šálku byste měli vypít dvě sklenice vody, abyste vyrovnali ztracenou vodu kávou.

Ačkoli u nás příliš neřešíme, zda je voda z kohoutku pitná, v zahraničí byste se měli vždy předem ujistit. Zdaleka ne všude je voda z kohoutku pitná. Já se buď v předstihu ptám cestovatelů, vyžtu informaci z průvodce anebo se zeptám v místě ubytování. Někdy se můžete setkat s tím, že jen v některých městech v té stejné zemi je voda pitná. Nespolehejte se tedy na obecnou informaci, že v Kolumbii je pitná voda. Nejlepší je mít potvrzení z více zdrojů. Pokud voda není pitná, pozor na polykání vody během sprchování. Někteří cestovatelé si v těchto případech čistí zuby balenou vodou, záleží na přístupu. Mně se zatím nic zlého nepříhodilo z čištění zubů z kohoutkové vody.

Existují speciální tablety, které vyhubí bakterie v užitkové vodě a tu poté můžete bez problémů pít. Nadšenci do outdooru používají také speciální filtrační brčko, které má podobný účinek. Můžete tak pít doslova odkudkoli, klidně z louže.

Ještě pozor na led do pití. V Asii se raději ujistěte u pouličního prodejce, jestli je led vyroben z balené vody. Pro místní to problém být nemusí, ale vám by to mohlo udělat žaludeční a střevní problémy. V kvalitnějších restauracích bych se nebál, ale u

stánkařů se raději ptám. Setkal jsem se také s řadou cestovatelů, kteří led prostě odmítají. Nepochybně je toto způsob, jak minimalizovat rizika.

Strava

Z potravy získáváme nejvíce energie, proto bychom ji rozhodně neměli zanedbávat. Snažte se držet určitý režim, ideálně 3 hlavní jídla přes den. Není dobré mít delší prodlevy jak 6 hodin. Pokud svůj den doplníte o svačinky, např. ovoce, je to perfektní.

V některých zemích se můžete dostat do situace, kdy jíte velmi často podobné jídlo. Pokud k tomu navíc pijete vodu z kohoutku, mohou vám po čase chybět některé minerály nebo vitamíny. Mně se toto stalo, jak v Asii, tak v Centrální Americe a prvním příznakem u mě je, že dostávám křeče do lýtky. Pokud se to stane během spánku, a dokonce mě to vzbudí, je to poslední alarm. Musím vystřídat stravu, pít více minerální vody. Začal jsem používat doplňky stravy, aktuálně jsou to tablety Centrum. Stravovat se na místňáka může být „cool“, ale nezapomínejte, že místňák nejste, takže určité vybalancování bude dříve nebo později potřeba.

Mám rád zastrčené skromné restaurace. Někdy se nedají ani nazvat restaurací, spíš jídelním oknem nebo vozíkem. Tady se stravují místní, tak proč bych tu nemohl jíst já, říkám si. Odtud jsou jedny z nejlepších zážitků. Dostáváte se do kontaktu s místními lidmi, a to je pro skutečné poznání země nedílnou součástí.

Řada dobrodruhů cestuje za poznáním míst, ale jsou tu tací, jejichž motivací je poznání místních lidí. Je jim naprosto jedno, zda jsou někde k vidění vodopády, slavné muzeum anebo pyramida. Míří za těmi, kdo jsou ochotni se podělit o své vlastní, autentické příběhy. Bezpochyby na tom něco je. Místa, která najdete na Zemi, přestože jsou mnohá z nich utvářena přírodou, jsou zároveň dotvářena člověkem. A častokrát si zapamatujeme určité místo, protože jsme tam někoho potkali, měli s někým zajímavý rozhovor anebo se stalo tohle a tohle.

Čeho jsem si všiml u digitálních nomádů, kteří brouzdají přes coworkingy, je, že většina z nich nedychtí po lokálních občůdkách. Raději zavítají do kvalitnější restaurace s evropským či americkým nádechem. Lokální bistro přejdou a dají si ovocný shake v nóbl baru naproti. Přemýšlel jsem, proč tomu tak je. Stále si nejsem jistý. Mají rádi svůj komfort, jsou zvyklí na určitý standard ze své země. Bojí se o kvalitu jídla. Chtějí mít výběr jídla jako doma. Pokud se koná sraz, mají starosti, aby si každý dokázal vybrat a dobře se najedl, a tak jsou srazy konané v těch luxusnějších restauračkách. Za mě osobně škoda. Tuhle jsme vzali jednoho nomáda na věc do ultra lokálního bistra a moc se mu tam líbilo. Podle jeho slov by sem ale sám prostě nešel. Komfortní zóna, vzpomínáte? Zkusit něco, co jste nikdy nedělali a navíc neznáte nikoho vám podobného, kdo by to zkusil, není vůbec lehké. Lokální místa jsou fajn a doporučuji je navštěvovat. Čím více lokální místo, tím větší zážitek. Mluvíte přímo s kuchaři, protože tu žádní číšníci samozřejmě nejsou. Kuchař je i výběřcí peněz.

Anglicky neumí, natož aby měl nějaké menu. Na výběr moc nemáte a dorozumíte se tu ukazováním a gestikulací. Úsměv a pokora pomáhá. Taky tu méně zaplatíte, ale to už je jen taková třešnička na dortu.

Cestování mě naučilo jíst téměř cokoli. Přestal jsem být vybíravý. Janča má navíc neuvěřitelné sklony ke zkoušení nových věcí. Je skvělé mít vedle sebe někoho, kdo vám pomůže rozbít tu vaši komfortní zónu a posune vás dál.

Pálivé? Nebojte, neustálým ochutnáváním a pokoušením budete svoji hranici únosnosti posouvat. Skutečně se to dá vytrénovat. Nejvíce na pálení pomáhá lžice oleje. Dejte si něco mastného. Snězte kousek chleba. Určitě to přejde!

Čeká vás zítra dlouhý přejezd anebo celodenní výlet? Neexperimentujte u večere, dejte si něco osvědčeného. Pochoutky si nechte na jindy. Maso může být nebezpečné (rychle se v horku kazí), stejně tak vajíčka (např. špagety alla carbonara), pozor na kostky ledu (ať nejsou z vodovodní vody) i kořenovou zeleninu (bakterie v půdě, ani omytí vodou tomu nepomůže). A samozřejmě pomáhá být dobře vybaven lékárníčkou (černé uhlí, Endiaron, Algifan, ORS salt).

Ve chvíli, kdy se usadíte na nějakém místě např. na měsíc, doporučuji co nejdříve nastoupit na určitý režim a ten dodržovat. Pomalejší cestování životosprávě rozhodně prospívá. Čím cestujete dál za hranice republiky, tím se národní kuchyně proměňuje a váš žaludek si na ni také déle zvyká. Jedná se o individuální záležitost, avšak neznám nikoho, kdo dlouhodobě cestuje a nezná z vlastní zkušenosti střevní potíže.

Buďte připraveni, že cestování může zamávat s vaší váhou. Přestože jsem nechtěl zhubnout, za 15 měsíců na cestách po Americe jsem ztratil 10 kg. Cvičit a posilovat na cestách možné samozřejmě je. Ale praktikovat to pravidelně, to už je jiná. Ve chvíli, kdy jste na jednom místě, ideálně u pláže, je to snadné. V okamžiku, kdy máte celodenní přejezdy, poznávací výlety, prozkoumáváte město a spíte na hostelu v dormu, pak si těžko budete hledat ideální chvíli na cvičení. Brát s sebou TRX jsem kvůli váze odmítl. Váha se nyní ustálila, ale být namakaný svalovec a přitom dlouhodobý cestovatel dobrodruh nejde úplně tak dobře zvládnout.

Speciální strava

Cestovat s tím, že jsme na některé potraviny alergičtí není jednoduché, ale ani nemožné. Cestovat se speciálně upraveným jídelníčkem je stále snazší. Kapitoly pro vegetariány a vegany jsou součástí nejrůznějších průvodcovských příruček. Určitě se naučte, jak se řekne konkrétní potravina v místním jazyce a jak se správně vyjádří

zápor. Je užitečné si toto také napsat na papírek a klidně to v restauracích ukazovat. Minimalizujete tak rizika.

Nemoc na cestách

Každý dlouhodobý cestovatel si někdy projde nemocí na cestách. Jednou to bude jen ucpaný nos, jindy 2 týdenní kašel a někdy se budete muset podívat i do místní nemocnice. Bolest dokáže být velmi nepříjemná. Na druhou stranu, my lidé jsme schopni vymýšlet neuvěřitelné příběhy, čím vším bychom mohli být nakaženi a co by nám mohlo být. Neznalost a příběhy, které jsme slyšeli od dalších cestovatelů, mohou jen povzbudit naši fantazii. Skákací mini brouci jsou ihned blechy, miniaturní mravenci jsou rázem štěnice, obrovský pupínek od komára je asijský neléčitelný zánět.

Bolesti břicha jsou častým problémem na cestách. Fenomén zánětu slepého střeva je ale neotřesitelný. Slepák je na pravé straně, to jen tak hned na úvod. Hlavní příčinou zánětu slepého střeva je mikrobiální infekce. Důležité je, že při zánětu byste měli nejprve cítit bolest v oblasti pupku a následně na pravé straně podbřišku. Příznaky se mohou individuálně lišit, často se projevují zvýšenou teplotou, staženými břišními svaly, zvracením. Pokud nejste lékařem, sami těžko určíte, zda se o zánět slepého střeva jedná, či nikoli. Při cestování je bolest břicha častěji vyvolána otravou jídlem než zánětem slepého střeva.

Pokud cestujete ve dvou, je fajn, že druhý se o vás vždy postará. Pokud cestujete solo, můžete se dostat do zapeklitějších situací. Za celou dobu jsem se však setkal jen s dobrým přístupem. Ostatní cestovatelé vám přinesou jídlo, když nemůžete vstát, recepční vám uvaří čaj a donese ho až k posteli, nabídnou vám léky anebo vás rovnou odvezou taxíkem do lékárny, aby vám píchli injekci první pomoci (skutečný příběh, když mě bodl rejnok).

Základní lékárníčku si vezte s sebou, ta přijde určitě vhod. Ukazovat, kde všude vás to bolí, je samozřejmě také možností, ale vyplatí se znát anglické názvy základních bolestí a částí těla.

Před svým odjezdem do zahraničí si zjistěte také telefonní čísla na linku tísňového volání a záchranných služeb dané země. Jednoduše zadejte do Googlu „Důležitá telefonní čísla v...“ a doplňte stát.

Jednotné evropské číslo tísňového volání 112 funguje ve všech zemích Evropské Unie a Švýcarska. Číslo lze volat i bez SIM karty či bez zadání PIN kódu. Většina telefonů umožňuje volat tísňovou linku bez odemčení displeje telefonu. Výhodou volání evropského tísňového čísla 112 oproti národním číslům je automatická lokalizace

volajícího. Technická identifikace místa zkracuje čas potřebný k poskytnutí potřebné pomoci.

Jedním z nejdůležitějších telefonních čísel by mělo být číslo na pojišťovnu, kde jste si sjednali cestovní pojištění. Většinou dostáváte kartičku, je však užitečné si číslo přepsat do telefonu.

Drozd je projektem Ministerstva zahraničních věcí, který má pomáhat občanům České republiky, kteří odjedou do zahraničí. Informace, které dobrovolně vyplníme v online formuláři na stránkách www.drozd.mzv.cz slouží k organizování rychlé pomoci v nouzi, např. při přírodních či sociálních katastrofách. Systém upozorňuje zaregistrované občany také předem při hrozící katastrofě, nepokojích, atp.

Český červený kříž zpřístupnil aplikaci První pomoc zcela zdarma (pro Android a iOS). Najdete ji jako První pomoc od 3 Sided Cube. Je zcela v českém jazyce a poskytuje základní informace při nejčastějších ohroženích života.

Umění poskytnout první pomoc patří k důležitým dovednostem každého cestovatele. Nikdy nevíme, co se stane a není nic lepšího než být připraven. První pomoc je soubor činností, které při náhlém ohrožení či postižení zdraví člověka omezí rozsah či důsledky poranění a případného ohrožení života. Dejte si 30 minut, zabrouzdejte na internetu a přečtěte si základní rady.

Životní náklady

Při plánování naší cesty je dobré si spočítat, kolik nás to vlastně celé bude stát. Přesného čísla se těžko dopočítáme, ale jsme schopni si přibližně spočítat, jak drahá země je.

Určitě mohu doporučit zeptat se dalších dobrodruhů a cestovatelů, kolik v dané zemi utratili a jaké byly životní náklady. Při odpovědích si však dávejte pozor na to, jak dlouho to je, co kamarád v zemi cestoval a nezapomeňte na to, že každý má jiný životní standard. Proto odpověď „Thajsko je celkem levný“ je naprosto nepoužitelná a nic neříkající.

Numbeo.com vám ukáže přesná čísla, kolik co stojí

Pokud mluvíme o životních nákladech a chceme si vytvořit hrubý odhad nákladů, je skvělé mít po ruce konkrétní čísla. Digitální nomádi využívají portál www.numbeo.com.

Numbeo je největší světovou databází, která shromažďuje informace o životních nákladech v jednotlivých státech i městech. Díky tomu jste schopni vyhledat stovky

měst a podívat se, kolik tam stojí nájem, autobusová jízdenka, kafe, půl litr piva, chleba, jablko, těstoviny atd.

Numbeo nabízí také řadu srovnávacích možností, a tak můžete porovnat, o kolik je život v Praze levnější nebo dražší, než by bylo žít třeba v Thajsku. Snadno vyfiltrujete žebříček států s nejnižšími náklady.

Blogové články cestovatelů

Řada blogerů publikuje nejen cestopisné zážitky, ale také konkrétní čísla životních nákladů. Některé příspěvky jsou skutečně propracované v excelovských tabulkách. Neváhejte googlit s anglickým dotazem „cost of living“ a připojte konkrétní destinaci, např. Cost of living costa rica.

Pozor, v jakém roce byl blogový příspěvek publikován. Nebojte se napsat e-mail autorovi blogu a klidně se zeptejte na další podrobnosti o jeho cestě či výdajích. Ze zkušenosti jsou velmi nápomocní a rádi poradí.

Průvodci jako Lonely Planet a Rough Guide a další

Ať už máte názor na Lonely Planet a další podobné průvodce jakýkoli, v rámci určování denního budgetu pro cestovatele jsou velmi nápomocní. Lonely Planet stanovuje tři různé úrovně výdajů, dle toho, jak moc chcete šetřit. Pokud cestujete jako baťůžkáři (backpacking), pak mohou např. ze Střední Ameriky potvrdit, že jste schopni se dostat na nižší částky, než je nejnižší úroveň budgetu, který uvádí Lonely Planet. Pokud zůstáváte v oblasti déle, cestujete tedy více pomalu, pak jdete opět s náklady níže. Pamatujte, pomalé cestování je levnější. Pokud si budete Lonely Planet pořizovat, nezapomeňte vygooglovat slevové kódy.

Využívejte chytré aplikace pro hlídání nákladů

Dnes existuje velké množství aplikací na smartphony, které umožňují evidovat vaše výdaje. Vyžaduje to jen pár kliků a obratem získáváte přehled o tom, kolik jste aktuálně utratili, jsou vám dostupné měsíční reporty, kategorizace výdajů atd.

Já využívám aplikaci Money Lover, u které jsem si oblíbil rychlost zápisu položek a grafické znázornění měsíčních reportů. Někteří cestovatelé používají aplikaci Trail Wallet. Velmi užitečná je aplikace Dlužníci. Tu využijte, pokud cestujete ve více lidech. Častokrát se totiž stává, že platí jeden s tím, že příště zaplatí ten druhý. Tato chytrá aplikace eviduje, kdo komu kolik dluží. Navíc je schopná přepočítávat měny, takže

spolu můžete cestovat přes několik zemí bez nutnosti vyrovnání na každém hraničním přechodu.

Náklady můžete evidovat také v excelovské tabulce přes Google Sheet. Dokument je uložen v cloudu, takže snadno editovatelný vícero osobami.

Moje doporučení

Přizpůsobte svoje cestování a výdaje konkrétní zemi. Když jsme přijížděli do Kostariky, věděli jsme, že vstupujeme do nejdražší země Střední Ameriky. Namísto chození do restaurací jsme si téměř neustále vařili. Byli jsme opatrní při výdajích. Když jsme poté sumarizovali, kolik že jsme utratili v Kostarice, docela jsme se divili, protože denní rozpočet byl nižší i než ten v Nicarague. V Nica (jak se jí často přezdívá) jsme se rozsoupli, protože je levná, a tak jsme zkusili adrenalinové sporty jako je snowboarding ze sopky a podobně. Kostarika pro nás byla větší chill.

Nezáleží tedy jen na tom, kolik jsou životní náklady v konkrétní zemi. Především záleží na tom, jak se rozhodnete cestovat po zemi, jaký je váš životní standard a zda jste schopni se přizpůsobit.

Řada digitálních nomádů odjíždí do Jihovýchodní Asie také proto, že je levnější pro život. Ano, hovoří se o úniku z velkých měst, dýchání zdravého vzduchu, životu na ostrově a spojení s exotikou. Ve chvíli, kdy se ale dostanete do komunity začínajících digitálních nomádů, mluví se často o nákladech. Jako nomádi máte svobodu si vybrat, kde budete žít a pracovat. Absolutní svobodu však mít hned na začátku nemusíte.

Když jsem odjížděl do Kanady, zažádal jsem si o Working holiday víza. Věděl jsem, že svým byznysem v České republice nebudu schopen pokrýt životní náklady v Kanadě. V Kanadě jsem pak fungoval tak, že jsem částečně pracoval na svých online projektech a částečně pro kanadského zaměstnavatele. Neměl jsem plný pracovní úvazek, sice jsem si nevydělal tolik, ale díval jsem se do budoucnosti. Dokázal jsem se za tu dobu posunout s online projekty na takovou úroveň, že když jsme odjížděli do Mexika, byl jsem schopen pracovat na cestách a vydělávat si tolik, abych pokryl všechny výdaje, a ještě k tomu si šetřil. Přečasná doba mezi tím, kdy vás „vaše práce“ bude živit a vy se pustíte do full time cestování může trvat pár měsíců, rok anebo dva. Neztrácejte zbytečně čas tím, že se budete porovnávat s ostatními, že Frantovi to trvalo půl roku a Honzovi rok. Čím intenzivněji budete pracovat na svých myšlenkách a půjdete do akce, tím dříve se to stane.

Základy smlouvání

Po příjezdu do nové země (či dokonce jiného města) je potřeba co nejdříve zjistit, jak se tu věci mají se smlouváním. Někde totiž smlouváte i zeleninu na tržnici. Jinde jsou ceny pouličních prodejců pevně dané. Jinde vás mohou upozornit, že první nadhozené

ceny jsou o 30% vyšší anebo taky o 50% vyšší. A to už je rozdíl, který se vyplátí vědět. Tyto informace nejčastěji získávám od cestovatelů, které potkám na cestě anebo poté v místě ubytování na recepci. Je doslova k nezaplacení mít základní představu, kolik daná věc přibližně stojí, tedy za kolik se prodává a kolik je první nadhozená cena. Cítíte ten rozdíl? Když projdete několik obchodů (myslím, že stačí čtyři nebo pět) získáte přehled o přibližné cenové hladině, od které budete smlouvat. A pak se dostáváte na částku, za kterou kupujete.

Pamatujte, smlouvání je spíše hra nežli souboj. Nebud'te příliš vážní. Klidně ukrojte z původní ceny 50% a sledujte, jak obchodník zareaguje. Kdykoli můžete přece říct, že jste si dělali srandu a vlastně chcete koupit něco úplně jiného. To však nedělejte u jednoho obchodníka příliš často, to už by bylo arogantní.

Obecná poučka obchodník dá cenu 400, vy nadhodíte 200, on 350, vy 250 a nakonec skončíte na 300 není vždy výhrou. Pozor na to! Pokud chcete skutečně smlouvat, nemůžete prostě jen kolem sebe házet sumy za kolik. Musíte si s obchodníkem povídat, vyprávět mu, naslouchat a pak zase vyprávět. Proto je užitečné umět základy místního jazyka, jediné tak usmlouváte dobré částky. Pokud jste v Maroku a smlouváte v angličtině, neočekávejte zázraky. Ano, usmlouváte, ale s francouzštinou byste usmlouvali mnohem více. Někteří obhajují techniky, že když jde do tuhého, děláte, že jakoby odcházíte. Ano, někdy to funguje, můžete to zkusit. Dejte si peníze na různá místa, abyste měli argument, že skutečně více nemáte (peněženka s pouhými 200 Pessos). Nezapomeňte mít drobné, velké bankovky si nechte do restaurací a supermarketu. Fungují techniky emocí, cestovatelé v páru mohou hrát skvělé hry „kup mi to“ a slevové balíčky jsou také hodně oblíbené. Ale mě nejvíce funguje trochu něco jiného.

Pomáhá, když se s obchodníkem blíže seznámíte, zjistíte jeho jméno (pak ve vyjednávání ho použijete), jak dlouho má obchod, proč zrovna prodává tohle zboží atd. On zároveň poznává vás. Jen chci zde upozornit, že by to pro vás mělo být přirozené, resp. nevyzvídat jen za cenu, abych poté dostal lepší cenu. Právě tyhle konverzace vám ukáží více z kultury dané země, dozvíte se o životě místních. Přestože jsou tito lidé svázáni s turismem, mám úžasné zkušenosti s tím, jak díky konverzacím s obchodníky porozumím jejich zvykům a tradicím o kousek více. Lepší než si o tom

číst v průvodcích, na internetu nebo koukat na YouTube videa. Vyraďte do ulic a začněte si povídat. A když se vám bude něco líbit, tak si trochu zasmouvejte!

Fráze, které mi pomáhají (omlouvám se za nesprávnou češtinu, ale bude se vám to lépe překládat do cizích jazyků):

- Líbí se mi to, skutečně to je moc pěkné!
- Cena je ale moc vysoká. Nešlo by ji snížit?
- Bohužel si to nemůžu za takovou cenu dovolit.
- Nevím, když ono je to moc drahé.
- Je to hodně peněz na mě. Nejsem Američan, jsem z České republiky, říkáš jsem ti to, pamatuješ?
- Za 200 bych to koupil. Co říkáš?
- Je to dobrý obchod pro vás, Alfréde. Dobrý peníze. Podívejte, 200 tady mám. Já vám dám 200 a vezmu si to, jo?
- Alfréde, pojd'te udělat obchod! Já jsem připraven!

Pokud nakupujete dárečky pro všechny známé a kamarády, smlouvání dokáže ušetřit nemalé peníze. Ale ještě jednou, není to jen o penězích. Mnozí tvrdí, že v Asii nemusíš smlouvat, vždyť tam je všechno tak levné. Ano, je to tam víceméně levnější, harémové kalhoty tam koupíte za 200 Bahtů. Proč smlouvat na cenu 180 Bahtů, což je o 14 Kč méně? Někdy se také zaseknu a říkám si, zda to celé má smysl. Určitě nemá smysl se nechat polapit do takových částek. Tady nejde o slevu, nejde o to, abych ušetřil, jde o hru a pošfuchování. O zábavu a příběhy, které z těchto rozhovorů s prodejcem vzejdou. A to je pak naprosto v pořádku!

Smlouvání je ve velkém počtu zemí naprosto přirozenou součástí (typicky Asie, Latinská Amerika). Nejedná se o nic nekalého, natož nelegálního. Často slychávám „Já neumím smlouvat“, „Nesmlouvám, prostě mi to nejde“. Jednoduchým lékem je: nesmlouvejte, povídejte si. Pak se jen zeptejte, jestli by vám nemohl dát nějakou slevu. Toť vše. První krok. Je to výstup z komfortní zóny. Není vám to příjemné. Jdete ze zóny komfortu do zóny učení. Vzpomínáte, vysvětlovali jsme si v jedné z prvních kapitol. Ale je potřeba to udělat. Jinak půjdete do zóny stresu.

Někteří movitější cestovatelé, kteří mají rozpočet 2000 Euro na měsíc a cestují po Jihovýchodní Asii, doslova ničí trh tím, že kupují věci za původní nastřelené ceny. Vždyť si to představte, pokud si před vámi koupí pět takových turistů tričko za 600, těžko vy jako šestý v pořadí usmlouváte cenu 300, přestože byste se měli správně

dostat na 250. Místní prodejci si povídají a jsou schopni držet politiku cechu (stanoví si, že tento předmět neprodají za méně než X).

Smlouváním neokrádáte prodejce. Pamatujte, že ti, co pracují s turisty, se mají dobře. V zemi potřebují skutečnou pomoc docela jiní lidé. Pokud je vám prodejce sympatický, nechte ho vyhrát při smlouvání, kupte si toho více (a pak to třeba rozdějte), ale udržujte místní zvyky a kulturu takovou, jaká tu byla před vámi. Smlouváním si děláte přátele.

Je fajn něco ušetřit při nákupu dárků a jednotlivých předmětů. To, kde uděláte ale nejvýraznější stopu, je v případě dlouhodobých pronájmů. Bungalov na Koh Lanté v Thajsku jsme ze 350 Bahtů usmlouvali na 250 Bahtů denně s tím, že jsme přislíbili pobyt na 3-4 týdny. Právě jsme ušetřili 3000 Bahtů! To je 2000 Kč, a to se už počítá.

Pokud vyjednáte slevu u bydlení, dokážete ušetřit skutečně velké peníze. Jakkile zůstáváte na místě týden, chtějte slevu. Pamatujte na pravidlo, že kdo si o nic neřekne, nic nedostane. Čím déle zůstáváte na jednom místě, tím vyjednáte větší slevu. Často zkouším to, že se ptám na denní sazbu a pak na to, kolik by stálo, kdybych zůstal 2 týdny. Řeknou mi částku a já následně ještě snížím s dodatkem, že bych zaplatil tolik a tolik a zůstanu tu celý měsíc. Tohle často funguje!

Za pronájem skútru dokážete také ušetřit, pokud si ho pronajmete na celý měsíc. V Thajsku namísto 150 Bahtů za den zaplatíte 3500 Bahtů za měsíc. Tady se točí peníze, co říkáte? Trénujte smlouvání, na cestách přijde vhod.

Bezpečnost

Ty jsi byl v Mexiku? A je to tam bezpečný? Cože? V Kolumbii? Tam se dost prodávají drogy, vid'?

Stalo se ti tam něco?

Takové a podobné otázky dostávám neustále a všiml jsem si jednoho společného znaku. Dostávám je od lidí, kteří nejsou cestováním moc dotknutí anebo cestují v rámci připravených balíčků od agentur. Média v České republice ráda představují rizika a nebezpečí v zahraničních zemích. Máte svobodu cestovat, ale do jisté míry jste neustále masírováni tím, kde je „bezpečno“ a kam už byste raději jezdit neměli. Poznal jsem však, že bezpečnostní situace ve světě je sakra jiná, než ji prezentují média. A v tomto se neustále utvrzuji v rozhovorech s dalšími cestovateli. Cítí to podobně. Svět je mnohem bezpečnější, než se veřejně šíří. Hledejte nebezpečí a najdete ho, mluvte o špatných věcech a budou se dít. Hledejte bezpečná místa a stejně dobře je najdete, vyhledávejte přátelské lidi a dobré věci se začnou dít.

Je velmi obtížné říci, zda Mexiko anebo jiná země je bezpečná nebo nebezpečná. Vymežeme se zde pouze na hodnocení černá-bílá, ale taková situace přece nikdy není. Bohužel všude na světě jsou lidé, kteří představují určitou hrozbu. Pro to,

abychom minimalizovali riziko a nedostali se do nepříjemných situací mi pomáhá několik základních pravidel.

Základní bezpečnostní pravidla

- Před odjezdem si projděte základní kulturní zvyky a tradice cílové destinace.
- Oblékejte se tak, jak se oblékají místní.
- Nevytahujte drahou elektroniku na ulici v chudších oblastech.
- Nenechávejte své věci bez dozoru.
- Nemějte předsudky.
- Pokud si berete taxík, svá zavazadla si ideálně vezměte k sobě, nedávejte je do kufru.
- To, že jste v útulné kavárně ještě neznamená, že vám nikdo nemůže sebrat laptop ze stolu, zatímco vy jste na záchodě.

Pokud stopujete, doporučuje se vyfotit poznávací značku auta a poslat ji vašemu kamarádovi. Skvělé je, když se s řidičem vyfotíte (samozřejmě po jeho souhlasu) a umístíte na sociální síť krátkou zprávu typu: Tohle je Petr z Berlína a právě mě veze do Vídně. Na světě jsou neuvěřitelně nápomocní lidé! Díky!

Úroveň bezpečnosti se snaží hodnotit některé portály mezi které patří i NomadList. Portál je to skvělý, jen bych chtěl opět upozornit na nebezpečí charakterizace bezpečnostní situace jedním číslem pro celou oblast.

Nepřivolávejte na sebe zbytečně pozornost. Nechápu slečny, které jedou do Jihovýchodní Asie a berou si s sebou kabelku Gucci, pozlacené hodinky a nádherné náušnice. V Bangkoku to může být v pořádku, ale když projíždíte Kambodžu anebo Laos, tímhle si zbytečně koledujete o výprask.

Máte iPhone? Skvělé, tak si poříďte zadní kryt ať zbytečně nekouká jablko ven. Máte drahou zrcadlovku Nikon? Bílý nápis přebarvíte černou lihovkou a žlutý nápis na popruhu odpárete anebo přešijete látkou. V chudých zemích prostě nechcete zbytečně budít pozornost.

Pro svoji práci potřebujete výkonnou techniku, která je často mnohem dražší než všechny vaše další věci v zavazadle. Je tedy zcela v pořádku, že přemýšlíte o tom, jak si ohlídat bezpečnost svých drahých věcí. Existují nejruznější pojištění, včetně pojištění elektroniky při krádeži. Máte to spoustu „ale“ a detailněji to rozebírám v kapitole Pojištění. Při ztrátě počítače jsou však častou největší ztrátou data. Zálohujte

pravidelně, nezanedbávejte to! Do cloudu i na externí disk. Významnou práci ihned, větší zálohy jedou za měsíc.

Máte strach, abyste dorazili na místo bezpečně? Zkuste si nainstalovat aplikaci CompanionApp (<http://companionapp.io/>), umožňuje přednastaveným kontaktům sledovat vaši cestu. Jedním tlačítkem můžete také rychle zavolat policii.

Základní bezpečnosti vybavení

- Zámek (užitečné je mít také ocelové lanko)
- Bezpečnostní ledvinka
- Filtr na vodu

Já používám potítko se skrytou kapsou značky PacSafe. Je skvělé v tom, že na vnitřní straně je kapsa, do které lze umístit peníze, malé předměty anebo klíče. Můžete pak jít s černým doplňkem na ruce a mít peníze schované tak, že vám je nikdo nevezme. Pokud je navíc zabalíte do pytlíku, můžete jít bezstarostně plavat do moře a nenechávat přítom peníze na pláži.

Dále používám bezpečnostní pásek, opět se skrytou vnitřní kapsou na zip. Funguje podobně jako potítko. Pásek má plastovou sponu, takže si jej nemusíte sundávat ani při letištních a dalších bezpečnostních kontrolách.

Jízda taxíkem

Osobně nemám moc rád taxíky, ale někdy je lepší jejich služby využít. Pár rad a doporučení, které jsem měl možnost zažít a nasbírat.

V průvodci či přímo na místě si zjistěte, zda jsou v oblasti taxíky, kterým se raději vyhnout. Může to být z bezpečnostních důvodů anebo také z cenových důvodů (růžové taxíky mohou být levnější než zelené).

Pokud jste v oblasti poprvé a neznáte místní režim taxikářů, nenasedejte do taxíku dříve, než si s ním popovídáte. Řekněte mu skrze okýnko, kam chcete jet a ujistěte se, že ví, kam chcete odvézt. Během rozhovoru dejte na svůj pocit. Pokud je vám řidič nesympatický, vezměte jiného taxikáře. Všimněte si také, v jakém stavu (minimálně vizuálním) je automobil. Každý taxikář by měl mít licenci viditelně umístěnou. O ukázání licence si můžete opět říct ještě před nástupem.

Zavazadla si v ideálním případě nedávejte do kufru, vezměte si je k sobě. Příliš často slýchávám od cestovatelů, že jim řidič kufrů nevydal, dokud nezaplatili jeho novou vymyšlenou cenu.

Taxametr se většinou vyplácí. Řada taxikářů na vás bude zkoušet, že je taxametr rozbitý nebo že vám dají lepší cenu bez taxametru atd. Pokud si nejste jistí a neznáte

město dostatečně, trvejte na taxamtru. Pamatujte, že platba probíhá až po jízdě. Klidně vystupte, vyndejte si všechny věci z taxíku a poté zaplaťte přes okýnko.

Doporučení pro cestovatelky

Osvědčená technika, kterou ocení sólo cestovatelky, které nechtějí přilákat pozornost mužů, je nasazený snubní prstýnek. Nemusíte zrovna mluvit místním jazykem, stačí ukázat prstýnek a tvrdit, že jste opravdu vdaná.

Práce na místě

O digitálních nomádech se většinou mluví ve smyslu práce na dálku. Tedy pracují vzdáleně. Určitým opakem práce na dálku je práce na místě. Tu ale stejně dobře můžete pojmut tak, že digitální nomád cestuje po světě a vždy si najde práci v té konkrétní zemi. Poněkud odlišný přístup, ale naprosto funkční. Je to definice práce odkudkoli? Možná, že ano. Lze vykonávat odkudkoli? Určitě ne! Ale to ani ta digitální práce, vždy přece musíme mít přístup na internet. Cítíte ty prolínající se bubliny? Každá z nich je autentická, vyjadřují cosi podobného, částečně se překrývají, ale mají svá specifika. Pojďme si je ještě jednou shrnout.

- Práce na dálku
- Práce na místě
- Práce odkudkoli
- Práce nezávislá na místě

Práci na místě využívají od pradávna dlouhodobí cestovatelé. Jedná se o tradiční způsob, jak zůstat na cestách delší dobu. V domovské zemi můžeme sice našetřit, ale dřív nebo později nám rezervy dojdou. Práce nám jednoduše přisype do kapsy další peníze, díky kterým můžeme cestovat dál.

Práci na místě je možné vykonávat různými způsoby. Pokud si chceme povídat o placené práci, pak musíme vždy uvažovat předem o tom, jak získat pracovní povolení.

V rámci Evropské unie můžeme legálně pracovat v kterémkoli členském státu bez zbytečného žádání o povolení a velkého papírování. Jen je třeba si správně zorganizovat zdravotní a sociální pojištění, počítání důchodu, příp. mateřské atd.

Pokud chceme získat pracovní zkušenosti z jiných států (typicky USA, Kanada, Austrálie atd.), pak musíme hledat konkrétní možnosti získání pracovního povolení. Jedním z nejběžnějších způsobů jsou Working holiday víza. Řada Čechů dále využívá studentská víza s pracovním povolením, pracovní stáže anebo konkrétně AIESEC (<https://aiesec.cz/>) program. Existuje však řada dalších programů a možností, jak získat pracovní povolení do konkrétní země, jejich názvy a požadavky se však liší. Ve velké většině se už bude jednat o větší papírování a robustnější organizaci, navíc budete muset mít souhlas od místního zaměstnavatele. Ten s vaší pracovní pozicí má také řadu papírování. Tyto a další programy jsou bohatě rozepsané na internetu,

čerpejte však z oficiálních zdrojů. Existuje celá řada agentur, které působí na českém trhu, neváhejte si sjednat první nezávazné konzultace, je to pro vás rychlá orientace.

Práce na místě v porovnání s prací na dálku má svá specifika. Především je potřeba si uvědomit, že vydělávat budete peníze a měnu v cílové zemi. Pracovat v Austrálii vám přinese australské dolary a práce v Thajsku vám přinese thajské Bahty. Přemýšlejte o tom více. Pokud jste developer a programátor, zřejmě vám zaplatí více v USA než v Indonésii. Nechcete si spíš vylepšit svůj LinkedIn profil a usilovat o lukrativní nabídku ze Silicon Valley než cestovat po Jihovýchodní Asii a dělat webové stránky pro místní hostely za to, že vás nechají přespat zadarmo? Existují fotografové, kteří fotí za pár kaček anebo za noc zdarma, třeba při cestách v Indii. Pokud to děláte proto, že vás baví interakce s místními, chcete pomáhat, rozvíjet místní trh a být součástí jejich komunity, pak je vše v pořádku. Pokud to ale děláte proto, abyste mohli zůstat na cestách delší dobu, pak se na chvíli zastavte, protože existují sakra lepší způsoby, jak toho dosáhnout. Práce na místě má svoji pevnou pozici pro nomády. Netvrdím, že práce na dálku je lepší. Každý z nás si musí ujasnit, co vlastně chce. Pro mě osobně byla práce na místě přestupnou stanicí k práci na dálku, ale zároveň si uvědomuji, že se pomalu přetáčím do fáze, kdy se práce na místě může stát mojí prioritou. Dokážu si představit projekt, který je spjatý s konkrétním místem a já mu zasvěťím pár let. Život není o tom, být digitálním nomádem. Život je o tom, být šťastný! To, že něco můžete, ještě neznamená, že to chcete. Mít možnost a být schopen nám dává neuvěřitelný pocit svobody. Potřebujeme ale vědět, co chceme a v tomto směru mít otevřené dveře. To považuji za správný směr životní cesty jedince.

Jak najít práci v zahraničí

Práce v zahraničí se nejlépe hledá přímo v zahraničí. Nezůstávejte doma a nebrouzdejte desítky hodin na internetu hledáním pracovních pozic a posíláním životopisů. Určitě existují lidé, kteří takto práci v zahraničí získali. Na druhou stranu mnohem efektivnější způsob je sbalit se a odjet. Třeba na turistická víza a během povoleného pobytu hledat práci. Chápu, že v případě Ameriky či Austrálie je to poměrně finančně nákladný pokus hledání práce. Ale je zatraceně efektivní. Před několika měsíci jsme publikovali skvělý příběh Vojty a jeho rodiny, jak se přestěhovali do Kanady. Co myslíte, jak to bylo? Toužili po Kanadě, Vojta hledal práci z Čech, nedařilo se, sbalil kufry, sám odletěl do Kanady, našel si zaměstnavatele (žádné inzeráty, ale face-to-face networking), přiletěl domů, zorganizoval papíry na víza a pracovní povolení a dnes už je celá rodina spokojená v Kanadě. Zorganizování pracovního povolení v cizí zemi není jednoduchý proces, většinou potřebujete spolupráci zaměstnavatele. Ale opakované případy dokazují, že to jde a nemusíte být superman, abyste to dokázali.

Pokud chcete okusit konkrétní zemi pro dlouhodobější život, pak další možností, jak to vyšpekulovat, může být dobrovolnictví (tzv. volunteering). Nedostáváte sice

peníze, ale máte minimální životní náklady, protože máte zdarma zajištěné bydlení, v některých případech i jídlo či další bonusy. Je potřeba se na volunteering opět dívat v širší perspektivě. Klára není jediným případem, kdy po absolvování několika měsíců dobrovolničení získala regulérní práci v Kanadě, právě díky tomu, že dokázala nasbírat kontakty.

Naše možnosti a také pocity z práce v zahraničí

Podle průzkumu (2016) časopisu Studenta vysokoškoláci považují Čechy za dobrou zemi pro život, ale přesto by zde chtěla dlouhodobě žít pouze čtvrtina. Do ciziny táhne mladé lidi především vyšší životní standard a lepší pracovní příležitosti. Výpověď Lukáše Svobody (27 let), který se odstěhoval do Skotska, to jen potvrzuje.

„Do Skotska jsem se vydal převážně za studiem, nabrat nové zkušenosti a také naučit se jazyk. Skotsko mě lákalo svým kouzlem historie, krajinou a kulturou. Prvně jsem chtěl zdokonalit angličtinu studiem na College ve Fraserburgh jen na jeden rok a nyní tu žiju už osmým rokem. Našel jsem si studium v Aberdeenu na University of Aberdeen, po 4 letech jsem graduoval a už druhým rokem žiju v překrásném městě Edinburgh. Začátky nebyly úplně lehké, přijel jsem nepřipraven a na blind, jen se zajištěným prvním studiem. Hledání ubytování a práce bylo celkem složité, jelikož bydlení je tu drahé a jako student jsem měl určitý budget, který zdaleka nestačil na pokrytí všech výdajů. Ze začátku je to tu s prací a bydlením celkem komplikované, protože tu mají spoustu nařízení a regulací.

Trvalo mi pár týdnů/měsíců, než jsem se pořádně aklimatizoval. Jen co jsem si našel bydlení, které jsem sdílel s dalšími čtyřmi spolubydlícími, vše se začalo otáčet k lepšímu. Hledání práce bylo náročné časově a jazyková bariéra hrála také svou roli. Ale hned jak jsem dostal svou první práci a měl co dát do životopisu, hledání dalšího zaměstnání už nebyl takový problém. Během prvního měsíce jsem poznal nové lidi a měl nabídku na další tři zaměstnání.

Při pohledu zpět, tato část života mi dala nejvíc zkušeností. Přespávání u známých na chodbách, trávení týdnů oběháváním agentur a neustálé volání s nájemníky, posedávání a čekání v parcích na lavičkách s minimálním stravováním, vyřizování všech potřebných dokumentů a bankovních účtů a zvykání si na jiný systém, bez jakýchkoliv finančních dotací, byly zážitky, které mě posunuly v životě rychle dál a hlavně k sobě samému.

Přístup k životu ve Skotsku je stejný jako všude, „ne, jaké to tam je, ale jaké si to uděláš“. Ale pravda je, že životní standard je tu lepší než v Čechách. Člověk je finančně

víc zajištěn a multikulturní společnost nabízí mnohem více možností ohledně životního stylu, kuchyně, cestování, spotřebního zboží a služeb.

Po studiiích a osmi letech života ve Skotsku, jsem se tu zabydlel a začlenil do života. Otevřely se mi možnosti cestování, obohatil jsem si vědomosti a nabral nové zkušenosti, udělal si přátele po celém světě, a tím vším rozšířil své životní možnosti.“

Práce v zahraničí a obecně život v zahraničí je právě o rozšíření životních možností. Chceme rozšířit naši svobodu, naše možnosti. Přestože se v knize nevěnuji každé jednotlivé oblasti zvlášť, stále platí, že na světě existuje více jak 200 států.

Nelegální práce

Pokud se podíváme realitě přímo do očí, nemůžeme skrývat, že všechny práce jsou vykonávány legálně. Pojmeme legálně nyní myslím na základě pracovního povolení. Do vyspělých zemí jezdí celá řada pracovníků na turistická víza a následně si najdou práci, kde dostávají cash.

Turistická víza výslovně zakazují vykonávat jakoukoli práci, za kterou bychom dostávali peníze. Samozřejmě tu nemůžeme mluvit o žádné pracovní smlouvě. Dohoda je vždy ústní a peníze dostáváte vždy na ruku. Záleží na domluvě, ale většinou se jedná o týdenní, 14 denní nebo měsíční intervaly. Je potřeba také zdůraznit, že podmínky práce i výplat se mohou velmi rychle změnit. Není výjimkou, že vám zaměstnavatel po týdnu přestane vyplácet mzdu, nepustí vás na pracoviště, aniž by zaplatil předchozích odpracovaných 14 dnů, při úrazu na pracovišti se absolutně distancuje (stejně jako pojišťovna, protože máte sjednané cestovní pojištění, anebo budete opět překrucovat pojistnou událost?) atd. Pracovní pozice au-pair nebo nanny se často dostává za hranice legálnosti. Pro holky není obtížné získat práci skrze webové portály a prostě přiletět do země a za hlídání brát peníze. To, co se za první dva měsíce může zdát jako ráj na zemi, může dost dobře skončit jako vařící peklo. Rodinné emoce dokážou být kruté.

Nelegální práce skutečně nejsou jen na stavbách, při stěhování či jiných pomocných pracech. Hodně lidí přemýšlí nad tím, že budou pracovat za barem a domluví se s provozním, že si vezmou pouze dýška. Je možné vydělat si dost jenom na dýškách? V určitých barech stoprocentně ano! Je to ale v pořádku? Mno, můžeme to považovat za druh volunteeringu (viz níže), má to jedno velké ale. Rizika nelegální práce to má naprosto identické, a navíc si položte otázku, proč to vlastně děláte? Oficiální pracovní povolení od takového provozního nečekejte. Pokud chcete v zemi zůstat delší dobu, pak existují lepší způsoby. Anebo si chcete vydělat peníze? Pak nebuďte krátkozrací! Tuhle práci nebudete dělat ani 12 měsíců, takže o co tu vlastně jde?

Rizika ve spojení s nelegální prací jsou velká a většina z těch, kdo tyto melouchy vykonává, si je ani neuvědomuje. Možná ani totiž nechce uvědomovat, protože život v

částečné nevědomosti je příjemnější. Zato ve chvíli, kdy narazíte na zeď reality to může být pro vás definitivní knock-out.

Volunteering (dobrovolnictví)

Volunteering, v českém překladu používaný název dobrovolnictví, se dnes posouvá do trochu odlišné úrovně, než tomu bylo v minulosti. Čím déle jsem na cestách, tím více se setkávám s dlouhodobými cestovateli, kteří využívají volunteering a jsou tak schopni cestovat několik let v kuse. A tak si říkám, sakra, co se tady změnilo? Při své cestě napříč Centrální Amerikou mi to už nedalo. Potkal jsem kluka, který se staral o tučňáky v Jihoafrické republice, holku, co kontrolovala zahrabaná vajíčka na pláži od obřích želv v Kostarice anebo česko-anglický pár holku s klukem, který dobrovolničili přes celou Latinskou Ameriku jen aby ušetřili a mohli cestovat přes půl roku z Mexika až do Brazílie. Zajímavý příběh měla holka, co pracovala v hostelu v San Juan de Sur v Nicaragua – měla na starosti večerní bar v horním patře s výhledem na město a moře. Ráno vstala, dala si snídani, půjčila si surfboard, jela mini-dodávkou na pláž (vše zdarma), opalovala se, surfovala a hrála volejbal, odpoledne přijela do hostelu a v půl osmé otvírala večerní bar. Tam prodávala pivo backpackerům a společně si vyprávěli příběhy z cestování. Jooo, tohle je moderní volunteering!

Tohle není dobrovolnictví tak, jak jsme jej znali! Žádná Afrika a učení angličtiny anebo pěstování zeleniny! Volunteering, který jsme znali jako dobrovolnictví, tedy, že přijedeme, pomůžeme a zase odjedeme se dnes skutečně proměnil. Přestože formy starého volunteeringu stále existují, tak nové formy dobrovolnictví prožívají neuvěřitelný boom.

Volunteering se konečně rozšířil po celém světě a nabízí skvělý prostředek pro backpackery, jak pomoci druhým, poznat tamější kulturu a snížit náklad cestování na minimum, což ve finále cestovateli umožní prodloužit své dobrodružství o několik dalších měsíců.

Novou formu dobrovolnictví jsem nazval Moderní volunteering. Ten se v mnohém odlišuje od tradičního dobrovolnictví, a přesto zůstává jeho podstata zachována. Pro ty, kteří chtějí dlouhodobě cestovat a nemají našetřeno dostatek peněz anebo nejsou v tuto chvíli schopni vydělávat na dálku, je moderní volunteering ideální možností, jak si prodloužit svůj pobyt o několik měsíců, a to zadarmo.

Pokud navíc přemýšlíme chytře, dokážeme si s tímto programem vytvořit neuvěřitelný profil s pracovními zkušenostmi, ať už na LinkedIn či do CV. Odlišný přístup může směřovat pro bližší poznání místní kultury a zhodnocení, zda je dlouhodobý život v této zemi skutečně to, co hledáme. Jiní mohou aktivně networkovat a hledat možnosti získání pracovního povolení. Anebo využijte tento čas k tomu, že posunete svůj vlastní projekt kupředu. Práce na hostelu nemusí být vyčerpávající a v klidu si můžete např.

psát svůj blog, tvořit videa anebo dělat grafiku či motat náramky. Snažte se posunout svoji perspektivu a vytěžit z každého svého kroku maximum.

Co mě nejvíce zaujalo na moderním volunteeringu

- Můžete pracovat kdekoli na světě (nejen státy Afriky)
- Pracujete obvykle 4-5 hodin denně
- Práce jsou různé a můžete si vybrat! Nemusí to být jen farma, často jsou nabízeny pozice na recepci v hostelu, učení angličtiny, marketing atp.
- Ubytování máte zadarmo, někdy také snídaně anebo další jídlo
- Získáváte bonusy dle místa práce (někde to jsou slevy na potápění, jinde půjčení surfařského prkna, autobus na pláž atp.)
- Doba pobytu je na dohodu. Lze najít i krátkodobé programy na měsíc, ale některé dokonce i na 14 dní. Klidně můžete zůstat 3 měsíce

Workaway

Portál Workaway.info je jeden z největších pro hledání moderního volunteeringu. Nabídky jsou z celého světa (Amerika, Austrálie, Nový Zéland, Asie, Afrika, Evropa). Prohlížet si jednotlivé nabídky můžete zcela zdarma. Pro přímý kontakt musíte zaplatit malý roční poplatek.

Co se mi hodně líbí na Workaway jsou možnosti filtrace. Klidně si najdete nabídky v Jižní Americe a konkrétně ty, které se týkají marketingu. Anebo chcete do Thajska a pečovat o zvířata? Není problém, dejte filtr na „Thailand“ a do klíčových slov napište „animal care“.

GoAbroad

Portál GoAbroad nabízí mj. také celou řadu volunteering programů z Jižní Afriky, Peru, Ekvádoru, Kostariky, Thajska, Indie a dalších zemí. U některých volunteering programů platíte dokonce nějaké fee, tak dejte pozor. Jeden z programů je ale také např. Výzkum chování žraloků na Fiji. Hledejte a šmejděte, najít se dají skutečně drahokamy.

HelpX

HelpX je exchange program (Help Exchange), který cílí na backpackery a cestovatele a nabízí jim možnost najít příležitost, kde vypomohou s prací a na oplátku jim bude

poskytnuté ubytování, strava či jiné bonusy. HelpX je plný organických a BIO farem, rančů, najdete zde backpacker hostely a dokonce také práce na lodi.

Podobně jako Workaway, proto abyste mohli komunikovat, musíte vytvořit registraci za 20 Euro (platnost 2 roky).

Další portály:

- Escape the City
- INEX SDA
- Práce v nevládních organizacích, např. careers.un.org
- WWOOF (<http://wwoofinternational.org>)
- Práce na hostelu (<https://hosteljobs.net/>)

Working Holiday

Program Working holiday představuje unikátní možnost práce v zahraničí. Working holiday víza jsou tou nejjednodušší možností, jak získat pracovní povolení do konkrétního státu. Pokud chcete získat zkušenosti z práce ve vyspělých státech a zároveň okusit tamější životní styl, tento program mohou rozhodně doporučit. Požadavky se však stát od státu liší. Navíc to, co platilo v roce 2014, už nemusí platit dnes. Migrační politika se mění a důrazně doporučuji čerpat informace z oficiálních zdrojů namísto cestovatelských blogů.

Pokud pracujeme v České republice, resp. máme příjem v českých korunách, bude pro nás obtížné dlouhodobě žít v dražších zemích. Životní náklady jsou v USA mnohem vyšší než v České republice. Asi si obtížně budeme představovat českého digitálního nomáda freelancera, který pracuje pro české klienty, má příjem v českých korunách a dlouhodobě žije v Austrálii.

Pokud vezmu Working holiday víza z finančního hlediska, pak je to skvělá příležitost, jak si našetřit peníze. My jsme takto odjeli s Jančou do Kanady a během roku jsme našetřili na 5 měsíční cestování v Latinské Americe, a ještě si něco přivezli domů. Pokud se dokážete uskromnit a skutečně šetřit, vězte, že si domů přivezete balík peněz (250 tisíc korun není nereálných). Umím si představit scénář, kdy takto našetříme během roku a následně se vydáme začít novou kariéru digitálního nomáda, třeba do levné Jihovýchodní Asie. Vždyť si to sami spočítejte, kolik času máte na rozjezd, když udržíte náklady v Chiang Mai, Thajsku na úrovni 15 tisíc korun měsíčně.

Z Working holiday můžete jednoduše vytěžit poměrem vydělané silné měny a následného utrácení levné měny. A toto se dá aplikovat obecně, nejen u WH víz. Tuto myšlenku jsem zrealizoval vůbec poprvé, když jsem odjel do Austrálie. Ta bohužel pro české občany nenabízí možnost získání Working holiday víz. Pokud tedy chceme zůstat v Austrálii delší dobu, a navíc tam pracovat, možnostmi jsou studentská víza.

Musíme platit tučné školné (cca 200 AUD/týdně), ale i tak se dá v Austrálii ušetřit. Já jsem po necelém roce odjel na 2 měsíční backpacking výlet do Jihovýchodní Asie.

Proč odjet na Working holiday víza?

- Velmi zjednodušený proces získání pracovního povolení
- Možnost získat pracovní zkušenosti ve vyspělé zemi
- Příležitost naučit se plynně anglicky (francouzsky)
- Můžete si vydělat a ušetřit hodně peněz

Samozřejmě nesmím zapomenout, že si najdete hodně kamarádů, zažijete něco, na co budete dlouho vzpomínat, prodloužíte si mládí atd. Pokud někdo plánuje Working holiday víza, rád v této souvislosti říkám „Buď chytřej“. A tím začnu naši konverzaci, proč vlastně chce odjet, jaký má plán do budoucna a co od tohoto výjezdu očekává.

Každý z nás má totiž jiný cíl a jiný záměr, proč chce jet pracovat do zahraničí. A tomu bychom správně měli uprůsobit svoji zahraniční misi.

Pokud chcete jen vydělat a našetřit peníze, pak si vyberte destinace, kde jsou levné životní náklady a dobře se shání práce. Pokud je zlepšení angličtiny tou hlavní motivací, pak určitě nejezděte na farmu sbírat ovoce, ale hledejte si práci, kde budete donuceni mluvit s lidmi. Pokud chcete získat co nejvíce různých pracovních zkušeností, pak zřejmě USA nebude tou pravou volbou, protože zde nebudete moci pracovat více jak 3 měsíce. Anebo je váš záměr se nakonec přestěhovat do té země, získat trvalý pobyt nebo ideálně občanství? Pak odmítněte práce na stavbě a kavárnách, které hledají studenty brigádníky a ihned se zaměřujte na pracovní místa, kde by vám zaměstnavatel mohl pomoci se získáním pracovních víz po expiraci vašich Working holiday. Chápete? Tohle přemýšlení nazývám „Buď chytřej“. Někteří prostě odjedou na WH víza, protože chtějí utéci před realitou v České republice, chtějí vypnout anebo se rozmyslet, co vůbec v životě chtějí. To je naprosto v pořádku, jen o tom je potřeba přemýšlet, být k sobě upřímný a ujasnit si, co od toho chci. Vzpomeňte na svůj Bucket a Impossible list, vzpomeňte na zákon přitažlivosti. Neříkám, že musíme mít vše naplánované a vědět, proč tam jedete, kde budete, co budete dělat. Někdy prostě cítíme uvnitř hlas, který nás žene kupředu. Klidně se mu podvolte, ale buďte zároveň uvědomělí, sledujte své činnosti, přemýšlejte o nich, jedině tak sobě porozumíte více.

Kanada

Kanada je další zemí, do které můžeme získat Working holiday víza. To je výborná příležitost vyzkoušet si, jaké to je, žít v Kanadě delší dobu. Často se totiž stává, že se nám v některé zemi během dovolené velmi zalíbí a říkáme si, že bychom tam chtěli žít. Ale po několika měsících pobytu už máme jiný pocit. Working holiday víza tak umožní získat roční zkušenost života v Kanadě.

Vízový proces není složitý, ale nepředstavujte si ho zase jako Hurvínek válku. Čeká vás dokládání řady oficiálních dokumentů, vytváření si účtů na různých zahraničních portálech, hlídání vyhlášených termínů pro spuštění registrace atd. Pro Working holiday víza do Kanady je stanovena kvóta pro české občany, a to konkrétně 1000 míst. Jinými slovy, každý rok dostane WH víza pouze 1000 Čechů. Dříve systém fungoval podobně jako nyní na Novém Zélandu, tedy nejrychlejší zájemci víza získali. Od roku 2015 došlo k výrazné změně a dle oficiálního vyjádření jsou účastníci vybírání náhodným losem. Tento způsob udělování Working holiday víz poměrně ztěžuje vycestování párům. Navíc není nikde stanoveno, v jakém časovém horizontu vám víza mohou být udělena. Stává se tedy, že se registrujete v lednu, čekáte několik měsíců a potvrzení o obdržení víz dostáváte v červnu.

Návod pro vyplnění vízových formulářů a dokládání oficiálních dokumentů jsem zpracoval s Jančou na stránce www.JakDoKanady.cz. Pokud vás Kanada láká, věřím, že na této stránce najdete spoustu užitečných informací.

Práce v Kanadě

V rámci Working holiday víz získáváte také pracovní povolení. Můžete vykonávat jakoukoli práci a nejste omezeni ani v počtu odpracovaných hodin.

V souvislosti s prací zájemci velmi často diskutují nad vhodnou cílovou destinací. Skutečně řada lidí odjíždí do Kanady a vybere si město právě kvůli práci. Když jsme my plánovali Kanadu, rozmýšleli jsme se mezi Vancouverem a Calgary. Nakonec u nás vyhrálo Calgary a silným argumentem byly větší pracovní možnosti.

Principy hledání práce v Kanadě se nikterak neliší od Austrálie. Pokud nečtete postupně, určitě otočte pár listů zpět a přečtete si řádky o práci v Austrálii. Kanada byla dalším důkazem toho, že nejlepší práci na internetu nenajdete. Najdete ji mezi lidmi. My jsme pracovali už třetí den po přeletu do Calgary a paradoxně nás zaměstnal náš hostitel couchsurfingu. Nejdříve jsme pouze natírali plot, sekali zahradu, stříhali koberce atd. Postupně se to ale zlepšovalo a nabíralo obrátky, až jsme skončili na hudebních festivalech, prodávali hippie oblečení, řídili SUV s obřím přívěsem 11 hodin po kanadských silnicích, jeli úplně sami do vedlejší provincie Saskatchewan na víkendový festival prodávat oblečení a poslední tři měsíce jsme strávili v Prince George, kde jsme vedli celý obchod a měli 2 zaměstnance. Tohle všechno se dá

stihnout za 12 měsíců. Kanadská důvěra je obrovská a my se nestačili divit, jak to všechno nabíralo spád. Častokrát nyní slýcháme, že jsme měli štěstí, že tohleto a támhleto. Pokud jsme měli štěstí, tak hlavně proto, že jsme mu šli naproti. Pokud něco moc chceme, musíme pro to něco udělat. Nemůžeme jen sedět a čekat až se stanou zázraky. Zázraky se dějí na základě našich vlastních činností. Jen tak se nestane vůbec nic.

Samozřejmě lze práci najít i standardní cestou. Inzertní portály fungují především:

- www.kijiji.ca
- www.cacraiglist.ca

Řada českých agentur zajišťuje práci předem, a to především v hostelových resortech, např. velmi známý je v této oblasti Jasper.

Práci lze najít také v lyžařských střediscích. Kolem této práce, resp. jejích bonusů koluje řada mýtů, tak pozor. Permanentku zdarma získáváte většinou, pokud zde pracujete na plný úvazek. Řada prací, které jsou na poloviční či omezený úvazek nenabízí permanentku, či nabídne pouze slevy. Dále záleží, jakou práci budete vykonávat, pokud budete pracovat tzv. u vstupní brány, navíc vaše pozice nebudou souviset přímo se svahem, raději si ověřte bonusy, které vám zaměstnavatel poskytne. Vlastní lyžování a snowboardování si užijete až v pozdějších odpoledních hodinách. Pokud nemáte mezinárodní certifikát, pozici lyžařského/snowboard instruktora nezískáte jednoduše (rozumějte oficiálně). Rozhodně zde nehledejte velké peníze. Pokud navíc nejste šetrivá osoba, pak to budete mít velmi složité. Většina lidí se vrací s tím, že chtěli našetřit, ale nenašetřili, protože hodně utratili za párty, chill, nové vybavení atd.

Existuje nějaká agentura, která mi zajistí práci už z České republiky?

Práci mohu z vlastní zkušenosti doporučit hledat až přímo v Kanadě. Pokud si zpočátku nevěříte, využijte služby některé z agentur. Poměrně populární práce pro mladé lidi jsou také na golfových hřištích. Tu si lze domluvit přímo z Čech. Po úspěšném absolvování skype pohovoru odlétáte do Kanady s 99% jistotou, že do práce nastoupíte ihned. Jakub Havlíček o své zkušenosti píše:

Můj čtvrtroční výlet do USA byl nezapomenutelnou zkušeností a okamžitě poté jsem začal plánovat další. Dva roky na to jsem odcestoval do Kanady, avšak už ne přes agenturu. Od kamaráda jsem dostal e-mail na zaměstnavatele údržby golfového klubu v Torontu. Dali jsme přijímací Facetime (podobný Skypu), a pak mě opět čekal 10 hodinový let přes Atlantik. Příběh byl podobný jako v USA, nicméně bydlení jsem si

musel najít sám a auto ani kolo jsem nedostal. Našel jsem super byt hned vedle golfu, což byla výhra. Téměř žádné náklady na dopravu a byl jsem za 3 minuty v práci.

V této práci jsem si nahrabal trochu víc. Nejenže byla o chlup lépe placená, ale také bylo v horkých letních dnech dost možností přesčasové práce kvůli zalévání vyprahlé trávy. Na konci prázdnin jsem opět vyrazil cestovat na západ do Britské Kolumbie. Východ jsem totiž zběžně stihl procestovat během dní pracovního volna.

Byla to nezapomenutelná zkušenost plná super zážitků. Ale studentem milionářem se tímto způsobem nikdo nestane a na procestování Kanady a USA, obrovských zemí doslova nadupaných kulturními místy, tam člověk musí cestovat minimálně půl roku v kuse.

Mzda a výplaty

Průměrná hodinová mzda se pohybuje na úrovni 12–16 AUD. Pro řadu prací budete potřebovat mezinárodní anebo kanadský certifikát. Pokud máte nějaké české certifikáty, určitě je zkuste doložit, ale ze zkušenosti spíše očekávejte, že k nim nepřihlédnou.

Výplaty probíhají většinou po 14 dnech. V Kanadě jsou běžné výplaty šekem. Bankovníctví je však na velmi moderní úrovni, s šekem nemusíte chodit na pobočku. Stačí jej oskenovat ve speciální aplikaci poskytnuté bankou a peníze jsou vám po schválení připsány rovnou na účet. Výborné je i zaslání peněz skrze internetové bankovníctví. Stačí, abyste zadali e-mail příjemce a peníze snadno odešlete bez nutnosti zadávat číslo účtu (kdo by si také pamatoval číslo svého bankovního účtu, že?).

Placení daní v Kanadě

Každá kanadská provincie či teritorium má stanovenou jinou výši daní. Od zaměstnavatele si schovávejte výplatní pásky. Pokud je ztratíte, nic moc se neděje, ale určitě musíte mít v ruce formulář T4. Jedná se o závěrečný dokument, který obdržíte

od zaměstnavatele po ukončení pracovního poměru. Tento formulář je důležitý pro vyplnění formuláře pro vrácení daní.

Pokud jste měli některé další příjmy z jiných států než z Kanady, pak tyto příjmy uvádíte také do formuláře a v některých případech se může stát, že budete doplácet na daně.

Na internetu existuje několik málo českých návodů, jak si určit svůj status a jak formulář vyplnit. Je možné to zvládnout svépomocí. Anebo můžete využít soukromé služby jednotlivců či agentur, které vám s tím rádi pomohou.

Nezapomeňte nahlédnout do členské sekce, kde jsem pro vás připravil seznam všech relevantních facebookových skupin pro Čechy a Slováky v Kanadě. Ideální pro navázání kontaktu s cestovateli, ale i těmi, kteří už chtějí v Kanadě zůstat.

Austrálie

Austrálie je skvělá! Její výhody mnohonásobně převyšují negativní stránky. Tou největší nevýhodou je, že zde nemůžeme (zatím) získat Working holiday víza, a tak Češi odjíždí nejčastěji na studentská víza. To obecně zvyšuje nároky na životní náklady, ale na druhou stranu je potřeba zmínit, že nejen přežít, ale i ušetřit, se v tomto režimu dá také.

Studentská víza

Ihned na začátek je důležité zmínit, že se studentskými vízy získáváte také pracovní povolení (až na výjimky). Dobré je, že zde neexistuje věkový limit. Nemusíme být studenty v České republice a klidně vám může být více jak 35 let, abyste získali studentská víza v Austrálii.

Školy jsou v Austrálii zpoplatněné a v rámci oborů je možno je rozdělit na jazykové a oborové. Na jazykové škole si můžete vybrat, zda se chcete učit obecnou angličtinu, byznys angličtinu, či se připravovat na některou z mezinárodních zkoušek. V rámci oboru studujete tzv. College a máte na výběr z velkého množství témat, např. byznys, marketing, IT, fitness, masáže atd. Školné se liší, ale pro úvodní kalkulace počítejte cca 200-250 AUD na týden.

Pracovní povolení do Austrálie

Pracovní povolení v Austrálii získáváte v rámci studentských víz pouze omezené. To znamená, že během studia můžete pracovat maximálně 20 hodin týdně. Navíc při studiu angličtiny pracovní povolení nezískáváte. V období prázdnin už omezení nejste

a můžete pracovat 40 i více hodin týdně. Důležité tedy je, jak si pro svůj pobyt naplánujete období školy a období prázdnin.

Ač se to může na první pohled zdát nelogické, organizace dlouhodobého studijního pobytu v Austrálii se vyplatí přes agenturu, než abyste si vše zařizovali na vlastní pěst. Především v rámci školního vám pomohou množstevní slevy, které má agentura nasmlouvané se školami a nejsou přístupné z veřejných webových stránek školy. Doporučuji si projít několik agentur a porovnat jejich naplánování pobytu vzhledem k období školy a období prázdnin. Zde můžete ušetřit stovky dolarů, pokud vezmete v úvahu, že se vám otevrou dveře k odpracovaným hodinám.

Práce v Austrálii

Ekonomika Austrálie už není to, co bývala a růst se úměrně zpomalil podobně jako světová ekonomika. Dříve utíkali Australané ze Sydney do Perth, aby se vysvobodili z hektiky a spěchu. Dnes se mluví stále hlasitěji, že Australané utíkají zpět na východní pobřeží, protože prostě není práce.

Jak je možné, že někteří najdou práci za týden a jiní ani po měsíci nemají jediný pracovní pohovor? Já jsem odjžděl do Austrálie v roce 2010 a vybral jsem si Sydney, protože nabízí nejvíce pracovních příležitostí. Je to obrovská metropole zvyklá na mezinárodní studenty a brigádníky. Prožívá neustálý stavební růst, který je známkou prosperující ekonomiky. Po mé zkušenosti s téměř ročním pobytem tvrdím, že kdo chce pracovat v Austrálii, v Sydney si práci najde vždycky.

Jakoukoli nevýhodu je potřeba proměnit ve výhodu. Pokud si stěžujete, že řada Evropanů má Working holiday příležitost do Austrálie a my si musíme platit školu, abychom tam mohli pracovat, pak rád odpovím, že se na tuto situaci díváte ze špatného pohledu. Proto vidíte problém. Je potřeba vidět příležitost! Studentská víza jsou skvělá v tom, že jste doslova vhozeni do kolektivu lidí. Většina mezinárodních studentů je v podobné situaci jako vy a potřebují si co nejrychleji najít práci. Učitelé si toho jsou samozřejmě vědomi. Představte si, že hned první den ve škole máte kolem sebe 30 lidí, kteří vám chtějí pomoci. Řada studentů už je v Austrálii nějaký ten týden a rádi vám poradí. Pro introverty je tohle neuvěřitelný dar z nebes. Jen si představte introverta, který právě přiletěl do Austrálie na Working holiday víza a má zarezervovaný hostel na první noc.

Já jsem šel třetí den do školy a zapovídal jsem se s jednou holčičkou ze třídy. Když jsme šli na oběd, seznámila mě se svým kamarádem Lukem. Prásk, hned po představení jsem zmínil, že hledám práci, jestli o něčem neví.

To, že neustále s lidmi mluvíte o tom, že hledáte práci není nic ponižujícího. Naopak, vřele to doporučuji, protože tím výrazně zvýšíte šanci, že brzy nějakou práci najdete.

Berte to tak, jako byste si tvořili svoji armádu zvěďů, kteří vám ode dneška kdykoli do budoucna mohou říci, zda náhodou něco o nějaké práci neslyšeli.

A jak to skončilo? Hodil jsem se marod ve škole a šel s Lukem do jeho bytu, kde mě naučil, jak se nosí 4 talíře v ruce, a ještě v podvečer jsem s ním šel do restaurace, kde pracuje. Šéfová prý hledala nějaké posily. Neměl jsem v ruce nic, žádné CV, prostě jsem se objevil přede dveřmi s jedním z jejich zaměstnanců, ukázal jí, jak „umím“ nosit 4 talíře. To byla středa. V pátek jsem nastupoval!

Neexistuje lepší způsob získání práce než přes doporučení! To si zapamatujte! Inzeráty jsou fajn, výběrová řízení jsou někdy potřebná a práci dokážete najít i na Facebooku. Nic se ale nevyrovná tomu, když vás někdo doporučí. Ihned máte špetku důvěry navíc. Možná nemáte otevřené dveře dokořán, ale škvírka na prstíček tam je.

Jak si najít práci přes doporučení?

- Mluvte o tom, že práci hledáte.
- Navazujte přirozená přátelství.
- Zajímejte se o druhé a snažte se jim pomoci.
- Socializujte se. Chodte ven mezi lidi. Povídejte si.
- Říkejte na nabídky ano. Možná vám pomůže „přístup Yesman“.

Životopis

Práci samozřejmě můžete najít přes inzerát či jinou poptávku práce. Pro inzeráty platí, že čím dříve se ozvete, tím lépe pro vás. Počítejte s tím, že zaměstnavateli přijdou stovky životopisů. Potřebujete se tedy nějak odlišit. Kreativní pozice to mají jednodušší, protože snad můžete namísto standardního CV uploadovat např. video-představení, či zpracovat infografiku anebo rychlou prezentaci. Někteří posílají úvodní dopis s odkazem na LinkedIn. Pokud ale zůstaneme u standardních studentských prací jako je barman, číšník, pokojská, recepční, pomocník na stavbě, pak je důležité dodržet základní požadavky. Uvádějte australskou adresu a australské telefonní číslo, na které se vám dovolají. Hovor nemusíte zvednout hned, pokud nejste zrovna v klidném prostředí, ale rozhodně zavolejte co nejdříve zpátky.

Jsem zastáncem toho, že v životopise můžete lhát. Životopis slouží pouze a jen jako vstupenka na pohovor. Na pohovoru jste opět na startovací čáře a až tady dokazujete, zda jste vhodným kandidátem. Pokud se na pohovor nedostanete, nemáte žádnou možnost ukázat, co vlastně umíte.

Vždy mě pobaví situace, když někdo začne poříkávat, že nemůže najít dlouho práci. Zeptám se ho, kolik životopisů už poslal a on mi odpoví, že dvacet. To je vtip, ne? Já jsem posílal dvacet životopisů denně! Pokud za týden nepošlete 100 životopisů, pak práci vlastně nehledáte. Vybíráte si! Neříkám, že je to špatně, jen je potřeba si

uvědomit ten rozdíl. Pokud chcete určitou práci, vybírejte si. Nese to riziko, že práci najdete později. Pokud práci potřebujete okamžitě, hledejte a nevybírejte si. Někde začněte. O pár dní později, když přijde lepší nabídka, můžete přece v původní práci skončit a nastoupit do nové. Ještě zpátky k životopisům. Ujasněte si, o jaké pracovní pozici máte zájem. Pro každou pozici si vytvořte samostatný životopis. Já jsem měl 5 verzí životopisu, jednu na pozici číšník, druhou na pozici fitness instruktor, další na pozici IT atd. Projděte si inzeráty, co každá pozice vyžaduje a jednoduše propište požadavky na svoje dovednosti a zkušenosti.

Další velká odlišnost Austrálie od Evropy je ta, že je zde zcela normální, když obcházíte obchody a restaurace a dáváte svůj životopis osobně. Nebojte se být takovým pochůzkářem. Dokonce se vyplácí, když uvidíte inzerát na internetu, poslat CV elektronicky a poté zajít do podniku osobně. Vyžádejte si vždy manažera obchodu a snažte se o krátký chit-chat, díky kterému si vás šéf zapamatuje. Já jsem takto nosil vytištěné životopisy v baťožu a po cestě ze školy nebo do fitka jsem je dával do podniků, které jsem prošel. Nebojte si vytisknout 50 životopisů a dejte si za cíl rozdat 20 denně. Pro zvýšení šancí při hledání práce můžete využít také některou z agentur.

Připravte se, že pro řadu pracovních činností si budete muset vyřídít speciální certifikát. Např. pro práci v baru nebo restauraci, která prodává alkohol, musíte projít testem (1denní, mírně zpoplatněný), kdy následně získáte certifikát, který vám dovoluje podávat zákazníkům alkoholické nápoje - RSA Certificate (Casino, Liquor and Gaming Control Authority approved course in the Responsible Service of Alcohol).

Pro práci v Austrálii je nutné si zřídit daňové číslo, tzv. Tax file number. Neuvádějte ho do svého životopisu. Vašemu zaměstnavateli ho sdělit samozřejmě můžete.

Některé australské banky umožňují si otevřít bankovní účet bez poplatku na jeden rok zdarma. Nabídky se mění a banky v různá období představují různé akce. Udělejte

rychlý průzkum trhu, určitě nějakou najdete a ušetříte pár dolarů měsíčně. Já jsem využil CIBC bank.

Největší inzertní portály pro práci v Austrálii:

- www.careerone.com.au
- www.careerjet.com.au
- www.gumtree.com.au
- www.seek.com.au
- www.jobs.com.au
- www.mycareer.com.au

Facebook skupiny jsou velmi aktivní a není výjimkou, že zde někdo poptává posily do práce či nabízí jednorázové či dlouhodobé pracovní nabídky. V členské sekci jsem pro vás připravil seznam 14 největších skupin pro Čechy a Slováky v Austrálii.

Lze v Austrálii pracovat i bez studia?

V zásadě ano, je to možné. Vždy však musíte mít pracovní povolení. Pracovní povolení získáváte na základě příslušného víza. Nejčastěji se bude zřejmě jednat o Skilled Migration.

Mzda

Průměrná hodinová mzda je v Austrálii přibližně 16,5 AUD (cca 315 Kč). Trh práce funguje v Austrálii tak, že je vám často nabízena mzda v rozmezí 12–20 AUD. Práce o víkendech a svátcích by měla být vyšší, počítejte přibližně 1,5 - 2 násobek.

Mzdu dostáváte obvykle každých 14 dní, někteří zaměstnavatelé mají výplatní politiku dokonce každý týden. Kratší perioda ve srovnání s měsíční lhůtou v České republice mi vyhovovala více. Pro ty z vás, kteří mají problém s šetřením to je určitě dobrá zpráva, protože nebudete muset plánovat své výdaje měsíčně, ale po 14 dnech.

Daně v Austrálii

Zaměstnavatel za vás odvádí pouze zálohu na daň, resp. daně a penzijní připojištění (tzv. superannuation). Výslednou částku, kolik budete platit na daních, resp. zda budete po odletu z Austrálie doplácet na daně či vám bude část daní vrácena záleží na mnoha faktorech. Jeden z nejdůležitějších faktorů je délka vašeho pobytu a status, zda budete považováni za rezidenta či nerezidenta Austrálie. Daňoví nerezidenti platí na daních v průměru 2krát až 3krát více než rezidenti. Pokud strávíte v Austrálii více jak 183 dnů, můžete uplatnit status rezidenta.

Řada lidí mluví o vrácení zaplacených daní za superannuation (obdoba našeho penzijního pojištění). Po svém odletu z Austrálie si můžete požádat o jejich vrácení

skrze formulář online. Nezapomeňte před odjezdem z Austrálie mít ideálně všechny výplatní pásky ze zaměstnání.

Pokud budete přemýšlet o Austrálii a oslovíte české agentury pro úvodní bezplatné konzultace, nezapomeňte s nimi probrat právě otázku daní v souvislosti s vaší plánovanou délkou pobytu.

USA

Spojené státy americké nabízí pro občany České republiky program Work and Travel, získání víz s pracovním povolením na 4 měsíce s tím, že v zemi můžete dalších 30 dnů cestovat. Podmínkou však je, aby žadatel byl studentem VŠ či VOŠ v rámci denního studia. Zároveň jste omezeni věkem, a to od 18 do 30 let. Průměrná hodinová mzda se v USA pohybuje kolem 7,5 - 12 USD, avšak dokážete sáhnout i na hodinovku 20 USD.

V rámci Work and Travel získáváte víza s označením J-1. Ty vám umožňují pracovat v USA v období od 1.5. - 30.9. a následně máte prostor pro 30denní cestování. Program je tedy vymezený výhradně pro letní prázdniny. Pro udělení víza musíte vyplnit řadu dokumentů a absolvovat také osobní pohovor v Praze.

Jednou z oblíbených možností, jak strávit program Work and Travel je práce plavčíka. Každý plavčík musí projít základním školením, které probíhá už v České republice před samotným odletem. Projděte si nabídky agentur, porovnejte a vyberte tu, která vám sedí nejvíce. Některé dokonce pořádají Dny otevřených dveří či webináře zdarma, to je skvělá možnost se o programu dozvědět více a ujasnit si, zda program či konkrétní pracovní pozice naplňuje vaše očekávání.

Sám jsem v Americe ještě nebyl, program Work nad Travel mi utekl, ale slychávám velmi pozitivní reference. Dokážu si představit, že účastník využije této příležitosti podívat se do zahraničí, vydělá si dolary (v ČR pak žádáte o vrácení zaplacených daní), prožije nádherné 4 měsíce, a navíc ještě svoji zkušenost přeneseme do online světa. Ještě jsem nenašel žádnou stránku kromě agenturních, které se komplexně věnují např. plavčíkovi v USA nebo práci v zábavním parku. Oblastí, které lze využít je každopádně více. Mnoho Čechů chce odjet do USA, někteří mají tendence se sem dokonce trvale odstěhovat. Proč jim nepodat pomocnou ruku. Vyřešte problém a máte byznys. Práce

na místě a studentská a pracovní víza WH beru vždy jako takové nakouknutí do země. Vytěžit z toho ale můžete skutečně hodně!

Zkušenosti Janči s Work & Travel v USA

Na Work and Travel v USA jsem byla v rámci J-1 víza rovnou dvakrát, a kdybych mohla, vyrazila bych tam klidně znovu. Tato zkušenost mi dost otevřela oči. Poprvé jsem letěla takhle daleko a ještě sama.

Tahle cesta ale začala už v Čechách. O vízum se samozřejmě musí žádat s předstihem - a já to měla trochu lehčí v tom, že zkušenost už měla ségra a že na doporučení se prostě dává. Měla jsem tak příslibené pracovní místo v dětském kempu Scatico ve státě New York. Vízum ale není možné dostat bez agentury. Takže je potřeba vyplnit veškeré dokumenty a pak se účastnit tzv. Job fairu v Praze, kde uchazeči obchází zástupce jednotlivých kempů a účastní se jakéhosi pohovoru. Pokud jsou vybráni a do daného kempu chtějí, následně se podepíše pracovní smlouva. Pak přichází další formality v podobě získávání víza, kterým vás provádí agentura krok za krokem. CCUSA mohou jediné doporučit.

Zkušenosti z kempů mohou být různé. Ta moje je ale perfektní v každém slova smyslu! V kempu jsem pracovala v kuchyni jako asistent kuchaře - spolu se spoustou dalších lidí ze zahraničí, kteří pracovali v kuchyni na různých pozicích, ale jako jeden tým. Byli jsme tam zkrátka jedna velká rodina pod vedením našich amerických šéfů - kteří by se pro nás rozdali. V kempu nám pomáhali naprosto s čímkoliv - od zřízení účtu, po vyřizování daní nebo organizování našich výletů a cestování po tom, co opustíme kemp. Pracovní doba a pracovní náplně se lišily podle dané pozice. Vždycky jsme ale měli čas na to si USA užít! Večer nám byla zprostředkovaná doprava i na to, abychom mohli do prádelny, do baru, do kina... Každý týden jsme měli ze zákona jeden den volno, kdy jsme se mohli poplakovat v kempu a užívat si místní zázemí - tenis, basket, volejbal, golf, jezero... nebo jsme mohli vyrazit na výlet po okolí.

Tyto věci se nejspíše liší kemp od kempu, ale nezapomínejte, že je to celé o lidech. My jsme měli vždycky skvělou partu a moji američtí šéfové se pro mě stali takovou americkou rodinou, kterou kdykoliv ráda uvidím. Po skončení pracovní smlouvy v kempu jsme měli pak měsíc na cestování, které jsme si vždy organizovali spolu s dalšími lidmi v kempu. Jeden rok jsem se tak mohla podívat po východní části USA a další rok jsem se rozhodla peníze ušetřit na cestu do Kanady a na cestování jsem využila pouze dny volna. Možností máte ale určitě spoustu a Work and Travel v USA je skvělou volbou pro začátek!

Zkušenosti Kuby s Work & Travel v USA

Jsem akční a zvědavý typ člověka a po nástupu na vysokou školu jsem se hned zapojil do nejrůznějších sportovních a jiných studentských aktivit. Tam jsem poznal spoustu starších, zkušenějších a zcestovalejších spolužáků, z nichž již mnoho vyzkoušelo Work

& Travel v USA. Jejich vyprávění a fotografie na Facebooku mě tolik nadchly, že jsem to musel zkusit také.

Přihlásil jsem se tedy jako uchazeč o práci plavčíka v USA do agentury Czech-US. Přípravných kurzů, které mě měly připravit na nejrůznější situace spojené s mou budoucí prací, jsem se nebál. Plavec jsem byl skvělý, hrával jsem totiž závodně vodní pólo. Se šprtáním se na testy jsem měl bohatou praxi ze školy a angličtinu jsem válel velmi obstojně převážně díky strategickým a logickým počítačovým hrám, které naštěstí ne vždy za mého dětství vycházely i v českých verzích. Kurz jsem absolvoval společně s mou kamarádkou a v jeho průběhu jsme se seznámili s dalšími pěti uchazeči. Jako skupina jsme podali žádost o práci plavčíka v New Yorku – Long Island a tamější zaměstnavatel nás jako skupinu kamarádů okamžitě přednostně přijal.

Musím říct, že lepší volbu jsme si vybrat nemohli. Měli jsme zajištěné bydlení, dostali jsme 3 jízdni kola, dvě auta, byl nám přidělen bazén s parádním odpočinkovým zázemím a mohli jsme si sami určovat, kdy půjdeme do práce a kdy chceme mít volno. V práci nás bylo vždy 5, z toho 3 drželi službu na stanovištích a 2 měli pauzu. Točili jsme se po půl hodině a znamenalo to tedy 1,5 hodiny práce / 1 hodina pauza. Pauza se dala využít například relaxováním, opalováním, sledováním TV, hraním kulečnicku v Club House atp. Na pláž i do obchodu to bylo autem cca 10 minut, na kole pak 25.

Co se týče peněz, plavčík (stejně jako v ČR) není příliš dobře placenou pozicí. Nicméně na naše studentské poměry a po přepočtu tamější minimální mzdy z USA na CZK jsme se cítili jako boháči. Samozřejmě až do doby, než jsme zjistili, že je tam vše cca 2x až 3x dražší. Ale i tak si stačilo hlídat výdaje na relativně nízké úrovni, neutráčet zbytečně a člověk byl za cca 3 měsíce práce schopný nastřádat dost peněz, aby mohl na konci prázdnin vyrazit cestovat. Já jsem utrácel. Párty, dobré jídlo, benzín (hodně jsme jezdili autem na výlety), oblečení atd. S mými vydělanými finančními prostředky jsem si mohl následně dovolit „pouze“ přelet přes USA do Los Angeles, procestovat Kalifornii, Arizonu a letět zase zpět. Měl jsem na to jen 14 dní, a to bylo opravdu málo.

Nový Zéland

Lovci Working holiday příležitostí určitě zaregistrovali WH program na Nový Zéland. Skutečnost, že Austrálie nenabízí Working holiday programy a zájemci tak odjíždějí na nákladná studentská víza (platba za školu, omezení odpracovaných hodin), přimějí řadu lidí k tomu, že odletí na Nový Zéland.

Podmínky pro získání víz na Nový Zéland jsou kromě standardního vyplnění řady dokumentů také věkově omezeny do 35 let. Existuje navíc kvóta a aktuálně je umožněno udělit Working holiday víza pouze 1200 zájemcům z České republiky ročně. Kvóta se obvykle otevírá v březnu a funguje na principu „kdo dřív přijde, ten dřív“

mele“. Jinými slovy je oficiálně vyhlášeno datum a čas registrace a ten, kdo se registruje v první tisícovce, při splnění všech náležitostí, víza získává.

Po změně systému udělování Working holiday víz v Kanadě se stal Nový Zéland pro Čechy ještě oblíbenější, což znamená zvýšenou konkurenci při registraci. V čas registrace tak dochází k přetížení serveru a stránky nemusí být dostupné. Vřele doporučujeme zajistit si co nejrychlejší a nejstabilnější internetové připojení. Mohu potvrdit, že někteří IT nadšenci zašli tak daleko, že programují chytré scripty, které vás zaregistrují automaticky, jakmile vteřinová ručička poskočí na daný čas. Jedná se o praktiky, které jsou výslovně zakázané v podmínkách registrace do programu. Na druhou stranu v praxi takto někteří uchazeči fungují, zájemci určitě zjistí více na internetu a na fórech.

Nový Zéland na mě stále čeká a mám ho rozhodně na svém Bucket Listu. Co aktuálně řeším je situace, kdy mám příjem z podnikání v českých korunách. Život na Novém Zélandu by stál příliš hodně. Získat WH víza a začít pracovat na místě trochu nedává smysl, protože bych musel pozastavit své vlastní projekty. To nechci, protože s nimi mám dlouhodobější plány. Celé to do sebe tedy nezapadá. Upřímně, zatím se s tím peru. Přetransformovat projekty na zahraniční trh anebo přímo na ten zélandský není jednoduché. Chtěl jsem jen předeslat tento můj poznatek, že se můžete dostat do fáze, kdy vás láká nějaká destinace, ale musíte říct „Ne“, protože aktuálně nezapadá do vaší životní cesty. A možná vám tak uteče něco časově omezeného – příležitost jak hrom.

O krátké a výstižné shrnutí Nového Zélandu se postarali Lukáš a Bára, kteří zde žijí několik let a Čechům pomáhají skrze svůj portál www.czechkiwis.cz

Nový Zéland na mapě světa vypadá jako dva malé ostrovy. Tyto malé ostrovy se rozkládají na rozloze 268 tisíc km², což je 3,4krát více než rozloha České republiky. Přitom na Novém Zélandu žije pouhých 4,65 milionů obyvatel, tedy přibližně stejně jako na Slovensku. Nejpočetnějšími a nejviditelnějšími obyvateli Nového Zélandu jsou však vačice, ovce a krávy. Vačic tu žije bezpočet, ovci cca 29,5 milionu a krav celkem 9,9 milionu, přičemž 6,4 milionu je chováno pro mléko a zbylých 3,5 milionu na steaky.

Pokud máte v plánu procestovat Nový Zéland, ale zároveň váš nomádský život a byznys vyžaduje připojení k internetu, může to být někdy výzva. Vzhledem k velké rozloze Nového Zélandu a nízkému počtu obyvatel je dostupnost mobilního signálu a rychlého internetu v odlehlejších částech omezenější. Ve větších městech ale najdete coworking centra s rychlým a spolehlivým internetem, a i v menších městech jsou knihovny s internetem zdarma. Za to, že akceptujete toto mírné nepohodlí, budete

ocenění nádhernými výhledy všude, kam vyrazíte a na trecích načerpáte mnoho inspirace a důkladně si odpočínáte od civilizace.

Nový Zéland je jednou z nejkrásnějších zemí světa. Dobře si rozmyslete, zda sem vůbec chcete jezdit, protože po návštěvě Nového Zélandu už pro vás nebude mít žádná země takové kouzlo. Všechny další vodopády a treky budou najednou obyčejné.

Práce na dálku

Práce na dálku a digitální nomádství není otázka budoucnosti, mluvíme tu o současnosti. Nechat lidi pracovat na dálku není jen o možnosti zlepšovat jejich kvalitu života (už nechceme strávit celý život v kanceláři), ale jde o nový přístup k nejlepším zaměstnancům. Trh se s globalizací otevírá a my máme možnost najímat ty nejlepší, nejen z města, kde firma sídlí. Firmy mají dnes doslova neomezený pracovní potenciál. Z pozice zaměstnance se naopak jedná o situaci, kdy jsme schopni najít svého zaměstnavatele nezávisle na místě. Nemusíme se stěhovat do velkých metropolí, které často nabízí nejatraktivnější pracovní možnosti. Pokud nechceme žít velkoměstský život, můžeme zůstat v menším městě nebo vesnici a pracovat odtamtud na dálku. Technologie, aby lidé mohli komunikovat a pracovat na dálku, tu je. Jen chybí poslední puzzlík, a to lidský článek, který to přijme.

Technologie skutečně pokročila za poslední dekády obrovským krokem vpřed. Spoluzakladatel firmy Intel Gordon Moore vyslovil v roce 1965 tzv. Moorův zákon. Ten říká, že počet tranzistorů, které mohou být umístěny na integrovaný obvod, se při zachování stejné ceny každé dva roky zdvojnásobí. Zjednodušeně to znamená, že se výkon IT zdvojnásobí každé dva roky, ale cena na pořízení zůstává stejná. Pořídte si nový počítač a za dva roky bude už zastaralý, resp. nové modely budou pravděpodobně dvakrát výkonnější. Vždyť se podívejme, jak výrobci mobilních telefonů s každým novým modelem svá zařízení inovují o mílové kroky.

Práci na dálku zřejmě nejvýrazněji napomohl obor Cloud computing. Ten dokázal aplikace a data zpřístupnit pracovníkům, aniž by je museli mít ve vlastním počítači. Tzv. cloud je vzdálený zabezpečený server, ke kterému přistupujeme pomocí internetu. Spouštíme aplikace a přistupujeme k datům. Editujeme je a ukládáme opět na vzdálený server. Do cloudu může přistupovat více uživatelů, což usnadňuje týmovou práci. Umožňuje nám to být navíc nezávislí na jednom zařízení. Jednou se připojíme z notebooku, podruhé z tabletu a potřetí z telefonu. Pokud vám navíc někdo ukradne notebook, data jsou na cloudu a vy jste tak svoji práci neztratili. Samozřejmě v rámci cloudů se hovoří o potenciálních kybernetických rizicích, bylo by tedy nepřesné považovat cloud za něco nedotknutelného.

Pokud mluvíme o technologii, je potřeba se stále držet v rovině, že se jedná o způsob, kterým vykonáváme nějakou činnost. Technologie nemění to, co se dělá, ale mění to, jak se to dělá. Velmi hlasitě se hovoří o moderních nástrojích, které digitální nomádi ovládají a pomáhají jim v práci na dálku i samotném cestování. Pokud se chcete vydat na dráhu digitálního nomádství, mohu potvrdit, že tyto nástroje mohou výrazně zjednodušit vaši práci. Nechci tvrdit, že se jedná o nutnou podmínku. Ale pokud budete s moderními nástroji za dobře, myslím, že to bude vaší velkou výhodou.

Práce na dálku je stále oblíbenější, protože se necítíme dobře s neustálou prací od pondělí do pátku s přesčasy. Dnešní generace dává přednost jiným stimulům než jen

těm peněžním. Děláme rutinní činnost ve stejném neměním se prostředí. Ztrácíme výkonnost a o kreativitu ani nemluvě. Tu nejlepší práci odvedeme ve chvíli, kdy se cítíme inspirováni. Je velmi těžké najít inspiraci v každodenní rutině. Monotonnost je zabiják. Musíme rozbít své prostředí, ve kterém trávíme většinu dne a pak se začnou dít zázraky.

Řada firem dnes zavádí kromě firemních společenských akcí, také tzv. workaction. Jedná se o pracovní dovolené, kdy všichni společně vyrazí na předem domluvené místo, stráví zde víkend či celý týden a část dne pracují a část odpočívají. To samo o sobě napovídá tomu, že standardní pracovní režim a systém, tak jak byl nastaven v minulosti, je pomalu u konce.

Společnost Gallup zveřejnila svůj výzkum o angažovanosti a aktivitě zaměstnanců po celém světě. Pouze 13% zaměstnanců pracuje naplno, 63% se nepřetrhne pro odevzdání práce kvalitně a včas a 24% doslova svoji práci nesnáší anebo naschvál kazí. Chodíme do práce, abychom si vydělali peníze a žádné další ambice nemáme. To je alarmující skutečnost a statisticky jen potvrzuje neustálý problém zaměstnavatelů najít dobrého zaměstnance do firmy. Práce na dálku výrazně rozšiřuje pracovní trh, a to pro zaměstnance i zaměstnavatele.

Trend podnikání bez hranic prožívá aktuálně Evropa. Pro dnešní Američany, Australany a Novozélandčany je přirozené podnikat a vůbec hledat práci bez ohledu na to, zda je klient či zaměstnavatel v jejich domovském státě. Tento nový evropský pohled znamená ale nejen nové příležitosti, ale zároveň částečné ohrožení těm, kteří se mu neotevřou.

Výhody práce na dálku:

- Máme pracovní prostředí, jaké si sami vybereme (výrazně se podílí na efektivitě práce)
- Možnost plánování vlastního času (flexibilita, větší sladění pracovního a osobního života)
- Netrávíme čas dopravou (získáme více času pro sebe a navíc je to šetrnější k životnímu prostředí). Společnost IBM odhaduje, že její vzdálení

zaměstnanci ušetřili celkem 19 milionů litrů paliva za rok a 450 tisíc tun CO₂ vypouštěného do atmosféry.

- Nemusíme nikam chodit, netrávíme tolik času dopravou, oblékáním
- Zaměstnavatel šetří náklady (kancelář,...)
- Částečně se otevírají větší možnosti pro zdravotně postižené
- Možnosti snazšího přivýdělku pro maminky na mateřské a rodičovské (i tatínky)

Výhody práce na dálku mají svá další specifika, resp. každý druh práce nabízí jiné bonusy. Pavlína Čuhalíková, kterou jsem poprvé potkal v Thajsku v coworkingu Kohub, pracovala na pozici letenkového agenta pro společnost organizující deluxe zájezdy.

Výhoda mé práce spočívá především v tom, že jsem u zdroje všech výhodných letenek. Na myslí mám například chybné tarify leteckých společností, které jsou k dispozici třeba jen pár hodin. Díky tomu jsem například obletěla svět se šesti zastávkami za 20 tisíc korun. Jako prodejce se také dostanu na nižší cenu letenek u vybraných společností, které mají pro prodejce svůj ceník a mohou létat na tzv. standby letenky, pokud se rozhodnu letět na poslední chvíli. Pak už mi nic nebrání

tomu sbalit si svůj batoh, notebook, telefon a vyrazit na celou zimu do tepla jako digitální nomád.

Nevýhody práce na dálku:

- Chybí osobní kontakt s pracovním týmem
- Procesní a technická připravenost firem často není na dostatečné úrovni
- Bezpečnostní rizika (např. ztráta dat, neautorizovaný přístup)
- Nedůvěra vedení k pracovitosti zaměstnanců, zažitá stereotypy
- Nedostatečně propracovaný systém odměňování a kariérního růstu
- Delší prostoje ve schvalování (negativně může působit navíc časový posun)
- Těžší komunikace (v e-mailové a jiné, než osobní komunikaci se ztrácí kontext, dochází k nesprávné interpretaci)
- Chybí dostatečný přístup k potřebným datům pro dokončení pracovního úkolu

Ve společnosti Cisco, která zaměstnává přes 70 tisíc zaměstnanců, nepracuje celých 70% z nich ve stejném městě jako jejich manažer. 70% zaměstnanců pracuje alespoň jeden den v týdnu odkudkoli. Společnost odhaduje úspory na více jak 200 milionů dolarů ročně. Je skvělé mít tým pohromadě, ale nemělo být to být 100% nutným požadavkem 5 dní v týdnu.

Vždycky to ale nejde...

Všechny práce skutečně nelze transformovat a posadit do životního stylu digitálních nomádů. Stále více prací se uvolňuje natolik, že si je můžeme vzít s sebou do zahraničí a vykonávat je téměř odkudkoli. Ale existují ještě pracovní pozice, které jsou silně svázané s konkrétním místem. V takových případech máte možnost vykonávat svoji práci na jiném místě, resp. pracovat na stejné pracovní pozici, ale ve státě, ve kterém budete zrovna cestovat. Anebo podstoupíte kariérní změnu, resp. budete si vydělávat na živobytí jinak.

Svoboda není svázaná s prací online

Nezapomeňte, že svoboda není svázaná s tím, že musíte pracovat s počítačem nebo prodávat přes internet. Přestože tu často mluvíme o digitálních nomádech, kteří si vydělávají online a jejich jediným pracovním vybavením je PC s WiFi, jsem přesvědčen, že je potřeba vzít nomádství z širší perspektivy. Naším společným cílem

je rozšíření svobody, získání nových možností a dosažení životního naplnění, které obsahuje prvek cestování a poznávání.

Možná nám práce pekaře nepřinese v Brazílii mnoho peněz, ale dost možná nám dá nezapomenutelné zážitky. Stěhovák v Austrálii nebude asi super cool práce, ale možná s ní ušetříme dost dolarů a podíváme se, jak žijí bohatší Australani. Dělat hlídače na diskotéce v Praze anebo v Salsa baru v Kolumbii? Confucius kdysi řekl: „Vyberte si za práci činnost, kterou milujete a žádný den v roce už nebudete muset pracovat.“

Možná, že v tuto chvíli nevíte, čím byste se chtěli živit, ale digitální nomádství vás láká. Existuje mnoho lidí, kteří takto začali. Nemusíte mít v hlavě nebo na papíře hotový byznys plán. Potkal jsem spoustu nomádů, kteří našetřili a cestovali proto, aby poznali další nomády a v hlavě si ujasnili, jak že oni sami budou vydělávat peníze a (snad) ještě důležitější, jak budou oni směřovat ke svým snům. Nevadí, že v tuto chvíli necítíte, že existuje cokoli uvnitř vás, vlastnosti, schopnosti, dovednosti, které by vám pomohly vydělat peníze během cestování. Důležité je, zda se chcete učit a posunout v životě tímto směrem.

Přesné metody a přístupy, jak pracovat na dálku, neexistují a je to tak dobře. Jednotlivé principy jsou podobné, každý si je ale musí osvojit a přizpůsobit, aby jemu konkrétnímu padly na míru. Rozdíl se mohou jevit jako maličkosti, ale vlastní způsob řízení je pro dlouhodobý úspěch nutný.

Pracovní prostředí

Každé pracovní prostředí na nás určitým způsobem působí a dokáže výrazně ovlivnit naši efektivitu práce. Někomu se pracuje dobře v kolektivním prostředí, jiní preferují více soukromí.

Neexistuje ideální pracovní prostředí pro všechny

Skutečně nelze říci, že určité pracovní prostředí garantuje efektivitu práce a budete se zde cítit skvěle. Každému vyhovuje něco jiného. Častokrát se stává, že ani předem nevíte, jak se vám bude pracovat v určitém typu prostředí. Vřele doporučuji zkusit si

práci v různých prostředích a sledovat, jak se při tom cítíte a jak vám běží práce. Jste efektivní? Napadají vás kreativní ideje? Dostali jste se do flow?

Je pravda, že určité profese mohou tihnout ke stejným favoritům, nicméně je to skutečně individuální záležitost. Nenechte se proto ovlivnit davem a pracujte tam, kde vám to nejvíce vyhovuje.

Samozřejmě platí, že prostředí můžete měnit. Není neobvyklé, aby grafický designér dělal náčrtky v parku, brainstormoval v kavárně a tvrdou práci odvedl v coworking centru.

Coworking centrum

Jedná se o prostory sdílených kanceláří, kde si pronajmete místo a připojení na internet. Síť coworking center je stále širší a nezávislým profesionálům nabízí dobré zázemí pro práci na dálku. Internet je zde stabilní (a zabezpečený) a obvykle rychlejší než v místní kavárnách či přes SIM kartu. Nejde však jen o pronájem místa, velkou přidanou hodnotou je komunita lidí a pořádané akce a události.

Kavárny

Dát si dobrou kávu, posadit se do útulného křesla, a přitom měnit svět pomocí klikání do kláves na laptopu, to je představa! Teď ale vážně, měnit svět zrovna nemusíte, ale dát si kávu a přitom odpracovat pár hodin v kavárně zní fajn. Dnešní generace prchá z kanceláří (což některá coworking centra připomínají) a vyhledává kreativní a inspirativní místa.

Pro někoho mohou být kavárny rušné, ale možná jste jen dostatečně nehledali. Existují seznamy kaváren, které jsou jako stvořené pro digitální nomády. Skutečně, některé kavárny přímo cílí na lidi pracující na dálku, a proto uzpůsobili design interiéru.

Já mám práci z kaváren rád. Rád sedím mezi lidmi a mám rád, když vidím pohyb kolem sebe, kdykoli zvednu hlavu od obrazovky. Pokud se mi nelíbí hudba, nasadím si sluchátka a rázem jsem ve svém světě. Ne všechny kavárny mají zásuvky u každého stolu, a tak je lepší mít notebook nabitý. Pokud máte sociální náladu, sedněte si k velkému stolu tak, aby si druzí mohli přisednout. Mnohem snadněji tak začnete konverzaci, než kdybyste seděli u stolku pro dva. Určitě respektujte kavárenská pravidla, nechte obsluze dýško za jejich ochotu a nerušení.

Často najdete na kavárnách černobílou nálepku WiFi, avšak tím by vaše hledání skončit nemělo. Prostory vám musí padnout do oka, ceny by měly být přijatelné a internetové připojení dostatečně rychlé (otestujte např. s aplikací SpeedTest). Pozor,

některé kavárny omezují přístup na internet, např. tím, že na účtence najdete heslo na 60 minut k WiFi.

Seznamy kaváren pro digitální nomády:

- <http://cafes4nomads.com>
- <http://workhardanywhere.com>
- <http://coffices.co>
- <http://www.wificafeguide.com>
- <https://workfrom.co>
- <http://foursquare.com> (nejen pro kavárny)

Obchodní centra

Obchodní centra se stala vyhledávaným místem, protože často nabízí neplacené WiFi připojení a zároveň stolky a židle, odkud nás nikdo nevyhodí. Určitě lze takto pracovat pár hodin, ale na super produktivní dobu zde nespolehejte. WiFi připojení bývá pomalejší, navíc je nezabezpečené. Ve vyšších patrech obchodních center bývají většinou útulnější prostory a řada nomádů je ráda využívá s tím, že se připojí na internet pomocí místní SIM karty. Určitě si vezmete s sebou sluchátka a pusťte si svoji vybranou hudbu.

Práce z obchodního centra není určitě pro každého, ale protože já mám rád před sebou pohyb, čas od času si dokážu představit pracovat nějakou tu hodinu z obchodního centra. Nemám rád, když celý den strávím na jednom místě, proto raději místa během dne obměňuji. Pracoval jsem např. z obchodního centra v Bangkoku anebo v Krakově.

Vlastní pokoj

Pracovat z vlastního pokoje, ať už je hotelový anebo pronajatý, má své velké výhody, ale také nevýhody. Výborné je, že zde máte maximální soukromí. Pokud vám nevyhovuje pouštění hudby do sluchátek, vlastní pokoj je určitě řešením. Můžete si zde dělat, co chcete. To ale na druhou stranu může působit kontra-efektivně. Neustále vidíte svoji postel, ve které jste ještě před hodinou tak pohodlně spali, kousek vedle je pohodlný gauč, vedle leží PlayStation... Není dobré pracovat z místnosti, ve které spíte. Ještě horší je pracovat z postele. Dle řady výzkumů to má negativní účinek, jak na váš spánek, tak na efektivitu práce. Jako lidé si totiž spojujeme určitá místa s konkrétní činností. Pokud máme postel spojenou se spánkem, těžko zde budeme efektivně dlouhodobě pracovat. Po pár desítkách minut se budeme cítit unaveně a budeme si chtít lehnout úplně. A v noci pak nebudeme moci usnout, protože je naše tělo a mozek

zmatené, neví, zda je postel místo pro spaní anebo pro práci. To je velmi zjednodušený popis, ale cítím i na svých experimentech, že na tom skutečně něco je.

Idea Feng-shui klade důraz na organizaci pokoje a uspořádání jednotlivých prvků (nastoluje harmonii člověka v prostoru). Používá ji řada úspěšných lidí a možná pomůže i vám.

Pokud máte možnost, určitě si pokoj přetvořte tak, abyste se v něm cítili co nejlépe. Pokud jste v hotelovém pokoji či guesthousu, samozřejmě moc možností nemáte. Je ale fajn vozit s sebou nějaký předmět, který vám připomene domov či cokoli pozitivního. Někteří vozí rámečkové fotky, já mám oblíbený svůj diář, který mě vždy ukotví v mé mysli a cítím se fajn.

Lobby hotelů, hostelů a guesthousů

Možná se vám nebude pracovat dobře, pokud budete celý den sami zavření v jedné místnosti. Sejděte pár schodů a rázem se objevíte v lobby. Skvělé místo pro práci, nebudete uzavřeni mezi 4 stěnami, uvidíte tváře lidí a snadno se s někým i zapovídáte. Pokud se potřebujete více soustředit, vezměte si sluchátka. Někteří vyhledávají rohová místa, aby necítili pohledy ostatních na svá záda a monitor. Já mám upřímně také rád, když sedím tak, že mi nikdo nekouká do zad či do monitoru. V těchto případech je nejlepší přijít s nabitou baterkou, protože ne vždy jsou tato místa doplněná o blízkou zásuvku.

Coworking centra

Coworking (někdy psáno také jako co-working) znamená v překladu spolupráce. Slovo coworking je chápáno dnes jako prostor sdílených kanceláří pro práci. Myšlenka pro sdílený pracovní prostor vznikla už v 80. letech 19. století. V roce 2005 byla otevřena první sdílená kancelář v San Franciscu, která znamenala začátek nové éry. V České republice vznikají coworkingy od roku 2009 a to převážně v Praze, Brně a dalších větších městech.

Jedná se o stále relativně mladou myšlenku, která však rok od roku dokazuje, že se jedná o silný trend budoucnosti. S tím, jak roste poptávka zaměstnanců po práci z domova, či obecně práci na dálku, tím coworking centra evidují zvýšený zájem. Pracovní trh se v 21. století mění a coworking je jedním z hlavních tahounů této změny.

Novodobá kancelář pro práci moderních volnomyšlenkářů, kreativních jedinců a nomádů – to je coworkingové centrum (anglicky coworking space). Najdete zde nejčastěji nezávislé profesionály, podnikatele na volné noze, freelancery, živnostníky, pracovníky s možností home office a nesmíme zapomenout také na digitální nomády.

Já s oblibou nazývám coworkingy jako místa pro magická setkání, kreativní nápady a nadprůměrnou produktivitu.

Coworking znamená nový způsob práce. Vytváří optimální podmínky pro mnoho lidí na volné noze. Kombinuje prostor pro spolupráci s kolegy a zároveň respektuje potřebu samostatné a nerušené práce. Využívá potenciál kreativity, spolupráce, vytváří funkční atmosféru pro samostatné živnostníky, podnikatele i start-up týmy. Coworking stojí na pilířích spolupráce, komunity, otevřenosti a dostupnosti.

Komunita, která vás podporuje

Coworking není jen o místě určeném pro práci. Toto místo je specifické tím, že se zde sdružují lidé s podobným mind-setem (nastavením mysli). Máte možnost si vyměnit názory a popovídat blíže nejen s lidmi z vašeho oboru, ale také s těmi, kteří řeší úplně jiné podnikatelské problémy. Toto kreativní prostředí vám umožní nahlédnout a díky multi-oborovému přístupu naleznete nestandardní řešení pro své problémy.

Coworking centrum je prostě takové malé Silicon Valley. Nezapomeňte, že velmi záleží na tom, s jakými lidmi se každý den setkáváte. Mnoho freelancerů a podnikatelů vyhledává sdílené kanceláře právě kvůli skvělé komunitě a možnostem networkingu. Navíc si zde můžete najít novou práci!

Akce, přednášky, workshopy a další

Coworkingy navíc pro své členy často připravují akce, které se zaměřují na podnikatelský růst, osobní rozvoj a předávání zkušeností. Může jít o zajímavé přednášky a workshopy, kde se aktivně zapojujete či diskuzi. Ve spojení s komunitou se členové setkávají i neformálně v restauracích, organizují se bowlingy, karaoke či posezení u piva.

Prostory a vybavení

Coworking kanceláře jsou vizuálně různé místo od místa, přesto mají všechny podobný smysl pro vybavení. Kancelářský nábytek, počítačová síť, nadprůměrně rychlý internet, tiskárna, sociální zařízení – to je základ pro každý coworking. Jsou designovaná jako moderní (rozumějte útulný) open office. Pokud chcete soukromí, najdete tu často také soukromé místnosti, speciální místnosti pro skypování a zasedací místnosti. Většina coworkingových center má také kuchyňku (rychlou konvici, mikrovlnou troubu, ledničku), místo pro odpočinek, relax a chill. Zdarma je tu filtrovaná voda, káva, čaj a někdy také malé zákusky. Součástí či poblíž coworkingu najdete také kavárnu, kde si můžete dát skutečně do nosu.

Kolik stojí coworking?

Coworking centra nabízí standardně několik variant pronájmů. Mezi nejčastější vstupy patří jednodenní, 100 hodin měsíčně a měsíční neomezený. V každém případě se téměř vždy dostáváte na nižší finanční investici v porovnání s pronájmem samostatné kanceláře.

Ceny coworking center v Praze jsou při měsíčním neomezeném vstupu okolo 3000–4000 korun. V Thajsku stojí necelých 3000 korun na měsíc. V Dojo Bali zaplatíte téměř 5000 a v Ubudu 7000 korun. To už jsou poměrně vysoké částky a řada digitálních nomádů tak využívá omezené vstupy (např. 100 hodin týdně). V Las Palmas v Coworkingu C zaplatíte 4000 korun za měsíc. Ve Vietnamu jsou některé coworkingy zdarma, platíte jen za pití a jídlo, které si tam dáte. Řada modernějších coworkingů už podporuje platby v bitcoinech.

Některé coworkingy nabízí také možnosti tzv. Coworking víza (<http://wiki.coworking.org>), tedy pokud jste členy určitého coworkingu, máte vstup na 1-3 dny do jiného coworkingu (který je v seznamu) zdarma. Komunita čítá na 150 coworking míst, ale většina z nich je v USA. Najdeme zde však i coworkingy z České republiky i Jihovýchodní Asie. Dalším zajímavým spojením je coworking aliance

COAP (<http://www.coworkingasiapacific.com/>), která nyní sdružuje 33 coworkingů ve 33 zemích v Asii.

Kde najdete coworking centra?

- ShareDesk.net
- Coworker.com - 2000 coworking míst z 700 míst po světě
- Googlujte: coworking in... a zadejte konkrétní město
- Aplikace Coworking v Česku

Zaměstnanec jako digitální nomád

Digitální nomádi jsou ve větším počtu zastoupeni právě freelancery a podnikateli, ale najdeme mezi nimi i zaměstnance, kteří opakovaně vyráží na své nomádké cesty. Co jsem měl možnost poznat, nejobtížnějším krokem je dostat tzv. povolenku pro práci na dálku. Argument, že takto pracují kolegové v konkurenci anebo že dnešní doba umožňuje po technické stránce pracovat snad i z Antarktidy, nemusí dost dobře fungovat. Ve hře je až příliš proměnných a každá pracovní pozice, navíc umocněná konkrétními vnitřními pracovními postupy, má svá vlastní specifika.

Nejen vy, ale i firma musí být připravena

Možnost práce na dálku neurčujete jen vy svojí připraveností, ale velkou roli hraje situace ve firmě, ve které pracujete. Vyjednávání s vedením společnosti a šéfem je jedna věc, druhá je procesní zajištění a organizace. Řadu pozic je možné vykonávat z jiného pracoviště, avšak to samo o sobě ještě neznamená, že je na to firma připravena. A může se jednat o technické možnosti (např. přístup do vnitřní sítě na dálku, bezpečnostní rizika). Aktuální připravenost firmy nejlépe zjistíte tak, když si otevřeně popovídáte s vedením firmy. Sami toho můžete dost vymyslet a vyvodit z procesů, které znáte vy či kolega, ale věřte nevěřte, existují firemní záležitosti, o kterých pravděpodobně vůbec netušíte.

Už jsem si povídal s nomády, kteří přiznali, že jejich šéf nebyl moc ochotný dovolit jim pracovat na dálku, protože se bál, že zavedou ve firmě precedent. Jakmile to uvidí ostatní, chtěli by všichni utéct z kanceláře a pracovat odněkud z Jihovýchodní Asie. Pokud pracujete v mladé dynamické společnosti, máte většinou mnohem lepší vyjednávací pozici než v dinosauřím korporátu. Některé korporáty již pracují s modelem práce na dálku, tady máte dveře otevřené. Ale pokud váš korporát ještě nemá zaměstnance, kteří pracují odjinud než z kanceláře, pak si připravte dávku trpělivosti. Nebude to jednoduché, ale dobrá zpráva je, že to není ani nemožné. Upřímně říkám, že jsou tací, kteří to nevydrželi a po čase dali výpověď ve firmě a šli pracovat jinam, kde jim požadovanou svobodu a způsob práce umožnili. Ne všechny firmy jsou dnes připravené umožnit vám práci na dálku, to je fakt. Alternativou,

kterou dokazuje další skupina nomádů, je, že se ze zaměstnance firmy stanete externistou na živnostenský list.

Právní minimum

Aktuální Zákoník práce pojem Práce na dálku nezná. Nejbližším pojmem je Práce zvláštní povahy, kdy jsou práva a povinnosti nastaveny pracovní smlouvou či interním předpisem. Práce na dálku může být vykonávána jak na základě pracovní smlouvy, dohody o pracovní činnosti, dohody o provedení práce anebo na základě autorského honoráře či živnostenského listu. Lze jen a jen doporučit sjednat si písemnou dohodu se zaměstnavatelem.

Pokud bude práce na dálku vykonávána na základě pracovní smlouvy, pak nezapomeňte dostatečně specifikovat místo výkonu sjednané práce. Jedná se o podstatnou náležitost pracovní smlouvy, bez které by byla smlouva neplatná. Příkladem může být práce z domova. Pokud se pracoviště mění, bývá určováno pravidelné pracoviště.

Zaměstnavatel má povinnost hradit zaměstnanci náklady v souvislosti s výkonem práce. Zaměstnavatel dále odpovídá za pracovní úrazy, které se staly při plnění pracovního úkolu či v přímé souvislosti s výkonem práce. Odpovědnost za škodu se řídí zákoníkem práce.

Jako zaměstnanec nemáte nárok na ošetřovné, nevztahují se na vás prostoje způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy.

Tato a další práva a povinnosti mohou být zapracována také ve vnitřních předpisech pro práci na dálku. Často zde bývá upraveno ujednání ohledně zařízení (počítače a další IT technika), náhrady nákladů zaměstnance na telekomunikační poplatky (typicky platba za internet), časová náročnost, způsoby zadávání a odevzdávání práce atd.

Pamatujte na to, že by vaše smlouva měla obsahovat vše, co považujete za podstatné. Smlouva však na druhou stranu není ultimátní seznam všeho, na co máte právo a jaké všechny povinnosti máte. Se zaměstnavatelem či svým přímým nadřízeným si dobře ujasněte při některé z osobních schůzek, co od sebe můžete vzájemně očekávat.

Home Office

Práce z domova (tzv. home office) může být určitým předstupněm pro práci na dálku. Pokud máte práci v kanceláři, zkuste si vyjednat ze začátku alespoň jeden den v týdnu

home office. Většina zaměstnanců neustále žádá o zvýšení platu, vy žádejte o větší flexibilitu.

Na jednu stranu je home office skvělým řešením, jak opustit firemní kancelář a být v prostředí, které máte rádi. Na druhou stranu však může vyvolat řadu negativních impulzů, se kterými budete bojovat. Pokud zůstanete skutečně doma, pak pozor na nízkou koncentraci v domácím prostředí. Home office v pátek zní moc krásně, ale otázkou je, zda máte dostatečnou disciplínu a pracovní morálku, udržet se ve výkonném pracovním tempu. Home office je stále pro některé synonymem pro prodloužené placené volno. V Praze se s ním dost často spojuje práce následující den po bujarém večírku. Schůzky jednoduše neplánujte na pátek, stačí mít zapnutý telefon, odpovídat na e-maily a můžete zůstat v posteli. Moment! Tohle ale není způsob práce na dálku, který tu chceme zavádět. Home office je předstupeň a pokud už tady budete chybovat, vaše cesta k cíli se jen prodlouží.

Pomáhá mít oddělený prostor pro práci, ideálně vlastní pracovnu. Při home office ale nemusíte zůstat doma, můžete vyrazit do kavárny anebo rovnou do coworking centra.

Skvělé na home office je, že jste neustále dostupní pro své kolegy a nadřízené a v případě větších problémů se teoreticky můžete dostavit osobně. To vedení společnosti poskytuje určitou jistotu.

Prodloužené dovolené, na kterých budete pracovat

Prodloužené dovolené jsou jedním ze způsobů, jak přimět vedení k myšlence vzdálené práce krok po kroku a zároveň vám tento čas poslouží k tomu, abyste si vyzkoušeli, jak práce na dálku skutečně vypadá. Zkuste si vyjednat prodloužení své dovolené o další týden s tím, že budete během toho pracovat. Někteří se začnou ohánět, že dovolená, při které pracujete vlastně není dovolená. To je možná pravda, ale pokud je váš šéf tvrdšas, berte to jako nutný předstupeň samostatné práce na dálku. Prodloužené dovolené jsou skutečně funkčním řešením, jak se částečně osvobodit od neustálé práce v kanceláři.

Budete se muset naučit nové schopnosti a dovednosti

Komunikace je klíčová a v řadě situací odpadne nejen osobní, ale také vizuální kontakt. Vyjadřování se dostane do roviny e-mailů, rychlých zpráv a případně telefonátů.

Vaše pracovní doba se pravděpodobně stane více flexibilnější, což na druhou stranu znamená nárok na vlastní organizaci času a sebeřízení. Součástí práce na dálku je přijetí větší zodpovědnosti.

Oddělení práce a osobního života nemusí být jednoduché. Díky časové flexibilitě se můžete sami chytit do pastí a pracovní úkoly nosit neustále v hlavě. Nebudete vědět,

kdy s prací přestat, časový posun vás může dostat do situací, kdy budete pracovat do pozdních večerů, protože v České republice budou kolegové zrovna něco potřebovat. Pokud zde sami sebe přistihnete, nezoufejte, na všem se dá pracovat a jde jen o to, postupně zavádět do svého života dobré zvyky.

Kariérní růst

Jedním z největších faktorů strachu zaměstnanců, kteří uvažují o práci na dálku je fakt, že nemají zajištěný svůj kariérní růst. Pracovní systém je nastaven pro zaměstnance v kanceláři a továrně a dle zkušeností dobře víme, že povýšení nepřijde samo od sebe. Musíme si o něj říct a být schopni se zaměstnavatelem vyjednávat. Tohle lze řešit ze zahraničí poměrně obtížně a dle výpovědí ostatních nomádů je nejlepším způsobem se občas vrátit do sídla firmy a popovídat si osobně.

Formy podnikání

Rychlá cesta k podnikatelskému oprávnění

Živnost volná pokrývá velké množství oblastí (prodej zboží přes internet, psaní článků na zakázku, focení na zakázku, programování atd.). Na živnostenském úřadě vyplníte jednotný registrační formulář (poplatek 1000 Kč) a živnostenský úřad automaticky informuje finanční úřad, zdravotní a sociální pojišťovnu, že se stáváte osobou samostatně výdělečně činnou. Doporučuji si zajít na zdravotní pojišťovnu a přesvědčit se, že jim zpráva od živnostenského úřadu dorazila (dle zkušeností řady českých podnikatelů zde často vážne komunikace).

Živnost lze založit i do budoucna, toho využijte v případě, kdy odjždíte do zahraničí, ale chcete začít podnikat až další měsíc. Zajděte na úřad, vyřídíte všechny oficiality a se slečnou na úřadě vyplňte datum, od kdy chcete začít podnikat.

Následně obdržíte IČ (identifikační číslo) a můžete oficiálně podnikat. Získáváte také DIČ (daňové identifikační číslo), které je v tuto chvíli číselně identické jako vaše rodné číslo. Pokud nejste plátcem DPH, neuvádějte ho na fakturách. Pokud se chcete stát plátcem DPH, je nutné provést registraci na finančním úřadě.

Při založení živnosti určujete, zda se bude jednat o vaši hlavní či vedlejší činnost. Jedná se o zákonné případy, které umožňují nastavit podnikání jako vedlejší činnost. Těmi jsou např. studenti prezenčního studia, zaměstnanci (s výjimkami) či příjemci invalidního a starobního důchodu. Výhodou vedlejší činnosti je to, že nemusíte platit minimálně stanovené zálohy na zdravotní a sociální pojištění. Platíte jen to, co vám vyjde v přehledech, které odevzdáváte na konci roku (viz kapitola Právní minimum).

Začínajícím podnikatelům lze doporučit velmi nenásilný způsob podnikání, a to kombinací půl úvazku jako zaměstnanec a podnikání vedené jako vedlejší činnost. Výhoda je to, že zaměstnavatel (přesvědčte se přímo u něj) za vás platí zdravotní i sociální, tzn. že na úřady můžete nahlásit, že své podnikání vedete jako vedlejší činnost (uvažujte, že vaše podnikání zatím negeneruje více peněz než zaměstnání). V této chvíli jste od placení záloh na zdravotní a sociální osvobození. Daň platíte až z peněz, které vyděláte. Nemusíte se tedy bát, že byste nějak trafil. Příjem ze zaměstnání vám částečně bude pokrývat vaše náklady a půl dne strávíte prací na svém

podnikání. Je to postupný proces. Až budete cítit, že vaše podnikání generuje dostatek peněz, dejte výpověď.

Mnoho živnostníků uplatňuje tzv. paušální výdaje. Ty výrazně usnadňují podnikání a eliminují byrokracií. Nemusíte si schovávat účtenky za to, co si koupíte a dokládat finančnímu úřadu, kolik že jste utratili. V daňovém přiznání jednoduše počítáte s 60% náklady pro výdělků z živnosti volné.

Ve velmi zjednodušeném případě to znamená následující:

Příjem: 100 000 Kč

Paušální výdaj: 60% = 60 000 Kč

Daňový základ: 40 000 Kč

Daň je 15% z daňového základu = 6 000 Kč

Živnost nebo s.r.o.

Jedním z nejsilnějších důvodů, proč podnikatelé uvažují nad společností s.r.o. je fakt, že u živnostenského oprávnění ručí neomezeně celý svým majetkem. V případě zadlužení není živnostník chráněn tak, aby byla jeho odpovědnost omezena. Věřitelé se mohou domáhat uspokojení na jeho veškerém i soukromém majetku.

Dlouho platilo, že v případě s.r.o. je ručení omezené do výše základního vkladu (velmi zjednodušeně). Ručení jednatelů s.r.o. se ale změnilo od ledna 2014. Nyní je nastaveno mnohem přísněji, a to také kvůli legislativní úpravě základního kapitálu. Ten původně sloužil jako zajišťovací prostředek, nyní je ale základní kapitál pouze 1 Kč a zajištění se přesunulo na oblast ručení jednatelů. Základním kamenem je, že podnikatel bude

vždy prokazovat „zda jednal jako správný hospodář“. Pokud toto neprokáže, je možné, že se věřitelé budou uspokojovat z jeho soukromého majetku.

Co vás čeká při zakládání s.r.o.

- Soupis zakladatelské listiny nebo společenské smlouvy ve formě notářského zápisu
- Založení bankovního účtu
- Registrace u finančního úřadu
- Souhlas vlastníka s umístěním sídla společnosti
- Zápis do obchodního rejstříku
- Zřídit datovou schránku

Náklady na založení společnosti s.r.o. se v roce 2016 pohybovaly na částce od 11 tisíc Kč. V druhé polovině roku vyšla novela zákona o soudních poplatcích, která reaguje na doporučení od Evropské Unie a dochází tak ke snížení poplatků. Ty jsou tedy po novele na úrovni přibližně 4 tisíc Kč. Společnost s.r.o. je tak opět o něco dostupnější pro začínající podnikatele. Založení trvá zpravidla několik týdnů.

Je výhodnější podnikat jako živnostník nebo s.r.o.?

Toto je otázka, na kterou neexistuje přímá odpověď. Pokud uvažujete nad založením s.r.o., nezapomeňte, že:

- Již nebudete moci uplatňovat paušální výdaje (pro živnost volnou to je 60%).
- Budete si muset schovávat všechny účetní doklady.
- Účetnictví je větší byrokracie (zřejmě budete potřebovat účetní).
- Zisk generuje s.r.o. Pokud chcete sáhnout na peníze, dochází k dvojímu danění – 19% s.r.o. a standardních 15% za vás jako fyzickou osobu.

Někteří podnikatelé na volné noze našli cestu v budování silné značky, pod kterou vystupují a současně ji registrují jako ochrannou známku. Tvrdí, že není nutné ihned založit s.r.o. Jednoduše budete pracovat s vlastní značkou na všech marketingových

kanálech, jen klientům fakturujete jako živnostníci. Registrace ochranné známky se provádí z důvodu zvýšené ochrany proti zneužití od konkurence.

Ready made společnosti

Jedná se o společnosti (nejčastěji s.r.o.), které jsou určené ke koupi. Tyto společnosti mají splněné všechny zákonem stanovené podmínky. Můžete tak téměř okamžitě začít podnikat. Na českém trhu působí řada společností, které poskytují službu prodej ready made společností. Nejdůležitější pro vás bude, aby společnost byla bez jakýchkoli dluhů, vyžadujte tzv. Garanci bezdlužnosti. Některé společnosti už působí na trhu několik let, jiné mají nulovou obchodní historii. Mezi největší výhody ready made společností patří okamžitý start podnikání bez nutnosti pochůzek po úřadech a vyřizování byrokracie.

Virtuální sídlo

Každá právnická osoba musí mít své vlastní sídlo. Pokud ale vaše podnikání nevyžaduje kancelář či jakoukoli fyzickou budovu, můžete využít služeb poskytovatelů virtuálních sídel, někdy označovaných jako virtuální kancelář. Jedná se o pronájem adresy za účelem zápisu sídla společnosti do obchodního rejstříku. V rámci služby je vám následně skenována či přeposílána jakákoli pošta, která na adresu dorazí.

Výhody virtuálního sídla:

- Virtuální sídlo je levnější než pronájem fyzické kanceláře
- Přeposílání, úschova a skenování korespondence
- Přesměrování či vyřizování telefonických hovorů
- Možnost pronájmu zasedací místnosti
- Možnost využití virtuální asistentky

Offshore společnosti

Offshore společnosti jsou společnosti, které podnikají v určité zemi a své sídlo mají v zemi, kde platí minimální daně. Jinými slovy se jedná o společnosti (právnické osoby obdobné jako u nás s.r.o. nebo a.s.), které jsou registrované v zemích s velmi

příznivým daňovým režimem. Tyto země jsou nazývány tzv. daňové ráje či daňové přístavy.

Důvod, proč poskytují země daňová zvýhodnění zahraničním společnostem je zjednodušeně přilákání cizího kapitálu se snahou vytvořit ze země perspektivnější hospodářské centrum.

Každým rokem je založeno několik tisíc offshore společností různých forem (jednou z nejvyužívanějších je International Business company, IBS). Offshore společnosti jsou hojně zakládány pro zprostředkování obchodu či služeb, poskytování elektronických služeb, reklamních služeb či poradenství.

Offshore společnosti se využívají zpravidla ke dvěma základním účelům - anonymita vlastnictví a daňová optimalizace.

Výhody offshore společnosti:

- Anonymita a diskrétnost o vedení společnosti (údaje o majiteli společnosti nejsou veřejně přístupné)
- Nízká či nulová daň z příjmu
- V některých případech není potřeba dodržovat ani vedení účetnictví ani podávat daňové přiznání
- Minimální zásahy ze strany úřadů

Offshore společnosti ale musí také dodržovat řadu povinností. Nejčastěji jde např. o tyto:

- Zástupce v místní zemi
- Platba paušální daně (zpravidla však nízké)

Mezi nejvýznamnější daňové ráje patří Belize, Britské Panenské Ostrovy (BVI), Seychely, Panama, Hongkong, Malta a Dubaj. Někdy mezi daňové ráje bývá zařazena také Velká Británie, ale to spíše z důvodu jednoduchosti založení místní společnosti Ltd.

Na českém trhu působí přibližně 3 % společností, které využívají daňového ráje. Jedná se o trend, který má 15% - 20% meziroční růst.

Je to vůbec legální?

Ano, offshore společnosti jsou legální. Činnost některých podnikatelů však porušuje právní předpisy (často se jedná právě o podnikatele s offshore společností). Záleží tedy

na vaší podnikatelské činnosti. Legálnost podnikání se vždy vztahuje na konkrétní právo země. V případě offshore společnosti je potřeba si uvědomit, že se stáváte mezinárodním podnikatelem, tedy musíte dodržovat právo více států. Neexistuje jednoznačná odpověď, která země nabízí nejlepší podmínky pro offshore. Neexistuje univerzální řešení, které vás postaví na hranici nejnižších daní a nejmenších povinností. Řešení je potřeba postavit na míru.

Není snad třeba dodávat, že jakmile podnikáte s offshore společností, vzbuzuje to určitou dávku podezření ze strany vašeho domovského státu. Samostudium je dobré, ale pokud někde využít služeb experta, tak zde.

Před samotným procesem založení je důležitá odborná konzultace. Dle vašich požadavků vám bude navržena forma společnosti a daňový ráj. Dost odborného textu a teď upřímně. Řada podnikatelů (spíše začínajících) ráda debatuje nad tématem daňových rájů a offshore společností. Zde bych chtěl upozornit, že se jedná o způsob podnikání, který rozhodně není pro každého. Pokud navíc odevzdáváte daňové přiznání s pár deseti tisíci, pak neztrácejte čas ani nervy. Brouzdání na internetu a klábosení na networking akcích je fajn, ale pokud to myslíte vážně, sjednejte si schůzku a promluvte si vážně s někým zasvěceným. Není to jen o založení offshore společnosti. Jde o dlouhodobé fungování vašeho podnikání.

Společnost Ltd

Společnost Ltd, celým názvem Private Company Limited by Shares, je právnická osoba založená dle anglického práva. Výhodou je rychlost založení, které při dodání všech podkladů trvá jeden den. Registr firem je veřejně přístupný. Vedení účetnictví je povinné, na konci roku předkládáte finanční uzávěrku. Sazba daně z příjmu právnické osoby je 21% - 28%.

O zkušenost s podnikání LTD společností se podělil Honza Michalička.

Na živnost jsem podnikat nechtěl (podle mě příliš mnoho rizik, než výhod), a tak zůstávala s.r.o. Problém ale byl, že v té době bylo potřeba složit 200 000 Kč jako základní jmění, a to jsme neměli. Na jednom semináři jsme potkali člověka, který nám dal kontakt na firmu, jež zakládala LTD a podle jeho slov, to bylo levnější řešení podnikání. Po návštěvě jejich semináře jsme se rozhodli LTD založit.

Protože podnikáme v ČR se společností LTD, tak musíme mít v ČR vlastní organizační složku, která je „něco jako s.r.o.“. Má vlastní české IČ a DIČ. Přes firmu na zakládání společností jsme vyplnili objednávku, zaplatili zřizovací poplatek (kolem 45 000 Kč) a za 2 měsíce jsme měli firmu. To bylo pro nás lepší řešení než shánět 200 000 Kč na

založení s.r.o. Dnes už jsou jiné zákony, myslím, že založit s.r.o. se dá i se základním jměním 1 Kč.

Moje česká účetní se stará o české účetnictví organizační složky v ČR a účetní firma v Anglii se stará o celkové spojení účetnictví organizačních složek a LTD. V principu bychom mohli mít vícero organizačních složek, ale zatím si vystačíme s českou. Daně se platí tam kde jsou organizační složky (např. v ČR) a také v Anglii. Sice bylo levnější založení, ale zase jsou tam další poplatky za vedení účetnictví a za kancelářské služby v Anglii.

Navíc v Anglii schválili „brexit“, což zatím nevím, jaké bude mít dopady na aktuální fungování LTD s organizační složkou v ČR. Takže kdybych začínal podnikat teď, vybral bych si s.r.o.

Příjem a danění

Pokud jsme zaměstnanci, většinou nic neřešíme a zaměstnavatel za nás vše kolem danění, zdravotních i sociálních plateb zařizuje. Tím, že pracujeme na dálku, se pro nás v rámci danění nic měnit nemusí.

Osoby samostatně výdělečně činné jsou povinné svůj příjem zdanit. Rozlišujeme zde příjem z České republiky, anebo příjem ze zahraničí.

V případě příjmu z České republiky je záležitost velmi jednoduchá. Náš zisk z příjmu fyzických osob zdaníme 15%. Není důležité, odkud svoji práci vykonáváme, zda budeme v ČR nebo v zahraničí. Důležité je, zda klient nebo zákazník jsou z České republiky, fakturujeme tedy podnikateli nebo právnické osobě s českým IČ.

Termíny

Daňové přiznání k dani z příjmů podáváme finančnímu úřadu do 1. dubna následujícího kalendářního roku. Daň musíme zaplatit ve stejné lhůtě. Termín můžeme prodloužit o 3 měsíce tím, že daňové přiznání za nás podá daňový poradce. Finanční úřad však musíme o zastoupení informovat do 1. dubna. Tiskopisy si můžete vyzvednout na Finančním úřadě či stáhnout z Daňového portálu na <https://adisepo.mfcr.cz>.

Přehled o platbě sociálního pojištění a Přehled o platbě zdravotního pojištění podáváme do konce dubna následujícího roku. Formuláře si můžete osobně vyzvednout na OSSZ (Správě sociálního zabezpečení) a své zdravotní pojišťovně, případně stáhnout z jejich internetových stránek. Pokud budete tiskopisy zasílat

elektronicky, je potřeba tak učinit s elektronickým podpisem či přes datovou schránku.

Příjem ze zahraničí

Příjmy ze zahraničí mají svá specifika. Až na výjimky se budeme muset stát osobou identifikovatelnou k DPH či přímo plátcem DPH. Slovíčko DPH vyvolává u řady začínajících podnikatelů obavy nejen nad zvýšenou byrokracií, ale také finančním profitem jejich podnikání. Já osobně jsem stále neplátce DPH, a tak nemám zkušenosti s plátcovstvím DPH. Držím se na českém trhu, resp. fakturuji českým zákazníkům, můj obrat je nižší jak 1 milion korun ročně, a tak oblast DPH nemusím řešit.

V některých případech může být registrace k DPH výhodnější pro vaše podnikání. DPH není jen o větších povinnostech, vyšší míře papírování a větším odvodu daně. Oblast je to však natolik komplikovaná, že upřímně doporučuji nezůstávat u Googlu a čtení populárních nebo odborných článků. Pokud cítíte, že jde vaše podnikání směrem k DPH, prokonzultujte svůj byznys model a finanční očekávání s daňovým poradcem. Společně najdete formu, která bude pro vaše podnikání účetně nejvýhodnější. Dle názorů dalších nomádů je právě toto oblast, kterou se vyplatí delegovat a netrávit zde

zbytečně hodně času. Daňové přiznání určitě zvládnete vlastnoručně, možná i veškerou evidenci k DPH, ale jaká že je vaše práce? Daňová agenda a účetnictví?

Naše povinnosti pokud jsme plátcí DPH či osobou identifikovatelnou

- Registrovat se na finančním úřadu do 15 dnů ode dne, kdy jsme se stali identifikovatelnou osobou či plátcem DPH
- Vést evidenci pro DPH
- Vystavovat daňové doklady (až na výjimky, např. fyzickým osobám nepovinným k DPH)
- Podávat Přiznání k DPH (plátce DPH vždy, osoba identifikovatelná jen pokud ji vznikla daňová povinnost a zapíše pouze přeshraniční plnění) do 25. dne po skončení zdaňovacího období
- Podávat Kontrolní hlášení k DPH (podává pouze plátce DPH, osoba identifikovatelná nikoli)
- Podávat Souhrnné hlášení k DPH pro EU (jen pokud máme zdanitelné plnění se subjekty z jiných států EU, např. Google Adsense)
- Archivovat daňové doklady i daňovou evidenci po dobu 10 let

Plátcem DPH se stáváme z těchto důvodů

- Náš obrat překročí 1 milion korun za 12 či méně kalendářních měsíců po sobě (může být také pouze příjem z České republiky)
- Další méně časté případy povinné registrace k DPH najdete v §6 zákona o DPH
- Na základě dobrovolné registrace (ta může být vhodná, pokud většina našich klientů jsou plátcí DPH)

Osoba identifikovatelná k DPH

Identifikovatelná osoba je plátcem DPH jen pro přeshraniční plnění. Pro příjem v České republice zůstává neplátcem DPH. Toto řešení je vhodné pro ty, kteří chtějí zůstat neplátcí DPH, ale zároveň chtějí mít částečný příjem ze zahraničí. Zákon nám od roku 2013 umožnil dvojkolejnost, tedy zjednodušeně řečeno pro příjem z ČR jsme neplátcí DPH a pro příjem ze zahraničí jsme plátcí DPH. V minulosti (před rokem 2013) bychom se museli stát pro veškeré příjmy plátcí DPH, což díky dani 21% a zvýšenému papírování přestávalo dávat finanční smysl pro mnoho podnikatelů.

Identifikovatelná osoba nemá nárok na odpočet zaplacené DPH, může se však dobrovolně stát plátcem DPH a nárok na odpočet mít bude.

Jedná se o zjednodušení pro podnikatele s přeshraničními aktivitami, typicky uživatele webových služeb, kteří používají reklamní systémy od Googlu (Adsense, Adwords).

Identifikovatelnou osobou se stáváme z těchto důvodů:

- Celková hodnota zboží (bez DPH), které jsme pořídili z jiného státu EU, překročila v kalendářním roce 326 000 Kč (kromě výjimek třístranného obchodu).
- Přijali jsme službu s místem plnění v tuzemsku od osoby neusazené v tuzemsku (např. pokud používáme Google Adwords).
- Přijali jsme zdanitelné plnění s místem plnění v tuzemsku od osoby neusazené v tuzemsku. Jedná se o dodání zboží s instalací nebo montáží, nebo dodání zboží soustavami nebo sítěmi.
- Poskytli jsme službu s místem plnění v jiném státě EU podle § 9 odst. 1 zákona o DPH (např. příjem z reklamy Google Adsense).

Užitečné zdroje

- <http://www.businessinfo.cz> - Oficiální portál pro podnikání a export
- <http://www.financnisprava.cz> - Finanční správa
- <https://adisepo.mfcr.cz> - Daňový portál
- <http://www.cssz.cz> - Česká správa sociálního zabezpečení
- <http://vzp.cz> - Všeobecná zdravotní pojišťovna

Posílání peněz do zahraničí anebo ze zahraničí

Posílání peněz do zahraničí anebo ze zahraničí se stává mnohem častější záležitostí u dlouhodobých cestovatelů a digitálních nomádů. Převod peněz přes bankovní instituci je v takových případech stále zatížen poplatky. Pokud převádíme větší obnos anebo pravidelně, poplatky se dokáží pořádně nasčítat. Doporučuji web <http://www.bankovnipoplatky.com/>, najdete zde mnoho hodnotných informací. Hledání převodu, který není zatížen poplatky však paradoxně nemusí nutně znamenat

nejvíce ušetřených peněz. U převodu je potřeba dávat obzvlášť pozor nejen na poplatky, ale také na kurzy, ve kterých k převodu dochází.

Kdy posílání peněz nejčastěji využijete:

- Převod našetřených peněz na zahraničním účtu (práce v zahraničí, working holiday atd.)
- Nomádi, kteří potřebují složit kauci na bydlení
- Expati (často si založí bankovní účet v zahraničí, chtějí zde totiž dlouhodobě žít)
- Převody peněz do zahraničních investičních programů

SEPA platba

Jedná se o platby mezi členskými státy Evropské unie nebo jinými smluvními státy Dohody o Evropském hospodářském prostoru. SEPA (Single Euro Payments Area) platby jsou zatíženy nižším poplatkem a jsou rychlejší než jiný bankovní zahraniční převod. Samozřejmě záleží na ceníku jednotlivých bank, může se jednat o službu zdarma či o poplatky v desítkách, ale i stovkách korun. SEPA platbu můžete provést v internetovém bankovníctví, musíte jen znát IBAN a BIC příjemce. Dle mých zkušeností probíhá převod do 1-4 pracovních dní.

Europlatba

Jedná se o platební příkaz, který je v měně EUR, do výše 50 tisíc EUR a směřuje do státu Evropského hospodářského prostoru. Převod je zpoplatněn metodou SHA (příkazce hradí poplatky své banky, stejně tak jako své poplatky hradí příjemce, který navíc hradí i případné poplatky zprostředkujících bank). Pro zadání europlatby musíte znát IBAN a BIC příjemce.

Transferwise (<https://transferwise.com>)

Peer-to-peer služba, která zajišťuje převod do zahraničí. Vy posíláte z internetového bankovníctví peníze na účet Transferwise a Transferwise následně zašle peníze na váš zadaný účet příjemce.

Transferwise se obvykle vyplatí pro posílání peněz mimo Evropskou unii (Kanada, USA, Austrálie atd.). V EU máme SEPA platby, které jsou poměrně levné. Pokud posíláte větší sumu, doporučuji si udělat průzkum, už se mi stalo, že byl převod přes Transferwise levnější než SEPA platba prováděná u AirBank, která má poplatek 25 Kč.

Výhodnější převod byl díky lepším kurzům (částka 7000 Kč vytvořila rozdíl mezi převody bez mála 100 Kč). Dle zkušeností převod probíhá do 4 - 8 pracovních dní.

Při registraci vyplňte váš skutečný věk narození. Ve chvíli, kdy budete cestovat a přihlašovat se z různých zemí, Transferwise může vyžadovat dvojité ověření (budete vyzváni k vyplnění data narození).

Všechny kolonky jako specifický symbol, konstantní symbol i variabilní symbol ponechte prázdné. Referenční číslo, které je vygenerované od Transferwise zapište do kolonky Poznámka pro příjemce.

Výhody

- Nemí vyžadována jakákoli smlouva k podpisu
- Zobrazené poplatky v online kalkulačce jsou konečné a víc skutečně nezaplatíte
- Neustále přibývají nové podporované měny
- Transferwise je bezpečná platforma (zakladatelé se podíleli na vývoji Skype a získali financování také od Richarda Bransona)
- Můžete využívat mobilní aplikaci na Android i iOS
- První převod do hodnoty 500 liber máte zdarma
- Nevýhody
- Stránka je v angličtině, podpora komunikuje anglicky
- Platforma neumožňuje zadávání trvalých příkazů
- Nemí možné zaslání přes platební kartu

Currencyfair (<https://www.currencyfair.com>)

Další peer-to-peer služba pro převod peněz, zde dochází ke směně se skutečnými uživateli. Můžete tedy buď směnit za aktuálně nabízený kurz anebo si sami stanovíte, za jaký kurz chcete peníze směnit a váš příkaz bude proveden automaticky, jakmile kurz dosáhne vaší hranice.

Převody jsou výhodné zejména u vyšších částek, protože platíte fixní poplatek za směnu. Využijte jejich online kalkulačku na webu a během minuty máte spočítáno.

PayPal (<http://paypal.com>)

PayPal je virtuální peněženka, která funguje jako prostředník mezi vaším bankovním účtem a bankovním účtem příjemce. V zahraničí (především na Západě) je to velmi

oblíbená metoda přeshraničních plateb. V České republice je známý jako platební metoda v některých e-shopech, preferovanou platbou však není.

Nakupování z e-shopů není pro nakupujícího zatíženo žádným poplatkem. Poplatky za prodej se liší dle typu účtu. V průměru se však jedná o rozmezí 1,9 až 3,9 % + 0,30 USD za transakci. PayPal operuje s vlastními kurzy, v administraci uvidíte, kolik přesně zaplatíte za transakci.

Protože je na PayPal většinou navázána vaše platební karta, nezapomeňte si dostatečně uvolnit limity pro případné větší obnosy při posílání peněz.

Nápady na podnikání

Počet OSVČ za posledních deset let vzrostl asi o deset procent. V roce 2006 evidovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí 907 tisíc živnostníků, v roce 2016 je to 970 tisíc. Co je ale ještě zajímavější, je přístup lidí obecně k práci na volné noze. Ta je totiž v Česku poprvé vnímána jako plnohodnotná kariérová volba.

Nejčastěji se jedná o obory a činnosti, které lze vykonávat bez velkých kapitálových nákladů a jsou postavené na specifických znalostech či dovednostech. Volnooři, jak se jim někdy přezdívá, pracují často na počítači a svoji práci dodávají spíše menšímu počtu klientů. Oborově se jedná nejčastěji o IT, web, design, marketing, PR, copywriting a jinou práci s texty, vzdělávání, jazykové služby, poradenství, obchod a

prodej. Často se jedná o činnosti, které jsou předurčeny k tomu, abyste je mohli vykonávat téměř odkudkoli.

Desatero společnosti Google

Ať už máte postoj ke společnosti Google jakýkoli, myslím, že jejich desatero bychom si měli, obzvláště my freelanceři, občas zopakovat.

1. Soustředte se na uživatele a ostatní přijde samo.
2. Nejlepší je dělat jen jednu věc, ale dělat ji opravdu, opravdu dobře.
3. Raději rychle než pomalu.
4. Demokracie na webu funguje.
5. Někdy potřebujete odpověď, i když právě nesedíte u počítače.
6. Můžete vydělávat peníze i bez toho, abyste dělali něco špatně.
7. Vždycky existuje ještě více informací.
8. Potřeba informací překračuje všechny hranice.
9. I bez obleku to můžete myslet vážně.
10. Když je něco dobré, může to být ještě lepší.

Nápady na podnikání

Přemýšlíte, jak začít svůj byznys a hledáte nápady na podnikání? Byznys nápad, který by vydělával? Češi mají velkou tendenci vše vymýšlet sami. Přitom je daleko snazší a efektivnější se inspirovat od konkurence. Nápad na podnikání převzít a vylepšit. Pozor, nejde o kopírování a kradení nápadu. Ani žádné vykradení byznys ideje. Výzkum a vývoj musí přece vždy začít tam, kde konkurent či kolega skončili. Jedině tak nebudete ztrácet čas tím, že vymýšlíte již vymyšlené.

Nehleďte příležitosti, jenom mějte otevřené oči

Pokud někdo tvrdí, že je potřeba neustále hledat nové a nové příležitosti, možná dnes nejsem jeho vášnivých zástupcem. Namísto hledání nových příležitostí si myslím, že je lepší být především otevřený příležitostem. Příležitost nepromarnit. Intenzivně

však nehledat. Nebýt hledačem pokladů, ale mít otevřené oči a dívat se na svět s tím, že poklady vytvoříme pomocí toho, co je kolem nás. Zásady, které doporučuji držet:

- Nevymýšlejte nevymyšlené.
- Úspěšný byznys není o nápadu, ale o realizaci.
- Musíte to udělat dříve, než si myslíte, že je to vůbec možné.
- V jednoduchosti je krása...tedy síla.

Projděte si databázi s 80 miliony technických řešení a patentů v online databázi ESPACENET (<http://www.epo.org>). Pokud nemáte angličtinu příliš v oblíbenosti, zkuste národní databáze, které vám poskytnou více jak desetitisíce nápadů k podnikání v češtině.

Využijte intelektuální kapitál (<http://www.patentuj.cz/>).

Úřad průmyslového vlastnictví (<http://www.upv.cz>) - Databáze patentů a užitečných vzorů, Databáze průmyslových vzorů a Databáze ochranných známek.

Máte problém s tím, že vás napadá jeden skvělý nápad za druhým? Nevíte, se kterým byste měli začít? Nejhorším řešením je nechat se stáhnout těmito myšlenkami a nic pořádně nedokončit. Musíte si vybrat. Stanovte si deadline a napevno se rozhodněte. Víím, že rozhodnutí nemusí být jednoduché. Více nápadů vypadá slibně. Rozhodnutí s sebou nese větší zodpovědnost a ta je nutná pro každého podnikatele. Musíte se umět rozhodnout a jít si za tím. Jednomu vybranému nápadu doporučuji věnovat minimálně 3 měsíce usilovné a pravidelné práce. Poté zhodnoťte, jaké výsledky to přineslo a jak se u toho cítíte. Zastavte se a promyslete, zda chcete pokračovat anebo zkusíte další ze svých idejí. Možná to byla slepá ulička, to se může stát.

Nápad ale nestačí...

Jsem přesvědčený, že úspěch je mnohem více o provedení než o samotném nápadu. Walt Disney kdysi řekl: „Dělej to tak dobře, že to druzí budou chtít vidět znova.“ Bill Gates, zakladatel Microsoftu kdysi řekl: „Tablet přináší špičkovou technologii a zpřístupňuje ji všude tam, kde ji potřebujeme, a proto používám tablet jako běžný počítač. Je to osobní počítač, který prakticky nezná omezení – a předpovídám mu, že za pět let to bude v Americe nejoblíbenější počítač.“

Toto řekl o tabletech Bill Gates v listopadu roku 2001! Bill Gates toto věděl možná ještě dříve, a ještě lépe než Steve Jobs a celý Apple. Apple totiž uvedl iPad až v lednu

2010 (o více než 9 let později). V dubnu 2010 se začal prodávat a během prvního měsíce se prodalo více jak milion kusů.

Proč každý spojuje tablet s Jobsem a Applem a ne s Billem Gatesem? O tom, že to byl Bill Gates, kdo přišel s inovativní myšlenkou tabletu ale nikdo nemluví. Proč? Protože se Microsoftu nepodařilo vyvinout ten inovační tablet, který by každého nadchl. Co se tedy stalo?

V Microsoftu byla stanovena skupina, která vyvíjela inovativní tablet již v roce 2001. Tým vedl člověk, který měl tehdy na starosti balík Office a ten odmítl upravit verzi kancelářských programů tak, aby dobře seděly na připravovaný tablet, inovativní projekt byl prakticky odsouzen k zániku.

V Microsoftu v té době existovala už nezdravá rivalita, která vyústila pocitem vzájemné ohroženosti týmů. Také proto např. metodě ClearType (pro zlepšení čitelnosti textu na počítačové obrazovce) trvalo celých 10 let, než se dostalo z laboratoří až ke koncovému zákazníkovi.

A takto Microsoft fungoval, na základě jednotlivých týmů, kdy každý z nich přistupoval k technologiím různým přístupem. A na to doplatil... především na způsob, který se ve společnosti toleroval a zněl: „Ne, takhle to nepůjde. Takhle by to nešlo.“

Líbí se mi věta od Wayne Gretzkyho: „Bruslím tam, kde puk bude, ne tam, kde puk je.“ Ale musím zároveň dodat, že to nestačí. Nestačí bruslit tam, kde puk bude. Tím novou příležitost pouze najdete. Jak je vidět na příkladu s Microsoftem, Bill Gates bruslil lépe než Steve Jobs a byl u puku rychleji. Ale svoji příležitost promarnil, když mu nestačilo 9 let k tomu, aby uvedl svůj tablet na trh. Navíc měl zákaznický potenciál, který žádná jiná společnost na světě neměla. Cítíte ten rozdíl mezi nápadem a provedením?

Pravidlo 5/25

Toto pravidlo představil Warren Buffett a v podstatě říká: Napište si 25 činností, které chcete dělat ve svém životě. A teď oddělte těch prvních pět činností od ostatních dvaceti. Věnujte se pouze těm pěti, ty vám přinesou to největší naplnění. Ty ostatní máte také rádi, ale zbytečně by vás rozrušovaly od toho, co máte ještě více rádi. Toto pravidlo nás učí říci „Ne“.

Projekt 100

Pokud stále nemůžete najít to, co by vás naplňovalo a zároveň platilo vaše účty, zkuste využít projektu, který se oficiálně jmenuje Project 100 People. Ve zkratce to znamená, že máte za úkol popovídat si se 100 lidmi o svém novém projektu. Určitě jich máte v hlavě několik a pokud přece jenom ne, povídejte si s nimi o sobě samém a vašem

problému, že žádný projekt nemůžete najít. Po této stovce rozhovorů budete mít jasněji.

30 dnů jednu hodinu

Další alternativa, jak přijít s něčím zajímavým. Vyhradte si jednu hodinu denně na jakoukoli pomoc. Klidně přes skype či osobně. Věřte nebo ne, během měsíce se vám naskytne řada příležitostí. Krom toho, že si můžete vydělat bokem, objevíte činnosti, které vás baví a na které máte nadání. A naopak, objevíte i to, co už dělat nikdy nebudete chtít.

Když sázky pomáhají

Vsázet se s kamarády a vzájemně se hecovat má smysl. Tony Hawks prohrál jednu sázku, konkrétně stopovat napříč Irskem s lednicí. Jeho kniha Round Ireland with a Fridge se stala zanedlouho mezinárodním best-sellerem.

Deadliny jsou nutnost

Pokud nemáte datum uzávěrky, obvykle to bude trvat déle, než předpokládáte. Nemůžete neustále plánovat a pracovat na tom, jak ten svůj projekt spustíte. Ne nadarmo se říká, že nejrychlejší cesta, jak se začít něco učit, je do toho skočit. Spusťte projekt a uče se na cestě (orig. You don't learn until you launch). Nezáleží na tom, co víte v tuto chvíli. Záleží na tom, co jste ochotni se naučit během cesty za úspěchem. Naplánujte si tvrdý deadline, do kdy musí být hotový. A pak už žádné výmluvy.

Nejsi náhodou chameleon?

Chameleon je skvělé zvíře, dokáže se přizpůsobit prostředí, doslova ho kopíruje. Pojem podnikatelský chameleon mám ve svém interním slovníku a používám ho pro ty případy, kdy kopírujeme něčí byznys anebo příliš sledujeme trendy a snažíme se postavit byznys na těchto dvou faktorech. To ale může být nebezpečné. Pokud to je to první, díky čemu jsme na ten konkrétní byznys nápad přišli, pak nevychází z našeho srdce a při prvních překážkách má tendenci se rozpadnout. Podnikatelské nápady, které jsou hnány pouze penězi, mají tendenci končit špatně. Jakmile v nich není

zainteresován člověk, který projektu věří svým srdcem, nedopadne to. Jeden výborný citát zní: Přestaňte prodávat, začněte pomáhat (orig. Stop selling, start helping).

Moje vlastní pravidla, kterých se snažím držet:

- Up or Out (Buď jde byznys nahoru, anebo to zabalím a jdu dělat něco jiného)
- Musím působit na rostoucím trhu, to znamená minimálně 7% nárůst ročně
- Screw it, let's do it (K čertu s tím, jdeme na to)
- Nepracuj tvrdě, pracuj chytře
- Mysli ve velkém a nerochni se v bahně s prasaty

Být ve svém živlu

Dělám správnou věc? Ještě rok zůstanu nebo si mám už teď najít jiné zaměstnání? A kde? Je to spíše o tom, jak to cítíte, než co vám říká logika. Vždyť je to právě tzv. zdravý rozum, který je jedním z největších nepřátel kreativity a inovace – a o nich se hovoří stále hlasitěji, že mají být hybatelem budoucnosti. Největší nadějí budoucnosti je rozvinutí lidských schopností – dělat to, co vás skutečně baví. Nikdy nepodceňujte důležitost toho, abyste brzy v životě našli práci, která je pro vás zábavou.

Živel je jednoduše řečeno místo, kde se setkávají přirozené schopnosti a osobní zájmy. Lidé, kteří jsou ve svém živlu, dělají věci, které mají rádi a cítí se u nich velmi přirozeně. Díky svému živlu mají větší radost ze života, čas jim při této činnosti ubíhá mnohem rychleji. To, že jsou tito lidé ve svém živlu pro ně znamená mnohem více, než jsou běžné zážitky zábavy a štěstí. Tentokrát nejde o dobrou pohodu, smích, romantické západy slunce nebo bujaré večírky. Ve chvíli, kdy jsou lidé ve svém živlu, jsou ve spojení s něčím podstatným pro svou identitu a účel života. Čím častěji jsou ve svém živlu, tím více objevují sami sebe, odhalují, kým skutečně jsou a co mají dělat se svými životy.

V současnosti převládá ve společnosti silná tendence identifikovat se se svou prací. První otázkou na společenských akcích a večířkách bývá „Co děláš?“.

Drtivá většina lidí si zvykla poslušně odpovídat označením svého povolání. „Jsem učitel.“ „Jsem designér.“ „Jsem řidič.“ Pro mnohé z nás tak platí, že nás vlastní práce jako osobnost definuje – a to dokonce i ve chvíli, kdy nás naše zaměstnání nenaplňuje – tedy necítíme se být tím učitelem, řidičem apod. Nalezení živlu je zásadní pro spokojený a vyrovnaný život. Také nám pomůže porozumět tomu, kým doopravdy jsme.

Není určitě nutné všechno zahodit a ničemu jinému než svému živlu se nevěnovat. Někteří lidé se v určité fázi života rozhodnou opustit své současné zaměstnání nebo se začnou věnovat své vášni, svému živlu, protože to považují za emocionálně a racionálně správné. Mnoho lidí si však vydělává na živobytí jedním způsobem, a

přítom si ve svém životě vytváří prostor, aby se věnovali své zálibě. A to není vůbec nic špatného – naopak, v některých případech to ani jinak nelze.

Dalším lidským sklonem je považovat práci za něco, co nám ubírá energii. Opakem je volný čas nebo rekreace. Ken Robinson zdůrazňuje, že se jedná o dva různé procesy. Zatímco volný čas nabízí oddech, pasivní přestávku a možnost odpočinout si, rekreace zní aktivněji.

Doslova „re-kreace“ znamená „znovu se vytvořit“. Naznačuje činnosti, které sice vyžadují fyzickou nebo duševní námahu, ale takovou, která obnovuje naši energii, místo toho, aby ji vyčerpávala. Živel je daleko více spojen právě s rekreací, která je založena na představitosti a kreativitě, než na práci či volné zábavě, byť takové, která nás baví. Vytvořte WOW ve svém životě. Dělejte v životě to, co milujete.

Tři pravidla, jak najít to, co vás baví, co umíte a dostanete za to zapláceno

Nikdo vás nezná lépe než vy sami. Napište na papír seznam činností, které vás baví.

Vezměte si druhý papír a napište si seznam věcí, ve kterých jste nadprůměrní. Co vám jde lépe než ostatním. Tady se můžete zeptat druhých, pomohou vám odhalit tyto činnosti.

Nyní v průsečíku hledáte činnost, za kterou byste mohli dostat zapláceno.

Amatér a Profesionál

Slovo amatér pochází z latinského amare, tj. milovat. Jedná se o člověka, který dělá činnost ze svého vlastního zájmu, protože ho baví. Až mnohem později se dostal post amatéra do kontra-pozice s profesionálem. Amatér je tak dnes spojován s někým, kdo činnost neumí dost dobře, dělá ji ve svém volném čase, nedokáže se s ní živit a není to jeho zaměstnání.

Myslím, že bychom se měli ale vrátit k samotnému původu slova, totiž, že činnost máme skutečně rádi a děláme ji z vlastního zájmu.

Orientace specialisty vs. multipotencialisty

Aktuální tendence společnosti nás žene do rolí specialistů. Začíná to od dětství, kdy si máme vybrat jedno povolání, čím bychom chtěli být až vyroste. Následuje školní systém, kde se postupně specializujeme do konkrétní profese. Řada freelancerů považuje svoji specializaci za konkurenční výhodu. Nestačí tak být online marketérem, to je velmi široká oblast. Pokud děláte PPC reklamy, možná ani to není dostatečně specifické. Dnes existují marketéři, kteří se věnují pouze jednomu kanálu, např. dělají

jen Facebook reklamy. A doba jde ještě dál. Následná specializace je např. Facebook reklamy, ale jen pro projekty, které se věnují tématu ... (dosad'te).

Pokud je toto vaše vášeň, pak je to naprosto v pořádku. Řada jedinců se ale nedokáže ztotožnit s jednou jedinou srdcovkou. Mají několik zájmů, třístí pozornost do několika oborů a nejsou hluboce ponořeni do jednoho jediného tématu. Dobrá zpráva je, že se nemusíte stát nejlepším expertem v jediné konkrétní oblasti. Takový přístup mají specialisté. Odlišný přístup razí multipotenciální jedinci, kteří se často zaměřují na budování deštníkového byznysu. Podrobněji o tom píšu na blogu digitalninomadstvi.cz. Ve stručnosti tito jedinci mají různé zájmy, nechťejí se žádného z nich vzdát a soustředit se pouze na jeden. Propojí všechny tyto činnosti do specifického podnikatelského modelu či podnikání obecně. To neznámá, že když umíte trochu tvořit webové stránky, trochu design, trochu copywriting, trochu marketing, tak že budete dělat všechny tyto činnosti za peníze. Jasně, jde to, ale to není kreativní a specifické pojetí. Co tedy je kreativní pojetí deštníkového byznysu?

Láska ke geometrii, cestování a jedinečným šperkům přiměla dva cestovatele založit jedinečný e-shop, kde vyrábí šperky na míru. Označíte na mapě města, která jste navštívili a editor vám je přímkami spojí do jednoho tvaru. Na výběr máte několik variant spojení, vyberete si tu, která se vám nejvíce líbí, zvolíte materiál a velikost. Přívěšek na krk, který získáváte, je naprosto jedinečný a má příběh. To je konkurenční výhoda, která není snadno překonatelná.

Dalším zajímavým byznys modelem, který stojí na kreativním spojení, je projekt Help a Reporter Out (www.helpareporter.com). Portál, který sdružuje reportéry a odborníky. Jako reportér se můžete zaregistrovat a ve chvíli, kdy potřebujete pro svůj článek názor určitého odborníka, portál vám najde toho nejpovolanějšího. Touha po spojení těch, kdo potřebují informace a těch, kdo konkrétní oblasti rozumí, byla rázem splněna.

Svoji oblast si musíte zvolit vy sami. Staňte se kreativním expertem ve své vlastní činnosti.

Potřebujete tým?

Zkuste Part-up (<https://part-up.com/>), zde můžete vložit svůj vysněný projekt a ostatní se v případě zájmu rádi zapojí. Stejně dobře můžete portál využít k inspiraci, jaké nápady a plány mají další nomádi.

Jedna věta, která vystihuje to, co děláte.

Pokud chcete prorazit s novým nápadem a byznys modelem, měli byste být schopni vyjádřit během 30 - 120 vteřin to, o čem váš projekt je, co hodnotného přináší, v čem je lepší a proč bude úspěšný. Velmi užitečné je také sestavit jednu jedinou větu s obdobným obsahem. Může to být claim (jakési motto vaší značky). Portál Ted.com má

takový claim skvělý, totiž Idea Worth Spreading (Myšlenky, které stojí za rozšíření). Tři slova a víte vše podstatné. Bez omáčky, přímo k jádru. Co je vaším posláním, resp. posláním vašeho byznysu?

Zdroje pro podnikatele

- Erasmus pro podnikatele (<http://www.erasmus-entrepreneurs.eu>)
- Ministerstvo průmyslu a obchodu a podpora podnikání (<http://www.mpo.cz/cz/podpora-podnikani/>)
- Státní dotazy a programy podpory (<http://www.businessinfo.cz>)
- CzechInvest (www.czechinvest.org/) - agentura pro podporu podnikání a investic
- MladyPodnikatel (mladypodnikatel.cz)
- FB skupina Podnikatelé a živnostníci (www.facebook.com/groups/zivnostnici/)

Právní minimum

Je lepší být zaměstnancem nebo podnikat na volné noze?

Na internetu existují online kalkulačky, kde si snadno spočítáte, jaká je vaše hrubá a super hrubá mzda. Tak zjistíte, kolik za vás skutečně zaměstnavatel odvádí. Toto je účinný argument a řada zaměstnanců, kteří přecházejí na volnou nohu, si dokáže vyjednat zvýšení platu na tuto částku. Pokud dostáváte na účet 20 tisíc korun čistého, pak se jedná o více jak 25 tisíc hrubé mzdy. Promluvte si se zaměstnavatelem, jak

přeorganizovat vaši práci na IČ, svůj plat dokážete vyjednat okolo 30 tisíc korun. Pozor však na nezákonný Švarc systém.

Přestupem na IČ ztrácíte řadu výhod, které vám v rámci zaměstnaneckého vztahu garantuje zákoník práce. Jedná se např.:

- Placená dovolená
- Omezení odpovědnosti na 4,5krát měsíčního platu
- Často se využívá také neplacené volno
- Mateřská a rodičovská
- Překážky v práci (např. svatba)
- 2 měsíční výpovědní lhůta
- Nemocenská
- Náhrady za cestovné, stravné
- V některých případech bonusy jako stravenky, přispívání na životní připojištění atp.

Přechod na IČ není určitě jen o financích. Pravděpodobně si polepšíte, ale je potřeba vzít v úvahu také další faktory, které vám změní vaše práva a povinnosti vůči zaměstnavateli a také dalším subjektům (typicky úřady veřejné správy).

Povinnosti podnikatele

Jako podnikatel máte řadu povinností, mezi které patří především:

- Odevzdání daňového přiznání (do 1. 4. následujícího kalendářního roku)
- Odevzdání Přehledu pro zdravotní pojišťovnu a Přehled pro správu sociálního zabezpečení (do 1. 5. následujícího kalendářního roku)
- Archivace faktur (neplátce DPH 3 roky a 3 měsíce, plátce DPH 10 let a 3 měsíce)
- Aktivní součinnost s orgány veřejné zprávy (reakce na výzvy atp.)

Smlouva nemusí být písemná, a přesto je platná

Každá smlouva nevyžaduje ke své platnosti písemnou formu. Existuje množství smluv, pro které zákon nestanovil povinnou formu. Mohou být tedy ústní (např. telefonické). Obecné pravidlo totiž zní, smlouva může být uzavřena ústně, pokud zákon nestanoví opak.

Velký problém smluv uzavřených ústně (tzv. gentleman's agreements) jsou jejich důkazní možnosti. Velmi obtížně se před soudem dokazuje, že jste určitého dne uzavřeli s protistranou ústní smlouvu (protistrana může tvrdit opak a pak je to „slovo proti slovu“). V praxi jsou největším problémem, co jste si ve smlouvě stanovili - typicky termíny dodání, aktivní kooperace v rámci dodávání podkladů, sankce, odstoupení atd.

Také e-mail je písemná forma smlouvy

Pokud zákon stanoví povinnou formu smlouvy písemně, lze tuto smlouvu uzavřít také e-mailem. E-mailová a faxová forma je formou písemnou. Jedinou nevýhodou je chybějící podpis, který by garantoval, že e-mail odeslal skutečně ten, kdo se podepsal. Ve sporu lze bezpochyby tvrdit, že dotýčný tento e-mail neodeslal a ke vzniku smluvního vztahu tak chybí vůle protistrany. Toto řeší tzv. elektronický zaručený podpis. Pravdou je však říci, že se mezi českými živnostníky a podnikateli příliš neujal.

V praxi se tak nejčastěji setkáváme s formou naskenované smlouvy s podpisem. Podnikatelé, jejichž jednotlivé zakázky dosahují vyšších cifer, ještě potvrzují naskenovanou formu korespondenčně zaslaným originálem smlouvy vč. podpisu.

Pozor na podstatné náležitosti smluv

Některé smlouvy (tzv. typové smlouvy) vyžadují ke své platnosti konkrétní obsahové náležitosti. V případě pracovní smlouvy je to druh práce, místo výkonu a den nástupu. Pokud některá z podstatných náležitostí ve smlouvě chybí, smlouva vás ani protistranu k ničemu nezavazuje (nemáte práva ani povinnosti z této smlouvy).

Doporučuji, abyste si vždy ověřili, zda vaše smlouva před podpisem obsahuje veškeré podstatné náležitosti. Pokud podnikáte, úpravu typových smluv a jejich podstatných náležitostí najdete nejčastěji v novém občanském zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.) či zákoníku práce.

Mlčení nelze pokládat za souhlas

Není pravda, že mlčení je souhlas. Ani návrh smlouvy s dodatkem, že „pokud nevyjádříte v určité době svůj nesouhlas, má se za to, že smlouvu akceptujete“, vás nezavazuje k žádnému plnění.

Slovo proti slovu není u soudu remíza

Situace před soudem „slovo proti slovu“ není patovou situací. Ten, kdo žaloval u soudu, neunesl důkazní břemeno, tedy dostatečně nedokázal soudu své tvrzení a soud mu tak nemůže přiznat jeho případný nárok (u soudu tedy prohraje).

Důkazy u soudu

Přestože máte nahrávku rozhovoru v telefonu, nemusí ji soud přijmout jako důkaz. Nejčastějším důvodem je fakt, že nebyla pořízena s vědomím protistrany. Pokud tedy s nahráváním rozhovoru dotyčný nevyslovil souhlas, záznam vám ani u soudu nepomůže, neboť naráží na principy ochrany osobnosti garantované ústavními předpisy.

Konkurenční doložka je často neplatná

Pokud podepíšete konkurenční doložku, zavazuje vás po dobu maximálně jednoho roku zdržet se jakékoli výdělečné činnosti, která je shodná s činností zaměstnavatele (či taková, která by byla soutěžní, čili konkurenční). V praxi to znamená, že zejména nesmíte působit ve stejném oboru jako váš zaměstnavatel. Konkurenční doložka může být sjednána i pro freelancery (OSVČ).

Praxe v České republice je taková, že sjednaná konkurenční doložka je často neplatná. Jedná se nejčastěji o případy, kdy je sjednána na delší dobu než 1 rok, neobsahuje peněžité vyrovnání či není sjednána písemně.

Pro prodej na internetu musíte mít zveřejněné obchodní podmínky

Zákon stanovuje řadu povinností pro ty, kteří prodávají zboží nebo službu přes internet, jinými slovy uzavírají smlouvu pomocí komunikačních prostředků. Jedná se nejčastěji o informační povinnosti, které máte vůči spotřebiteli (kupujícímu). Nejčastějším způsobem, jak splnit tyto zákonné povinnosti, je zapracovat a zveřejnit obchodní podmínky na svých webových stránkách.

Toto se netýká jen provozovatelů e-shopů. Jakmile máte na webu kontaktní formulář, který směřuje k placené konzultaci, může to být považováno za prodej služby přes internet.

V každém případě doporučuji uvádět na webových stránkách identifikační údaje (tj. jméno, příjmení, adresu, IČ, kontaktní údaj). Je vhodné mít tyto údaje na snadno

dohledatelné stránce Kontakt. Proslýchá se, že to může být jedno z dalších hodnotících kritérií, které ovlivňuje, na jaké pozici jste ve výsledcích vyhledávání na Googlu zařazeni.

Registrace na Úřadu pro ochranu osobních údajů

Dnes je velmi populární sběr e-mailových adres od návštěvníků webových stránek. Jedná se o jednu z neefektivnějších marketingových strategií. Pokud chcete také sbírat e-mailové adresy od svých návštěvníků, raději doporučuji se registrovat na Úřadu pro ochranu osobních údajů. Registrace je nutná v těch případech, kdy shromažďujete informace, které mohou vést k identifikaci určité osoby. V některých případech se může jednat i o samostatný e-mail (např. Jaroslav.kuzilek@profirmax.cz, ve firmě ProfimraX bude pravděpodobně pracovat pouze jeden Jaroslav Kuzilek). Registrace je zdarma (<https://www.uouu.cz>). Od ÚOOÚ získáte identifikační číslo, které doporučuji uvést v obchodních podmínkách či na speciální stránce Ochrana osobních údajů na vašem webu.

Pozor na vzory smluv na internetu, příliš často jsou děravé

Stahování smluv na internetu, které jsou zdarma je velmi oblíbené především mezi začínajícími živnostníky. Dejte ale velký pozor, zda stažené smlouvy skutečně plní svůj účel. Od ledna roku 2014 je v účinnosti nový občanský zákoník, nové smlouvy by tedy měly být dle zákona č. 89/2012 (nikoli 40/1964 či 513/1991). Obchodní zákoník dnes již neexistuje. Profesionálně vypadající portály mohou mít zastaralé smlouvy, nenechte se uchlácholit dobře vypadajícím designem. Pozor také na vyhledávání na Googlu. Má zaindexované staré stránky (s vysokými ranky), takže je zobrazuje na prvních místech, přestože se jedná o vzory smluv, které jsou dnes nepoužitelné. Pokud chcete mít větší jistotu, můžete si doplněný vzor smlouvy nechat zkontrolovat a zrevidovat advokátem (dokáží to online).

Občanský zákoník 40/1964 Sb. není platný! (číslo je důležité!)

Občanský zákoník 40/2012 Sb. je od 1. 1. 2014 účinný (dnes platí!)

Obchodní zákoník 513/1991 Sb. dnes neexistuje!

Nepoužívejte ilegální fotografie

Poměrně rozšířená představa „když něco najdu na internetu, je to zadarmo“ – je v případě fotografií a obrázků zcela mylná. Pokud používáte na webových stránkách či e-shopu nějaké fotografie, ujistěte se, že máte k dané fotografii, obrázku či ilustraci práva. Obrázky z databáze Google je bez souhlasu autora nelegální použít. Existuje řada společností, které se živí vyhledáváním webů, které nelegálně používají takto stažené obrázky. Mají na to speciální roboty, takže přejmenování obrázku či smazání

vodoznaku vám v tomto případě příliš nepomůže. Na internetu dohledáte prazvláštní chování fotobanky Profimedia a vymáhací společnosti Logicall.

Řada podnikatelů proto používá buď placené fotky z fotobank, kdy za jednu fotografii zaplatí nejčastěji 1 - 3 USD. Anebo využije fotografie, které jsou poskytnuté zdarma. Jen pozor, free ale často neznamená zcela zdarma. Některé free fotografie a fotobanky vyžadují uvádět zpětný odkaz. Vždy je proto nutné číst licenci konkrétní fotografie. Více o licenci Creative Commons najdete na <https://creativecommons.org>. Na blogu DigitalniNomadstvi.cz najdete podrobný návod, jak využívat fotografie z Flickru pro nekomerční i komerční účely.

Nepoužívejte hudbu bez uvedení legálně

Potřebujete pro svůj projekt hudbu, nějakou skladbu, song, mp3? Rozbíháte podcast, rozhovory a chcete podložit vaši mluvenou audio nahrávku? Opět pozor na licence. Nemůžete si jen tak stáhnout hudbu z videa na YouTube a použít ji pro své komerční nebo nekomerční účely. Využijte tzv. hudební banky, tj. prostor, kde najdete hudební skladby, které jsou ke stažení zdarma či za určitý poplatek. Často se o těchto prostorech hovoří také jako o hudební knihovně, zvukové bance, či jako o databázi hudebních skladeb či písniček.

Nejširší výběr hudebních skladeb, písniček do pozadí, znělek a nejrůznějších zvuků najdete v hudební databázi AudioJungle (audiojungle.net). Skladby zde nejsou zdarma, nicméně cena začíná od pouhého 1 USD. Mezi další hudební banky patří:

- BenSound (www.bensound.com/royalty-free-music)
- MusicBakery.com
- FreePlayMusic.com
- HudebniBanka.cz

Portál YouTube nabízí řadu hudebních skladeb ve své vlastní hudební bance YouTube Audio Library (www.youtube.com/audiolibrary/music). Některé skladby jsou zcela zdarma bez nutnosti uvádět zpětný odkaz či zdroj, a to i pro komerční použití.

Pokud byste provozovali kamennou provozovnu anebo jinak reprodukovali hudbu (rádio, televize,...) pro veřejnost, nezapomeňte na koncesionářské a autorské

poplatky. Mezi kolektivní správce v České republice patří OSA, Intergram, Dilia, Ooas, Gestor.

Kontroly státních úřadů

Někteří přesouvají své místo podnikání do Prahy. Statisticky totiž vychází, že namátkové kontroly finančních úřadů jsou nejméně časté právě v Praze. Je to způsobeno počtem přidělených úředníků na jednotlivé kraje a oblasti v poměru k počtu podnikatelů v dané lokalitě. Jinými slovy v Praze je hodně podnikatelů na málo finančních úředníků. Řada živnostníků a podnikatelů z malých měst přesouvá své místo podnikání či sídlo do Prahy právě z důvodu statistických kontrol.

Na druhou stranu je potřeba dodat, že nejvíce pokut nepřichází z namátkových kontrol, ale právě z kontrol na udání. Tedy pozor spíše na udání... Nezapomeňte, že podnikání není o tom, že nepřijde kontrola z finančního úřadu.

Mohou Slováci podnikat jako živnostníci v České republice?

Ano, Slováci mohou podnikat v České republice jako živnostníci. Dle §5 Živnostenského zákona:

„Fyzická osoba, která nemá bydliště na území České republiky, nebo právnická osoba, která nemá sídlo na území České republiky (dále jen „zahraniční osoba“), může na území České republiky provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako česká osoba...“

Musím mít živnostenský list, pokud investuji na burze?

Pokud investujete na burze (nezávisle na tom, zda akcie či komodity, intradenní anebo dlouhodobé obchody) nemusíte mít živnostenský list ani jiné podnikatelské oprávnění. Výnosy z investic řeší zákon o daních z příjmu a nejčastěji se bude jednat o Příjmy z kapitálového majetku (§8) anebo Ostatní příjmy, kam se řadí také příjem z prodeje cenných papírů (§10). Platí zde vždy sazba 15% zdanění. Postup zdanění se

však může lišit, a to na základě toho, zda investujete jako soukromá osoba anebo jako podnikatel a investice je zahrnuta v obchodním majetku.

Příjem z cenných papírů může být v některých případech osvobozen od daně. Jedná se např. o případy, kdy:

- úhrnný příjem z prodeje cenných papírů nepřesáhne v daném zdaňovacím období částku 100 tisíc korun (§ 4 odst. 1v zákona o daních z příjmů).
- mezi nabytím a prodejem uplynula doba delší než tři roky (§ 4 odst. 1v zákona o daních z příjmů), platí od roku 2014, dříve byl tzv. časový test pouze 6 měsíců

Rozhodující není výše dosaženého zisku, ale úhrn příjmů bez ohledu na to, zda jste v zisku anebo ztrátě. Pokud prodáte podílové listy za 70 tisíc a další za 40 tisíc, už jste limit 100 tisíc korun přesáhli. Pokud byste byli ve ztrátě, musíte i tak podávat daňové přiznání s dílčím daňovým základem o Kč. Ne vždy je lehké dopočítat se přesných čísel, zvláště pokud investujete a prodáváte pravidelně, např. každý měsíc.

Příjmy i výdaje při prodeji cenných papírů je vždy potřeba převádět na české koruny. Soukromí investoři se řídí kurzy stanovené jednotně pro celý rok Generálním finančním ředitelstvím.

Danění investic doporučuji konzultovat s odborným poradcem.

Neznalost zákona neomlouvá

Buďte ve střehu. Využívejte buď RSS nebo si nastavte dobré kanály na Twitter a sledujte zprávy tam. Nemusíte pak každý den procházet podnikatelské weby a kontrolovat, co je nového.

Kdy už musím být podnikatel, když mám nějaký příjem?

Pokud prodáváte na inzertních portálech vybavení z bytu, o příjem z podnikání se nejedná. Pokud ale někdo prodává opakovaně např. vlastnoručně dělané náušnice, pak už by se pravděpodobně jednalo o příjem z podnikání. Pár kousků můžete prodat bez toho, abyste si cokoli vyřizovali, ale jakmile se bude jednat o opakovaný prodej

(soustavnost nemusí být 12 měsíců v roce, může se jednat i např. o prázdninový prodej), měli byste si zařídit podnikatelské oprávnění.

Podnikání je v rámci zákona definováno jako:

- soustavná samostatná činnost
- za účelem dosažení zisku
- na vlastní náklady
- na vlastní odpovědnost
- na vlastní riziko
- pod vlastním jménem

Pro podnikání užitečné

Podnikání má celou řadu odlišností od zaměstnaneckého poměru. Po pár měsících zjistíte, že váš příjem kolísá. To je zcela normální. Jeden měsíc je výborný, druhý je horší. Některý měsíc může vydat za dva a jiný můžete skončit ve ztrátě. Nemůžete žít jako zaměstnanec, který ví, že 16tého v měsíci mu přistanou peníze na účtu. Doporučuji si tvořit dostatečnou rezervu. O rezervě jsme už mluvili v úvodních kapitolách, pokud jedete do zahraničí a jste přítom na volné noze, rezerva by měla být pevná jako dub. Musíte počítat i s tím, že váš klient nedodrží splatnost (je to přece jenom datum na faktuře).

Jeden ze způsobů, jak více stabilizovat svůj příjem, je dodávat balíčkové, ideálně opakující se služby. Namísto psaní článku za stanovenou částku nabídněte sepsání x článků na měsíční bázi. Namísto vytvoření webové stránky nabídněte vytvoření a pravidelnou správu (hosting, zabezpečení, analýza dostupnosti atd.). Dlouhodobí klienti přinášejí jistotu do vašeho podnikání.

Podnikatelský účet

Podnikatelský účet není ze zákona povinný, ale přesto ho doporučuji, má to řadu výhod. Oddělíte si soukromé finance od podnikatelských, snadněji dohledáte platby, v internetovém bankovníctví si můžete vyexportovat všechny přijaté platby a snadněji tak vytvoříte daňové přiznání a přehledy. Navíc je dnes vedení podnikatelského účtu v řadě bank zdarma. Mohu jen doporučit mBank či FIO, které navíc využívá řada

českých e-shopů (jako jedni z prvních totiž nabídli také účet v eurech, ideální pro obchodování se Slovenskem).

Objednávky, platby

V praxi u menších zakázek slouží jako objednávka e-mail a není potřeba sepisovat žádnou jinou písemnou smlouvu.

Zahraniční platby od klientů probíhají často přes PayPal. Mezi české banky, které mají nejvýhodnější zahraniční kurzy, patří FIO a Cetfin. Využít případně můžete službu Transferwise, která umožňuje zasílání peněz z/do zahraničí s minimálními poplatky.

Platební morálka na Západě je vyšší než u nás. Přesto je vhodné, zejména u prvních zakázek s klientem, požadovat zálohu. Obvykle nastavená splatnost faktur je v

Evropské Unii 30 dní. Pro české klienty v rámci freelance zakázek preferuji 2 týdenní splatnost.

Někdy můžete být požádáni o podepsání NDA dohody, čili dohody o mlčenlivosti. Takové dohody vám zakazují využít nabyté know-how v jiných projektech pod hrozbou pokuty. V České republice jsou známé konkurenční doložky.

Máte problémy s cenotvorbou, nevíte, kolik si nastavit hodinovku? Podívejte se na srovnávač cen a průměrné mzdy ve světě na webu <http://www.itjobswatch.co.uk>.

Faktury

Faktura každého podnikatele musí obsahovat:

- Označení účastníků (jméno a příjmení, adresu, resp. název a sídlo firmy, IČ, označení registru, ve kterém jste jako podnikatel zapsaný)
- Slovní a číselné označení dokladu (např. Faktura 2017001)
- Peněžní sumu (celkem anebo rozepsané položky)
- Datum vystavení faktury
- Pokud jste plátcem DPH, pak faktura musí obsahovat navíc:
- Daňové identifikační číslo (DIČ)
- Den uskutečnění zdanitelného plnění (nejčastěji datum dodání)
- Rozsah a druh dodávané služby nebo množství a druh dodávaného výrobku
- Základ daně, sazbu daně a výši daně

V některých případech také režim DPH (např. přenesení daňové povinnosti při dodání služby do jiného státu EU, dodání osvobozené od daně když fakturujete výrobek do EU bez DPH, atd.)

Faktury lze tvořit jednoduše v MS Excel anebo Google Sheet. Není to nic složitého, vytvoříte si jednu šablonu a pak už měníte pár údajů ad hoc. Existuje řada

softwarových nástrojů (cloudové řešení), které vám pomohou nejen s předepsanými náležitostmi faktur, ale také s evidencí, automatickým číslováním, archivací atp.

Na českém trhu patří mezi oblíbené řešení:

- www.fakturoid.cz
- www.superfaktura.cz
- www.idoklad.cz
- www.vyfakturuj.cz

Elektronický podpis

Formuláře daňového přiznání i přehledy najdete online na webu příslušných institucí. Nemusíte se vracet do Čech, pokud zrovna cestujete. Vyplňte v zahraničí a připojte elektronický podpis. Agendu elektronického podpisu (známou také jako kvalifikovaný podpis) vede Česká pošta.

Elektronický podpis pořídíte za cca 400 Kč, jedná se o každoroční poplatek. Pro více informací navštivte <http://www.postsignum.cz/>.

Datová schránka

Už nemusíte řešit svoji korespondenční adresu, nechávat si skenovat příchozí dopisy od příbuzných a podobné šílenosti s plnými mocemi. Pokud trávíte řadu měsíců v zahraničí, zřídte si datovou schránku a veškerá korespondence od úřadů vám bude chodit online.

Datová schránka je povinná pro obchodní společnosti (s.r.o., a.s.), nikoli pro fyzické osoby.

Zřízení i užívání datové schránky je zdarma.

Zřízení datové schránky je možné na CzechPointu či přes formulář.

Zprávy nelze přeposílat vzhledem k bezpečnosti na e-mail. Lze nastavit e-mailové notifikace, které vás upozorní, že v datové schránce máte novou zprávu.

Elektronický podpis nepotřebujete.

Dokumenty jsou doručeny v okamžiku vašeho přihlášení do datové schránky. Pokud se ve lhůtě 10 dnů nepřihlásíte, považuje se tento poslední 10. den za den doručení (tzv. fikce doručení, která funguje standardně i při nevyzvednutí fyzického dopisu).

Pokud máte zřízenou datovou schránku, veškeré úřady budou komunikovat skrze vaši datovou schránku. Neočekávejte tedy fyzické dopisy od finančního úřadu, zdravotní pojišťovny, atd. Vy, jako fyzická osoba podnikatel, nemáte povinnost zasílat

korespondenci úřadů přes datovou schránku (máte možnost, nikoli povinnost). Jedná se konkrétně o §18 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

Datová schránka přes řadu negativních ohlasů v českých médiích umožňuje dobrou alternativu korespondence pro podnikatele, kteří se dlouhodobě či frekventovaně nezdržují v České republice.

Měli by klienti vědět, kde se právě nacházíte?

Někteří klienti vyžadují, ať už ze zvyku nebo skutečných důvodů, vaši fyzickou přítomnost v České republice nebo dokonce v konkrétním městě. Tím, že se vydáte cestovat, potenciálně hrozí, že ztratíte nějaké klienty. S tím se musíte smířit. Někoho ztratíte, jiné zase získáte.

Doporučuje se, abyste před cestou v dostatečném předstihu (záleží na projektech) informovali své stávající klienty o svých cestovatelských plánech, a především o režimu vaší dostupnosti. Režim a stabilita dostupnosti je to, co by je mělo zajímat, nikoli to, zda budete v Mexiku anebo Thajsku. Při informační schůzce, telefonu či e-mailu se soustřeďte na přednesení toho, co by to mohlo ovlivnit a jak garantujete doručování práce, přítomnost na meetingách atp.

Jak získat nové klienty?

Pokud potřebujete nové klienty? Jednou z nejefektivnějších metod je získání nových klientů přes reference. Rada tedy zní: zapracujte na svých referencích.

Požádejte všechny své stávající klienty, aby vám sepsali nějakou referenci. Známe to, hodně z nich pouze slibuje anebo když už něco sepíše, nemá to šťávu. Dobrým způsobem, jak od klientů získat skvělou referenci, je popovídat si s nimi, jak vaše práce změnila jejich byznys, co konkrétně zlepšila. Pokud se např. z Google Analytics dozvíte, že návštěvnost stoupla o 15 %, je skvělé klientovi říci, že byste rádi toto uvedli jako referenci, zda s tím souhlasí. Nezapomeňte, reference vás prodávají. Reference jsou silnější než jakékoli vaše slovo! Ani fotografové by neměli zůstat u pouhé ukázky svého portfolia. Obrázek sice vydá za tisíc slov, ale emoce vyjádřené tím, kdo je na fotce jsou nezaměnitelné. A už jste uvažovali o video referencích?

Techniky pro práci

Multitasking nefunguje

Existují různé teorie o multitaskingu, někteří tvrdí, že funguje a jiné, že je to ta největší hloupost. Pro rychlé a nenáročné úkoly multitasking fungovat může (evidentně můžete žehlit a u toho poslouchat podcast, ženy zvládnou jistě k tomu ještě vařit a

uklízet v jednom). Čím více pracujete na obtížnějším úkolu, který jde do hloubky, tím více multitasking ztrácí smysl.

Nenechte se vyrušit

Naučte se na otázky typu „Můžeš na chvíli?“ říkat „Ne“. Nejde o to, že vám odpověď zabere 10 vteřin, ale jde o vytržení z vašeho pracovní tempa. Experimenty bylo dokázáno, že znovunavrácení pozornosti k vašemu úkolu trvá přibližně 23 minut. A teď si představte, že jste každou hodinu někým krátce vyrušeni. Potřebují jenom minutku. Jak efektivní ale potom budete vy?

Vypněte si notifikace

Dnešní doba se někdy přezdívá také jako Attention Economy (doba pozornosti). Žijeme v digitálním prostředí a všechny ty notifikace chtějí vaši pozornost. Máte jednu nepřečtenou zprávu. Máte zmeškané volání. Máte tři nepřečtené e-maily. Uživatel Marek vás právě označil na fotce. Aktualizujte si svůj program X.

Pokud chcete odvést efektivní práci, udělejte si čas a vypněte si všechny nepotřebné notifikace. Řada aplikací má mód „Do not disturb“, který je skvělý nejen tehdy, když uleháte do postele.

Činnosti urgentní vs. Důležité

Některé činnosti nebudou nikdy urgentní, i kdyby byly extrémně důležité. Jiné úkoly nebudou nikdy důležité, a přece je cítíte jako urgentní. Tajemství úspěchu spočívá v identifikaci důležitých úkolů, které musíte spojit s pocitem urgentnosti, aby tak mohli soutěžit s činnostmi, které jako urgentní vnímáte přirozeně.

Jak ale zařídit, abyste něco, co samo o sobě není urgentní, začali jako urgentní vnímat? Jedinou cestou je najít systém, kterým odhalíte své nejhlubší hodnoty a převedete je do svých každodenních činností.

Delegujte činnosti, nedělejte všechno sami

Život není tak dlouhý, aby se člověk učil to, co nepotřebuje. A co víc, učte se jen to, co pro vás má smysl. Přestože dnes nemusíte urgentně cítit, že delegaci potřebujete ve svém životě nebo podnikání, doporučuji ji pomalu začít zařazovat. Dříve nebo později ji potřebovat budete a pokud se to naučíte nyní, v budoucnu se nedostanete do takového stresu, budete mít víc času pro sebe a budete dělat to, co vás osobně naplňuje, nikoli to, co potřebuje byznys, aby fungoval.

Nikdo z nás neví všechno. Nebojte se požádat o pomoc. Nemusíte být superčlověk, abyste mohli podnikat a u toho si v klidu cestovat po světě. Najděte si

spolupracovníky, třeba i jen externisty, kteří vám pomohou dosáhnout vašich cílů a snů.

4 kroky k získání více času

Eliminujte - pravděpodobně si toho berete moc na svůj hrb. Opusťte projekty, které vám nevydělávají nebo nepřinášejí radost. Uplatňujte pravidlo 80/20. Přečtěte si knihu *The One Thing*.

Zjednodušte - zastavte se na jeden den a zapisujte si všechno, co děláte. Přemýšlejte, jak byste to mohli dělat jinak, efektivněji. Pište na papír, jinak se vám ty spoje v mozku nevytvoří a nápady nepřijdou.

Automatizujte - využijte 21. století a začleňte do své práce moderní software a nástroje, které vám pomohou s vaší prací. Činnost, kterou děláte pořád dokola (můžete) musíte zautomatizovat. Podívejte se na kapitolu *Užitečné nástroje*.

Outsourcejte - nedělejte všechno sami, přestože to možná umíte líp, život je jenom jeden a dost možná jste tu na planetě pro něco jiného než pro děláni rutinní činnosti. Využijte portálů pro mikro zakázky.

Chronologie priorit

V zásadě existují dva přístupy, jak se vypořádat se svým To-do listem (seznamem denních úkolů, co vše musíte stihnout). Jedná se o vaše rozhodnutí, co chcete během dne stihnout, čemu dáte přednost, de facto co uděláte dřív a co uděláte až potom.

Přístup malých rychlých úkolů počítá s tím, že se jako první budete věnovat jednoduchým a snadným úkolům (obvykle činnosti, které nevyžadují déle než 2 minuty) a až poté věnujete pozornost největší prioritě dne. Myšlenka efektivity je založena na tom, že poté, co splníte všechny malé úkoly, už nejste rušeni ničím dalším a můžete se plně věnovat vašemu hlavnímu úkolu. Nic vás již nemůže vyrušit, rozrušit a nemáte ani špatné svědomí, že jste za ten den ještě vlastně nic neudělali.

Přístup velkého úkolu je alternativní přístup, který je založen na myšlence, že se nejprve vypořádáte s velkým problémem dne. Odstraníte tak překážku vašeho dne a vzápětí se můžete s čistou hlavou věnovat dalším úkolům. I kdybyste nestihli všechno, to hlavní jste totiž již udělali (proto se hlavnímu úkolu věnujete ihned na začátku dne).

Vyzkoušel jsem oba dva přístupy a po pravdě řečeno, v čistě podobě mi nevyhovuje ani jeden z nich. Některý den mám spíše náladu, že se potřebuji nastartovat, začnu tedy s malými úkoly, jiný den vstanu a mám v hlavě jasno a nechci se zabírat jakýmkoli maličkostmi, které by mě jen trochu mohly rozrušit. Každý den může být jiný, nemusíte se striktně držet čistých neupravených přístupů. Vyzkoušel jsem také přístup, který je tak trochu mixem, nazval bych ho přístup tří hvězdiček. Poté, co si

vytvoříte To-do list, označíte tři činnosti hvězdičkou, na kterých vám záleží nejvíce. Nemusí to být velké úkoly, ale musí to být důležité úkoly. Pokud splníte přes den tyto tři, můžete být spokojeni a cokoli dokončíte navíc, je skutečně navíc.

Někteří se prostě nemohou dostatečně soustředit na velký úkol, pokud jim ještě hromada, byť malých úkolů, zbývá dokončit. Někteří naopak vědí, že mají sklon k prokrastinaci typu čtení si novin na internetu, takže musí nejprve začít s velkým úkolem, aby přes ten den skutečně něco hodnotného vůbec udělali. Pro to, abyste zprioritizovali svůj denní To-do list je potřeba nejprve věnovat čas zodpovězení si pár otázek o sobě samém. Pokud chcete zefektivnit svůj život a získat více volného času – neexistuje univerzální příručka. Ano, některá pravidla jsou daná a neměnná, avšak druhá řada pravidel je tzv. plastická; každý si je musí aplikovat na svoji osobnost.

Flexibilita neznamená dělat si, co chci

Já jsem hodně flexibilní vůči svému tělu a vnitřní náladě. Takže pokud mám pocit, že potřebuji vyčistit svoji e-mailovou schránku a přečíst všechny e-maily než začnu s tím velkým úkolem – začnu den přístupem malých úkolů. Jiné dny mi vůbec nevadí, pokud mám na stole nepořádek či nepořádek v celé kanceláři, prostě jsem ve správné náladě, tak začnu usilovně pracovat na největším úkolu. Osobně nemám rád pevně nastavený To-do list. Pokud mé tělo reaguje opačně, pak se nesnažím ho k něčemu přimět, namísto toho změním To-do list. Avšak pozor – je třeba zachovávat disciplínu v prioritách. Flexibilní neznamená, že si dělám, co chci. Životní směr držet musíte. Určitý prostor pro korekce by tu však měl být.

Time vs. Energy Management

V rámci podnikatelské komunity se hlasitě hovoří o time managementu čili o organizaci času. Zápasíte s tím, kolik toho chcete stihnout, jak nastavit priority a být produktivní. Pracujete s pravidly jako 80/20 a jste neustále připraveni sbírat nové informace okolo fenoménu time managementu. A pak se tu objeví ti, kteří začínou prohlašovat, že vlastně žádný time management neexistuje. Tak kde je pravda?

Jan Muhlfeit je jedním z těch, kteří hovoří spíše o energy managementu než o time managementu. Na toto téma neexistuje příliš českých článků a jen málo anglických, které by šly do hloubky. Nicméně cítím, že toto je oblast, která bude nejen pro digitální nomády a podnikatele, ale pro lidstvo obecně, velmi aktuální.

Pokud si zadáte „energy management“ do Googlu, mezi prvními výsledky uvidíte články o tom, jak šetřit energii v nízkoenergetických domech atp. Úsměvně!

Jako lidstvo dosahujeme fyzických limitů a budoucí posuny budou v oblastech psychiky. To proto nyní přicházíme s objevy okolo mozku a cokoli „neuro“ je tak

trendy. Už horko těžko budeme rychlejší, ohebnější a silnější. Fyzické tělo má své hranice. Posouvat se budeme nejvýrazněji v oblasti psychiky a práci s naší energií.

Produktivita

Cestování přináší do práce faktor neustálé změny. Nebudete mít jeden pracovní stůl a jednu pohodlnou židli. Jediné, co se zřejmě nebude měnit, je váš počítač. Pečlivě vnímejte, jak se v každém prostředí cítíte. Možná je pro vás prioritní pohodlná židle, dobrý stůl, možná to je dostatek světla, tiché prostředí anebo klimatizace. Každému vyhovuje něco jiného a tady se budete muset proexperimentovat k vašemu ideálnímu prostředí.

E-mailový minimalismus

O e-mailech by se dala napsat celá kniha. E-maily změnily způsob komunikace. Přestože dnes existuje více nástrojů komunikace 21. století, e-mail stále hraje významnou roli v životním stylu digitálních nomádů. Níže najdete několik myšlenek, které považuji za stěžejní. Je jedno, jakého e-mailového klienta používáte. Následující pravidla byste měli být schopni nastavit kdekoli.

E-maily mějte v cloudu a štítkujte

E-maily by měly být v cloudu, protože do nich přistupujete z různých zařízení (jednou je to laptop, podruhé smartphone). Je potřeba mít e-maily synchronizované.

Štítky jsou účinnější než složky. Jeden e-mail lze tak mít zařazený pod více štítků, což přijde mnohdy vhod. Vytvořte si jednoduchý systém štítkování.

Funkce hledání je v e-mailech velmi důležitá. Proto doporučuji poctivě e-maily štítkovat. Protože adresáta možná zapomenete, ale budete si matně pamatovat, o čem že ten e-mail byl.

Já osobně e-maily nemažu a myslím, že to nijak nesouvisí s minimalismem. Vyřízené e-maily přesouvám pod štítek Vyřízeno případně přesouvám do Archivu. Mazání nemá dnes velký smysl, protože velikost e-mailové schránky je téměř neomezená a rychlost dohledávání je v dnešních e-mailových klientech dostatečná.

Nulový inbox

Zachovávat politiku nulového inboxu vám vytvoří úsměv na tváři každý den. Existuje nespočet podnikatelů, kteří léta zápasili s e-maily a právě politika nulového inboxu jim otevřela oči. Jedná se o jednoduché pravidlo, že ve složce Doručená pošta nesmí zůstat ani jeden e-mail. Vše musí být roztríděno anebo vyřízeno.

Abyste nemuseli vše dělat ručně, vytvořte si automatická pravidla. E-maily s fakturami štítkujte Faktura a vyřizujte např. jen v pátek. E-maily od kolegy Adama, se kterým

pracujete na projektu Beta automaticky štítujete Beta a vyřizujete jen ve středu, protože se projektu Beta věnujete pouze ve středu. Zjednodušte si to a automatizujte co nejvíce. Možná si řeknete jeden nebo dva kliky myši mě přece nic moc nestojí. Ve chvíli, kdy už ale musíte třídít 20 e-mailů denně, se vám to pěkně nasčítá a co víc, ovlivní vaše myšlenky a roztrhne soustředěnost.

Nezapínejte e-maily ráno

Víte, že když otevíráte svoji e-mailovou složku, na chvíli zadržíte dech? Byly provedené desítky experimentů, zkuste si to. Jakmile se totiž poprvé přihlašujete do e-mailu, máte očekávání. Co na vás vyskočí? Jaké e-maily tam budou? S otevřením e-mailového klienta jsou spojené výrazné emoce. E-maily tyto emoce mění. Dávejte na to pozor! Proto většina podnikatelů nedoporučuje zabývat se e-maily ráno. Ráno bychom měli řešit sami sebe anebo důležité úkoly.

Vypínání

Na smartphonu mám vypnuté automatické upozornění na jakékoli zprávy, ať už e-mail, WhatsApp atd. Neexistuje větší zabiják produktivity než upozorňovací notifikace, ideálně ještě s pípnutím. Nenechte se zbytečně rušit. Pamatujte, že není nic natolik urgentní, aby to nemohlo ještě chvíli počkat.

Pracujte s e-maily jen několikrát denně, nemějte e-mailového klienta otevřeného po celou pracovní dobu. Jakmile se tam objeví nový e-mail, budete mít tendenci (a zvědavost) ho otevřít a vyřídit.

Pracujte v dávkách, tzn. vyřizujte e-maily po poledni a poté než skončíte práci. Dvakrát za den vyřídit e-maily by vám mělo stačit (pokud vaše práce není virtuální asistentka třídění e-mailů).

Přípravené texty a šablony e-mailů

Velké množství času ušetříte, pokud budete pracovat s předpřípravenými texty a šablonami e-mailů. Můžete využít speciální software pro Microsoft nebo Macbook (např. ClipMenu) anebo existují také tzv. rozšíření do internetových prohlížečů. Já používám Chrome Extension Předpřípravené odpovědi. Nastavíte si šablony textu, které pak na jedno kliknutí použijete do rozepsaného e-mailu. Výrazně zkrátíte čas vyřizování e-mailů, pomocí nástrojů jako Gmass můžete navíc odesílat hromadné zprávy, dokonce i s přesným oslovením, takže si adresát bude myslet, že jste mu věnovali celý ten čas s odpovědí. A posílat automatické e-maily? Jasně, to umíte taky! A jak to udělat, aby to vypadalo, že jste psali e-mail vy a neodpovídá robot? Určitě, pošlete odpověď třeba až za 5 minut.

Řada digitálních nomádů využívá také Funkci nahrazování textu, tedy pokud napíšete např. Do-, automaticky vám skočí text Dobrý den. Jednotlivé zkratky lze samozřejmě

individuálně nastavit. Tyto a další nástroje najdete přehledně v kapitole Užitečné nástroje.

Internet na cestách

Dobré (rychlé a stabilní) připojení na internet je jedním z nejdůležitějších faktorů pro volbu destinace digitálních nomádů. Některé práce vyžadují vysoké nároky na internet, avšak jiné činnosti nomádů si vystačí s velmi základním připojením. Je důležité si tedy ujasnit, jakou práci budete ze zahraničí vykonávat a jaké nároky na internet potřebujete. Někteří nomádi, kteří se rozhodli vyrazit cestovat, si s sebou vzali činnosti, které jsou schopni zpracovat se standardním připojením, ostatní činnosti vyžadující vysokorychlostní připojení prostě delegovali na kolegy. To je zajímavá myšlenka a popichuje nás k tomu, že stále můžeme pracovat se svým životním stylem i vlastní prací.

Nomádi, kteří vyžadují rychlé a stabilní připojení na internet, volí většinou jako své pracoviště coworking centra. Ty obvykle zajišťují jedno z nejrychlejších připojení v lokalitě a zároveň je mají stabilní. Dnes je už naprostým standardem, že mají několik připojení, pokud jedno spadne, připojíte se na druhé a jste stále online.

Výpadky, přerušení elektřiny a další problémy

Samozřejmě na cestách musíte počítat s výpadky internetu, a to především v zemích s nižším stupněm infrastruktury. V Asii není neobvyklé, že vypadne elektřina v celé části města anebo na celém ostrově. V některých případech se jedná o plánované odstávky, které jsou nutné pro opravy a inovace.

Velmi proslaveným se kvůli pravidelným „power cut“ stal thajský ostrov Koh Lanta. James, majitel coworkingu KoHub, je ale dnes natolik připraven, že když na celém ostrově nefunguje elektřina, internet v coworku jede. Tomu říkám služby na jedničku!

Kavárny, restaurace či ubytovací prostory většinou nemají žádnou ochranu proti náhlým výpadkům či odstávkám. Naopak problémy s internetovým připojením mají častější. Už se mi několikrát stalo, že jsem vkročil do kavárny s nápisem Free WiFi, ale zrovna v tuhle chvíli měli technický problém a internet nefungoval. Pokud jdete do kavárny s úmyslem pracovat, vyplatí se zeptat, zda mají WiFi a zda funguje dobře. Pokud chcete mít 100% jistotu, pak je požádejte o heslo a pomocí aplikace SpeedTest si prověřte, jak rychlý internet mají. V takovém případě se vyplatí na rovinu říci, že jdete do kavárny pracovat a že pokud bude internet dobrý, rádi si objednáte více drinků.

Kavárna, ve které vidíte několik otevřených laptopů vypadá na první pohled skvěle, protože jeví známky dobrého internetu. Pozor ale na počet lidí a připojených uživatelů

internetu. Některé kavárny nemají vytvořenou síť pro tolik uživatelů a rychlost internetu se tak stane vaší noční můrou.

Pokud si ubytování rezervujete přes portály jako Booking, Agoda, AirBnB, vždy se dívejte na recenze a obzvláště hledejte názory na WiFi připojení. Pokud mám záměr pracovat z místa ubytování, dávám si obzvláště pozor na recenze hodnotící internetové připojení. Některé recenze přímo říkají, že internet vůbec nefungoval nebo že byl pomalý anebo že jeden den fungoval, ale druhý nikoli. Toto je plánování a organizace vašeho výletu, které není dobré podcenit.

Připojení na internet pomocí Hotspotu

Hotspot je varianta, kdy používáte připojení na internet pomocí SIM karty. Telefon spárujete s PC (USB kabelem či pomocí WiFi) a můžete pohodlně surfovat na internetu přímo z počítače. Pořídit si můžete také malý box, do kterého vložíte SIM kartu a vytvoříte z něj hotspot. Box funguje jako mobilní WiFi.

Hotspot skvěle využijete, když je připojení v kavárně nebo ubytování pomalé či rozbité. Anebo si najdete jiné útulné místo pro práci, s hotspotem se připojíte téměř kdykoli. Většina zemí nabízí 3G nebo 4G připojení. Velmi zjednodušeně řečeno, jakmile máte signál, máte zároveň přístup na internet. Pak už vám nic nebrání připojit se do online světa třeba z parku nebo z lavičky u lesa.

Mobilní operátoři v České republice pomalu začínají nabízet přiměřené tarify pro evropské destinace. Pro větší zahraniční cesty však doporučuji pořídit si lokální SIM kartu a na internet se připojovat právě z této SIM karty.

VPN (Virtual Private Network)

VPN je služba, která vám umožňuje zabezpečeně se připojit k internetu. Připojení k internetu pomocí VPN je v některých situacích dokonce nezbytné. Jedná se typicky o situace, kdy je v zemi zablokována určitá služba či přístup na konkrétní webové stránky (Skype v Maroku). Velmi zjednodušeně služba funguje tak, že se připojíte na jiný bod, odkud se připojíte zase dále. V případě našeho problému se skypováním v Maroku, bude naše připojení přesměrováno pomocí VPN např. do USA a odtud už se snadno připojíme na Skype.

Existují zdarma VPN služby (např. <http://www.cyberghostvpn.com/en> - dle zkušeností z Bali s 19 Mbps sníží rychlost na nepřijemných 3 Mbps, tipněte si, jak asi sníží připojení 5 Mbps). Za mírný poplatek je možné využít zabezpečené a rychlé VPN (např. [HideMyAss.com](https://www.hide-my-ass.com/)). Já používám VPN Private Internet Access (<https://www.privateinternetaccess.com/>) a za poplatek 7 EUR měsíčně se jedná o jedno z nejlepších zabezpečení na světě. Mám dobré zkušenosti s rychlostí takového připojení, VPN zbytečně nebrzdí, dokonce jsem někdy dosáhl připojením na Singapurský či Montrealský server rychlejšího připojení než kolegové s přímým

připojením z Bali. Vyzkoušejte také Avast VPN (<https://www.avast.com/secureline-vpn>), které funguje i v Číně, bez problému se připojíte na Facebook nebo Google. Sedm dní máte zdarma.

Hesla na WiFi

- Free WiFi Finder - aplikace, která v okolí najde všechna internetová připojení
- Hesla na letištích - www.boredpanda.com/airport-wifi-map-passwords-anil-polat/
- Aplikace WiFox - itunes.apple.com/us/app/wifox/id1130542083?mt=8

Mundo SIM, tarif Go Europe

Pokud plánujete cestovat po Evropě, španělská SIM karta Mundo nabízí velmi výhodné řešení pro data v EU. Internet do zahraničí vyjde přes české operátory drahé. Lze objednat online, SIM přijde aktivovaná, doručení trvá přibližně týden (<http://www.orange.es>)

- 100 MB na 24 hodin stojí 1 EUR
- Podpora 2G, 3G, někde i LTE
- iPhone tethering ve Španělsku není možný. V některých zemích prý možné je. V USB modemu by mělo být bez problému všude
- Volání 60 minut kamkoli po EU za 1 EUR
- Dobíjet lze českou kartou přes internet
- Při nevyužívání SIM karta expiruje po 1 roce

SIM kartu můžete koupit za 15 EUR s kreditem 10 EUR na <http://simcard.spainsur.com/content/11-orange-go-europe-browse-and-talk-in-europe-as-you-would-in-spain> anebo na <http://www.simcardspain.es> Postup jak dobíjet najdete v sekci Top-ups na <http://prepaid-data-sim-card.wikia.com/wiki/Euro1>

ChatSim a World SIM

ChatSim (<https://www.chatsim.com>) je SIM karta, která umožňuje zasílat textové zprávy a smajlíky přes nejznámější chatovací aplikace (Facebook Messenger, WhatsApp a další). Cena je přibližně 400 korun na 1 rok. Za příplatek je možné zasílat fotky, soubory a telefonovat. ChatSim je zajímavou možností, jak snížit své náklady,

pokud cestujete ve více lidech, nechte si všichni kupovat místní SIM kartu a potřebujete se domlouvat online ve chvíli, kdy se rozdělíte.

WorldSIM (<https://www.worldsim.com>) je SIM karta vyvinutá přímo pro digitální nomády a cestovatele, kteří potřebují celosvětově komunikovat. Na první pohled trošku dražší služby, nicméně můžete sami prozkoumat, na webu najdete také online kalkulačku.

Globální internetová mapa

Zadejte si do Googlu „global internet map“ a zjistíte poměrně aktuální statistiky o internetovém připojení po celém světě. Kolik procent světové či národní populace je připojeno, jaká je rychlost internetu, specifikace pro mobilní připojení, dokonce zjistíte i statistiky, kolik stránek na Wikipedii prochází měsíčně editací.

Určitě projděte www.telegeography.com a www.internetsociety.org/map/global-internet-report/.

Časový posun

Časový posun může hrát poměrně zásadní roli při naší práci na dálku. Velmi záleží na tom, co za práci děláte. Řada digitálních nomádů si vychvaluje svůj časový posun, ale je důležité si uvědomit, zda nám samotným bude takový posun hrát do karet.

Časový posun není nepřekonatelný problém. Řada činností lze naplánovat dopředu a moderní technologie nám k tomu jen pomohou.

Články ve Wordpressu lze snadno naplánovat dopředu. Příspěvky na sociální síť lze také naplánovat k automatickému zveřejnění kdykoli v budoucnu. Odeslání napsaného e-mailu lze také nastavit do budoucna (např. aplikace Boomerang), stejně jako odeslání celé e-mailingové kampaně. Samozřejmě nelze vyřešit všechno, ale řadu činností lze přizpůsobit tak, aby nám časový posun nedělal větší problémy.

Když se setkávám se zaměstnanci, kteří cestují, mají upravený režim a část odpracovaných hodin musí vykrýt přes standardní českou pracovní dobu. Získávám pocit, že čím více je práce navázána na koncového odběratele či zákazníka, tím více je potřeba NEignorovat časový posun. Příkladem práce, která je úzce svázána s českou

pracovní dobou, může být podpora koncového zákazníka, typicky support, ale může se jednat i o vystavování letenek, objednávek, kalkulace zakázek atd.

Pokud je pro vás ze začátku nemožné být online ve standardní pracovní době v České republice, můžete začít nomádít po Evropě. Časové pásmo je tu buď stejné jako v ČR anebo s posunem 1-2 hodin dopředu či zpět.

Když nomádíme na východě planety

Čím více se posouváme na východ (směr Asie a Austrálie), tím se dostáváme do režimu, že jsme časově tzv. napřed od České republiky.

Pokud potřebujete stihnout českou pracovní dobu, ráno si můžete v Asii přispat a dopoledne užívat slunko a pláž. Např. v Thajsku začínáte pracovat ve 2 odpoledne. Konec standardní pracovní doby je pak mezi 10 až 11 večerní. Párty tedy ještě stihnete.

Nepříjemnosti nastávají, pokud nemáte v zaměstnání anebo s týmovými kolegy ujasněné deadliny a plnění úkolů. Představte si situaci, kdy vám kolegové z Čech pošlou urgentní úkol pozdě večer. Musíte ho splnit. Pro ně je to snadný přesčas, stihnou ještě večeri, ale vy už nestihnete jít do postele před dvanáctou.

Pokud jste v roli zadavatele úkolů, je pro vás skvělé, že na samém konci dne si můžete vzpomenout, co by kolegové mohli ještě udělat. Přestože je u vás podvečer, v ČR mají odpoledne, a tak úkol může být hotový již další ráno, jakmile otevřete notebook. Toto výborně funguje s řadou copywriterů. Skype rozhovory plánujte spíše na odpoledne, v Čechách bude před obědem.

Pro mě a mnohé další nomády je časový posun v Asii a dalších východních destinacích skvělý tím, že vás ráno nikdo neruší. Představte si, že do oběda (někde až do skončení poobědové siesty) vám nepřijde žádný nový e-mail ani se nikdo nepokusí vám dovolat. Tento klid je k nezaplacení. Abych však uvedl pravdu do samého konce, ranní připojení do e-mailové schránky znamená nahromadění nových e-mailů, protože vy jste šli spát, ale v ČR byla ještě rozumná pracovní doba. Zaveďte si pravidlo, že e-mailovou schránku nebudete otevírat před polednem a máte vyřešeno.

Když nomádíme na západě planety

Přelet oceánu do Ameriky znamená většinou 5 až 9 hodinový časový posun. Pokud se rozhodnete, že budete krýt českou pracovní dobu, budete si muset přivstat. Na druhou stranu se vám otevírá volno pro celé odpoledne. Jen večer opět pozor, protože ráno brzy vstáváte. Pokud jste svázáni s českou pracovní dobou, práce na západě planety vzhledem k časovému posunu není ideálně nastavená.

Vzpomínám na rána v Calgary, kdy jsem po snídani vyřizoval klientské e-maily a zasílal jim nacenění v rámci právního projektu. Pro byznys jsem rychlou odezvu

považoval za důležitou, v Čechách už bylo tou dobou čtyři odpoledne. Nebylo to ale ideální, protože některé e-maily mi vrtaly hlavou přes celý den. Číst e-maily ráno se prostě nevyplácí.

Zkušenější podnikatelé si chválí časový posun vůči Asii, kde mají své virtuální asistenty. Večer jim zadají práci a další ráno ji mají vypracovanou. Jste v Mexiku, zadáváte práci v 8 večer, v Bangkoku je ráno, začnete pracovat další den v osm ráno a už máte výsledek, protože v Asii proběhla celá pracovní doba.

Zapomnětlivci narozenin a svátků

Na významná výročí, narození či svátky je potřeba myslet s předstihem. Posun času může být pěkným šotkem. U vás může být sice 3. února podvečer, ale v Evropě už bude minuta po půlnoci 4. února. Svět se kvůli jednomu dnu opožděného přání nezboří, ale je milé, když druhému zavoláte včas. Uděláte mu ze zahraničí velkou radost.

Jak hlídat posun času

Potřebujete mít přehled kolik hodin je v Čechách anebo v nějaké jiné destinaci? Využijte moderní technologie, které vám pomohou.

Řada smartphonů dokáže zobrazovat dva časy hned na úvodní obrazovce. Někteří digitální nomádi si dokonce nepřerizují čas na počítači (či na pracovním telefonu) a používají čas, který je v místě klienta či zaměstnavatele. Pro lepší organizaci a minimalizaci chyb při ručním počítání posunu času, využijte webové a mobilní aplikace.

TimeZone (www.timezone.io)

Odteď už budete mít přehled, ve které časové zóně jsou vaši spolupracovníci a kolegové. Vše je jednoduché a přehledné.

WorldTimeBuddy (www.worldtimebuddy.com)

Skvělá webová a mobilní aplikace (Time Buddy pro Android a iOS), která přehledně a velmi intuitivně zobrazuje aktuální čas v různých časových pásmech. Jednoduše zadejte dvě anebo více měst a obratem vidíte srovnání, kolik hodin je v té, které oblasti. Perfektní pro plánování skype rozhovorů! Už nikdy nebudete mít nejistotu v tom, zda jste spočítali časový posun správně.

Pracovní možnosti

V následujících kapitolách bych rád představil řadu možností, jak si najít práci na dálku. Komplexní seznam pracovních pozic pravděpodobně nelze sestavit, jednak se v průběhu času mění (pozice zanikají a nové vznikají), ale především se často jedná o takové nuance, že je poměrně obtížné pozici vůbec definovat. Na internetu najdeme články typu 6 prací, které můžete dělat odkudkoli anebo ještě více olajkované, jako třeba 54 tipů, co můžete dělat odkudkoli a přitom cestovat. Pravdou je, že se práce dnes stává více individuální záležitostí a mnohé pracovní pozice jsou postavené na míru. V dalších kapitolách přiblížím nejčastější pracovní příležitosti digitálních nomádů. Současně v PDF příloze najdete bonusový materiál, kde sdílím výrazně rozšířený seznam pracovních možností s konkrétními tipy a odkazy. Ideální pro váš budoucí brainstorming.

Jak najít práci na dálku?

Webtrh (www.webtrh.cz)

Portál, který nabízí poptávky a nabídky služeb všeho druhu. Své tu najdou nejen programátoři, ale také online marketéři, grafici, překladatelé, copywriteři. Najdete zde však řadu méně seriózních nabídek a řada začínajících freelancerů sráží ceny pod přijatelné minimum. Na druhou stranu kvalita odpovídá nízké ceně, tak pozor.

Na volné noze (www.navolnenoze.cz)

Katalog českých freelancerů a podnikatelů. Zpoplatněná registrace vám umožní vytvoření prezentačního profilu, kde můžete také uvádět a přehledně evidovat své reference. Robert Vlach, zakladatel portálu, tvoří přátelskou komunitu volnonožečů, pořádá networkové i vzdělávací akce.

Meetupy

Srazy freelancerů a podnikatelů jsou výborným místem, kde získat svoji další zakázku. Můžete využít např.:

- <http://railsgirls.com/prague>
- <http://www.meetup.com/Praguerb/>
- <http://www.praguejs.cz/>

Coworking centra jsou také místem, kde můžete získat svoji novou pracovní pozici. Přijďte se k někomu do týmu. Některá coworking centra mají vlastní sociální síť pro networking a události, můžete využít jich anebo využijte facebook skupinu daného

coworkingu. Samozřejmě mluvíte s lidmi osobně, to je ten nejlepší způsob, jak udělat dobrý dojem.

Facebook skupiny

Hledejte příbuzné facebook skupiny pro váš pracovní obor. Sociální sítě aktuálně patří k jedněm z nejlepších míst, kde lze sehnat lukrativní pracovní nabídky.

Twitter hashtagy

Prozkoumejte pracovní nabídky na Twitteru přes konkrétní hashtagy. Tato sociální síť je výrazně orientovaná na byznys a média. Vyzkoušejte některý z hashtagů: #Hiring #Tweetmyjobs #Hr #Jobopening #Jobposting #Employment #Opportunity #Recruiting #Rtjobs #Jobangels #Jobsearch #Joblisting

Ve chvíli, kdy máte dostatečně upravený svůj Twitter profil, můžete postupovat také opačnou strategií. Publikujte tweet o tom, že vy hledáte práci, označte ho správnými

hashtagy a nechte ostatní, aby vás našli. Použijte tyto hashtagy: #Hireme #Linkedin #Profile #Unemployed #Resume #Cv #Needajob #Freelance

Případně neváhejte doplnit své tweety o pracovní pozice, o které máte zájem. Např.: #Seo #Consulting #Webdesing #Accounting #Design

Inzertní portály

- <https://remoteok.io/> - inzerce pracovních pozic na dálku
- <http://jobs.remotive.io/> - specializovaný pracovní portál pro nabídky práce na dálku
- <https://weworkremotely.com/> - obdobné
- <https://www.flexjobs.com/> - ideální pro netechnické typy
- <https://stackoverflow.com/jobs> - seriózní zahraniční nabídky
- <http://www.toptal.com/> - zaměřeno na programátory, projděte vstupním testem a následně vás budou doporučovat do různých start-upů po celém světě
- <http://hnhiring.me/> - seznam pracovních nabídek
- <http://www.cwjobs.co.uk/> - nabídky práce zde zveřejňují zejména personální agentury
- <https://jobs.github.com/> - inzerce především amerických start-upů, které hledají freelancery po celém světě
- <http://www.theitjobboard.co.uk>
- <http://www.indeed.com>
- <http://monster.co.uk>
- <http://www.cwjobs.co.uk>

Práce v agentuře

Práce v agentuře je určitou alternativou pro freelancery. Není většinou úplně dobře placená, ale můžete se dostat k zajímavým nebo velkým klientům a naučit se mnoho. Řada agentur má i vzdělávací programy. Někteří freelanceři berou agenturní práci na jeden či dva roky, nasbírají zkušenosti, získají potřebné know-how a pak už fungují jen se svými vlastními klienty. Někteří si dokonce pak založí vlastní agenturu.

Mikrozakázky

Začínající podnikatelé na volné noze často hledají způsoby, jak získat své první klienty a zakázky. Portály s mikrozakázkami jsou variantou, jak si vydělat nejen první peníze v podnikatelské kariéře, ale můžete si zde udělat velmi dobré reference a dokonce najít

i dlouhodobou spoluprací. Výhodou mikrozakázek je, že se skutečně jedná o práci na dálku, můžete být tedy kdekoli na světě, za dostatečné se považuje, že splníte zadání.

Mikrozakázky fungují dobře také jako internetové brigády. Často se totiž jedná o práce, pro které není nutné odborné vzdělání, např. psaní textu, zadávání dat, vyhledávání atd.

Jak to funguje?

Vytvoření účtu je většinou zcela zdarma. Věnujte pozornost úpravě svého profilu, protože častokrát hraje roli při rozhodování, zda zakázku získáte či nikoli. Největší váhu však mají reference a cena. V začátku je tak vždy obtížnější získat zakázku. Nezapomeňte, že konkurovat nízkou cenou není z dlouhodobého hlediska dobré.

Na jednotlivé zakázky se můžete přihlásit a následně čekat, zda vás poptávající vybere. Některé zakázky jsou formulovány tak, že musíte dodat řešení a výherce (např. nejlepší grafický návrh) zakázku získá.

Pokud je odevzdaná zakázka schválena zadavatelem, jsou vám připsány peníze na virtuální účet na daném portálu. Výběr probíhá buď přímo na bankovní účet (pozor na poplatky) či na PayPal. Příjem z českých portálů byste měli danit a je proto vhodné být OSVČ. Pro příjem ze zahraničních portálů se stáváte osobou identifikovatelnou k DPH, či plátcem DPH. V těchto případech důrazně doporučuji si spočítat, kolik vás to celé bude stát a jak vážně to se zahraničními mikrozakázkami myslíte.

Na řadě portálů si navíc budujete své renomé v rámci uživatelského účtu, získáváte hvězdičky za kvalitu práce, děkované reference, atp. To vám pomůže získávat další

zakázky a konkrétní portál se tak může stát vašim prioritním marketingovým kanálem.

Zahraněční portály

- Fiverr.com
- Upwork.com (bývalý odesk.com je dnes součástí)
- Zirtual.com - všimněte si jeho byznys modelu, udělali měsíční balíček, není tohle geniální jako biz model?
- Elance.com
- Guru.com
- Freelancer.com
- Peopleperhour.com
- 99designs.com
- České portály
- EasyTask.cz
- Stovkomat.cz
- Webtrh.cz
- Forum.lupa.cz
- Jaspravim.sk (Slovenský)

Práce, které může dělat každý

Neříkejte si, že nic neumíte a jak asi budete vydělávat peníze online. Dnes existuje nekonečně možností, jak vydělávat peníze aniž byste museli každý den chodit do jedné a té stejné budovy. Čím dál více vznikají pracovní příležitosti, pro které nepotřebujete žádné odborné předpoklady.

Pozici virtuální asistentky by mnozí napasovali jen do Indie a podobných zemí, ale skutečnost je jinde. Existuje řada asistentek (a asistentů), kteří jsou ze Západních zemí a díky této práci jsou schopni pracovat odkudkoli. Vyřizují e-maily, zadávají data, organizují konference, kontrolují dokumenty, tvoří tabulky, jsou na technické podpoře a pokračovat bychom mohli do nekonečna. V celé řadě případů se jedná o práci, ke které nepotřebujete žádnou kvalifikaci a může se ji naučit opravdu každý. Naopak dokonce vaše neobdobnost je výhodou. To jsou ty chvíle, kdy svoji slabinu přetvoříte ve výhodu. Zde se vyplatí orientovat se na zahraniční klientelu.

Uživatelské testování

Příkladem neobdobnosti jako vaší výhody je uživatelské testování. Jste testerem a hodnotíte webové stránky. Jednoduše se připojíte, spustíte test a je před vámi zobrazena webová stránka. Vaše obrazovka je nahrávána. Má za úkol např. během 30

vteřin říci, co vlastně tento e-shop prodává. Můžete mít za úkol najít červené boty Nike. Anebo projít nákupním procesem, najít stránku obchodních podmínek anebo zjistit cenu nejlevnějšího pánského modrého trička, které je skladem. Za splnění testu s úkoly získáváte finanční odměnu. Během hodiny testování si můžete přijít na 10 USD.

- UsabilityHub (<https://usabilityhub.com>)
- UserTesting (<https://www.usertesting.com>)

Prodej

Prodat lze dnes snad opravdu cokoli. Pozemky ve vesmíru, lahvičky s pískem slavných pláží, sloní trus, vlasy, fotku, která ani není vytisknutá, prodat lze i informaci, radu a brnkání na kytaru. Doba a potřeby společnosti mění to, co se prodává a technologie mění to, jak se to prodává. Při prodeji je tak dobré sledovat vývoj obou dvou trendů. Pomůže nám to určit, co budeme prodávat snáze a následně budeme schopni zorganizovat prodej co nejefektivněji.

Prodej fyzických produktů

Prodej zboží obecně patří mezi náročnější podnikání pro digitální nomády, a to především z důvodu, že musíte celou řadu záležitostí zautomatizovat a delegovat. U prodeje fyzických produktů je třeba zboží opakovaně vyrábět, skladovat a distribuovat. Je pravda, že dnes vám pomůže celá řada nástrojů. Není to nemožné, jen předem upozorňuji, že to nepatří ani k těm nejvíce pohodovým činnostem při nomádění po světě.

Potkal jsem na cestě několik nomádů, kteří podnikali přes e-shop a byli spokojeni. Více nomádů prodává přes Amazon, ten totiž umožňuje za určitý poplatek dobré automatizované služby. V České republice už jsou někteří podnikatelé, kteří takto prodávají. Nechají si vytvořit vlastní produkt v Číně a následně ho prodávají pod svojí značkou. Celý proces není jednoduchý, nepředstavujte si to jako Hurvínek. Udělejte si pořádný průzkum trhu. Pracuje pro vás nejen Amazon, ale také eBay a Alibaba. Obrázky a videa doslova prodávají. Reference jsou nutným předpokladem. Pokud si necháváte vyrábět vlastní produkt, ceny vždy smlouvejte. Minimální odběr je také variabilní a nevěřte číslu uváděnému na profilu obchodníka. Určitě vyrobte nejdříve vzory a otestujte. Kvalita je základ, umožní vám bezstarostný spánek. Existuje bezpočet automatizovaných služeb, nejen na distribuci (tzv. Fulfillment program). Využijte jich a můžete prodávat fyzické produkty, zatímco budete stále cestovat.

Prodej náramků a dalších drobností

Cestovatelé milují náramky. Někteří se je naučí vyrábět a pak je prodávají. Na místě během cestování anebo si udělají malý e-shop. Začínají třeba jen s Facebook stránkou

a objednávkami od kamarádů. Někteří prostě jen uvidí hezký náramek v zahraničí (typicky Thajsko, Bali), koupí jich 100 a pak je prodávají s přírůžkou v Čechách. Prodej na Fleru, Etsy a podobných portálech je hodně populární. Doslova to frčí! Potenciál tu je. Jen pozor, zcela upřímně říkám, že marže je spíše malá a sežere vám to hodně času.

Tady si uvědomíte, že je mnohem těžší prodat 1000 hamburgerů za 25 Kč než 10 lístků na Bon Jovi koncert v ceně 2500 Kč. Rozumíte?

Nejlepším způsobem, jak se dostat z tohoto krysího sprintu je prodávat něco s přidanou hodnotou. Chápu, že vás možná šperky baví, klidně zůstaňte u náramků, jen se potřebujeme dostat opět do širší perspektivy.

Cestovatelům dobře funguje navázaný příběh jako přidaná hodnota prodáváného šperku. Vzpomeňte na jedinečný e-shop s interaktivní mapou, který jsme si představili v kapitole Nápady na podnikání. Návštěvník označí města, která navštívil a spojením jednotlivých bodů vznikne jedinečný tvar šperku. Tohle je přidaná hodnota a individuální příběh!

Pokud budete prodávat online, nezapomeňte na požadavky pro prodej přes internet (viz kapitola Právní minimum). Prodávát můžete přes vlastní e-shop (Wordpress pluginem WooCommerce), pronajatý e-shop (populární řešení je přes www.eshop-rychle.cz) anebo přes Facebook stránku. Lze prodávat i přes formulář, který vám ukládá data do Google Spreadsheetu, dá se to automatizovat. Pomohou vám nástroje v kapitole Užitečné nástroje.

Prodej služeb

Prodej služeb online získává na trendu i v České republice. Tradiční služby, které byly v minulosti svázané na osobní jednání dnes často vystrkují růžky do online světa. Není nutné, abyste všechnu svoji aktivitu hned přesunuli na internet, vyplatí se ale nabídnout klientům možnost, aby vás mohli kontaktovat a řešit své záležitosti online. Sami uvidíte, zda to pro vaše podnikání má smysl.

Marketingoví konzultanti jsou v online světě jako ryby ve vodě, daňoví konzultanti a účetní služby jsou dnes v celé řadě případů poskytovány skrze internet, advokáti začínají aktivněji nabízet právní služby online.

Pro prodej služeb je často nutná kvalifikace. Pokud chcete působit ryze online, připravíte se zřejmě o část klientů. U řady služeb je stále dobré nabízet i osobní setkání. Platba vysokých částek bez osobního kontaktu je také ještě trochu v plenkách.

Prodej kurzů se stal v České republice velmi populární a portály jako Naucemese.cz, VimVic.cz nebo KurzyProRadost.cz nabízejí zajímavou možnost pro lektory prezentovat své služby, získat si nové posluchače i platící klienty. Osobní setkání fungují moc dobře a do popředí se začínají hrnout i online kurzy. Ztrácíte osobní

vazbu, ale na druhou stranu představují pasivnější formu výdělků, což je pro digitální nomády velmi přitažlivá myšlenka.

Konzultant pro import nebo export

Máte větší zkušenosti s konkrétní zemí? Možná dokážete dobře asistovat při importu nebo exportu zboží. Tradičně expati pomáhají při exportu z České republiky do zemí, kde sami dlouhodobě žijí. Anebo naopak, můžete pomoci místnímu obchodníkovi prorazit české hranice a dostat jeho lokální výrobky do Čech. Jezdíte pravidelně do Thajska? Existuje hodně Čechů, kteří chtějí něco přivést. Možná by z toho šel udělat byznys. Dejte se do průzkumu.

Znalost cizího jazyka vám velmi pomůže. Nemusí se vždy jednat o angličtinu, ale musí to být místní jazyk (španělština, portugalská, němčina, francouzština,...). Právě působení na exotickém trhu (rozumějme ne tolik oblíbeném) může být velkou výhodou. Můžete se stát např. B2B partnerem pro sjednávání zakázek s Moskvou nebo Hong Kongem.

Takové příležitosti tu skutečně jsou. Nemusíte být dnes expertem, stačí mít otevřené oči a být ochotný se učit a překonávat překážky. Já jsem se takhle dostal k jednání s českými pivovary, když jsem domlouval spolupráci pro tátu studentky na Erasmu. Byl jsem jí přidělený jako tutor a pomáhal jsem jí v orientaci na univerzitě v Brně.

Pokud máte zkušenosti s importem nebo exportem, dají se prodat okamžitě, nejen v rámci konzultací a poradenství. Lidé píšou e-booky nebo dělají přednášky. Chcete být nezávislí na místě? Tak přednášku natočte na video a prodávejte ji online.

Víte, jak obrovsky hledaná jsou klíčová slova okolo posílání zásilek do zahraničí? Existují podnikatelé, kteří vytvoří webovou stránku s navázaným affiliate programem a affilují různé přepravní služby. Ti lepší mají ještě na webu online kalkulačku, skvělé! Máte přidanou hodnotu? Dobře, jděte do toho taky!

Prodej digitálních a info-produktů (e-booků, online kurzů, členských sekcí)

Tvorba digitálních produktů vyžaduje čas, energii a často také peníze. Výhodou však je, že jakmile jednou investujete toto všechno, následně se těšíte z opakovaných zisků. S tímto modelem pracuje řada digitálních nomádů a skutečně jim funguje.

Distribuce digitálních produktů lze zautomatizovat, stejně jako platby. Nemusíte držet žádný sklad. Veškeré předpoklady prodeje jsou jako stvořené pro digitální nomádství.

Některé digitální produkty lze dobře vytvořit na cestách (e-book), pro jiné budete muset mít profesionálnější náčiní (hudba, video).

Nejčastěji prodávané digitální produkty:

- Fotografie
- Krátká videa
- Hudba
- Software
- Wordpress šablony či pluginy
- Nejčastěji prodávané info-produkty:
- E-book (audioknihy)
- Online kurz (video tutorial)
- Členská sekce
- Webinar

Nástroje pro prodej digitálních produktů

FAPI (www.fapi.cz)

David Kirš a jeho tým SmartSelling (Firma 2.0) nabízí ucelený systém pro online prodej digitálních produktů.

Zákazník si skrze Fapi formulář objedná produkt nebo službu, je mu automaticky vystavena faktura, nabídnuty možnosti platby, snadno lze provázat s platební branou GoPay a může si také nastavit automatické doručení digitálního produktu. Automatizace je skvělá a řadě podnikatelů skutečně zjednodušuje život. Fapi dále eviduje faktury, a tak máte vše přehledně na jednom místě. Výhodou Fapi je jeho napojení na další marketingové služby, a to SmartEmailing (pro zaslání e-mail newsletterů), SmartSelling (multikanálový prodejní systém), Canabis (CRM), MioWeb (webové stránky), kde je zajištěna podpora od jednoho dodavatele (Firma 2.0) - což může být výhodou, ale i nevýhodou. Pro komplexnost musím zmínit nejednotné názory, které panují na českém internetu o kvalitě produktů Firmy 2.0. Prozkoumejte, ať si vytvoříte vlastní názor.

SimpleShop (www.simpleshop.cz)

Systém SimpleShop, který vznikl v roce 2016 si dal za cíl zjednodušit prodej digitálních produktů na českém internetu a nabídnout prodejcům řešení s nižšími poplatky. SimpleShop sleduji od samého začátku a velmi se mi líbí nejen zapálení, ale

také flexibilita řešení. Kluci vyvíjí systém a jsou otevřeni novým požadavkům přímo od klientů a systém neustále přizpůsobují. To je skvělé!

Zjednodušeně řečeno umí všechno, co FAPI, resp. prodej digitálních produktů, automatické vystavení faktury, upomínky, platbu přes GoPay, automatické párování plateb, doručování digitálního produktu po zaplacení, atd.

Zahraniční služby pro prodej digitálních produktů

- Sendowl (www.sendowl.com)
- Gumroad (www.gumroad.com)
- E-Junkie (www.e-junkie.com)

Uživatelé Wordpressu mohou využít zdarma plugin Easy Digital Downloads, který má přednastavenou platební bránu skrze PayPal. Pokud chcete prodávat do České republiky, faktem zůstává, že platby přes PayPal stále nejsou oblíbeným majoritním řešením.

Affiliate

Affiliate je systém spolupráce založený na propagaci produktu nebo služby za odměnu. Někdy bývá označován jako partnerský marketing či provizní systém. Zjednodušeně vy, jako affiliate partner, propagujete vybraný produkt či službu, a za jeho prodej získáváte od firmy dohodnutou provizi.

Dnešní nabídka produktů a služeb, které můžete propagovat, je obrovská. Český trh nabízí rovněž velmi široké portfolio. S oblibou říkám, že 90 % toho, co si vymyslíte, lze nějak navázat na affiliate. Pokud píšete blog, tvoříte obsahový web, recenzní portál anebo tématický portál, zcela jistě najdete související produkty anebo služby, které můžete propagovat jako affiliate, a tak monetarizovat svoji aktivitu.

Affiliate spolupráci mám osobně velmi rád a do budoucna v ní vidím velký potenciál. V prvé řadě mi nabízí neuvěřitelnou svobodu. Můžu si propagovat, co já budu chtít. Musím jen najít produkt nebo službu, která souvisí s mojí tvorbou. Affiliate jednoznačně umožňuje práci odkudkoli a také kdykoli. Neexistují deadlines. Zároveň affiliate můžete dostat na takovou úroveň, že bude představovat polo-pasivní příjem. Jednou napíšete článek a umístíte affiliate odkaz a následně se řadu týdnů či měsíců zobrazuje ve vyhledávačích a láká návštěvníky. Určité procento klikne na affiliate odkaz a určité procento nakoupí a tehdy získáte provizi. Pokud jste odměněni za napsání článku, dostanete jednorázově rychlou výplatu za konkrétní článek. Ve chvíli,

kdy nepíšete za normostranu, ale svůj zisk si ponecháte z affiliate provize, můžete vlastně získat mnohem více peněz.

Samozřejmě ani affiliate provizní spolupráce není procházka růžovou zahradou. Maximální svobodu nemáte, musíte vždy respektovat pravidla propagace, která jsou stanovena konkrétním prodejcem. Může se stát, že program zanikne a náhle vám vypadne dosavadní stabilní zdroj příjmu, se kterým jste počítali. Alternativy možná existují, ale třeba tolik nekonvertují. Prodej musí být většinou provedený během určité doby (např. 30 dní), jedná se o technický požadavek na trackování a dohledávání, že zákazník přišel konkrétně od vás. Stává se, že zákazník najde e-shop přes mobil, ale nakoupí až doma v pohodlí. Ne vždy dojde k přenosu informace, že se jedná o vámi přivedeného zákazníka. Anebo zákazník nakonec objedná telefonicky. V takových případech můžete ztratit nárok na provizi.

Existuje pojem affiliate marketing, který vám otevře více očí v tom, jak marketovat produkty a služby v rámci provizní spolupráce. Já se specializuji především na SEO, ale existuje řada dalších metod. Někteří využívají PPC (placená reklama), velmi populární je dnes marketing přes sociální sítě. Mám velmi dobré zkušenosti s doporučováním služeb a produktů, které jsem sám využil a měl s nimi dobrou zkušenost. Už jsem dostal i e-mail od čtenáře, který si myslel, že pracuji přímo v dané společnosti, dokázal jsem mu totiž zodpovědět všechny jeho otázky a reagoval jsem do několika desítek minut. Potenciálně ještě lepší, než affiliate je pak individuální spolupráce. Pokud přinášíte pravidelné obchody anebo dodáváte kvalitní leady (např. Vyplněný kontaktní formulář zájemce o službu nebo produkt), lze se domluvit na individuální spolupráci. Anebo affiliate otestujte, jak vaše publikum reaguje na danou službu a poté domluvte individuální spolupráci s některou firmou, která poskytuje podobnou službu či prodává podobný produkt. To je funkční model a osobně ho rád používám.

Affiliate katalogy

Najdete zde seznam e-shopů a dalších webových stránek, které nabízí provizní spolupráci. Nemusíte je tak dohledávat sami anebo každému jednotlivě psát, zda nabízí provizní systém odměňování. Iniciativě se meze nekladou a pokud uvidíte

nějaký produkt nebo službu, u které cítíte, že by byla zajímavá pro vaše publikum, napište provozovateli e-mail s návrhem spolupráce.

V affiliate katalogu najdete podnikatele, kteří vám zaplatí určitá procenta z doporučení zákazníka, který u nich zakoupí. Bohužel ne všechny jsou pravidelně aktualizované, a tak mohou obsahovat nefunkční linky či zastaralé informace.

Největší české affiliate katalogy:

- <https://webtrh.cz/16-ceske-affiliate-programy>
- <http://affiliatemarket.com/>
- <http://katalog.affilblog.cz/>

Affiliate sítě

Představte si portál, kde najdete hned několik e-shopů, které nabízí affiliate spolupráci. Nemusíte se registrovat do každého jednotlivého e-shopu zvlášť, ale provedete pouze jednu registraci do affiliate sítě a zde si vyberete, koho budete propagovat. To je skvělé, že? Největší affiliate sítě v ČR jsou:

Zahraniční affiliate sítě:

- ClickBank (<http://www.clickbank.com/>)
- Affili (<https://www.affili.net>)
- ZanoX (<http://zanox.com/>)
- CJ.com (funguje i pro české affiliate, včetně české podpory)

České affiliate sítě:

- Affilnet
- Affiliate Club
- RED Network
- WebExSys

Další zdroje

SmartPassiveIncome (<http://www.smartpassiveincome.com/>) - Pat Flynn vás toho dokáže naučit neuvěřitelně hodně, buďte otevření a posunete svoje podnikání ke skutečným výsledkům.

Fotografování a video

Pokud se podíváme na pracovní pozici fotografa, obratem zjistíme, že většina profesionálních fotografů má své zázemí, nejsou to digitální nomádi, kteří by

spontánně cestovali. To však neznamená, že byste si nemohli vydělávat focením a přitom cestovat. Určitě to jde. Není to však super jednoduché. Potkal jsem na cestě kluka z Koreje, který fotil pro National Geographic a další světoznámé cestovatelské magazíny.

Moje přítelkyně se v Čechách vypracovala z amatérského fotografa na skvělého fotografa svateb. Poslední léto v Čechách fotila svatbu téměř každý víkend. Některé zakázky už odmítala, protože si uvědomovala, že jí chybí volný čas. Z holky, co má ráda kreslení a ráda kouká do přírody se vypracovala osoba, která byla žádaná pro svůj kreativní fotografický pohled a lidi si o ní šuškali.

Ve chvíli, kdy se ale rozhodnete cestovat, pak svatby těžko budete fotit. (Možné to však je a příkladem je fotografka z Kickstarteru, která se vydala fotit svatby po celém světě, aby zdokumentovala tuto kulturní událost, jak jí každá kultura oslavuje jinak. Není tohle úžasné?!)

Určitě můžete svoje cestování naplánovat tak, že budete v létě v Čechách fotit svatby a ostatní měsíce budete jezdit po světě. To vám dá nějaké peníze, ale zřejmě ne úplně na celý rok. To je zapeklitá situace. Pokud chcete ještě více svobody, pak se svatebních fotek musíte vzdát úplně. Jenom pro zajímavost svatební fotografové jsou velmi žádaní a dokážete z toho udělat super byznys. Snadno se dostanete k těhulkovským fotkám a fotkám miminek. A že si budoucí maminky mezi sebou šuškají. Nepotřebujete žádnou placenou facebook reklamu a ani profesionální webové stránky. Potřebujete odvádět svoji práci sakra dobře a mít základní portfolio online.

Co znamená odvádět svoji práci sakra dobře? Janča si s každým párem sedla nejprve na kafe, kde si spolu popovídali, jak vše bude probíhat. Následovalo předsvatební focení. Budoucí manželský pár během hodinky vyfotila a společně se otrkali. Až potom přišlo to hlavní, svatební focení. Umíte si představit tu atmosféru? Tomuhle říkám dělat něco navíc. Tímhle to ale nekončilo, Janča po svatbě sedla k počítači, upravila nejpovednější fotky a publikovala je na svém blogu a facebook stránce. Během několika málo dnů měli novomanželé profesionální fotky, které mohli sdílet se svými přáteli. A co víc? Janča napsala takový text, že řadu svatebčanů doslova dojetím rozplakal. Všechny fotky pak Janča dodala do 3 týdnů. Tohle není kvalitně odvedená práce. Tohle je konkurenční výhoda, kterou jen tak někdo nepřekoná. Janču si lidé vybírali nejen kvůli fotkám, ale kvůli tomu, jaký je člověk. A tohle je, pozor,

budoucnost nejen fotografů, ale týká se celé řady pracovních pozic, zejména kreativních.

Co můžete dělat, když máte rádi focení?

- Fotit svatby, portréty,...
- Fotit zážitky pro turistické skupiny na jejich výletech
- Fotit při natáčení filmů (klidně amatérských)
- Prodávát fotografie na fotobankách
- Prodávát fotografie tištěným nebo elektronickým médiím
- Psát fotoreportáže
- Editovat fotografie
- Učít fotografovat
- Vytvořit online kurz o fotografování
- Vytvořit magazín o fotografování
- Psát články a napojit affiliate
- Prodávát foto příslušenství
- Prodávát foto produkty (hrníčky s potisky, foto obrazy atd.)

Jak využít své know-how?

Díky tomu, že vyfotíte desítky a možná stovky svateb, získáte velké know-how. Můžete ho využít. Možná vás začne bavit svatební koordinace, anebo se cítíte lépe ve video natáčení? Nemusíte nutně zůstat u focení. Dělejte to, co vás baví. Možná jste více multipotenciální člověk než specialista vyhraněný na jednu jedinou činnost.

Baví vás fotit a nebaví vás editovat fotky? Delegujte to, najděte si někoho, kdo za vás fotky bude upravovat. Nemusíte umět všechno, i tak se tím, co umíte trochu, můžete živit. Všimněte si, že pro to, abyste byli schopni vydělávat peníze focením, musíte většinou navázat nějakou další činnost. Může se jednat o komunikaci (s médii), editaci fotek (fotobanky), copywriting (fotoreportáže), atd.

Sociální média jsou silně orientována na vizuál, fotografie a videa drtivým poměrem poráží prostý text. Existují blogeři, kteří se zaměřují na Instagram a vizuálem si tvoří vlastní brand. Doslova se tím žíví, jsou sponzorováni a placeni jako influenceři.

Fotografovat můžete hostely, hotely a guesthousy a vytvořit jim tak nové profi portfolio. Jsou cestovatelé, kteří si takto přivydělávají, spí zadarmo anebo dostanou pár dolarů. Fotit můžete nové bary či restaurace. Táhnou vás sociální sítě? Co jim rovnou vytvořit profily a nasbírat první stovky followerů. Anebo pronikáte do

marketingu? Registrace do Google Maps anebo na TripAdvisor by vám neměla dělat problémy.

Baví vás párty? Domluvit se s nějakou diskotékou, že jim budete fotit pařící lidi, není složité. Co za to? Možná ne přímo cash, ale co pár drinků? Spojte fotky s marketingem a možná už budete mít placenou práci. Ideální příležitost pro cestovatele v páru.

Co se zaměřit na nově vznikající bungalovy v tropických rájích? To si pište, že chtějí dobře vypadající fotky. Cítíte ten brainstorming? Tohle potřebujete rozjet u své vlastní profese. Ať už máte předpoklady pro cokoli, zapřemýšlejte si a sepišujte cokoli vás napadne.

Možná řada činností bude zpočátku bartrovým obchodem a peníze za to nedostanete. Pokud na tyto nabídky přistoupíte, musíte za tím mít nějakou přidanou hodnotu. Může to být nabytá zkušenost, vytvoření kontaktů, networking, vytvoření portfolia, sumarizování materiálů pro online kurz atd.

Pokud mluvíme o digitálním nomádství v praxi, je potřeba se zaměřovat na dlouhodobě fungující systém, který nám přináší peníze. Možná máte pár kaček našetřených, ale ty dříve nebo později utratíte.

Video

Chci točit videa! Video má budoucnost, vždyť i Facebook a Instagram ho zvýhodňuje ve svých algoritmech, co ukazovat na zdi jako první. Rychlost internetu stoupá, a tak přenosu video streamování už nic nebrání. Lidi nebaví text a obrázků je miliarda. Video vítězí na všech frontách.

Video rozhodně půjde dopředu a budoucnost mu jen přeje. Čemu budoucnost nepřeje, tak je informační přehlcení a šum. Takže pozor. Dělat video vlogy s myšlenkou monetarizace může mít smysl jen v některých případech. Jasně, že znáte Debilní Kecy! Kluci se ale rozhodli pro zahraničí, trh v ČR byl docela malý, a navíc nebyl úplně připravený. Čili v zahraničí měli větší příležitosti. To už samo o sobě něco napovídá o pozici vloger.

Na Bali jsem potkal týpka z Německa, koupil si drona (pro zábavu, živí se programováním, resp. kódováním), udělal tři pěkná videa a už dostal volnou letenku do Mexika s ubytováním zdarma. Kamarád ho zlanal, ať mu jede něco natočit. Jasně, jde to! Pokud jdete s dobou, chytáte trendy a odvádíte dobrou práci, jdete si tomu naproti. Cestovatelských videí je ale mraky a nebude jednoduché proniknout na výsluní.

Zveřejněním videa na YouTube a nastavením zobrazování reklam si při větší sledovanosti můžete zajistit částečný příjem. Počítejte pár dolarů za desetitisíce

zhlédnutí. V Čechách si takto vydělávají i youtuberky, které vlogují o kosmetice a módě. Nezapomeňte, že příjem z Google Adsense musíte řádně danit.

Pokud vyděláváte na YouTube anebo se teprve chystáte, nebuďte krátkozrací. Uvědomte si, že je to opět platforma, která vám bere částečnou kontrolu. Na své fanoušky doporučuji získat i jiné kontakty než jen jejich subscribe. Facebook stránka je také fajn, Instagram taky, ale určitě má smysl tvořit e-mailový seznam. Vytvořte si jednoduché webové stránky a sbírejte e-maily. S těmito kontakty můžete následně pracovat mnohem více než s těmi, kdo jsou ukotveni jen na sociálních platformách.

Podobně jako u práce fotografa se nechá s videem pracovat na místě a shánět přivýdělek tam. Placená práce bez pracovního víza je však ve většině států zakázaná. Pokud začínáte či fotíte menší zakázky, dostáváte zapláceno v hotovosti anebo formou bartrového obchodu (něco za něco).

Fotobanky

Fotobanka nabízí možnost fotografům prodat své fotografie a naopak zájemcům fotografie koupit. Jedná se o místo, kde dochází ke zprostředkování mezi tvůrcem a kupujícím. Pokud cestujete, rádi fotíte a máte dobrou techniku, pak se vám skrze fotobanky otevírá možnost, jak si vydělat. Pokud vezmete svoji práci vážně, pak vám fotobanky mohou zajistit částečný pasivní příjem. Ano, stabilní příjem, žádný šéf, žádné deadliny. Zní to skvěle, že? Cesta však není jednoduchá a kolem této práce panuje mnoho mýtů. Pojďme na to pěkně krok po kroku.

Co lze na fotobance vše prodávat?

- Fotografie
- Grafiku
- Vídea
- Zvuky

Každý druhý dnes fotí a pořídit si zrcadlovku již není nějak zvláště obtížné. Fotografování se stalo dostupné širokým masám a je to vidět i na počtu fotografií na internetu (vč. fotobank), stejně tak na rozšiřujících se pravidlech fotobank. Na fotobance Shutterstock je ke dnešnímu dni více jak 25 milionů fotografií.

Na kvalitě fotografie záleží

Fotobanky kontrolují každou nahranou fotografii a pokud neodpovídá pravidlům, zamítnou ji. Někdy se vám stane, že stejná fotografie na jedné fotobance projde a na jiné nikoli. Fotobanky mají obecně vyšší a vyšší nároky, minimální rozlišení je

většinou 6 megapixelů a pokud nechcete trávit čas u Photoshopu či Illustratoru, zrcadlovka je nutností.

Fotobanka si bere za prodej každé fotky určitou provizi (cca 40 - 80%). Pokud jedna fotka stojí na fotobance 1 anebo 2 dolary, kolik případně fotografovi? Jedná se o pár desítek centů, v přepočtu to je např. 5 Kč. A přesto to má cenu. Pokud budete uvažovat, že denně jich prodáte několik (desítek), za měsíc si můžete přijít na slušný příjem. Navíc si vezměte, že jednou fotku vyfotíte, upravíte a nahrajete na fotobanku a pak už se jenom prodává a vy nic neděláte.

Pokud umíte fotit a zároveň dělat grafiku, pak máte větší prostor a potenciál výtěžku právě s prodejem grafiky na fotobance. Velkým trendem jsou také krátká videa, která

sice vzhledem k použitelnosti nejsou tolik hledaná, avšak na druhou stranu jsou odměny výrazně vyšší.

Pokud se aktuálně živíte focením anebo tvorbou grafiky, pak můžete využít fotobanky jako doplňující zdroj svého příjmu. Portfolio už pravděpodobně máte, stačí ho jen nahrát.

Pokud vás tento zdroj příjmu láká, neotálejte. Výdělky na fotobankách pravděpodobně nebudou nikdy snazší. Konkurence roste, každý den je uploadováno tisíce fotografií a nároky fotobank úměrně rostou.

Jak začít s fotobankou?

Registrace - bývá vyžadováno naskenované ID (občanský průkaz, pas)

Přijetí registrace - některé fotobanky si vybírají, zašlete jim portfolio k posouzení, případné zamítnutí není doživotní, můžete to zkoušet znovu

Nahrávání vaší tvorby - vyberte fotky a nahrajte je přes administrační prostředí fotobanky

Popis souborů - věnujte velkou pozornost zadávání názvu i klíčovým slovům, díky nimž vaši fotku či grafiku může někdo najít

Kontrola - každý soubor prochází kontrolou, obvykle dostanete e-mail, zda byl váš soubor schválen či zamítnut, kontroly trvají minuty, hodiny, někdy i pár dnů

Prodej - po schválení vašich nahraných fotografií se nyní zobrazují přímo na fotobance a jsou nabízené k prodeji. Při prodeji vám obvykle přijde e-mail.

Výplata - jakmile váš výdělek dosáhne minimální hranice (50 nebo 100 USD), můžete zažádat o výplatu (nejčastěji přes PayPal či na elektronickou peněženku)

Nenáročné fotobanky, které berou téměř vše, výdělky jsou však nižší:

- CanStockPhoto (<http://www.canstockphoto.cz/>)
- 123RF (<http://www.123rf.cz/>)
- DepositPhotos (<http://cz.depositphotos.com>)
- Kvalitní fotobanky s možností nejvyšších výdělků:
- Shutterstock (<https://www.shutterstock.com/cs/>)
- Dreamstime (<https://www.dreamstime.com/>)
- Fotolia (<http://eu.fotolia.com>)
- IStockPhoto (<http://www.istockphoto.com/>)
- BigStock (<http://www.bigstockphoto.com/cs/>)

Tipy a doporučení

Na pořadí klíčových slov může záležet (např. na fotobance Fotolia).

Pozor na názvy ochranných známek, neměly by být ani v názvu, popisu ani klíčových slovech. Takové fotky vám pravděpodobně zamítnou.

Pokud máte na fotce člověka, kterého je možné identifikovat, potřebujete jeho souhlas. Vyplňujete dokument a je vyžadován podpis fotografovaného.

Některé fotobanky umožňují nastavit u fotografií tzv. exkluzivitu. To znamená, že se zavázete, že jinde fotku prodávat nebudete, její cena stoupne, stejně jako vaše provize za její prodej. Spíše je ale doporučováno fotky nahrávat na více fotobank a s exkluzivitou zbytečně nekalkulovat.

Potřebujete vytrvalost, tj. stovky nahraných fotek na fotobanku

Řada fotografů cestovatelů se nadchne, zaregistruje se na fotobanku a nahraje pár fotek. Fotobanka jim některé schválí, přichází první vlna pozitivních emocí. A pak? Pak už jen čekají. Prodej ale nepřichází. Nepřijde ani další týden a dostaví se rozčarování se závěrem, že fotobanky nefungují.

Ano, nefungují, pokud nahrajete 10 nebo 20 fotografií. Proto, aby se vaše fotografie začaly pravidelně prodávat, je potřeba mít portfolio o velikosti několika stovek fotografií.

Proto, abyste vytvořili z fotobanky svůj pasivní příjem, je nutné uvažovat o tisícovkách obrázků nahraných na fotobanky. Ani fotobanka však není perpetuum mobile. Požadavky na fotografie se mění s dobou, přichází stále větší konkurence, a tak je vhodné neustále aktualizovat své portfolio. Díky tomu se budou vaše fotografie zobrazovat mezi novinkami a více lidí tak přivedete k náhledům svých fotek.

Obrácená fotobanka

Existují portály, které shromažďují poptávky od zadavatelů. Ti píší, jakou fotku by potřebovali a vy jako fotograf můžete reagovat na tyto poptávky, fotografie nahrávat a pokud je zadavatel odsouhlasí, získáte odměnu. Na rozdíl od běžných fotobank, jsou tyto „obrácené fotobanky“ finančně velmi lukrativní. Ve skutečnosti se jedná pouze o doplňkovou službu fotobanky jako takové.

Za menší kolekci fotek si můžete vydělat běžně 250 - 500 USD. Zájemci, zkuste ImageBrief (<http://www.imagebrief.com>). Aktuálně však nelze zdarma fotky tagovat, což přináší zřejmou nevýhodu pro začínající fotografy. Fotobanka tak evidentně

vydělává i na jakési prezentaci portfolia fotografa. Do budoucna můžeme očekávat rozšiřování podobných prodejních modelů a funkcí také u dalších fotobank.

Závěrečné zhodnocení fotobanky

Nevýhody:

- Dlouhodobá činnost, která vyžaduje trpělivost
- Rychle nezbohatnete
- Nezbohatnete ani pomalu, pokud nebudete mít stovky nahraných fotek
- Základní znalost angličtiny
- Je to příjem ze zahraničí, takže složitější papírování s daněmi v ČR

Výhody:

- Snadná registrace a nahrávání fotografií
- Nulové počáteční náklady
- Možnost zužitkování své dosavadní tvorby
- Flexibilita práce
- Fotky můžete používat i jinde (pokud ovšem není stanovena exkluzivita)
- Skoro pasivní příjem (jednou fotky nahrajete a pak už jen vydělávají)
- Vaše tvorba se může dostat do tisku, třeba ji uvidíte na bilboardech nebo v reklamě

Výborným zdrojem pro výtělky na fotobankách je portál www.fotobanky.cz, který zpracovává i každoroční infografiku a zhodnocení výtělků Čechů na fotobankách. Doporučuji prostudovat.

Blogování

Blogování je jedna z nejoblíbenějších činností, která dovoluje spojení cestování a práce na dálku. Je to lákavá představa, mít svůj blog, který vydělává každý den peníze nebo ne? Na druhou stranu si zřejmě hned na začátku uvědomujeme, že to není

činnost pro každého, resp. že více blogerů jen bloguje a méně jich bloguje a současně tím vydělává peníze.

Existují tisíce a miliony blogerů, kteří píší a píší. Absolutně ale nemají promyšlený plán, jak blogem vydělávat. Skupina blogerů, kteří píší svůj blog pro radost, to neřeší a je to tak v pořádku (někteří se drží hesla start a blog and change to world). Mnozí však uvažují o tom, že když už blogují, bylo by přece skvělé, kdyby získali nějakou korunu do kapsy. Pro všechny, kteří se chtějí vydat na dráhu blogování, bych chtěl zdůraznit, že blogování skutečně není jen o tom psát a publikovat články. To možná stačilo v předchozích letech. Dnes však existuje miliony blogů a pouhým stisknutím tlačítka Publish (Publikovat) se prakticky vůbec nic nestane.

Blogování ve smyslu psaní článků s hezkými obrázky je samo o sobě nevydělečné. Pokud chcete blogováním vydělávat peníze, musíte tuto činnost nějak provázat s monetizačním systémem.

Pokud článek nezmarketujete, tj. nedostanete ho mezi lidi, pak si váš blog nikdy nikdo nepřečte. A k čemu blogovat, když není pro koho?

Moderní blogování je stále více o vytvoření vazby se čtenáři. Vazbu tvoříte na základě souznění, podobných životních názorů, inspirativních osobních příběhů a vlastního otevřeného postoje. Proto blogeré milují sociální sítě. Facebook jim dnes nestačí. Zakládají si Instagram a zveřejňují své minipříběhy pomocí fotografií. Natáčejí krátká videa, třeba na Snapchat. Populární jsou QA (Questions and Answers) – to je osobní vazba!

5 způsobů, jak vydělat peníze blogem

Fáze, kterou nazývám monetizační, má za úkol představit co nejvíce možností, jak lze blogem vydělat peníze. Níže uvedené můžete aplikovat i pro tématické weby, nemusí se jednat pouze a jen o blog. Z řady blogů se dnes stávají informační portály s vysokou přidanou hodnotou - a to smysl má!

1. Zveřejnění reklamy na blogu – Odměna za klik

Způsob, kdy zapojíte reklamu na svůj blog, je zřejmě neznámější formou, jak nechat svůj blog vydělávat. Jedná se o zajímavou polo-pasivní formu příjmu. Samozřejmě není to perpetuum-mobile a v žádném případě si nemyslete, že váš blog bude zdrojem pasivního příjmu.

Blogeré využívají reklamu z Skliku. Skvělé na ní je, že potřebujete mít pouze IČ (podnikatel s živnostenským oprávněním, živnost volná). Vložení Sklik reklamního kódu je poměrně jednoduché. Můžete jej vložit jako čisté HTML anebo WordPress

šablony často mají vlastní kolonku, kam reklamu vložit, případně lze využít některé WordPress pluginy.

Efektivnější než Sklik je reklama od Googlu s názvem Adsense. Nevýhoda Adsense je, že se musíte stát osobou identifikovatelnou k DPH. Za tyto příjmy tedy budete odvádět DPH. Navíc vás čeká pravidelné čtvrtletní či měsíční papírování. Obecně se uvádí, že Adsense je maximálně o 30 % výkonnější než Sklik. Nasadte tedy nejprve Sklik a po pár měsících si snadno spočítáte, zda vám za to papírování a odvody DPH stojí těch cca 30 % výtěžku navíc či nikoli.

Pokud se věnujete videím a jste spíše vloger než blogger, pak YouTube umožňuje zobrazování Adsense reklamy přímo ve videích. Český trh je možná malý, ale pokud začnete cílit na anglicky hovořící publikum, možná vyděláte více. Nezapomeňte, u YouTube reklam se jedná opět o příjem ze zahraničí (osoba identifikovatelná k DPH).

V těchto reklamních systémech vyděláváte peníze za každý klik. Jakmile tedy čtenář klikne na reklamu, systém vám připočítá odměnu. Ta se odvíjí od řady faktorů (např. téma reklamy, konkurence), nicméně na začátku v rámci Skliku počítejte s rozmezím 0,3 Kč – 5 Kč za klik. Existují také oblasti a témata, kde získáte více (např. 20 Kč) za jeden klik, ale v začátku se při kalkulacích držte spíše při zemi.

2. Publikace PR článku – Odměna za zveřejnění

Ve chvíli, kdy má váš blog určitou návštěvnost a je ideálně Opinion leaderem v určité oblasti, pak lze uvažovat o publikaci PR článků. Samozřejmě můžete na svém blogu vytvořit speciální stránku Spolupráce, kterou umístíte do hlavního menu nebo do

patičky webu, a tím umožníte potenciálním zájemcům najít tuto možnost inzerce přímo na vašich webových stránkách.

Blogerů využívají nejčastěji speciální platformy, které je spojují s inzerenty. Jinými slovy vytváří tržiště s blogy, kde si mohou inzerenti zakoupit publikaci PR článku.

Cena, za kterou blogerů publikují PR články na svém blogu se odvíjí především od návštěvnosti, ranků a cílové skupiny čtenářů. Počítejte v rozmezí 100 – 900 Kč za jeden PR článek.

Svůj blog můžete registrovat do následujících platform:

- Copywriting.cz
- Placla.cz
- KupObsah.cz

Pokud vás psaní baví, můžete navíc PR články sami psát a vydělat si nejen za publikaci, ale také za napsání samotného článku. Tipy, kde najít takové zakázky, najdete také v podkapitole Mikrozakázky.

3. Affiliate spolupráce – Odměna za prodej

Affiliate je způsob spolupráce, kdy vy jako blogger doporučujete určité produkty či služby třetí strany. Pokud si je čtenář zakoupí, vy získáváte domluvenou provizi (obvykle 5% – 20%).

Zde nevyděláváte za kliknutí na odkaz, ale až za uskutečněný prodej (jsou výjimky, např. platba za lead/kontakt, tj. vyplněný formulář). Odměna však je většinou v rámci desítek či stovek korun.

Pokud má váš blog komunitu čtenářů, u kterých jste vzbudili důvěru, affiliate je jednoznačně jeden z nejlepších kanálů, jak nechat svůj blog vydělávat. Já osobně preferuji právě affiliate způsoby výdělků.

Affiliate dnes existuje snad na každý možný produkt. Ať tedy blogujete o kterémkoli tématu, vždy jste schopni napárovat související affiliate program. Podívejte se na affiliate katalogy:

- www.eSpoluprace.cz
- www.mladypodnikatel.cz/seznam-affiliate-programu
- www.affiliatekatalog.com

4. Individuální spolupráce – Odměna za akci

Vlivní blogeři jsou schopni domluvit individuální spolupráci, ať už s mediálními agenturami, tak i přímo s e-shopy či kamennými prodejny.

Poměrně rozšířený trend je zaslání balíčku produktů zdarma, kdy blogger následně napíše recenze na produkty, natočí video atd. Pro začátek v kariéře blogování to není špatný start, ale je potřeba abyste mysleli do budoucna. Produkty zadarmo jsou fajn, ale vydělávání skutečných peněz to prostě není.

Řada bloggerů dokáže vyjednat několik tisíc korun za zveřejnění soutěžního článku a pár instagram fotek. Není to nic nemožného. Je třeba mít na svém blogu věrnou komunitu čtenářů a prezentovat produkty a služby, které jsou v naprostém souladu s vaším dosavadním životním stylem. Nezapomeňte, že inzerenti požadují čísla. Návštěvnost na webu (počítáte zde na tisíce, pokud to myslíte vážně), počet zobrazení stránek, doba na webu a další statistiky jsou důležité. Implementujte na svůj web Google Analytics.

Individuální spolupráci můžete využít jakkoli kreativně. Podcasty jsou rozvíjejícím se trendem v České republice. Na západě jsou běžně doplněny o krátké reklamní spoty, za které inzerenti platí. Toto přijde brzo také k nám. A vy můžete být už se svým podcastem připraveni na takovou poptávku inzerentů.

5. Prodej vlastních produktů a služeb

Další z cest, jak vydělávat blogem, je vytvořit vlastní produkty nebo služby a blog používat jako nenásilnou prodejní platformu. Jednotlivými blogovými příspěvky de facto budete se svými čtenáři vztah a následně jste schopni cíleně prodávat.

David Kirš před několika lety vyvolal davové šílenství s prodejem e-booků a členských sekcí. Řada lidí to bohužel nepojala správně a prodej info-produktů dostal v českém prostředí dost hanlivý nádech. E-booky (digitální knihy) i členské sekce mají svůj smysl a rozhodně mají své místo na internetu. Je potřeba je však zpracovat tak, aby zákazníkovi/čtenáři/uživateli poskytl přidanou hodnotu.

Prodej nemusí být jen virtuální, můžete prodávat fyzické produkty (zde však počítejte také s logistickým řešením). Oblíbené jsou mezi nomády např. ručně dělané šperky.

V měsících, kdy jsem v České republice, používám svůj blog pro marketing vlastních kurzů o cestování a práci na dálku. Někteří podnikatelé provozují svůj blog, aby přitáhli svoji cílovou skupinu, které pak prezentují možnost zakoupení vstupenek na školení, seminářů či konferencí atd.

Fotografové mohou prodávat své vlastní fotky na blogu. Kupování fotografií je populární skrze fotobanky, ale nemusíte zůstat jen u nich. Na WordPress existují speciální pluginy, které umožní, aby si čtenář pohodlně zakoupil fotografii přímo z vašeho blogu. Pokud se vracíte do České republiky, je výborné mít na webu kontaktní

formulář a provázat ho s nabídkou focení v České republice. Blogujete v angličtině? Pak samozřejmě můžete nabízet své služby kdekoli po světě!

Nabídka služeb v rámci blogu může mít své místo a dobře slouží řadě blogerů. Jedná se však o tu skupinu blogerů, kteří jsou více freelanceři než skuteční zapálení blogeři.

První nejdůležitější krok pro start blogování

Nejdříve začínejte otázkou PROČ (Chci psát? Za jakým účelem?), dále pokračujte JAK (textový/video/audio blog), a nakonec O ČEM. Stejně nakonec životnost blogu záleží na tom, jestli se do toho umíte zakousnout a vydržíte, anebo ne.

Další užitečné zdroje:

- <http://www.monetizaceobsahu.cz/monetizace>
- <http://www.problogger.net>

Umělci

Řada cestovatelů si přivydělává tím, že hraje na ulici na kytaru, píšťalku anebo jiný, často prapodivný, nástroj. Některým stačí dokonce kbelíky a lžíce a vytvoří takovou show, kterou jste ještě neviděli. Tohle je novodobé street art. Je zdarma, kdo chce, ten hudebníkům přispěje. Velmi nenásilná forma. Je ale výdělečná? Cestovatelé potvrzují, že jim zaplatí jídlo a nocleh. Je to ale dlouhodobě výdělečné? A je to především v souladu s naším životním stylem, který chceme žít? Tohle je otázka, kterou si musíte položit. Párkrát si můžete zahrát na kytaru v baru a dostanete pívko a panáka zdarma, možná trochu ze vstupného, ale je to váš vysněný život?

Já mám street artistry velmi rád a jen se dívím, jak málo z nich bere svoji činnost profesionálně. Je tak těžké udělat si transparent s odkazem na YouTube? Všimli jste si, jak často lidi natáčejí tyhle hudebníky? A fotí? Příliš málo umělců je vyzývá, aby fotky a videa sdíleli na Facebooku a Instagramu s konkrétním hashtagem. Vždyť internet v mobilu má každý druhý!

Pokud to chceme myslet vážně, potřebujeme myslet ze široka. Cestování ve více lidech tuhle práci ještě usnadňuje. Jeden hraje a druhý navazuje kontakty, povídá s lidmi, představuje prodávané CD, rozdává vizitky, zve na večerní koncert v baru XY.

To, že hrajete na hudební nástroj, neznamená, že děláte jenom hudbu. Měníte lidské emoce. Přenášíte energii. Vzbuzujete lidské vzpomínky. Ovlivňujete to, kam lidi půjdou dál. Předáváte poselství. Každá hudba by měla mít svůj příběh. Jaký je ten váš? Tohle je širší pohled. S tímto musíte pracovat, pokud chcete jít na rychlodráhu nomádství.

Využijte internetu a moderních nástrojů, které vám umožní zasáhnout širší publikum. Lokální představení a živá vystoupení jsou pecka. Online však být musíte, pokud chcete vytvořit polo-pasivní příjem.

Budovat fanouškovskou komunitu je sakra důležité. Šup, vytvořte reklamní předměty, ať vás mohou nějak podpořit. Kšiltovka s logem, triko, kryt na iPhone, odznáček či samolepka. Co nesbalíte do batohu, to prodávejte online v e-shopu. Cože? Vlastní e-shop? Jdeme do plnejch! Anebo chcete pomálu? Pak využijte affiliate programů (t-shock.eu, babel.cz, society6.com, zazzle.com). Nemusíte držet žádný sklad a starat se

o expedici. Nahrajete jenom svoje fotky a ty přiřadíte k produktům. O samotný prodej se už stará sám dodavatel.

Pojďme mrknout na další přidružené modely, jak si vydělávat peníze. Baví vás skládání muziky? Tak ji nahrajte a rovnou prodávejte na hudebních bankách. Funguje obdobně jako fotobanky. A co takhle tvorba soundtracků? To už zní více profesionálně, ale můžete klidně začít jako amatér. Vzniká sakra hodně amatérských filmů, videoklipů, video upoutávek a dalších video scén. Hudební podklad je klíčový. Tady je vaše pozice.

Potřebujete peníze na ruku? Pak si domluvte koncert v místním baru. Máte už nějaké fanoušky? Tak můžete plánovat své turné! Velmi populární je dělat DJ (buďte aktivní na SoundCloud.com). Začínat budete v malém baru a na lokálních festivalech, dotáhnout to ale můžete daleko. Proč si neotevřete místní rádio show (zadejte do googlu „my own radio station free“) a neděláte pravidelné vysílání každý týden v určitém hodinu?

Jako hudebník máte zřejmě dobrý hlas, co takhle namlouvání audioknih. S e-booky se roztrhl pytel, ale vy je můžete všechny namluvit do audio verze. V Americe je to velmi populární, uvidíme, jak trendy bude tady v Čechách za pár let. Ale vy umíte anglicky, že? Takže nemusím už nic dodávat.

A co takhle učení hrát na nějaký hudební nástroj nebo dávat lekce. Na místě i online. Tohle jede! Nahrajte pár lekcí a dejte je na YouTube. Napište dobré názvy videí a popisky, základy SEO byste měli znát.

Celou kapitolu jsem psal pouze o hudebnících, ale podobné platí pro jakékoli jiné umělce. Nejčastěji se setkáváme s malíři (zkuste Artweb.com), tanečníky, komiky a kouzelníky. Kresba karikatur je hodně oblíbená jako street art. Sprejování vesmírného prostředí anebo futuristické přírody je dechberoucí. Nemusíte to pojímat pouze jako práci na dálku. Chytří nomádi vytvoří webové stránky, natočí videa a lidé si pak kupují online kurzy či přístupy do členských sekcí, kde se toto umění učí. Malovat můžete na tělo, pár lidí dokonce prodává vzkazy, které napíše na své tělo a pak se u toho vyfotí. Partie na požádání. Eh, kde je poptávka, tam je nabídka. Zpátky ale, skvěle funguje Hena (takové dočasné tetování), na obličej, ruce i nohy. Komiksy stále frčí! Posouvají se navíc do digitálu, máte šanci uspět na internetu. Chlapík, co designoval smajlíky na Facebook vydělal miliony, eh! Tanečníci mají výborné vyhlídky. Nejen, že práci na místě pravděpodobně dobře seženou (studia, kluby, show), ale dokážou ji posunout i do online roviny, a navíc do pasivnějšího příjmu. To se mi velmi líbí. Online kurzy s výukou tancování (milion různých stylů, vyberte si sami) je naprosto běžné! Talent se

zde většinou vyplácí. Pokud vám chybí, musíte ho nahradit kreativitou (mrkněte na <http://www.wheretheheckismatt.com/>).

Kouzelník digitální nomád zní srandovně, ale kouzla lze skutečně učit online. Kromě toho, kluci, máte super balící hlášky na holky. David Copperfield ani cirkus nemají dobrou budoucnost, ale showmani dokáží vytvořit celosvětové turné.

Trochu mimo street art, ale stále v oblasti umění, působí žongléři, polykači ohně a podobní šílenci. Chodit po slack line vás neužíví, ale ohnivá show vám už možná dá pár dolarů do kapsy. Hleďte festivaly, to je velká příležitost nejen pro práci, ale také pro networking, který vás posune dále. Ale nemusíte zůstat opět jen u této činnosti, pojďme na to ze širší perspektivy. Ohnivá show může být dost dobře spojena s překonáváním strachu. Polykači ohně mohou hovořit o překonávání bolesti. Komu lidé budou naslouchat více - někomu, kdo bude jen tak povídat o překonávání bolesti a životních zkouškách anebo tomu, kdo stejný příběh bude vyprávět a my budeme vědět, že si dokáže bez problému strčit meč po hrdlo do krku a chodí po žhavém uhlí? Také cítíte tu důležitost spojení? Tu umělci potřebují!

Hula hoop, kroužení obručí! Pamatujete, malé holky to milovaly. Dneska to je trendy v celé Kanadě i USA. A pomalu to jde i do ostatních zemí. Pár lidí se tím živí, buď jako instruktoři, anebo stavitelé obručí (dokonce jsou cestovatelské verze, které rozložíte a složíte). Digitální nomádi by určitě udělali online kurz a učili triky s hula hoopem.

Když už jsme u triků, což takhle kopání do hakisáků anebo fotbalové tričky smyčky? Publikujte na sociálních sítích krátká videa, staňte se influencem a získejte sponzorství od značek. Studoval jsem v Austrálii s jedním týpkem z Chile, který učil v Sydney malé děti hrát fotbal. Co myslíte, že rozhoduje u takového pohovoru? To, jestli máte vytuněné CV? Anebo dáte přednost tomu, kdo studuje Fitness College a má skvěle rozjetý YouTube kanál s fotbalovými vlogy?

Umělci, potřebujete inspiraci? Podívejte se na Burning Man (<http://burningman.org/>), unikátní festival, pořádaný v Nevadské poušti v USA. Je každoročně realizován jako prostor pro setkávání, sdílení a seberealizaci. Uvidíte zde neuvěřitelné umělce, kostýmy, show, divadlo a život v úplně jiné dimenzi. Skočte na YouTube anebo mrkněte na celovečerní film Taking My Parents to Burning Man. Pozor jen na místní předpisy, ne vždy je street art dovoleno bez povolení či licence.

Výuka cizích jazyků

Věděli jste, že 25 % celkové světové populace hovoří alespoň základní angličtinou? V následujících 10-15 letech se predikuje, že počet lidí, kteří se učí angličtinu, vzroste na 2 biliony. Největší poptávka po výuce angličtiny je aktuálně v Číně, Španělsku a Brazílii. 700 tisíc lidí každoročně jezdí do Velké Británie studovat angličtinu. Nemusíte se učit ale jen angličtinu, lektori jiných cizích jazyků potvrzují, že zájem o

učení jazyků stoupá a finanční odměna je v řadě případů vyšší než u angličtiny. Sehnat učitele angličtiny je přece jenom snazší než učitele španělštiny anebo čínštiny.

Existuje řada mýtů kolem výuky cizích jazyků. Zejména upozorňuji, že:

- Nemusíte být rodilý mluvčí, abyste mohli vyučovat daný jazyk.
- Nemusíte umět mluvit místním jazykem.
- Předchozí zkušenosti s výukou cizího jazyka nejsou nezbytně nutné.

Pokud to s výukou myslíte vážně a profesionálně (nejedná se např. o dobrovolničení), pak budete potřebovat určitou certifikaci. TEFL nebo CELTA vám otevřou mnohé dveře. Finanční odměna lektora vždy závisí na zkušenostech a dosažené kvalifikaci. Řada škol, ve kterých budete absolvovat kurzy na certifikaci nabízí následnou pomoc při hledání pracovního místa.

TEFL (<http://www.tefl.com/>) je mezinárodně uznávané lektorské osvědčení, které dává držitelům oprávnění vyučovat anglický jazyk. Úroveň TEFL klesla a lektoři se víceméně shodují, že je lepší mít dnes CELTU.

CELTA (<http://www.cambridgeenglish.org>) - certifikát, který vás opravňuje k výuce angličtiny, pro lektory, kteří mají angličtinu jako druhý jazyk. Celosvětově nejžádanější. Každý rok se přihlásí na zkoušku 10 tisíc zájemců.

DELTA (<http://www.cambridgeenglish.org>) - certifikát pro zkušené učitele.

Ač se to nemusí na první pohled zdát, výuka cizích jazyků je ovlivněna sezónami. Ať už budete žádat o práci, či budete pracovat s klienty soukromě, největší zájem bude tradičně před začátkem školního roku, semestru, před maturitou a také začátkem nového roku (lidská předsevzetí).

Důležité je ujasnit si, koho chcete učit (předškoláky, školáky, příprava na státnice, konverzace obchodní angličtiny) a kde chcete učit (země, škola, agentura, soukromé hodiny).

Řada lektorů nejprve hledá jakékoli příležitosti k výdělku. Následně pozorují, co konkrétně jim vyhovuje. Začněte klidně s agenturou, sice si vezmou část provize, ale zajistí vám studenty a určité počty hodin každý týden. Po čase si získáte vlastní studenty a můžete fungovat zcela na soukromé bázi. Možná ze začátku budete muset

dělat první konverzační hodinu zdarma, ale jakmile se pověst o vás rozšíří, platící zákazníci přijdou.

Ve chvíli, kdy častěji cestujete, se částečně připravujete o řadu klientů. Samozřejmě někteří přijmou možnost Skype konzultací, avšak někteří preferují osobní kontakt. S tím se prostě musíte smířit.

Současně můžete tvořit blog, kam budete umisťovat různá cvičení pro své studenty. Pokud máte záměr posunout výuku cizího jazyka do online prostoru, určitě zde prostor je. Portálů, videí a online kurzů je mnoho, avšak stále si můžete z trhu ukrojit svoji vlastní část. Online výuka jde silně kupředu a nemusíte zůstat pouze u blogových článků. Točte videa, vytvořte členskou sekci, nabídněte něco, co ostatní lektori ještě neposkytují. Ještě jedna důležitá věc. Nemusíte nutně svoji konkurenční výhodu stavět na tom, že nabídnete něco nového, vaše přednost může stejně dobře spočívat v tom, že budete „to samé“ dělat jinak. Váš přístup bude jiný, a tím zaujmete, přitáhnete si určitou skupinu lidí, které tento přístup bude vyhovovat mnohem více než ten tradiční.

Portály, kde najdete práci

- NiceTalk (<http://nicetalk.com/>) - vydělávejte 10 USD za hodinu, učíte angličtinu čínské studenty
- Myngle (<http://www.myngle.com/>) - učte cizí jazyky, zaměřené pro obchodní účely
- VerbalPlanet (<http://www.verbalplanet.com/>) - oblíbený portál pro výuku cizích jazyků, učte jazyk, který ovládáte
- iTalki (<https://www.italki.com>) - velmi populární portál, další příležitost k výdělku
- Teach Abroad (<http://www.footprintsrecruiting.com>) - inzertní portál, kde najdete žádané pozice pro výuku angličtiny či jiných předmětů

Výbornou stránkou pro ty, kteří učí angličtinu je portál <http://www.onestopenglish.com/>.

Marketing

Mnoho digitálních nomádů pracuje v oblasti marketingu. Jedná se snad o druhou skupinu v pořadí, která se po programátorech dokázala osvobodit z každodenního kancelářského prostředí. Marketing jako obor je velmi široký, avšak všechny jeho

činnosti mají jedno společné. S největší pravděpodobností je budete moci dělat odkudkoli. Marketing je pro práci na dálku jako stvořený.

Nejčastěji jsou marketéři freelanceři a mají v oblíbě specializaci. Setkáte se tak se specialisty na SEO, PPC, LinkBuilding, Facebook reklamy, obsah nebo strategie pro sociální sítě atd. Funguje tu pomyslná křivka, že čím více jdete do hloubky konkrétní specializaci, tím větším odborníkem se stáváte a jste schopni si zvyšovat hodinovou sazbu. Menší firmy sice mohou dnes hledat někoho na pozici online marketingu obecně, ale věřte mi, že nebudete mít problém získat zakázku, pokud se budete věnovat pouze PPC Google Adwords a ničemu jinému. Pokud vás nebaví jeden konkrétní kanál, nevěšete hlavu, budoucnost je před vámi stále slibná. Zjistěte si více o pojmu multipotencialismus a najděte kreativní spojení mezi činnostmi (nebo třeba jednotlivými marketingovými kanály), které vás budou bavit a živit.

Někteří marketéři po čase dokonce sklouznou k budování agentury. Zákazník, kterému spravujeme sociální síť, najednou chce pár článků na blog. S novým rokem se rozhodne pro redesign webové stránky, aby byla konečně responzivní. Chce zapojit také affiliate program a potřebuje pár grafických bannerů. Pokud cítíte svoji vášně v dodávání řešení, komunikaci a řízení lidí, klidně se do toho pusťte. Pokud ale rádi děláte marketing, tak je hloupost stavět se do pozice vedení v nové agentuře (vaše nová pozice je řídicí nikoli marketingová).

Pracovních pozic v oblasti marketingu je nepočítatelné. Existují nomádi, jejichž prací je posílat newslettery. Pracují v zaměstnaneckém poměru anebo freelance. Můžete pomáhat firmám založit a rozběhnout jejich vlastní affiliate program a sami se posadit do pozice affiliate manažera. Berte hodinovou mzdu anebo se dohodněte na provizi. Před pár lety neexistoval Instagram a dnes firmy oslovují blogery a hledají influencery pro pořádání soutěží výhradně na platformě Instagram. Mějte oči otevřené a uši nastražené. Každým dalším dnem jste o krok blíže, abyste si vymysleli svoji vlastní pracovní pozici.

Já jsem začínal na SEO, tvořil jsem weby a psal články tak, abych se umisťoval na prvních pozicích ve vyhledávačích. Nazýval jsem to nízkonákladová metoda, pokud nemáte hodně peněz, SEO zní fajn, protože nemusíte platit za PPC a dosahujete určité návštěvnosti. Pravda je, že SEO může být pomalé a pro různé obory různé efektivní. Návštěvnost sama o sobě je k ničemu. Vaším cílem marketéra musí být konkrétní výsledek. Proč chcete vyšší návštěvnost? Konverze ve formuláři, uskutečněný nákup, registrace na událost, sdílení na sociálních sítích, sami si určete. Všimněte si, že někteří klienti prostě chtějí větší návštěvnost. To je naprosto v pořádku, zde přichází vaše role konzultanta a s klientem si popovídáte, čeho chce ve finále dosáhnout.

Nezapomeňte, že je to celé o kladení správných otázek. Dle odpovědí, které získáte, můžete pracovat s marketingem mnohem efektivněji.

Mým cílem je budování komunity a pravidelné přinášení hodnotných informací založených na zkušenostech. V předávání zkušeností a znalostí vidím smysl a také posun společnosti jako celku. Cílím na konverze affiliate či prodej vlastních produktů a služeb. Komunita pak znamená opakující se návštěvníky a klienty. Tvořím ekosystém. Mám za to, že je to cesta k pasivnější formě výděлку. Cest je však nekonečně mnoho a vy si vyberte takovou, která vám bude dávat smysl a radost.

Zdroje, které doporučuji

- Digitální garáž (<https://digitalnigaraz.withgoogle.com/>) - online vzdělání v oblasti online marketingu od Google, ambicí projektu je rozšířit základní digitální znalosti, pokud začínáte, ideální zdroj
- Backlinko (Backlinko.com) - Brian Dean se vypracoval na experta v oblasti SEO a LinkBuildingu, odebírejte jeho newsletter a nahlédněte pod pokličku případových studií
- Social Triggers (<http://socialtriggers.com/>) - Derek Halpern je marketingovým expertem, který se soustředí na online strategie založené na datech a číslech
- Smart Passive Income (<http://www.smartpassiveincome.com/>) - Pat Flynn je světová jednička v oblasti affiliate marketingu, rozhodně čtěte jeho blog a poslouchejte podcasty

Copywriting a práce s textem

Copywriting je tvůrčí činnost, při které vytváříte marketingové texty. Ty mají nejčastěji za úkol prodávat anebo zvyšovat povědomí o značce, produktu či službě. Psaní textů na zakázku jednoznačně patří k činnostem, které lze dělat odkudkoli.

Copywriteři pracují nejčastěji jako freelanceři (OSVČ, živnost volná) a klientům fakturují buď za jednotlivé zakázky nebo na měsíční bázi. Avšak i bez živnostenského listu se můžete věnovat copywritingu. Pamatujte však, že byste měli mít uzavřenou smlouvu se zadavatelem, neboť se jedná o váš příjem (píšete za peníze).

Jako copywriter se nesnažte psát o všem možném, ale naopak vymezte si oblasti, kterým se budete hlouběji věnovat. Bude to pro vás efektivnější, protože budete stále prohlubovat své znalosti o těchto tématech a zároveň budete klientům poskytovat vysokou kvalitu.

Copywriting je jedna z pracovních pozic, kdy se vyplatí být na Twitteru. Tweetujte, používejte hashtagy, můžete zde narazit na dobré pracovní příležitosti. Zároveň si budete budovat svoji značku. Mít vlastní webové stránky je samozřejmě bonus, můžete zde skvěle prezentovat své služby a směřovat sem všechny potenciální klienty (namísto odkazování na LinkedIn, Facebook stránku anebo e-mail).

Kde copywriteři berou zakázky?

Pokud se zeptáte profesionálního copywritera, kde shání další zakázky, všichni se shodnou na jednom. Totiž, že zakázky přijdou samy. Od stávajících klientů se to roznese dál a lidi se prostě ozvou. Ale kde sehnat ty první?

Speciální portály pro copywritery

- KupObsah.cz
- Copywriting.cz
- Placla.cz
- Copywriteri.cz

Můžete pomáhat dalším studentům psát seminárky, bakalářky nebo diplomky

- Diplomkyaseminarky.cz
- Seminarkybezprace.cz
- Napisemezavas.cz
- ReferatyZaBabku.cz

Otázku etiky a související morální a edukační důvody, proč se účastnit či neúčastnit těchto projektů, si musí každý uvnitř vyřešit sám.

Oslovte napřímo

Líbí se vám nějaký portál a chtěli byste pro něj psát texty? Najděte si kontaktní informace a zašlete jim nabídku ke spolupráci. Ve svém e-mailu buďte kreativní, vždyť vaše práce je hraní si s textem. Existuje mnoho online magazínů i časopisů, které vás rádi přijmou. Pozice jsou vám otevřené, stačí se jen zeptat.

Obecné portály pro mikro-zakázky

- EasyTask.cz
- Stovkomat.cz
- Webtrh.cz
- Forum.lupa.cz

Další najdete v podkapitole Mikrozakázky.

Další doporučení pro copywritery

- Pozor na marketingová slova, která jsou klišé a ztratila význam. Dohledáte je pod hashtagem #prazdnaslova
- Projděte si tweety s hashtagem #copywriter a podobné
- Účastněte se konferencí a přednášek (např. CopyCamp od H1). Networkujte
- Nabídky práce najdete také na Facebooku, projděte Facebook skupiny pro podnikatele a freelancery
- Jazyk Wwox.cz (doporučuji přihlásit se k newsletteru), který bývá ukazován jako copywriterský vzor, je hravý, ale není vhodný pro všechny, resp. nebude fungovat u všech produktů a služeb

Potřebujete inspiraci? Zkuste nástroj www.portent.com/tools/title-maker - je designován pro anglické publikum, dosadte proto anglický překlad a stiskněte tlačítko, které vám vygeneruje název titulku článku. Pozor, je silně návykové!

Dobrý zdrojem pro vás bude ottocopy.cz

Máte rádi práci s textem? Nemusíte se orientovat pouze na copywriting. Existuje spousta dalších pozic, kde si můžete kreativně hrát s písmenky.

- Překladatel
- Korektor
- Tvorba brandů, claimů a chytlavých hlášek
- Textování produktů
- Presstripy - výlety, často testování či psaní recenzí či výstupů
- Psaní knihy či e-booku
- Psaní blogu, následná monetarizace přes reklamu, affiliate, prodej vlastních produktů či služeb

Mikro-darování od fanoušků

S trendem mikro-financování se rozšířila také možnost vydělávat přímo od fanoušků tím, že vám budou přispívat malými částkami. Jednoduchou úvahou, že pokud přimějeme hodně fanoušků k malému příspěvku, částka bude ve finále vysoká.

Crowdfundigové projekty jsou mezi mladými podnikateli a cestovateli hodně oblíbené (více v kapitole Crowdfunding). Čím více je vaše tvorba spojena s fanouškovskou komunitou, tím máte větší příležitost mít u těchto metod úspěch.

Patreon

Platforma pro kreativní jedince. Patreon (www.patreon.com) využívá více jak 200 tisíc kreativců, jedná se zejména o hudebníky, umělce, audio a video producenty, pisálky, fotografy, ale také programátory. Po vytvoření profilu se snaží přimět své fanoušky, aby jim zasílali měsíční mikro-platby. Díky těmto příspěvkům a podpoře mohou umělci dále tvořit a zajistit si stabilní příjem. Následně si můžete vložit odkaz na své webové stránky anebo jej snadno sdílet na sociálních sítích.

Tlačítko Ko-fi

Umístěte na své webové stránky, blog, fórum anebo přidejte rovnou na sociální síť speciální tlačítko Buy me a coffee (www.ko-fi.com). Ten, kdo na něj klikne vám bude moci poslat mikro-platbu (malé peníze) přímo na váš PayPal účet. Transakce je absolutně zdarma, stejně jako používání tlačítka.

Tlačítko PayPal Donate

PayPal umožňuje vložit si tlačítko Donate (daruj) na blog či webové stránky. Poskytuje HTML kód, který jednoduše vložíte na web. Návštěvník stránek vás tak může snadno podpořit v tvorbě anebo přispět na nějakou akci. Dárce nemusí mít založený PayPal, platba je možná skrze debetní či kreditní kartu. Jako obdarovaný neplatíte žádné zřizovací ani měsíční platby. PayPal si strhává malé poplatky u každé transakce. Pro výběr darované částky musíte doložit dárcovský účel.

PayPal mj. umožňuje vkládat i další tlačítka, jako je Dárkový poukaz, Předplatné či Koupit. Více informací naleznete přímo na oficiálních stránkách PayPalu https://www.paypal.com/cy/cgi-bin/webscr?cmd=_donate-intro-outside

To, co byste nečekali

Instruktor potápění zní dobře a řada lidí si představí práci na místě. Jasně, cestujete, perfektní lokace. Thajsko, Egypt, Střední Amerika, Karibik, Austrálie. Co chcete víc? Možná svobodu! Tak jdete opět do online. Takhle moc lidí nepřemýšlí, ale kdo jiný, než vášnivý potápěč, může dokumentovat podmořský život? Kdo povolanější by nás měl informovat o problémech oceánu. Anebo máte rádi budoucnost? Proč nepíšete o podmořských hotelích? Můžete zůstat i u potápění. V Salvádoru jsme potkali potápěče, který vyučoval potápění v super drahém hotelu v Řecku. Co to znamená? Že 3 měsíce v roce pracoval, ehm, tedy učil potápění a dalších 9 měsíců cestoval po světě.

Možná se nepotápíte, ale jenom plavete. Plavčíka můžete dělat na Working Holiday víza, ale dokážete si představit, že lidé se učí plavat online? Ano, už jsou skvělé online kurzy o tom, jak správně plavat kraul a další plavecké techniky.

Ha, kuchař, to je pozice! Jedna z mých nejoblíbenějších! Proč? Jednoduše proto, že recepty můžete snadno přenášet do dalších zemí. To, co se naučíte v jedné zemi, můžete aplikovat v druhé. Ano, někdy budete mít problém se sehnáním surovin, ale to je maličkost oproti tomu, v jaké šíři dokážete fungovat jako kuchař po světě. Výhodou je, že se nemusíte bát cestovat do dražších zemí, v Austrálii nebo Kanadě vás zaplatí dobře, pokud vaše vaření opravdu za něco stojí. Chcete myslet do budoucna? Pak se profilujte online. Video recepty jsou super populární. Jak se ale odlišit? Vařit národní jídla s místními lidmi, to je žádané. Kulinářství je obor, který půjde hodně dopředu. Lidé si čím dál více uvědomují, že je důležité to, co jedí. Proto je takový boom okolo zdravé výživy, vegetariánství, veganství, raw stravy a dalších přístupů. Podobně je na tom barman anebo barista. Míchání koktejlů? Jasně, naučte to lidi online. Malování obrázků na kafe je trendy! Umíte si představit ten Instagram účet a YouTube kanál? Tohle bude příští pecka!

A co taková au-pair. Hodně holek využívá této příležitosti a jezdí do zahraničí pomáhat maminkám a tatínkům s výchovou malých dětí. Pojdme se zamyslet důkladněji. Tohle asi nebudeme chtít dělat 20 let, že? To ale neznamená, že když vyjedeme jako au-pair, tak zabíjíme čas, prodlužujeme si studentská léta nebo prázdniny. Naše zkušenosti můžeme využívat dále, klidně se připojte k nějaké organizaci či službě, která zprostředkovává au-pair v dané zemi. Anebo rozjed'te vlastní web a pomáhejte au-pairkám. Vím, blogů existuje milion a au-pairky hodně drží při sobě. Ale to si pište, že můžete najít zlatou žílu i v tomto oboru. Jakmile se začnu bavit s au-pairkami, mají tisíc a jeden problém s tímhle a tamtím. Vyřešte problém a máte byznys. Ale nemusíte

zůstat jen u au-pair. Při své práci se zřejmě dostanete k celé řadě problémů maminek. Co takhle jim nějak pomoci? Kde je problém, tam je budoucí byznys.

Možná ale nechcete rozjíždět vlastní podnikání ani žádný projekt a láká vás představa, že se zapojíte k nějaké již fungující firmě. To určitě lze. Navíc nemusíte myslet poskromnu a klidně se soustředíte na ty největší zvířata, co tu máme.

Společnosti jako IBM, Apple, Google, NASA jsou prostě jen další společnosti. Nic na tom není pracovat pro společnosti s mezinárodním dosahem. Naopak, projít výběrovým řízením je často přeceňované a kolují neuvěřitelné fámy o tom, jak těžké to je. Dobře, možná je to těžší než výběrové řízení do Kauflandu, ale proč to nezkusit?

Když jsem v Děčíně (50 tisíc obyvatel) někomu řekl, že pracuju v IBM, každý na mě div nevyvalil oči. Přitom jsem byl na Support podpoře, byl jsem student vysoké školy a nedělal nic, co by bylo nějak zázračné. Přesto na mě lidi koukají, jak úžasnou práci jsem měl, když jim zpětně vyprávím, že jsem studoval práva v Brně a docházel do ČEZu, kde jsem supportoval aplikaci, kterou jsme vyvíjeli v IBM.

Když se bavíte v Silicon Valley, každý pracuje v nějaké takové společnosti. Jeden je z Googlu, druhý z Yahoo, třetí z Tesly, čtvrtý je z Apple. To je normální! Skutečnost, že jste z malé české vesničky, ve které je neznámější značkou obchodu Albert, vás nesmí omezovat. Nebojte se žádat o práci u společností, které mají světový rozsah. Dveře jsou vám otevřené stejně dokořán jako komukoli jinému.

Google má v Evropě několik vývojových center a své nabídky práce zveřejňuje na <http://www.google.com/about/jobs/>. Wordpress spravuje přes 200 tisíc lidí pracujících na dálku. Společnost Automattic je otevřená spolupráci s freelancery. Nabídky najdete na <http://automattic.com/work-with-us/>. Mozilla Firefox patří k jedněm z nejlepších internetových prohlížečů. Pokud máte rádi open-source projekty, pak vás zaujmou i další z portfolia společnosti Mozilla na <http://careers.mozilla.org/>.

Pokud vás láká práce v týmech, které jsou složeny z členů z různých koutů světa, určité pravidelně sledujte také Basecamp.com, Buffer.com, MailerLite.com. A existují desítky dalších včetně Virgin.com.

Co mají všechny tyto pozice společné? Ukazují, že nic není nemožné. Pracovní pozice, které jsou tradičně vnímané jako práce svázaná s konkrétním místem, posouváme do takového režimu, kdy tu stejnou práci či související činnost můžeme vykonávat odkudkoli. Zdravotní sestra na cestách? Pravděpodobně žádnou takovou sestru ani bratra neznáte, ale pár jich tu takhle po světě už cestuje. Online lékařská pomoc je oblast, která během následujících několika let prožije obrovský boom. Že se chcete podívat kolem světa? Toho lze dosáhnout různými způsoby. Můžete být taky pilot letadla, řidič nákladáku anebo dálkového autobusu. Anebo světový kurýr. Vznikají start-upy, které nahrazují poštu a pracují na sharingovém modelu, podobně jako

Uber. Určitě znáte Trabanty, ti taky cestují kolem světa. Jde to různými způsoby a nikde není napsáno, že tou vaší cestou to zrovna nepůjde. Zmínil jsem také pár konkrétních firem, a to především z toho důvodu, abyste se myšlenkami nedrželi při zemi. Ke spolupráci žádejte malé i velké ryby. Kdo klepe na dveře, tomu bude otevřeno.

Webové stránky

Doména a hosting

Doména je adresa vaší webové stránky čili www.neco.cz. Můžete si zaregistrovat cokoli, co je volné a s libovolnou koncovkou. Pro většinu projektů, které cílí na český trh, doporučuji .cz. Držte se jednoduchosti. Většinou je lepší název bez pomlčky, je snáze zapamatovatelný. Toho se držte, pokud název není zapamatovatelný, vymyslete jiný. Vymýšlení doménového jména by nemělo trvat dlouho. Skvěle funguje technika brainstormingu na 30 minut. Pokud se nemůžete rozhodnout, napište si 5 nejlepších na papír a zeptejte se 20 lidí na jejich názor.

Hosting je místo, kde budou vaše soubory webové stránky uloženy. Záleží na tom, jak robustní vaše webová stránka bude, nicméně pro základní Wordpress stránky počítejte, že stačí 100 MB prostoru, důležité je, že v hostingu musíte mít možnost tvořit databáze (podmínka Wordpressu).

Já webové stránky hostuji na Wedos (dostačující NoLimit za 30 Kč měsíčně) anebo GIGASERVER (různé tarify od 10 Kč měsíčně). Zde také můžete registrovat svoji doménu, cena za .cz je obvykle 125 Kč na rok. Pokud hledáte hosting ve světovém měřítku, zkuste porovnávač s referencemi na <https://webhostinggeeks.com/> anebo <http://www.whoishostingthis.com/>.

Dostupnost svého webu můžete sledovat pomocí služby <http://uptimerobot.com/>. Ta každých 5 minut vyšle požadavek na váš web a následně zobrazí, zda je web uživateli dostupný či je zde nějaký technický problém a webová stránka se nenačítá (zjednodušeně řečeno).

Wordpress

Wordpress je nejrozšířenější redakční systém na světě. Běží na něm téměř 25 % všech webových stránek. V minulosti byl používán výhradně jako blogová platforma, dnes je však hojně využíván pro profesionální prezentace i e-shop řešení. S Wordpressem se seznámíte rychle, je intuitivní a na internetu je neuvěřitelné množství návodů.

Některé hostovací služby (vč. Wedos) dokáží nainstalovat Wordpress jedním kliknutím. Nemusíte tak nastavovat FTP připojení a kopírovat soubory, ale vše je provedeno za vás. Skvělé!

Šablona Wordpressu je jakýsi přednastavený design. Výhoda šablony a celého Wordpressu je ta, že nemusíte umět programovat. Šablony jsou dostupné zdarma a profesionálnější řešení (tzv. premium šablony) najdete zpoplatněné (obvykle 29–99 USD). Pokud hledáte nízkonákladové řešení, určitě využijte premium šablony. Oproti vývoji webové stránky na míru je to mnohem levnější, rychlejší a ušetříte se

přebytečného stresu. Některé šablony jsou tak chytře předpřipravené, že si svoji webovou stránku doslova „naklikáte“.

Skvělé funkční šablony najdete na ThemeForest.com. Vyfiltrujte si Wordpress šablony a dále „Best sellers“. Zajímavé a velmi flexibilní řešení nabízí premium šablona Divi od <https://www.elegantthemes.com>.

Webové stránky nemusíte mít na Wordpressu, můžete využít i jiné redakční systémy anebo zřejmě nejjednodušší způsob představuje naklikání webu přes Blogspot anebo Webnode.

Wordpress pluginy

V zásadě platí, že cokoli Wordpress sám o sobě neumí, na to dokážete najít plugin, který to dokáže. Jednoduše ho nainstalujete a aktivujete. Pluginy velmi pomáhají a zefektivňují práci ve Wordpressu. Nezapomeňte, že i pluginy mohou zpomalit váš web, doporučuje se mít ne více jak 15 pluginů. Před instalací si ověřte, že se jedná o plugin, který je kompatibilní s aktuální verzí Wordpressu a ideálně má kladné recenze od uživatelů. Mně velmi pomáhají tyto WP pluginy:

- Contact form7 - kontaktní formuláře
- Akismet - ochrana proti spamu
- Yoast SEO - pro SEO optimalizaci
- Broken Link Checker - hlídá rozbité hypertextové odkazy
- Pretty Link Lite - zkrácení url pro trackování kliknutí anebo skrytí affiliate odkazu
- WP Smush - zmenšení velikosti obrázků, každý obrázek by měl být menší jak 100 kB
- W3 Total Cache - zrychlení načítání webové stránky
- Cookie Law Info - splnění povinnosti dle EU a informování návštěvníka webu o cookies

Struktura webu

Každá webová stránka a podstránka musí mít svůj cíl. Některá má sloužit k nákupu, jiná k vyplnění formuláře, další ke sdílení, další pro přihlášení do newsletteru atd. Každé stránce musíte zkrátka přiřadit cíl a k tomuto cíli musíte stránku přizpůsobit, jak z hlediska designu, tak obsahu.

Nezapomeňte přidat do Menu stránku Kontakt. Jedná se o jednu z nejdůležitějších stránek. Příliš často se mi stává, že chci kontaktovat autora webu, ale nejsem schopen

dohledat jediný kontakt. Navíc se proslychá, že viditelnost stránky Kontakt a uvedení kontaktních informací vám dává plusové body v Google hodnocení.

Moqups (www.moqups.com)

Pokud chcete přistoupit k tvorbě webové stránky profesionálněji, můžete si nejprve zpracovat její náčrtek online. Já někdy používám tento nástroj pro vytvoření zadání, které následně konzultuji s grafikem. Vizual webu doporučuji načrtnout před tím, než se pustíte do vlastní tvorby. Náčrtek může být tužkou na papír anebo právě s pomocí nějakého online nástroje.

Rychlost webu

Víte, že rychlost načítání webové stránky je jedním z kritérií, ke kterému vyhledávač Google přihlíží, když hodnotí stránky? Otestujte si rychlost načítání vaší stránky na <https://developers.google.com/speed/pagespeed/>. Anebo Web Page Performance Test (<http://www.webpagetest.org>) a zjistěte podrobně, co zabírá nejvíce času při načítání vašeho webu. Doporučuji, dostaňte se pod 2 vteřiny. Ti, kteří mají návštěvnost přibližně 10 tisíc UIP měsíčně, můžou zkusit pro zrychlení načítání hostovací službu <https://www.cloudflare.com/>.

Responsibilita

Otestujte responsibilitu svého webu. Podívejte se, jak bude vypadat a hlavně fungovat váš web na mobilních zařízeních v různých rozlišeních, např. na <http://www.studiopress.com/responsive/>

Pokud používáte Chrome, využijte Rozšíření Mobile View na <https://chrome.google.com/webstore/detail/mobile->

view/dggbnnddapdeigkoblmenbgeldiifhb Vpravo při prohlázení webové stránky ihned uvidíte, jak web vypadá na mobilu.

Grafika

Dnes existuje velká spousta grafických aplikací, které jsou dostupné zdarma a přímo z internetového prohlázeče.

- Mockup - <https://mockup.zone/>
- Fonty <http://www.dafont.com/> anebo Google Fonts
- Postprodukce - Canva.com, PicMonkey, BeFunky
- Infografika - Venngage anebo Infogr.am
- Volná a prémiová grafika - <http://365psd.com/>
- CreativeMarket (<https://creativemarket.com/>) - zdarma i premium grafické prvky

Jak psát a SEO základy

Základní pravidla pro psaní zní:

- Nadpis H1 pouze 1x. Wordpress ho má standardně na titulku, v textu tedy nepoužívejte.
- Strukturu nadpisů používat postupně, např. H2, H2, H3, H4, H2, H3. Nesmí být H2 a za ním H4.
- Klíčová slova používejte v nadpisech.
- Hypertextové odkazy umísťte na relevantní slova a nikoli na „link zde“, „tady“.
- Nastavte otevírání odkazů na externí stránky v novém okně, ať neztrácíte návštěvníka.
- Pište vzdušně, dělte text na odstavce. Další odstavec klidně po 5 větách. Text musí být příjemný pro skenování očima (čtení rolováním).
- Používejte odrážky, zvyšuje to přehlednost.
- Pokud používáte podtrhávání, tak pouze pro hypertextové odkazy. Platí, že to, co je podtržené na internetu, je klikatelné.

Texty pište standardně ve Wordpress editoru. Nekopírujte text z MS Wordu nebo jiných textových editorů. Word i Google Doc přidává do textu HTML značky, které kazí čistotu kódu. Text si můžete předpřipravít v textovém editoru, ale při vkládání

využijte funkci gummy ve Wordpressu, která zruší formátování a vymaže HTML značky. Následně naformátujte text přímo ve Wordpressu.

Plagiátorství

Otestujte si, zda neexistují kopie vašich stránek, zda někdo nekopíruje vaše texty na <http://www.plagspotter.com/>

Potřebujete obrázky zadarmo?

- Visualhunt.com
- Unsplash.com
- Pixabay.com
- Flickr.com
- Pexels.com

A co takhle profi obrázky za pár kaček?

- Fotolia.com
- Shutterstock.com
- Stock.Adobe.com

Analytika: Vše měřte, co neměříte, to neovládáte

- Google Analytics (<https://www.google.com/analytics/>)
- UTM Builder (vygooglujte)
- Google Tag Manager (<https://www.google.com/analytics/tag-manager/>)
- Google Webmaster Tool (<https://www.google.com/webmasters/tools/>)
- Na jakých jste pozicích na Google: <https://www.google.com/webmasters/tools/search-analytics>
- Nahrávání videa, jak se chovají návštěvníci na vašem webu: Hotjar (<https://www.hotjar.com>) nebo SmartSupp (<http://smartsupp.com>)

Průzkum klíčových slov

- Statistiky návštěvnosti na Seznamu: <https://search.seznam.cz/stats/?term=hledaneslovo>
- Google Adwords Plánovač klíčových slov
- KWFinder - <https://app.kwfinder.com/> - zobrazí hledanost, ranky konkurence a přibližnou návštěvnost

Placená reklama - Platba za klik

- PPC Sklik
- PPC Adwords
- Facebook reklama (spravujte přes <https://business.facebook.com/>)
- Pay4t.cz
- Influencery najdete pomocí nástroje Riffle <http://www.moblized.com/apps/riffle>

Affiliate

- Post Affiliate Pro (<https://www.postaffiliatepro.com/>)
- Affilbox (<http://affilbox.cz/>)

Linkbuilding

Linkbuilding znamená přidávání zpětných odkazů na ostatní stránky. Tímto způsobem si budujete svoji odkazovou síť. Čím více a čím kvalitnějších zpětných odkazů získáte, tím vyšší máte šanci, že se objevíte na prvních pozicích ve vyhledávání.

Poté, co spustíte svoji webovou stránku a přidáte základní obsah, můžete spustit základní linkbuilding. Zaregistrujte stránku do hlavních katalogů:

- <http://search.seznam.cz/pridej-stranku>
- <http://www.google.com/addurl/?continue=/addurl>
- <http://docs.yahoo.com/info/suggest/>
- <http://submit.search.yahoo.com>
- <http://search.msn.com/docs/submit.aspx>
- <http://dmoz.org/add.html>

Webovou stránku můžete také zařadit mezi nejvýznamnější české katalogy:

- <http://www.krizovatka.eu>
- <http://www.czprima.cz>
- <http://clonet.eu>
- <http://webatlas.cz>
- <http://toplink.cz>
- <http://czin.eu>
- <http://alfa.elchron.cz>
- <http://www.toplist.cz>
- <http://infotip.cz>

A slovenské katalogy:

- [Zoznam.sk](#)
- [Centrum.sk](#)
- [Atlas.sk](#)
- [Azet.sk](#)
- [Surf.sk](#)

Kde dále získat odkazy?

- PR články
- Odkazy z komentářů

- Fóra a Poradny
- Sociální sítě

Při prvních průzkumech linkbuildingu na internetu možná narazíte na služby alá registrace do 200 katalogů za 200 Kč. Tyto a podobné nabídky můžete v klidu ignorovat. S největší pravděpodobností vám přinesou více problémů než užítku. Kdysi byla tato technika účinná, ale dnes jsou roboti vyhledávačů dostatečně inteligentní na

to, aby rozpoznaly takto nepřirozené vytváření zpětných odkazů. Navíc nezapomeňte, že potřebujete kvalitní zpětné odkazy, tedy odkazy z dobře hodnocených webů.

Pokud máte pocit, že by váš web mohl být zabanován (BAN = potrestání, typicky vás Google přestane zobrazovat ve vyhledávání, protože jste porušili jeho pravidla), jednoduše zadejte do vyhledávače Googlu `site:nazevwebu.cz`

Pokud zde najdete své stránky, u kterých máte podezření na BAN, je vše v pořádku a jen jste pravděpodobně klesli ve vyhledávání na nižší pozice.

Strank - Hodnocení 1 až 10. Čím vyšší číslo má váš web, tím lépe. Zjistíte např. na www.ranky.cz.

PageRank - Už neexistuje, dříve to bylo kritérium používané Googlem.

Moz Rank - Dnes nejrespektovanější hodnocení kvality webové stránky. Zjistíte:

- Domain Authority
- Page Authority
- Page MozRank
- Page MozTrust
- Spam Score

Hodnoty pro MOZ Rank zjistíte přímo na: www.moz.com/researchtools/ose/ a <https://moz.com/researchtools/ose/comparisons?site=>

Marketingové kanály

Přemýšlejte o marketingových kanálech jako o výloze. Uživatelé internetu jsou kolemjdoucí a vy si je tak můžete snadno přitáhnout ke svému okýnku. Výloha je magnet a má za úkol dostat návštěvníka do obchodu.

Facebook

Největší sociální síť, která výrazně ovlivnila životy milionů lidí. Dnes se stále častěji hovoří o negativěch Facebooku a lidé si rádi přitakávají, jak je špatné trávit zde čas.

Facebook Messenger je nepostradatelný pro kontakt s lidmi, které potkáte na cestách. Potkal jsem už pár cestovatelů, kteří neměli Facebook a stále se od něj distancují.

Určitě to bez něj jde. Jsem však toho názoru, že s ním to je mnohem snazší a otevřou se vám nové příležitosti. Pro zprávy používejte pouze www.messenger.com.

Facebook skupiny jsou silným informačním zdrojem. Sledujte také Facebook akce (Events).

V rámci marketingového kanálu je Facebook velmi užitečným pomocníkem. Cílenou PPC reklamu je možné specifikovat jako nikde jinde. Můžete nastavit zobrazení reklamy pro muže 18-24 let žijící jen v Praze a jen těm, kteří mají ve svých zájmech Cestování a současně v posledním roce změnili svoji geografickou lokaci. Cena za klik se však úměrně zvyšuje. Samozřejmě lze najít balancované optimum, existují specialisté, kteří dělají pouze Facebook PPC marketing.

Pokud si založíte Facebook stránku, její příspěvky se nedostanou všem, kteří ji označí Líbí se mi. Algoritmus je šlepeně propracovaný a přijde mi, že záleží na bambilionu okolností. Jsou tu masteři, kteří mají spočítané, že nejlepší je publikovat příspěvky v úterý a ve čtvrtek odpoledne mezi 6-7 hodinou. Nevím, po řadě mých experimentů si myslím, že to nelze takto generalizovat. Na internetu je publikována řada Case Studies, čerpání informací je vám otevřeno.

Obecně pracujte s myšlenkou, že čím více Líbí se mi, komentářů a sdílení dosáhnete, tím váš příspěvek uvidí více lidí. Obrázky fungují lépe než prostý text. Video funguje lépe než obrázky. Video nahrané na Facebook (nikoli YouTube, vždyť to je konkurence) funguje ještě lépe. Funguje lépe, znamená, že jej algoritmus vyhodnotí a posune v nástěnce výše. Jen pozor, ať neskončíte jako sběrač lajků a sdílení.

Využít můžete také Facebook skupiny. Facebook skupiny se tvoří pro nějakou komunitu lidí, skupinu se stejným záměrem. Já mám např. stránku Digitální Nomádství a pak Facebook skupinu Knižní klub digitálních nomádů.

Na Facebooku si lze vytvořit i e-shop, tedy můžete prodávat přímo na Facebooku, nepotřebujete k tomu e-shop platformu, doménu, vlastní stránku.

Ještě poslední poznámka – sociální sítě a jejich pravidla se často mění. Může se jednat o vnitřní pravidla Facebooku anebo i zákonitosti, které dříve prostě fungovaly (davové chování). Nikdy se nespolehejte na to, že tu Facebook bude i za 5, 10 nebo 20 let. Představte si, že máte na Facebooku 6 tisíc fanoušků. Co se stane, když Facebook přestane existovat? V ten den tento váš marketingový kanál skončí a pokud to byla jediná linie komunikace se svými fanoušky, pak můžete zavřít krám. Pokud budujete podnikání, pak musíte získat nějaké kontaktní údaje od svých fanoušků. To platí i pro jiné sociální sítě. Jsou fajn a povzbuzují interakci, ale v tuto chvíli jste závislí na nějaké 3. straně. Získejte jejich e-mail a dostanete tak kontrolu zpět na svoji stranu. Když

skončí Facebook anebo zavede nějaké stupidní pravidlo, máte stále jak hovořit ke svému publiku.

SnapChat

Jedna z nejrychleji rostoucích sociálních sítí, která stále prožívá svůj růst, především mezi mladší generací. Jde o sdílení obrázků a videí a přímou komunikaci s uživateli. Originální brandovka, nic víc, nic míň. Vlastně možná trochu víc. Komunikace je šifrovaná a nikde se nic dlouho neukládá a nearchivuje. Můžete nastavit, aby se zpráva po 10 vteřinách smazala a už ji prý nikdo nikdy nenajde. Říká se, že Snapchat používají i teroristické organizace, protože je komunikace nedohledatelná.

Pinterest

Pinterest se zatím v Čechách příliš nechytil, ale v zahraničí hraje pro řadu magazínů a blogů významnou roli, protože přivádí nové návštěvníky přímo na webové stránky. Platforma umožňuje publikovat fotografie s popisem a odkazem. Určité procento klikne na odkaz v popisku a dostane se na webové stránky. Jde tedy o to, abychom přidávali zajímavé fotky, které se ostatním líbí. Ti si je navíc mohou uložit na Pintrest nástěnku a tím se rozšiřuje okruh těch, kdo fotku uvidí.

Pintrest je používán právě pro své nástěnky a slouží dobře pro vizualizace. Pokud potřebujete inspiraci, skočte na Pinterest a projděte si bungalovy, uložte si ty, které se vám líbí nejvíce. Další nástěnku si udělejte s vysněnými dekoracemi. Další s cestovatelskými destinacemi. A nemusí se jednat pouze o lifestyle.

Pinterest lze používat také jako pomocník při byznysu. Fotografové si zde vytváří nástěnky s pózami, které chtějí fotit. Anebo naopak, snadno pošlete svoji představu o focení fotografovi. Já jsem vybral pár layoutů webových stránek, které se mi líbí, setřídil je do jedné nástěnky a pak je poslal grafikovi, aby získal představu, co se mi líbí a tvořil design tímto směrem.

Pokud si chcete zjednodušit a zautomatizovat činnosti na Pinterestu, zkuste nástroj BoardBooster (<https://boardbooster.com/>).

Instagram

Instagram prožil nedávno velký boom v České republice. Dokonce i řada byznysů zde plánuje rozsáhlé marketingové kampaně, smlouvají se influenceři a organizují soutěže s hashtagy. Existují lidé, kteří jsou placeni za to, že publikují určité fotky s popisem a příspěvky. Instagram má nepochybně svoji roli v marketingu. Osobně mám názor, že je to stále tzv. brandovka, šíření jména, dostání se na oči. Rozhodně ne výkonnostní marketing, který má směřovat na přímý prodej.

Automatická publikace fotek na Instagram není zatím umožněná. Facebook, který vlastní Instagram, se vyjádřil, že tuto funkci neplánuje, protože podstata Instagramu má být zveřejnění fotografie právě teď (insta - okamžitě). Podle mého názoru se toto může v budoucnu změnit, směřování je výrazně ovlivněno byznysem. Prozatím ale můžete využít jen aplikace, které umožní naplánovat fotografii ke zveřejnění předem, následně vám přijde na mobil upozornění. To potvrdíte a následně se fotografie s popiskem a hashtagy zveřejní. Aplikací je celá řada, někteří využívají HootSuite, já občas pracuji s apkou Later. V tagování mi pomáhá aplikace Instatag, chytrý našeptávač nejpoužívanějších hashtagů.

Získat tisíce followerů lze různými způsoby. Existují vychytralé návody na internetu a dokonce si můžete i followery koupit. Důležité je zamyslet se, proč potřebujete followery a jaké potřebujete followery. To by vám mělo pomoci, jaké obrázky vkládat, zda psát česky nebo anglicky, jaké hashtagy používat, koho sledovat atd.

Jedna z nejoblíbenějších aplikací pro sběrače followerů je Instagress (<https://instagress.com/>). Za malý měsíční poplatek nastavíte automatické lajkování, komentování, follow, unfollow, pravidla skutečně na cokoli. Pozor, s touto aplikací nepoužívejte žádnou jinou, došlo by pravděpodobně k zablokování účtu (Instagram by poznal, že se přihlašujete z více míst na světě).

LinkedIn

Profil na LinkedIn je považován za novodobý životopis. Headhunteři (lovci hlav) skutečně brouzdají na LinkedIn a oslovují pro spolupráci. Z části loví také personální agentury, ale pokud budete mít zpracovaný svůj profil pořádně, jdete příležitosti naproti.

Opět se vyplatí networkovat. Oslovte své kolegy, ať vám udělí skóre na Skills a bývalí klienti či zaměstnavatelé udělí referenci. Tohle dělá profil výjimečným, nikoli vaše dosažené vzdělání.

Víte, že můžete na LinkedIn publikovat vlastní obsah? Skvělý prostor pro budování vlastního brandu. Zveřejněný článek bude navíc dohledatelný i přímo z Googlu či

jiných vyhledávačů. Zájemci mohou rovnou navštívit <https://www.linkedin.com/pulse/article/new>

SlideShare

SlideShare je místem, kam vkládáme prezentace z přednášek a konferencí. Má nádech velké databáze a zároveň se snaží být sociální sítí. Pokud máte zajímavou prezentaci, určitě ji sem vložte a můžete si přidat i zpětný odkaz. Neberte ale SlideShare jako katalog pro sběr zpětných linků, bez prezentace s přidanou hodnotou zde neuspějete.

YouTube

YouTube řada lidí považuje jako novodobou internetovou televizi. V Čechách se stále mluví o souboji vyhledávačů Google a Seznam, ale ten skutečný boj se vede jinde. YouTube je statisticky druhým největším vyhledávačem na světě. A nezapomeňme dodat, že YouTube je vlastněn Googlem.

YouTube nelze přehlížet v oblasti marketingu. Vídea jednoznačně válčují jakýkoli jiný obsah. Nejen blogeři, cestovatelé a lifestyle značky pracují na video marketingu, ale už i firmy, které vyrábí stroje anebo skleněné vázy mají svá videa.

Upravujte titulek videa podle klíčových slov, pište originální (tj. neduplicitní) popis k videu, přidejte klíčová slova. Upravte video přímo na YouTube, dodejte mu vyskakovací bubliny. Do nich můžete vložit i hypertextové odkazy na vlastní stránku. Tyto odkazy konvertují mnohem více než ty v popisku. Mrkněte na konkurenci díky skvělému doplňku pro Chrome Vidiq Vision for Youtube. Umožňuje sledovat statistiky a SEO skóre jakéhokoli videa.

YouTube, plánuje rozšířit své portfolio služeb o novinku (2017), která by mohla soupeřit s giganty jako Facebook nebo Twitter. Chystá totiž spustit novou sociální síť s názvem Backstage. YouTube, čítající přes miliardu aktivních uživatelů, chce zacílit na nový segment, kde bude dostatečný prostor pro sdílení nejen videí, ale také nejrůznějších obrázků, textových příspěvků či odkazů.

Víte, že každou minutu se YouTube rozroste o přibližně 500 hodin videí a denně vygeneruje přes miliardu zhlédnutí. Další signál, že videa budou hrát v budoucnosti hlavní housle. Alternativa pro YouTube může být např. Vimeo.com.

Twitter

Sociální síť Twitter není v České republice tak populární jako na západním trhu, především v USA má své zaryté stoupence. Nicméně ani tak by ji neměli určití freelanceri a podnikatelé přehlížet.

Twitter považujte za byznys účet, vytváříte si zde svoje jméno a brand. Nezůstávejte jen u vlastních tweetů, komentujte také ostatní příspěvky. Doslova networkujte.

Používejte hashtagy. Google má s Twitterem dohodu a je dost možné, že se díky hashtagům objevíte ve výsledcích vyhledávání. Vyplňte si také svůj profil, vložte klíčová slova a svoji webovou stránku.

Podcasty

Scéna audio nahrávek publikovaných jako podcasty je v České republice stále v plenkách. Jednak pořádně neumíme nahrávat a publikovat podcasty v profesionální kvalitě a pak čtenáři nejsou zvyklí vnímat informace poslechem.

Nicméně si myslím, že je to výborná příležitost pro řadu podnikatelů, freelancerů i kreativců. Jedná se o rozjíždějící vlak, ze kterého se může stát doslova raketa. Určité brandovka a budování si důvěry. S přímým prodejem a výkonnostním marketingem moc nepočítejte. V zahraničí si řada podcasterů nasmlouvá partnery, kteří platí za krátkou reklamu (funguje podobně jako v radiu). Věřím, že u nás bude za pár let taky takový přístup, nicméně stále to je více o tom, dostat se do většího kontaktu se „čtenářem“, dát mu přidanou hodnotu a proměnit potenciálního zákazníka v zákazníka, který koupí.

Mimochodem podcasty se nechají uchopit jako audioprezentace produktů či služeb, a navíc je možné je doplnit o video a v tomto případě uploadovat na YouTube. Proč na YouTube? Přiřadíte klíčová slova a hned je váš obsah lépe dohledatelný. Kolik lidí v České republice hledá na iTunes? A kolik na YouTube? Chápete, je to o přístupu! Říká se, že skvělý obsah je základ. To ano! Ale co na tom, že máte skvělý obsah. Je mýtus, že se sám rozšíří. Nic se samo nerozšíří. Musíte škrtnout sirku, aby se rozšířil oheň. Tak neškrtejte ve vodě, ale najděte suchou pláň, kde máte zaručeno, že to chytne.

Pokud se chcete pustit do podcastů, nejlepším uceleným zdrojem, kde začít, je jednoznačně průvodce Podcasty od Pata Flynnna www.smartpassiveincome.com/tutorials/start-podcast-pats-complete-step-step-podcasting-tutorial/

E-mailing

E-mailing je nepochybně jeden z nejsilnějších nástrojů, bez kterých by se byznys neobešel. Pokud budujete vlastní podnikání, měli byste mu věnovat velkou pozornost.

Je to mnohem důležitější než nějaké lajkování, usilování o retweety a Instagram posty. Derek Halpern (socialtriggers.com) říká, že pokud nebudujete svůj seznam e-mailových adres, jste hlupák. Největší výhodou e-mailingu je to, že nad nimi máte absolutní kontrolu. Ano, používáme různé klienty pro newslettery, ale samozřejmě kontakty pravidelně zálohujeme do .csv souboru (funkce export subscribers).

Některé statistiky uvádějí, že je denně posláno více jak 200 bilionů e-mailů. To znamená 2,4 milionů e-mailů každou vteřinu. První e-mail byl poslán v roce 1971. Průměrný pracovník obdrží 121 e-mailů denně. Nejvíce e-mailů se podle statistik zasílá v pondělí. Existují také statistiky o tom, kdy se vyplatí zasílat e-mailovou kampaň pro dosažení největšího open rate (otevření e-mailu) či click rate (kliknutí na odkaz v e-mailu). Spíše ale doporučuji experimentovat a otestovat si vlastní přihlášené, jak oni vám reagují než se spoléhat na všeobecné statistiky.

Z e-mailových klientů pro hromadné rozesílání mám zkušenosti s Mailchimpem, SmartEmailingem a ConvertKitem. Mailchimp má tu výhodu, že je do databáze 2000 přihlášených odběratelů zdarma. Věnujte však dostatek času na přeložení všech potvrzovacích dialogů (nespoléhejte na automatické překlady). Výhodou SmartEmailingu je čeština a dále napojení na další služby automatického prodeje, např. FAPI, Affilbox, Canabis. V roce 2016 jsem přešel z Mailchimu na ConvertKit a mohu říci, že je to výrazně efektivnější nástroj, který je jako stvořený pro e-mailový prodej. Nejvíce se mi líbí schopnost automaticky otagovat ty, kteří kliknou na určitý odkaz. Odesílám tedy e-mail, kde si konkrétní lidi zařadím do kategorie Vancouver nebo Toronto, podle toho, zda kliknou na odkaz Letenky do Vancouveru nebo na odkaz Hledáte letenky do Toronta. Geniální!

Před odeslání e-mailové kampaně nezapomeňte otestovat své spam skóre na <https://www.mail-tester.com>. Uvidíte také návrhy pro zlepšení. Doporučuji mít skóre nejméně 8/10.

Užitečné nástroje

V této kapitole jsem pro vás připravil ultimátní seznam nástrojů, které vám pomohou jak při práci na dálku, tak při cestování. Nástroje vycházejí z mých vlastních zkušeností anebo zkušeností dalších digitálních nomádů. Díky řadě rozhovorů a výborných akcí pořádaných coworking centry jsem měl příležitost nahlédnout dovnitř různých pracovních pozic nomádů. Je zřejmé, že každá pracovní pozice vyžaduje jiné nástroje. Věřím, že si zde najdete řadu těch, které vám zjednoduší vaši práci.

Jen malá poznámka na závěr. Dnešní doba nabízí skutečně neuvěřitelné množství nástrojů a IT techniky, díky které můžeme činnosti automatizovat, delegovat, kontrolovat, a to doslova odkudkoli. Není v žádném případě potřeba používat všechny nástroje, neexistuje žádný minimální počet či dokonce nutné nástroje pro digitální nomády. Vyzkoušejte ty, které se vám zalíbí a pokud se s nimi budete cítit lépe, zařaďte

je do svého života. V opačném případě je prostě vyškrtněte a pokračujte dál na své cestě s širokým úsměvem.

Data v cloudu

- Google Drive
- Dropbox

Dokumenty v cloudu

- Google App
- Quip - větší interakce než v Google sheet
- Office365

Hesla v cloudu

- 1Password
- StickyPassword
- Lastpass

CRM

- Basecamp
- Trello
- Freedcamp
- Asana
- Zoho
- SalesForce
- Strek - CRM uvnitř Gmailu
- Airtable - osobní CRM a designově pěkný záznamník nejen kontaktů

ToDoListy

- WunderList
- RememberTheMilk
- OmniGroup

Komunikace

- E-mail
- Slack
- Facebook Messenger
- WhatsApp - nezapomeňte na web aplikaci

- Yammer nebo Zoom
- Skype (můžete zavolat více lidem najednou, posílat textové zprávy na mobilní telefon, volat mezinárodně, a to klidně na mobilní telefon, který nemá nainstalovaný Skype anebo přeměrovat hovory ze Skype na váš mobilní telefon)
- Facetime nebo Google Hangouts
- GoToMeeting

Sdílení obrazovky (ScreenSharing)

- JoinMe
- Teamviewer
- Skype - share screen
- WebEx
- Carabi+Co (mluvená nahrávka se screensharingem pro pozdější přehrání)

Poznámkové bloky

- Evernote
- OneNote
- UlyssesApp
- Scrivener
- AlterNote - pro OSX, jednoduchý a navíc můžete přidávat tagy
- MacJournal od MarineSoftware

Psaní

- TextExpander - klávesové zkratky
- AlfredApp - klávesové zkratky, jen pro Mac
- Swype nebo SwiftKey - usnadňuje psaní na smartphone

Přepis mluveného slova na text

- Speech Recognition (Speech logger)
- Newton
- Dictation
- Nishkam

Sdílení myšlenek

- Skitch - aplikace pro rychlé kreslení šipek na screenovanou obrazovku
- Jing - alternativa ke Skitch

Grafika

- Canva - jednoduchý online grafický editor pro tvorbu základní grafiky
- Sketch - tvorba profesionálního designu pro Mac
- Pixir - obrázkový editor

Produktivita

- HeyFocus - aplikace na Mac, blokuje vybrané aplikace
- Facebook Groups app - aplikace pro přístup do facebook skupin
- DoNothingfor2 minutes - pauzy jsou důležité
- Doodle - efektivní organizování schůzek
- Calendly - orgranizování schůzek
- 24me - iPhone app, organizace, kalendář, osobní asistent
- SweetProcess - vytvořte dokument postupu a sdílejte ho pro kolegy či podřízené

Automatizace

- Automate - jednoduchý a efektivní
- IFTTT - jeden spouštěč - jedna akce
- Zapier - komplexní, dokáže všechno
- Google Alerts - vytvoří upozornění na e-mail o nově publikovaném obsahu

Trackování času

- RescueTime - trackuje čas strávený v jednotlivých aplikacích
- Toggl - trackujte si čas, kolik hodin strávíte nad projekty
- GetHarvest - robustní trackování plus řada funkcionalit navíc
- TimelyApp - trackování
- HubStaff - trackování, funkce automatických screenshotů, website tracking, reporty pro platby, velká integrace s dalšími aplikacemi

Vytvoření události online

- Eventbrite
- Conbri
- Sbíráni dat
- Submit
- Import
- DataScraping

Video

- JoinMe - nahrávání obrazovky, videa a audia (vč. Skype rozhovorů)
- Camtasia - střih videa, nahrávání obrazovky
- WriterDuet - psaní scriptů, vhodné pro přípravu natáčení videí atd.
- SparkAdobe - pro tvorbu videa klidně jen s obrázky, vypadá velmi profesionálně
- Screenflow od Telestream - video editor

E-mail klienti

- Newton - e-mailový klient, lepší organizace, podobný jako Inbox, ale umí navíc zastavit příchozí e-maily v nastavený čas
- Mozilla ThunderBird
- MS Outlook
- Gmail, Inbox

Email marketing

- NationBuilder
- Mailchimp
- ConvertKit
- SmartEmailing
- ActiveCampaign
- ChytryStart - zdarma doplněk pro Mailchimp a některé další, umožňuje vytvořit automaticky oslovení v 5. pádu, doplní automaticky datum svátku

Další

- Gmass - zasílá automatické odpovědi dle filtrů, umí automaticky zapisovat data do Google Sheet, e-maily nepadají do Promo akcí, Hromadné složky či Spamu
- Slippery Email - vytvoříte e-mailovou schránku ve vteřině, pro registrace do 3. služeb
- Sociální média
- HootSuite
- Buffer
- Instagrass

Zkracovače

- Traveo - výborná analytika
- Bitly
- Goo.gl

Leady

- ThriveLeads
- LeadPages

Finance a účetnictví

- Trivi - účetnictví v cloudu, daňové poradenství, mzdová agenda
- MoneyLover
- TrailWallet
- Spendee
- Dlužníček
- FreshBooks - populární v zahraničí

Ostatní

- WiseStamp - vytvořte si profesionální podpis do e-mailu
- Cooogle - myšlenkové mapy online
- Mindomo - myšlenkové mapy online
- Mindmup - myšlenkové mapy, možnost uložení na GoogleDrive
- Flux - nástroj na automatické zatmavování obrazovky
- ShortStack - vytvořte soutěže na sociálních sítích a sbírejte data automaticky
- ThreeCentApp - snadné tvoření soutěží a dotazníků
- KnightLab TimeLap - timelap, prezentace automaticky vytvořená z GoogleSheet
- A/B testování přes Visual Web Site Optimizer
- Klout - měří sílu influencera na sociálních sítích
- Prezi - prezentační nástroj
- Zirtual - pokud hledáte virtuálního asistenta

Chrome Extension

- Momentum - motivační úvodní stránka v prohlížeči Chrome
- XTab - omezí maximální počet otevřených záložek v internetovém okně
- News Feed Eradicator for Facebook anebo Kill News Feed - zneviditelná Feed příspěvků na Facebooku
- Papier - umožní psát si poznámky přímo do internetového okna
- Count.life - uvědomíte si, kolik času vám zbývá, vhodné i pro deadliny úkolů
- Rapportive - zobrazí v Gmailu na pravé straně LinkedIn profil příjemce či odesílatele
- Save to Google Drive - jedním kliknutím uložíte obsah webu či screen do Google Drive

- Webpage Screenshot - ofotí celou webovou stránku včetně srolování
- Mobile/Responsive Web Design Tester - okamžitě vidíte, jak vypadá webová stránka na mobilním zařízení, ideální pro testování responsivity

Cestování

- Vytvořte si online mapu, kde všude jste byli na MatadorNetwork
- Fotky v cloudu na Flickr nebo Google Photos
- Google Maps - mapy a GPS navigace
- MapsMe - mapy a GPS navigace
- Mozio - najdete a rezervujete všechny spoje kromě letadel
- Předpověď počasí přes Yr.no
- Google Translate anebo Waygo - aplikace s OCR funkcí, vyfotíte text a aplikace ho přeloží, ideální pro cesty do Japonska, Číny, Ruska,...
- Airport Transit Guide by Salk International - aplikace, která obsahuje užitečné informace o letišti, dopravě do centra, taxi, vlaky, autobusy, ideální, pokud nemáte místní SIM kartu anebo se nemůžete připojit na internet
- LuggageForward - pošlete si své zavazadlo napřed
- ComanionApp - bezpečnost, sledování vaší cesty domů
- Deníček DayOneJournal App - pro uživatele iOS

Plánování cesty

- Tripit
- Google Trips
- Triposo
- Tripwolf
- Rome2Rio

Angličtina a cizí jazyky

- Grammarly - opraví vaši angličtinu, aby byla gramaticky správná a srozumitelná
- Memrise
- Duolingo
- Hemingway App

Překladače

- Google Translator
- Glosbe

Čeština, gramatika

- Korpus - po zadání pojmu vám vypíše výskyt zadaného slova v celém kontextu různých vět, můžete si tak zkontrolovat, jak se slovo správně používá
- Prirucka.ujc.cas.cz - spolehlivý zdroj Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR, ověřte si správnost slova

Nejoblíbenější destinace

Jaké jsou ty nejoblíbenější destinace pro digitální nomády? Kam jet, když chcete zkusit digitální nomádství v praxi? Podle čeho si místo vybrat? Existuje celá řada kritérií a proto je vytváření seznamů nejoblíbenějších míst poměrně problematické. Každý z nás preferuje totiž trochu něco jiného a jakýkoli žebříček tak nemůže být nikdy absolutně platný.

Níže jsem sepsal destinace, které jsou nejčastěji v hledáčku českých digitálních nomádů. Neváhejte navštívit [NomadList.io](https://nomadlist.io), webovou stránku, která porovnává velké množství nomádských destinací. Určitě vás budou zajímat životní náklady, resp. jak drahé je žít na tom kterém místě. K tomu vám dobře poslouží web [Numbeo.com](https://numbeo.com). Další informace můžete zjistit googlováním, najdete řadu blogerů, kteří sdílejí své zkušenosti s životem v konkrétní destinaci. Užitečné informace najdete také na různých Facebookových skupinách. Hledejte „Digital Nomads in ...“, případně „Expats in ...“.

Mezi faktory, které byste měli určitě hlídat, patří jednak internetové připojení, protože vaši práci si berete s sebou a bez internetu se zřejmě neobejdete. To však není jediné a možná ani nejdůležitější kritérium. Pokud se rozhodnete zůstat v konkrétním místě delší dobu, pak je sakra důležitá komunita lidí. Být v izolaci, nemít si s kým povídat, být v kontaktu pouze přes skype, chodit na obědy a večere sám, to není to, co hledáte. Digitální nomádství je o prožívání života a ten je spojen s ostatními lidmi. To, jak se cítíte, je nejdůležitější.

NomadList určitě doporučuji pro začínající i pokročilé cestovatele, kteří chtějí vstoupit do krajin, kde se sdružují digitální nomádi. Můžete si zde nastavit různá kritéria a získáte individualizovaný seznam destinací. Přehledně vidíte i nejrůznější hodnocení kritérií jako je bezpečnost země, kvalita nočního života, počasí, rychlost internetu, úroveň angličtiny atd. Najdete tu mj. řadu míst, o kterých jste ani neslyšeli a nedokázali si představit, že právě zde by mohla být komunita nomádů.

Určitě jste si všimli trendu oblíbenosti přímořských oblastí. Pravdou je, že digitální nomádi většinou preferují teplo, a proto volí místa, která jsou blízko moře. Pro mě osobně jsou teplé krajiny také příjemnější, avšak mám rád zimu, především zimní sporty. Dobrá zpráva pro podobné nadšence je, že už pomalu vznikají místa v horských oblastech, odkud nomádi pracují. Nelze zatím mluvit přímo o coworking centrech, ale budoucnost k tomu jistě směřuje. Aktuálně je to v režimu komunitních setkání, rezervace přes [AirBnB](https://airbnb.com), domlouvání událostí na facebookových skupinách či v rámci malého projektu s webovou stránkou.

Tak například Berlín patří mezi světově nejatraktivnější místa digitálních nomádů. Scéna, která vzniká v Berlíně nemá obdoby. Kombinuje perfektní zázemí, společenské akce, komunitu a vynikající infrastrukturu. Atmosféra je nezaměnitelná. Není však mnoho Čechů, kteří vyrazí za digitálním nomádstvím právě do Berlína či obecně do

Německa. Je to dáno jednak spojenými zvýšenými náklady, ale také tím, že jsme sousedé. Digitální nomádství je pro nás často (a zatím) spojené s exotickými destinacemi anebo destinacemi, které mají odlišnosti od ČR. Mnohem příjemnější je pro nás odletět do Asie než vyrazit do Německa. Pro někoho rozhoduje více počasí, jiní mají rádi změnu kultury, někteří preferují útek ze shonu a hektiky, je to různé. V každém případě není možné se jen podívat na žebříček nejlépe hodnocených destinací, pak zarezervovat letenku a jet. Vždy si zjistěte trochu více o plánované destinaci. Víím, že spontánní akce jsou fajn, ale pokud máte deadline v práci a našlapané úkoly, tak se vyplácí organizovanost.

Na popularitě získává také Francie, a to zejména mezi Američany, kterým nestačí už jen Mexiko, Kanárské ostrovy a Španělsko. Vyrážejí objevovat dále. Francie pro ně není nejlevnější, ale naopak zde získají servis, který jinde v Evropě nenajdou. Možná existují čeští digitální nomádi ve Francii, avšak nevěřím, že je jich mnoho. Přístupná se stávají i místa, do kterých byste to možná neřekli. Medellin v Kolumbii patří k nejlépe hodnoceným na NomadListu a není divu. Ekonomika jede, kriminalita klesá, turisté se vrací, země se otevírá zahraničním vlivům. Medellin je univerzitní město, noční život zde určitě najdete, stejně jako klidné pracovní prostředí včetně řady coworking center. Jižní Amerika může mít prožívat velmi slušný boom v dalších letech. Zkušenosti zde mám však zatím malé (Kolumbie, Ekvádor), ale v roce 2017 se můžete těšit na podrobnější reporty, protože mířím právě tam.

A určitě chci zmínit Prahu, protože ač se to na první pohled nemusí zdát, máme neuvěřitelně našlápnuto, stát se významnou destinací pro digitální nomády, kteří přijíždí do Evropy. Více o tom ale až příště, teď se pojďme podívat na naše cílové nomádské destinace pro práci na dálku. V seznamu jsem se tedy omezil na ty, které jsou pro české digitální nomády z mého pohledu nejzajímavější.

Zdrojem pro čerpání aktuálních informací o konkrétních zemích pro vás může být Nomad List Slack kanál na <http://hashtagnomads.com/>.

Maroko

Vzpomínám, když jsem hledal místa, která jsou uváděna jako nejoblíbenější destinace pro digitální nomády, častokrát jsem narážel právě na Maroko. Zpočátku mi to přišlo zvláštní, ale čím hlouběji jsem Maroko začal studovat, tím více jsem se tam chtěl podívat a zjistit na vlastní oči, jaké to je.

Digitální nomádi jezdí do Maroka především díky coworkingu SunDesk, který najdeme na západním pobřeží nedaleko Agadiru. Magda, původem z Maroka, sem přijela, aby dokončila svoji stáž a k tomu potřebovala místo, odkud by mohla v klidu pracovat. Doma se soustředit nemohla a kavárny, které známe z Evropy v Maroku určitě nehledejme. Útulné kavárenské prostředí v Maroku není, spíše zde najdeme malé čajové stolečky, kde většinou sedí starší Maročané. A tak si Magda pronajala

prostory a zanedlouho koupila celý domek s terasou, který zrekonstruovala v neuvěřitelně útulný coworking. Vesnička Taghazout je perfektní místo, které navíc sdružuje surfaře a hippies.

Na mapě vypadá Maroko poměrně malé, ale nedělejte si iluze, že byste jej stihli za měsíc se současnou prací procestovat celé. My jsme strávili 14 dní v SunDesku, dalších 14 dní cestováním a dalších 30 dní opět v SunDesku, odkud jsme dělali menší výlety do okolí. Ze západního pobřeží do východní části jedete autobusem přes 12 hodin, cesta vás vede přes Atlas. Maroko je velmi rozmanité, představte si, že vyrazíte z pobřeží, za pár hodin projíždíte vrcholky Atlasu, kde se můžete koulovat a po dalších pár hodinách jste na poušti a jedete na velbloudovi do srdce Sahary. Vítejte v Maroku!

Upřímně musím říct, že mě Maroko na jednu stranu překvapilo a na druhou malinko zklamalo. Za největší negativum považuji přístup řady místních lidí, kteří zneužívají turismu a jakmile vás spatří, vidí ve vás bohatého Američana. Nerad bych generalizoval, potkali jsme neuvěřitelně příjemné lidi, pohostinné a přátelské. Řadu příběhů si můžete přečíst přímo na blogu (<http://digitalninomadstvi.cz/maroko-coworking-taghazout-cestovani/>). Nicméně soustředění Maročanů na turismus a peníze mi přišlo výrazně vyšší než v Asii nebo Centrální Americe.

Bohužel jsme neuměli francouzsky, takže oproti Latinské Americe jsme měli značnou nevýhodu. Maročané sice základy angličtiny umí, ti co pracují s turisty jsou na jazyky velmi nadaní a umí i velmi dobře německy. Avšak stále platí, že jakmile umíte lokální jazyk, přístup lidí je mnohem lepší.

Co nás překvapilo byly velké teplotní rozdíly na různých místech Maroka. Řada Evropanů utíká před zimou, a proto volí pro Maroko měsíce listopad–březen. Nezapomeňte si proto přibalit mikinu, bundu i teplé ponožky, budou se hodit. V Marrakéši jsme totiž dost mrzli. Topení v řadě hostelů prostě neexistuje.

Pokud se něco rozbije, nikdo nic moc neřeší, zítra je přece taky den. Dokonce ani předem domluvená schůzka neplatí, pokud vám do toho najednou skočí něco jiného. Při jednání s Maročany si na tohle musíte zvyknout, je to hluboko zakořeněné v jejich kultuře.

V Maroku se platí dirhamy (Dh), s jinou měnou (Eura, USD) tu moc nepochodíte.

V Maroku jsme se cítili velmi bezpečně. Nezažili jsme sebeméně nebezpečnou situaci. Samozřejmě je potřeba neustále dávat pozor na sebe i svá zavazadla a dodržovat základní bezpečnostní pravidla pro cestování. Avšak cestovat tu hromadnou dopravou, mluvit s místními lidmi, je bez jediného problému.

Na internet v hostelech se nedá stoprocentně spolehnout. WiFi připojení kolísá, navíc nezapomínejte, že sem lidé přijíždějí na dovolenou, tak tedy pokud zrovna nesurfují nebo nevýletují, jsou na sociálních sítích, uploadují fotky na Facebook nebo si pouští

YouTube. Útulné kavárny z Evropy tu nenajdete, pokud chcete pracovat venku, spíše zvolte nějakou lepší restauraci. Problém rychlosti internetu je na straně operátorů, kteří drží politiku vysokých poplatků. Přestože tedy najdete v každé cukrárně nálepku WiFi, neočekávejte rychlý internet. Pamatuji si na jednu noc, kdy Janča potřebovala uploadovat řadu fotek do cloudu a spala u zapnutého hučícího počítače, který hlásil ukončení přenosu za 7 hodin. Modlili jsme se, aby přes noc nevypnuli internet. Ano, to skutečně někde dělají (nejen v Maroku).

Při našem pobytu v Maroku byl také blokován Skype a další VOIP služby (např. FaceTime, WhatsApp call, Facebook call atp.). Místní vláda drží lobby politiku pro operátory, kteří by internetovým voláním ztratili hodně peněz. Jediným způsobem, jak toto obejít, je využít služby VPN. Bližší vysvětlení a postup pro nastavení VPN najdete v samostatné kapitole.

Práce v coworkingu SunDesk probíhala skvěle. Internet byl dostatečně rychlý pro běžnou i náročnější práci. Malý coworking má velmi přátelskou atmosféru. Seznámíte se tu opravdu s každým. To považuji za velkou výhodu oproti větším coworkingům, kde se to může až příliš skupinkovat a neprůbojní jedinci získají z takového místa nepřátelský dojem.

Každou středu jsme s Magdou chodili na místní trhy, ve čtvrtek jsme měli Movie night a další aktivity spíše záležely na komunitě, která byla v coworku. Co musím zmínit jsou snídaně, které posunuly můj zážitek na úplně jinou úroveň. Je škoda, že ostatní coworkingy toto nepraktikují, protože to je něco úžasného. Společné snídaně na terase s výhledem na moře, kdy si povídáte s ostatními digitálními nomády a Magdou byly prostě nezapomenutelné. Měli jsme také společné obědy ve čtvrtek (tagine day) a pátek (cuscus day), což už je běžné i pro další coworkingy. Výhodou snídání je jednoduše to, že začínáte svůj den v neuvěřitelně pozitivní náladě s inspirací změnit svůj život k lepšímu.

Střední Amerika

V Evropě se příliš o digitálním nomádství ve Střední Americe nemluví, ale jedná se o oblast, která už dnes láká nomády. Podobně jako Asie kombinuje nízké životní náklady a exotiku svého prostředí. Musím uznat, že s moderními službami se ve Střední Americe stále zápasí a např. „turisticky připravené“ Thajsko má v tomto samozřejmě navrch. Na druhou stranu je skvělé, že ve Střední Americe můžete mluvit místním jazykem, španělštinou. Ano, anglicky se také dorozumíte, ale pokud mluvíte španělsky, vždy máte srdce místních více otevřené.

Když jsem cestoval přes Střední Ameriku v roce 2015, měl jsem nastavený spíše cestovní mód než pracovní. Proto jsem coworking centra ani nevyhledával a stačila mi WiFi z kaváren, případně hostelových lobby. Oblíbené se staly snídaně, které jsme

spojovali v pracovní dopoledne a po obědě jsme pak vyráželi na výlety. Zachování určitého režimu pomáhá být pracovně efektivní.

Mexiko

Průznivci podcastů už určitě zaznamenali, že se poměrně hlasitě hovoří o Mexiku a oblasti Playa del Carmen. Tu si oblíbili především digitální nomádi z USA. Řada Američanů tráví dovolenou v Cancúnu, odkud je to na Playu jen pár hodin. Dnes zde najdete moderní zázemí pro práci na dálku. Playa del Carmen není však jedinou oblastí, odkud lze pracovat.

Já jsem si oblíbil město Oaxaca, kde jsem strávil na hostelu pár pracovních dní. Nikdo nikam nespěchá, potulujete se uličkami mexického městečka a dýcháte pohodovou atmosféru. Coworking centrum tu nehledejte, ale v pár kavárnách si můžete zanomádit. Skvělé na Oaxace je, že v okolí máte spoustu možností, kam vyrazit na výlet. Ruiny Monte Albán jsou výborným prvním seznámením s mayskou kulturou a u vodopádů Hierve del Agua se výborně zchladíte a nafotíte fotky, které se snad nikdy neokoukají. Oaxaca není ale jen město, jedná se o celou oblast směrem na jih od Mexico de City. Velmi oblíbené jsou její pláže, které nejsou příliš turistické a nabízejí tak skvělé místo pro uvolnění i přemýšlení nad životem.

San Cristobal de las Casas je zajímavé místo, možná ale až moc v uvolněné a cestovatelské atmosféře. Zato pracovat ve Valladolidu bych dokázal i řadu týdnů. Přátelská atmosféra místních, možnosti vyrazit do okolí na výlety, útulné hostely se skvělým zázemím (lobby, zahrádka, gril) a na místní poměry s rychlým a stabilním internetem.

Pokud se mluví o Mexiku, určitě uslyšíte o oblasti Cancún. Jedná se však o kruté turistické resorty. Nečekejte zde pravou mexickou kulturu. Jediný důvod, proč jet do Cancúnu je ten, že tu jsou akční levné letenky. Pokud chcete procestovat Centrální Ameriku, Mexiko je výborným startovacím bodem (a třeba zrovna přilet do Cancúnu).

Ještě poslední myšlenka – nenechte se odradit prezentovanou bezpečnostní situací. Ano, určitě se tu dějí nepříjemné věci, ale to přece všude na světě. Jízda autem je sakra nebezpečná a je jedno, kudy zrovna projíždíte. Během měsíce v Mexiku jsme se nedostali do žádné nepříjemné situace. Používejte selský rozum a základní bezpečnostní pravidla.

Belize

Strávili jsme v Belize pouze 8 dní, na komplexní hodnocení to tedy určitě není. Nicméně mi přišlo, že aktuálně Belize není připravena na digitální nomády a měli byste spíše více problémů než dokončené práce. Nejvíce nás trápilo internetové připojení, které je jednak nestabilní (vypadává) a jednak velmi pomalé. Hostely i kavárny sice mají nálepky WiFi, avšak rychlost není dostatečná, ani když jste v

kavárně sami. Rychlý internet je velmi drahý, a proto většina míst využívá pouze pomalého internetu.

Pokud budete plánovat cestu do Belize, pravděpodobně vás budou mnozí odrazovat kvůli bezpečnostní situaci. Jediné místo, kde jsme se necítili úplně bezpečně, bylo hlavní město Belize de City. Nic se nám nepříhodovalo a ani jsme nezaznamenali žádný náznak, jen jsme prostě ve vzduchu necítili správnou atmosféru. Slyšeli jsme od dalších cestovatelů různé příběhy, některé byly smutné, kdy byli okradeni, jiné byly veselé, kdy se dvě holčiny rozhodly bez okolků přespát v místním hostelu. Spíše bych zde nedoporučoval trávit čas, natož přespávat. Hlavní město berte jako přestupní stanici. Jezdí tudy většina dálkových autobusů, takže Belize de City zřejmě zažijete na vlastní kůži.

Samozřejmě obecná bezpečnostní pravidla tu platí dvojnásobně. Nevytahujte mobilní telefon, abyste se pořívali na GPS a offline mapy, však to znáte. Belize de City bylo jedno z mála míst, kde jsme si vzali taxíka. Je tu řada autobusových zastávek, kdy do jedné přijedete a z další odjždíte jiným autobusem. Nemusí být od sebe vzdálené daleko, ale i prý 1-2 km se mohou stát pro turistu nebezpečné. Bezpečnější je jezdit taxíkem, jak nám řekl náš přátelský řidič. Před nasednutím do taxíku si zkuste s řidičem popovídat krátce přes okénko, zjistíte, jakou má angličtinu, zda nejeví známky „divnoty“. Ideálně si vezměte všechna zavazadla k sobě a nedávejte si nic do kufru.

V Belize jsme strávili dny spíše v odlehlých oblastech, včetně karibského ostrova, kde jsme byli naprosto odtrženi od online světa. Je potřeba si uvědomit, že právě tyto dny jsou důležitou součástí digitálních nomádů a vůbec dlouhodobých cestovatelů. Nesnažte se být pořád online a ve střehu. Je fajn se odpoutat a strávit klidně pár dní sám se sebou. Po vydatném Mexiku si můžete dát oraz právě v Belize.

Pracovat z hostelů si teoreticky umím představit, z kaváren však spíše ne. Pokud bych někde na veřejnosti vybaloval Macbook, asi bych se necítil nejlépe. Předem však ještě jednou upozorním na kvalitu, resp. nekvalitu internetového připojení. Není dobré ani na standardní práci s redakčním systémem Wordpress. Samozřejmě infrastruktura jde stále dopředu, během několika let může dojít k obrovskému posunu. Ten bych však spíše očekával mnohem více v jiných zemích než právě v Belize.

Pro cestování je Beliza určitě zajímavá a při cestě Střední Amerikou bych ji nevynechal. Pokud máte rádi navíc potápění, nenechte si ujít ostrov Caye Caulker a velmi známou oblast podmořských vodopádů Blue Hole.

Guatemala

Guatemala je jedním z mých žolíků, kombinuje prvky typické středoamerické země, která má neuvěřitelně našlápnuto stát se jednou z nejoblíbenějších destinací pro

digitální nomády. Už dnes přitahuje miliony cestovatelů a velmi si ji oblíbili právě dlouhodobí cestovatelé.

Mnoho z místních mluví anglicky, uvědomují si, že turismus jim dává práci a posouvá je ekonomicky výše. Ale vy mluvte španělsky, získáte si jejich náklonnost a otevrou se vám nové příležitosti.

Guatemala se může pyšnit poměrně rozvinutými oblastmi, které nabízí dobré zázemí pro dlouhodobější pobyt spojený s prací na dálku. Příkladem může být Antigua, hlavní město Guatemaly. Centrum je plné útulných kaváren, které nabízí skvělou kávu a velmi kreativní prostředí. Práci z kaváren si zde budete rozhodně chtít zkusit. S internetem to není extra dobré, ale základní práci zvládnete. Video konference jsou spíše nakloněny k vypadávání obrazu i zvuku. V Antigie žije řada expatů a pro vás mohou být skvělým zdrojem informací, od nich se toho dozvíte nejvíce. Je to nejlepší cesta, jak se rychle zorientovat a zapadnout do běžného života. Antigua je jakýmsi hubem pro cestovatele a také pro řadu dobrovolníků. Připravte se proto, že nepotkáte mnoho místních, natož těch, kteří by nebyli dotknuti turismem. Co mě nejvíce zamrzelo na Antigie bylo, když jsme vcházeli do těch útulných kaváren a kreativních podniků/barů, přestože jsme začali mluvit španělsky, odpovídali nám anglicky (na pozdrav Hola! Přece nemůžete dostat v Guatemale odpověď Hi guys!). Jak by také ne, když tam pracují anglicky mluvící dobrovolníci.

Místo, které si nesmíte nechat ujít je Lago de Atitlán. Jezero, po jehož březích jsou 4 různé vesničky. Obzvláště jsme si zamilovali San Pedro. Když jsme přijížděli, mysleli jsme, že zde bude všechno dražší, protože cesta sem byla skutečné peklo. Na jízdě Chicken busem jsme už byli zvyklí, ale tahle cesta nám dala novou zkušenost, co je starý americký autobus znovuzrozený v Guatemale schopný projet a jakým způsobem se nechá řídit. Životní náklady jsou zde ale dokonce nižší než v průměru v celé Guatemale.

Internet tu byl překvapivě dobrý. Některé hostely nemají kvalitní připojení, ale to můžete nahradit prací z kaváren a restaurací. Zcela jistě najdete tu, která vám nabídne příjemné prostředí, dobrou kávu a k tomu ještě větrák namířený na vás, aby vám nebylo příliš teplo.

V San Pedro jsme se zapovídali i s jedním nomádem, původně z Německa (prodával přes eBay). Jezero se mu zalíbilo natolik, že se rozhodl zde strávit dalšího půl roku. Pronajal si samostatný pokoj. To je poměrně jednoduché, na ulicích jsou vyvěšené inzeráty k dlouhodobému pronájmu. Nakoupil si dokonce externí monitor a zařídil si

vlastní připojení k internetu, aby mohl efektivně pracovat. Když se vám někde líbí, proč to tam nezkusit na delší dobu, hm? Vždyť přece můžete!

Nicaragua

Nicaragua je jeden z nejméně vyspělých států Střední Ameriky. Země pro cestování je to skvělá, především proto, že ještě není zaplavená turismem. V posledních letech se však výrazně orientují na přilákání turistického ruchu. Vznikají tu desítky hostelů převážně pro backpackery. V České republice se moc o Nicaragua nemluví, ale např. v Německu je velmi známá jako nízkonákladová destinace se spoustou možností. Pokud někdo vyrazí cestovat do Střední Ameriky, Nicaraguu si nenechá ujít.

S prací na dálku to je trochu složitější, a to především kvůli pomalejšímu internetu a slabší infrastruktuře. V řadě měst najdete velmi poskromnu kavárnu, odkud byste chtěli pracovat. Řada hostelů má sice lobby, terásku nebo pěknou zahrádku, ale kvůli velmi vlhkému a horkému počasí je téměř nemožné zde delší dobu rozumně pracovat.

Já jsem využíval spíše brzký ranní čas, kdy jednak nebylo ještě takové teplo, a především nebyl nikdo jiný připojený na internet. Backpackeři totiž rádi vyspávají a vy tak máte šanci vytěžit z rychlosti internetu co nejvíce. Večer už moc práce neuděláte, protože cestovatelé přijedou z výletů a na mobilech surfují po sociálních sítích, zkouší skypovat atd. Samozřejmě jde úroveň internetového připojení neustále vzhůru, situace může být rok od roku jiná.

Nicaragua si uvědomuje, že nejrychlejší růst si zajistí pomocí zahraničního kapitálu. Začínají se objevovat expati a dokonce už i investoři, kteří tu kupují pozemky a nemovitosti. Někteří zahájili i podnikání, jiní prostě zatím čekají. Říká se, že před deseti lety vypadala podobně i Kostarika. Je tedy jen otázka času, kdy Nica, jak se zemi přezdívá, získá atraktivitu. Skrývá se tu tedy poměrně zajímavá investiční příležitost. Vezměme také v úvahu, že tu dochází ke stavbě průplavu, který bude silně konkurovat Panamskému průplavu a zcela jistě naruší jeho dominantní postavení.

Salvádor

Salvádor je rozvíjejícím se rájem pro surfaře. Krásné pláže, perfektní vlny a levné ubytování. Co víc si přát? Digitální nomádi si zřejmě ale budou muset ještě pár let počkat, s internetem to není výjimečné a nenajdeme tu ani příliš útulné zázemí pro práci na dálku. Já jsem využíval opět hostelů. Počítejte, že s kvalitou ubytování roste i kvalita internetového připojení.

V rámci cestování je Salvádor skvělý. Neměli jsme pocit žádného nebezpečí a místní se k nám chovali velmi přátelsky. Jen na taxíky si dávejte pozor. Když jsme jeden večer neměli po ruce dolary a potřebovali jsme vybrat, taxikář těžil ze situace, že nám nešlo

vybrat ze dvou bankomatů, a tak jsme s ním cestovali po městě. Za cca 10 minut jízdy jsme platili 12 dolarů – to je doslova nekřesťanská cena.

Zavítejte do surfařského městečka La Libertad, které je o poznání levnější než vesničky u přilehlých pláží. Ušetříte a s trochou vaší španělštiny k tomu ještě více poznáte místní život. Milovníci mořských plodů si zde přijdou na své. Já si dodnes pamatuji na skvělý mix mořských plodů s rýží za 7,50 USD.

Středně pokročilí surfaři si budou užívat nedalekou pláž El Tunco. Začátečníci by se měli držet buď jen na tzv. bílé vodě, anebo nesurfovat vůbec. Přestože např. Lonely Planet píše, že pláž je vhodná i pro surfaře začátečníky, můj dojem byl skutečně jiný. Před půjčením prkna si každopádně zkontrolujte důkladně jeho stav, my jsme to zanedbali, prkno se ve vlnách zlomilo a pak jsme se s místním klukem pořádně hádali, a nakonec jsme mu museli i něco zaplatit.

El Tunco je sopečná pláž, je tedy černá. Pokud si chcete užít písčnou pláž, vyražte na El Sunzal nebo El Zonte. Výhodou je také menší příliv turistů.

V Salvádoru se nám vyplatilo neustále mluvit s místními. Především při přesunech v autobusech (chicken bus), sedejte si dopředu k řidiči a poproste ho, ať vám řekne, kdy máte vystupovat.

Pokud se vydáte do Salvádoru, určitě zkuste hostel La Tortuga. Vlastně to není hostel, je to doslova resort pro backpackery. Cestovali jsme nízkonákladově, ale tady jsme se za stejnou cenu (dorm za 10 USD) cítili jako v hotelu. Nevýhodou byla nestabilní WiFi a velmi mě trápilo vypínání internetu na noc. Fungoval tu obvykle jen od 7 ráno do 7 večer. Oblast si však zamilujete, protože široko daleko toho moc není, pláž máte pro sebe a pokud jsou zrovna větší vlny, skočte třeba do bazénu. Hlavně se nezapomeňte naučit surfovat, protože tady máte surfovací prkno zadarmo. To by byla škoda toho nevyužít!

Velmi zajímavé bylo setkání s místním údržbářem palem – doslova práce na plný úvazek. Nejprve jsme ho viděli jak si jen tak chodí po zahradě a sbírá spadlé, uschlé listy z palem. Pak ho ale vidíme, jak šplhá na palmu. Je bosý, má kolem palmy provaz a tak podivně poskakuje směrem vzhůru. Ve výšce 25 metrů sesbírá pár kokosů a pak zase leze dolů. Příjemný chlapík, se kterým si popovídáte více španělsky než anglicky.

Už nepotřebujete doufám další důvody, naučte se i jiný jazyk než angličtinu, hm? Víte vlastně, jak dlouho trvá, než vyroste nový kokos? Prý čtyři měsíce!

Vesnička El Cuco je vyhlášena jako rybářské místo. Zavítejte do místní skromné restaurace než do turistické předražené a dejte si dobře opečenou rybu na páni v rajčatovou omáčku za 7 USD. Nejlepší ryba, kterou jsem kdy měl!

Kostarika

Překročení hranic do Kostariky nepřehlédnete i proto, že ceny vletí vzhůru. Kostarika je sice jednou z nejrozvinutějších zemí Střední Ameriky, ale na druhou stranu velmi drahá. My jsme cestovali z Mexika směrem na jih a před Kostarikou strávili řadu týdnů v Nicarague a Salvádu, přechod pro nás byl tedy ještě více okatý. Na druhou stranu jsme se uskromnili, vařili si na hostelu, chodili méně do restaurací a v konečném důsledku jsme zde měli nižší náklady na jeden den než v Guatemale nebo Nicarague. Zajímavá zkušenost, jak lze přizpůsobit cestování svému rozpočtu s ohledem na to, jak drahá země skutečně je. Vstupy na různé atrakce běžně začínají na 10 USD. Do národních parků vás nesmí překvapit vstup za 20 USD.

Pokud bych měl odhadnout, kde vznikne další skvělý coworking centrum, pak by to byla Kostarika. Je to svěží země, která kombinuje magickou přírodu deštných pralesů, surfařských pláží a nekonečných slunečných paprsků.

Místní jsou velmi zvyklí na turisty a infrastruktura včetně dopravních služeb je naprosto srozumitelná i pro cestovatele začátečníky.

Co mě trochu mrzí na Kostarice je, že její tradice a kultura není tak výrazná. Je velmi ovlivněna Amerikou a jako by se její vlastní tvář trochu vytrácela a ustupovala. Je zřejmé, že turismus je jedním z hlavních příjmů země a pomáhá jí k rozvoji. Na druhou stranu kromě přírody zde téměř nespátíte typický kostarický znak jejich kultury (eh, Pura Vida je asi to jediné). Když jsme my odjžděli, tak jsme se zarazili, protože jsme museli přemýšlet, cože to vlastně má Kostarika takového toho svého...

Oblast Dominqal je malým rájem na zemi. Přijíždí sem surfaři, ale začátečníkům bych spíše doporučil jiné pláže (např. Maderas v Nicarague), je tu totiž poměrně silný proud. Fotografům mohou jen doporučit zůstat několik nocí. Nenechte si ujít jediný západ slunce, protože dostanete příležitost zachytit nebe v barvách, které jste ještě nikdy neviděli. V hostelu Casa I jsme poprvé viděli manželskou dvoupostel v dormu, zajímavá příležitost pro páry, jak ušetřit. Postele tu mají navíc v moskytiéře. Výhoda našeho hostelu byl rychlý internet. Každý den jsem tu popracoval pár hodin a byl velmi

spokojený s rychlostí i stabilitou. To se pak hned prožívají dny s náladou, že jste splnili, co bylo potřeba a teď si můžete zase pár hodin užívat.

Panama

Panama mě mile překvapila svojí rozmanitostí. Mnozí mají s Panamou spojený pouze průplav a hlavní město Panama City plné mrakodrapů a byznysmanů. Ve skutečnosti je ale Panama docela jiná. Na severu najdete horské prostředí, deštné pralesy a určitě oceníte i krásné písčité pláže.

Horské městečko Boquete má svěží vzduch, na který tak dlouho při cestě rozpařenou Střední Amerikou čekáte. Příroda velmi připomíná Kostariku, vždyť jste jen pár desítek kilometrů od hranic.

Mým nejoblíbenějším místem se rychle staly ostrovy Bocas del Toro. Pokud si někde dokáží představit pracovat z coworkingu ve Střední Americe, tak je to právě tady. Bocas je dosti turistický a najdete tu mnoho hostelů, restaurací a barů. Žije tu také řada expatů, kteří utekli od šíleného běhu kariérním životem a hledají větší uvolnění a pohodu v životě. Bocas začíná být známý díky narůstajícímu trendu potápění. Přesto zde nečekejte podmořské zázraky a pokud pojedete do Jihovýchodní Asie, nechte si ponory právě třeba na Asii. Dobrá zpráva pro milovníky delfínů. Delfíny tu totiž najdete plavat volně v moři. Spatříte je buď z výletní loďky anebo trpělivým pozorováním mořské hladiny z pláže.

Pokud se vydáte do Panama City, připravte se na skutečné velkoměsto. Dokážete tu najít i levnější restaurace s obědovým menu za 4 USD. Tyto informace zjistíte nejlépe od někoho, kdo už zde nějaký čas pobývá. My jsme se spojili s mým bývalým spolužákem, který pracoval v Panama City přes IESEC.

V Panama City najdete několik málo coworking center. Panama je obecně v infrastruktuře vyspělá, internet očekávejte dostatečně rychlý a stabilní, nejen v hlavním městě.

O Panamském kanálu se často mluví jako o atrakci pro turisty, která vlastně za nic nestojí. Za vstup jsme platili 15 USD, ale musím říct, že mně se prohlídka líbila. Kdybych měl říct své stručné hodnocení a dojem: Panamský kanál je obrovský. Je to mega-obří dílo a plní neuvěřitelnou službu celému světu. Pro mezinárodní vodní dopravu je nepostradatelný.

Už jsem to krátce zmínil, ale víte vlastně, že v Nicarague plánují postavit ještě větší kanál-průplav? U nás se o tom moc nemluví, ale v Nicarague a Panamě je to poměrně velké téma. Nicaragua chce využít svého geografického postavení a rozhodla se spojit s Čínou (ta poskytne financování) a rozkopou část pevniny, aby vybudovali největší

průplav na světě. Je to samozřejmě velké lobby, mísí se tu politika, investorské příležitosti, státní moc, ekologie atd.

Skrze Panamu se do Jižní Ameriky nemůžeme dostat jinak než po moři nebo letadlem. Pevnina je prostoupena hustým pralesem. Navíc trajekty (FerryXpress.com) nejezdí celoročně, a tak jsme museli využít letadla pro další přesun, tentokrát do Kolumbie.

Letenky hledejte přes VivaColombia www.vivacolombia.co/en (pozor na limit příručního zavazadla, pouze 6 kg) anebo Avianca www.avianca.com.

Řecko

Řecko má hodně předpokladů, proč by mohlo být nejoblíbenější evropskou destinací pro digitální nomády. Jižní poloha země se slunečným počasím, přímořský či ostrovní život s písčnými plážemi, zdravé kulinářské speciality a samozřejmě stará mystická řecká kultura. Avšak realita je taková, že příliš cestovatelů, kteří zde pracují na dálku, tu nenajdete. Je to způsobeno kombinací řadou faktorů, ať už ekonomickou a společenskou situací či infrastrukturou. Poměrně silně zde působí faktor, že jsme sice stále v Evropě, ale máme představu o exotice se vším všudy. To samozřejmě v Řecku nedostaneme, ceny tu nejsou jako v Asii a infrastruktura tu není jako ve Francii. Situace se postupně zlepšuje, vznikají nová a nová coworking centra, lidé si chválí Řecko a doporučují ho k nomádění jak na internetových forech, tak na společenských akcích. Myslím, že Řecko má neuvěřitelnou příležitost stát se velkým hubem pro digitální nomády. Nestojí však před snadnou transformací.

Řecko jsem navštívil v mladých letech pouze v rámci turistiky. Zprávy od ostatních nomádů mám takové, že Řecko bylo dobrou volbou pro nomádský únik. Letenky sem seženete poměrně levně, coworking centra hledejte v Athénách, Thessaloniki nebo Irakliu a na ostrovech pracujte z AirBnB ubytování, hostelů, kaváren nebo restaurací.

Pokud máte rádi plavení se po moři, Řecko nabízí výbornou nástupní stanici. Samozřejmě tu mluvíme o plachetnici plné digitálních nomádů, která se plaví skrze řecké ostrůvky a vy můžete netradičně pracovat.

Zakhyntos

Jižní poloha Řecka má tu výhodu, že i přes zimní měsíce (mimosezóna) si tu můžete užívat příjemného počasí. Pokud nemáte rádi zimu, Zakhyntos nabízí zajímavou destinaci pro zimní úniky.

Měsíční ubytování mimo sezónu přes Airbnb lze najít již za 12 tisíc. Jedná se o byt 1kk (ideální pro dvě osoby) v hlavním městě Zante Town. Pozor, na ostrov přes zimu nelétá žádná aerolinka, musíte tedy zkombinovat dopravu. Nejsnazší cesta je zřejmě

letecky do Athén a poté dálkovým autobusem. Doporučuji využít stránku www.rometorio.com, která vám dohledá všechny možnosti dopravního spojení.

Mimosezóna je naprosto odlišná od turistické hlavní sezóny. Připravte se tedy na prázdné ulice, řadu zavřených obchodů. Z původních 40 tisíc obyvatel zůstává na ostrově pouhá desetina. Tohoto klidu můžete využít k maximálnímu soustředění na práci. Nebudete mít kolem sebe lákadla a snadno si udržíte efektivní pracovní morálku.

Říká se, že Zakhyntos má nejmodřejší moře z celé středomořské oblasti. Těšit se můžete navíc na písčité pláže s pozvolným vstupem do moře. Na Zakhyntosu najdete také jednu z nejvíce fotografovaných pláží, konkrétně se jedná o pláž Navagio, která se proslavila díky pašeráckému vraku lodi. Fotografové ocení dokonalou hru světla a stínů na vápencových útesech a skalních obloucích v tyrkysovém moři. Na Zakhyntosu máte velkou šanci vidět Karetu obecnou, ohrožený druh mořské želvy.

Své zkušenosti s digitálním nomádstvím na Zakhyntosu popsal Honza Jůna ještě do větších detailů na svém blogu (www.janjuna.cz).

Portugalsko

Portugalsko je další zemí, která vítá digitální nomády a je připravena se o ně dokonale postarat. Najdete tu dobré zázemí, nadstandardní kvalitu i služby. Portugalsko patří mezi špičky v životní úrovni. Nevýhodou je pouze vyšší cena. Náklady můžete ale snížit díky HouseSittingu nebo ubytování AirBnB. Omezte se v pochoutkách a kupujte jen to nejnutenější.

Mezi nejoblíbenější místa pro digitální nomády patří nepochybně Porto a Lisabon. Vyplatí se zkusit také město Aveiro anebo Braga. Najdete zde jak řadu coworking center, tak kulturní a společenské akce, přednášky, networking a byznys příležitosti. Navíc si užíváte přímořského života (kromě Bragy). A samozřejmě nezapomeňme na ten hlavní důvod, můžete tu surfovat!

Pro práci bez problému využijte místní WiFi v příjemných kavárnách anebo pracujte odkudkoli pomocí datového balíčku místní SIM karty.

Zkušenosti Tomáše Špika s životem v Portu

Bylo léto, stálou práci jsem neměl a nic mě tedy nevázalo, když přišla nabídka odjet do Portugalska jako učitel angličtiny. Práci jsem dostal na doporučení, zvládl skype interview, zabalil kufry a vyrazil. Jediné, co jsem věděl o Portugalsku, bylo že mají

Portské a sluníčko. Vybaven řízky od babičky a znalostí jediného slovíčka, obrigado (děkuji) jsem vyrazil na dobrodružství, které trvá už pátým rokem.

Porto žije. Modrá, Kachle, fotbal a kafe. Historické budovy tu stojí vedle oprýskaných, vše je tak nějak poslepované na sebe. Jako kdyby někdo stavěl lego a ztratil plánek. Ulice jsou plné lidí a co pět minut chůze narazíte na místo, kde si můžete dát kafe.

Hledání práce může být oříšek, zvláště pokud nemluvíte portugalsky. Osvědčilo se mi obcházet firmy s Cvčkem a domluvit si interview. Osobní doporučení funguje asi nejlíp, takže se to chce rychle seznámit a rozhodit sítě.

Portugalci se rádi baví, takže seznámit se není problém a celkově rádi pomůžou, pokud jde o maličkosti. Nechtěj po nich ale pomoc se stěhováním.

Protože jsem tu už pátým rokem, tak počáteční zamilovanost už odpadla a všechno už není úplně sluníčkový. Politici jsou politici. Autobusy jsou peklo, jediný, kdo o nich kdy mluvil pochvalně, byl jeden Ir, nechci nikdy jet v Irsku busem. Služby jsou fajn, pokud fungují. Pokud se něco pokazí, tak se může stát, že začneš věřit v Boha, tomu tady hodně fandí a Jesus action figures se dají zakoupit na každém druhém rohu.

Porto je město pro gurmány, pokud ti nevádí si počkat, dostaneš zážitek, který si zamiluješ.

Španělsko

Španělsko bylo jednou z prvních evropských zemí, kam začali digitální nomádi jezdit, resp. spíše létat, abych byl přesný. Za nomádský ráj jsou dnes považovány Kanárské ostrovy, ale také moderní Barcelona a levná Valencie. Stoupající trend cestování a nezávislé práce na jedné lokaci nám odkrývá další místa jako je Seville, Ibiza ale také hlavní město Madrid je oblíbené mezi řadou digitálních nomádů.

Ačkoli ve zprávách čteme o nepříliš dobré ekonomické a společenské náladě ve Španělsku, oblíbenost španělských destinací jen roste. Celá Andalusie má vysokou pravděpodobnost stát se významným hubem, a to především díky nižším životním nákladům oproti jinak drahé západní Evropě. Španělský exotický životní styl a pohodový přístup láká nejen Američany, ale také Evropany z uspěchaných hektických měst.

Barcelóna

Barca je naprosto super – jedná se o větší město, kam jezdí spousta studentů na Erasmus, takže celé město nějak žije mladým životem a různými oslavami (Španěle pořád něco slaví). Pro mě a mou práci bylo nejdůležitější to prostředí, kde je všechno po ruce, a když se večer chce člověk odreagovat, tak si zajde třeba na hodku na dobře přístupnou pláž, pak si třeba zaběhá pár kilometrů nebo zajezdí na kolečkových

bruslích podél moře, a nakonec si dá paellu se sangrií. Z dalších plusů jsou tam architektonické skvosty - třeba Gaudiho stavby, park a pak výlety na místa kolem např. Tibidabo, což je zábavní park nad Barcelonou. Nevýhodou pak je trochu vyšší cena v porovnání s jinými městy, třeba Valencií. Všeobecně mi tam ceny přišly asi tak o půlku vyšší než třeba v Praze, ale to by se dalo zvládnout, obzvlášť když při tom člověk pracuje. Barcelona je naprosto super, rozhodně jedno z míst, kam se jednou vrátím.

Jan Jůna, více píše na svém blogu www.janjuna.cz

Kanárské ostrovy

Kanárské ostrovy jsou jednou z nejoblíbenějších destinací pro evropské digitální nomády. Zatímco u nás se teplota pohybuje na bodu mrazu, na Kanárech si užíváte sluníčka s 20 stupni Celsia. Na Kanárech najdeme ale také neevropské nomády a díky tomu získávají nádech globálního nomádského hubu. Myslím, že jim další roky budou jen přát. Kanárské ostrovy stojí už nyní na předních místech v hodnocení NomadListu.

Popularitu Kanárských ostrovů mezi českými digitálními nomády zažehl Robert Vlach, který tam pravidelně začátkem roku vyráží na několik týdnů (až dva měsíce) s dalšími digitálními nomády. Myslím, že je to perfektní příležitost, pokud chcete nasát tu atmosféru a něco nového se přiučit. Pokud byste chtěli jet společně, pak nezapomeňte vždy s předstihem organizovat a dát vědět (v minulých letech probíhala organizace přes GoogleSheet), protože se místa rychle plní. Sledujte proto facebook stránku Digitální nomádi. Samozřejmě můžete kdykoli přiletět na vlastní pěst a s českými nomády se srazit.

V oblasti Las Palmas najdete řadu coworking center, odkud můžete efektivně pracovat 24/7. Mezi nejoblíbenější patří Coworking C (www.coworkingc.com) a Surf Office (www.thesurfoffice.com). Práci však zvládnete s místní SIM kartou (např. Mundo) anebo v kavárnách na WiFi.

Životní náklady jsou na Kanárských ostrovech víceméně srovnatelné s Prahou. Samozřejmě pokud zůstáváte kratší dobu, zejména za bydlení se náklady úměrně zvýší.

Kanáry jsou zajímavou destinací také proto, že krajina zde nabízí skvělé aktivity. Flóra je velmi pestrá, uvidíte sopečnou krajinu na vlastní oči, palmové oázy i písečné duny. Na plážích okusíte jak světlý, tak černý písek. Můžete zajít do národního parku, strávít

odpoledne trekingem anebo okusit adrenalinové sporty včetně potápění. Cestovatelské atrakce najdete přehledně na Google mapě na <http://bit.ly/GraCa>.

Tarifa

Malé rybářské město na jihu Španělska s krásným centrem, navíc obklopené přírodou. Skvělé pláže, teplé počasí, velmi populární pro kite surfing. Jedno z oblíbených míst evropských digitálních nomádů. Navštivte facebook skupinu <https://www.facebook.com/groups/769268589801675/>.

Thajsko

Thajsko patří mezi nejvyhledávanější destinace mezi digitálními nomády. Asijská exotika je neodolatelná a Thajsko ji kombinuje navíc s nízkými životními náklady. Přestože to není to, co bývalo a díky vzrůstajícímu turismu ceny každý rok stoupají, stále je zde relativně levně. Thajská infrastruktura je i pro začínající cestovatele dostatečná a digitální nomádi se mohou spolehnout na poměrně stabilní WiFi připojení. V Thajsku existují desítky coworking center a kaváren, odkud lze efektivně pracovat. Velkou výhodou Thajska je fakt, že zde najdete jednu z největších komunit digitálních nomádů. Jedná se především o Chiang Mai, které přestože neleží u moře, přitahuje začínající nomády i startupy.

Bangkok

Připravte se na velkoměsto se vším všudy. Doporučuji najít si ubytování blízko BTS stanice (nadzemní metro), ostatní veřejná doprava je velmi pomalá a často kvůli nedostatku místa nekomfortní. Pamatuji, že jsme jeli z centra (Nana BTS) na jižní autobusový terminál (Southern Bus Station) téměř 2 hodiny (za pouhých 14 Bahtů, což je necelých 10 Kč). BTS je dražší, ale rychlé. Jedinou nevýhodou je velmi chladná klimatizace.

V Bangkoku najdete několik coworking center. Já jsem po menším průzkumu zakotvil v Hubba coworking space. Moderní coworking s vnitřním i venkovním prostorem a

trampolínou. Skvělé je, že tento coworking využívá řada Thajců, takže se zde můžete seznámit s místními freelancery.

Řada digitálních nomádů pracuje z kaváren anebo obchodních center. Pokud je WiFi slabší, přepnou na Hotspot z mobilního telefonu, kde mají místní SIM kartu. Připojení je tu nejčastěji 4G nebo 3G.

V Bangkoku najdete skutečně cokoli. Město nikdy nespí a večer je často doprava ještě šílenější než přes den. Pokud nejste zkušenější řidiči, skútr si zde nepronajívejte.

Pokud chcete nakoupit levně, Bangkok je jednoznačně místem, kde byste měli začít. Nepropásněte víkendové trhy na severu u severní autobusové zastávky. Tržnice je obrovská a prodává se tu skutečně všechno. Nezapomeňte pořádně smlouvat.

Pokud se chcete najíst levně, a přitom nechcete street food, pak zajděte do nákupního centra Terminal (blízko Nana BTS). V horním patře je jídelna, kde máte obrovský výběr jídel od 25 Bahtů.

Chiang Mai

Chiang Mai je nejvyhlášenější destinace pro digitální nomády (facebook skupina <https://www.facebook.com/groups/cmnomads/>). Město na severu Thajska, které se stalo významným hubem pro nomády, expaty i turisty. Toto studentské thajské město (větší než Praha) má snad jednu jedinou nevýhodu, nemá totiž přístup k moři. Leží v horách, podnebí tu je chladnější, ale stále horké a vlhké. Pokud budete hledat únik z velkoměsta, vydejte se do nedaleké horské vesničky Pai.

Výhody Chiang Mai začínají u nízkých životních nákladů (mnohem levnější než jih Thajska) a pokračují přes dostupnou infrastrukturu, útulné kavárny, široké možnosti, coworking centra až po komunitu digitálních nomádů a dlouhodobých cestovatelů.

Coworking centra v Chiang Mai rychle vznikají, ale i zanikají. Dobrým coworkem je Punspace, které má aktuálně dvě kanceláře, jednu v Old Town a druhou v oblasti Nimman. Internet je tu rychlý a stabilní, prostředí přátelské a útulné. Řada nomádů preferuje pracovat z kaváren. Místní vás nechají sedět u jednoho kafe hodiny.

Koh Lanta

Klidný ostrov, který je jedním z méně turistických míst na jihu Thajska. Digitální nomádi si ho oblíbili především díky coworking centru Kohub. To patří mezi nejlepší coworkingy na světě, co se týče komunity. James a jeho spolupracovníci vás přivítají s otevřenou náručí a stanou se vašimi opravdovými přáteli. Kohub má výtečnou

atmosféru. Narozdíl od jiných coworkingů si zde lidé více povídají a nejsou zahleděni jen do své práce.

Vzhledem k narůstající popularitě Kohubu bych doporučil se v sezóně (prosinec–duben) ujistit, zda tu je volné místo, navíc pokud přijíždíte ve více lidech.

Koh Lanta je malý ostrov, který se dá na motorce projet za jediný den. Na jihu ostrova je národní park s majákem, krásnou pláží a potkáte tu i opičky. Západní strana ostrova je plná písčitých pláží a přilehlých bungalovů, restaurací a barů. Východní strana je méně turistická, ale určitě navštívte Old Town, kde nakoupíte suvenýry a dáte si skvělou kávu u Malee Café.

Na ostrově si můžete zkusit trekking se slonama, vydat se do jeskyně s netopýry anebo se osvěžit u místních vodopádů. Mezi další výlety patří 4 Island Trip, kde navštívíte různé ostrovy včetně toho, kde se natáčel film Pláž s Leonardem DiCapriem. Šnorchlování a potápění zde patří mezi časté aktivity.

Další destinace

Koh Phi Phi - ostrov výborný na párty a dobrodružství s backpackerama

Koh Phangan - nejvyhlášenější párty ostrov pro Full Moon Party a Half Moon Party

Koh Samui - ostrov pro relax, dlouhé pláže, skaliska, dobré šnorchlování

Koh Tao - malý ostrov, krásné pláže, živé korály, želvy

Phuket - letoviště, hotelové komplexy, promenády a kluby s DJ párty

Pattaya - neoblíbenější letoviště pro bujarý noční život

Chiang Rai - thajská historie a chrámy, příroda s vodopády

Vietnam

Vietnam začíná přitahovat hodně cestovatelů. Zdá se, že není ještě tolik turistický jako Thajsko a dokáže nabídnout příjemný relax i poznání asijské kultury. Ze své zkušenosti mohu určitě potvrdit, že nám Vietnam má rozhodně co říci, jednak z pohledu historie a jednak z pohledu východní kultury.

Já jsem měl ve Vietnamu 2 týdny a musím říci, že to nestačilo. S kamarádem jsme chtěli vidět všechno, a tak jsme téměř každý druhý den přejížděli. Využívali jsme nočních autobusů, abychom se na místo dostali ráno a už mohli zahájit naše další výlety. Infrastruktura a autobusová spojení jsou perfektní a velmi moderní. Lehátkové autobusy jsou pohodlné. Pro vyšší jedince trochu krátké, ale jako cestovatele vás takové maličkosti nemůžou rozhodit. Jen pozor na klimatizaci, vezměte si k sobě

mikinu nebo bundu. Vietnam na mapě vypadá malinký, ale ve skutečnosti jsou to 10hodinové přejezdy, co musíte absolvovat. Není neobvyklé, že zajištěnější cestovatelé využívají místní aerolinky pro své přesuny.

Oblíbeným dobrodružstvím a častým bodem v Bucket Listu (vzpomínáte na Bucket a Impossible List ze začátku knihy?) je projet celý Vietnam na motorce. Řekl bych, že ani jedna trasa není populárnější, jezdí se buď ze severu na jih anebo z jihu na sever, resp. trasa Ho Chi Min City (Saigon) - Hanoi. Motorku si koupíte v jednom městě a ve druhém ji prodáte. Existují i půjčovny, které vám dovolí projet Vietnam a nechat motorku v druhém městě. Ceny jsou ale tak přitažené, že většina dobrodruhů si motorku koupí a následně ji prodá. Není to nic složitého, dobře fungují Facebook skupiny. Čím více se v motorkách vyznáte, tím lépe pro vás. Opravy vás totiž na cestě neminou a pak už záleží na vás, co dokážete opravit sami, s pomocí místních anebo nakolik budete využívat servis a kolik usmlouváte.

Vzpomínám, když jsem potkal v Thajsku Petera z Nizozemska. Byla to jeho první backpacking cesta a měl v plánu pronajmout si motorku a procestovat Thajsko, Kambodžu, Vietnam a Laos - klasická jihovýchodní smyčka. Plány se však začaly rychle měnit. Motorku si rovnou koupil (cenově výhodnější, projíždění hranic s pronajatou motorkou není jednoduché, resp. půjčovny mají neuvěřitelná pravidla). Cestování se mu zalíbilo a jízda na motorce v asijských státech ještě více. Ani ne tak ta turistická místa, ale přejezdy, kdy jedete kolem místních vesniček a můžete kdykoli zastavit a nahlédnout do srdce Thajska mnohem blíže. Peter začal psát blog a rozhodl se, že svůj výlet výrazně prodlouží. Vrátil se sice do Thajska, zde ale motorku neprodal a vydal se pokračovat na západ až do Nizozemska. Tohle je jízda, vážení! Cestování vás změní a ačkoli tomu dnes nemusíte věřit, tak na cestě skutečně můžete objevit úplně něco nového v sobě samém, co „doma“ nikdy neobjevíte.

Ale zpátky do Vietnamu. Umím si představit jet do Vietnamu a pracovat tu, buď z veřejně přístupných WiFi, coworkingů v Saigonu či Hanoi anebo z místní SIM karty. Ho Chi Min City patří k oblíbeným místům pro digitální nomády. Pokud nebudeme mluvit o dopravní situaci, která je hrozná, stejně jako smog, pak město nabízí jen to dobré. Kavárničky, coworking centrum (Work Saigon má vstup zdarma, platíte jen jídlo a pití, které si objednáte), dobré kulturní vyžití a určitě řada historických míst.

Mohu jen doporučit navštívit místní muzeum, které se věnuje Vietnamské válce. Pravda, je trochu subjektivní, ale na druhou stranu je poučné vidět názor a pohled protistrany (fotografie a příběhy po účincích shozených biologických zbraní). Ačkoli nemusíme mít Ameriku rádi, tak mám pocit, že historicky k ní spíše tíhneme než ke komunistickému Vietnamu. Navštívil jsem také tunely, kde se Vietnamci schovávali během války. Neuvěřitelný zážitek byl jen umocněn naším průvodcem, veteránem z Vietnamské války, který byl dvakrát postřelen do ramena a stehna z kulometu vrtulníku.

Bali

Bali je mnohými považováno za ráj na zemi. Ostrov v Indonésii, který láká turisty, backpackery, dobrodruhy i digitální nomády. Bali se pro mnohé stává druhým domovem a pro některé dokonce jediným. Najdete tu stovky expatů, lidí, kteří se rozhodli, že se zde trvale usadí. Až tak si to tu člověk dokáže zamilovat.

Infrastruktura na Bali prochází velkými změnami. Říká se, že Bali není to, co Thajsko. To je pravda, na druhou stranu už vidíme častěji optické kabely na internet (Ubud a Canggu prochází velkým síťováním) a infrastruktura pomalu dostává řád.

Bali je proslavené především jako surfařská destinace. Měl jsem možnost několikrát okusit vlny na plážích v Canggu a musím říct, že po zkušenostech z Austrálie, Střední Ameriky a Maroka, tohle byly ty nejsympatičtější vlny pro začátečníky. Pokud se chcete naučit surfovat, Bali je místem, kde máte perfektní podmínky. Blízkost k moři, to byl faktor, který mě ovlivnil při výběru místa, kde konkrétně na Bali zůstat delší dobu. Proto jsme si nakonec vybrali Canggu a nikoli Ubud. V Canggu je coworking centrum Dojo Bali, asi 7 minut pěšky od pláže. Moderní coworking s velmi profesionálním nádechem. V prvních dnech jsme se ale cítili nevtaženi komunitou členů, necítili jsme žádnou velkou kamarádskou atmosféru. Jako by si každý hleděl své práce a neměl čas na přátelský pokec. Postupně se to zlepšilo, ale po měsíční zkušenosti přesto musím hodnotit, že KoHub v Thajsku je mnohem více energický a vtáhne vás. Dlouho jsem přemýšlel, proč tomu tak je. Možná velikost hraje svoji roli. Dojo je obrovské, lidi se tam hodně skupinkují. Možná ještě významněji působí fakt, že do Doja často chodí nomádi, kteří se rozhodli na Bali zůstat delší dobu. Někteří už zde žijí pár měsíců, jiní dokonce dva roky, to není výjimkou. Tito lidé si jdou odpracovat to své do coworku, aby pak mohli trávit čas se svými kamarády. Když to řeknu drsně, nemají takovou tendenci hledat si nové kamarády a seznamovat se.

Skvělé na Dojo Coworkingu jsou každodenní přednášky na nejrůznější témata od produktivity, programování, marketingu, diskutuje se nad budoucností práce atd. Prostředí je útulné, sedací pytle, stojací stoly, horní patro s pohovkou, bazén, klimatizované místnosti.

Každý den jsme se zastavili na recepci a chvíli popovídali s těmi, kdo měl zrovna směnu. Trénovali jsme svoji indonéštinu a vznikali zde velmi zábavné momenty. Za pár dní jsme spolu vyráželi na výlety po okolí. To se mi moc líbilo. Nahlédli jsme do života místních o trochu více a poznali koloběh coworkingu ze strany zaměstnanců. Výletování je skvělé, jen se připravte na drsné podmínky pro neostřílené řidiče. Předjíždění zprava, zleva, projíždění mezi auty, na 2 pruhy se vejde obvykle 5 motorek

vedle sebe, troubení při předjíždění a ještě jsem zapomněl na smog a večerní zápach z toho, jak místní pálí (cokoli).

Nejznámějším coworking centrem je však Hubud ve městě Ubud. To leží ve vnitrozemí Bali. Bezpochyby nabízí skvělé prostředí, zeleň, rýžová pole, je to centrum jógy a meditace. Z Ubudu můžete podnikat řadu výletů do okolí. Zároveň se však připravte na množství turistů a zvýšené ceny. Coworking Hubud jsem si jen prohlédl, prostorově vypadá nádherně, vše z bambusu nebo dřeva, to mi bylo velmi sympatické. Členství je však velmi drahé. Když jsem se krátce zapovídal s jednou slečnou na akci v Canggu, kam přijela z Ubudu, sdělila mi svůj postřeh, že Canggu je pro takové ty profesionály, programátory, virtuální asistentky atd., zatímco Hubud přitahuje kreativce.

Na Bali se nechá pracovat také z kaváren, jen je potřeba vždy ověřit rychlost WiFi, některá místa mají šleň pomalý internet. Pracovat lze i pomocí hotspotu z místní SIM karty. Já jsem používal Telkomsel. Na řadě míst chytne 4G, jinak 3G je standard. Balíček 4 GB dat pořídíte za necelých 200 korun.

Kuta - místo pro párty, noční život, surfaře, frajery a frajerky a samozřejmě Australany

Canggu - surfařská zóna, řada expatů a digitálních nomádů

Ubud - meditace, jóga, rýžové pole, nákupy suvenýrů

Lovina Beach - ranní pozorování delfínů

Uluwatu a jižní cíp Bali - nádherné pláže, sledování vln, profesionální surfaři (Blue Point beach), bary s výhledem, chrámy na útesech

Jimbaran - kupte si rybu na místním trhu a nechte si ji ugrilovat v místní skromné restauraci

Guwang - projděte třemi kaňony a během 2-3 hodin obdivujte, co dokázala voda za několik tisíciletí, připravte se na zábavné brodění vodou a chození po skalách

Lombok

Ostrov na východ od Bali, který překvapil svou autentickou tvář. Když jsme odjížděli z Canggu a přijeli na Lombok, byl to skutečně obrovský rozdíl. Konečně jsme viděli místní kulturu, život bez turistů. Doporučuji alespoň jeden den ve městě Mataram. My jsme viděli trénink dvou kohoutů na kohoutí zápasy. Kuta na Lomboku je úplně jiná než na Bali. Rozhodně sem jeďte, uvidíte krásné bílé písčité pláže, tyrkysové moře mnoha barev, projdete se na kopečkách se zelenou trávou a přitom se budete cítit jako na Novém Zélandu. Milovníci vodopádů si zde přijdou na své, podobně jako na Bali. Pokud máte lásku k motocyklům, pronajměte si tu bike a projedte se kolem

celého ostrova dokola, jezdí tu i skupinky s Harley Davidsonem. Doprava tu je minimální a zatáčky luxusní.

Coworking tu nehledejte, práce přes hotspot s Telkomselem jede na 3G, vybírejte proto ubytování s dobrou WiFi.

Jak se udržet v životním stylu digitálního nomádství

Co-living

Po rozšíření trendu coworking (sdílené pracoviště) přichází na scénu tzv. Co-living. Jedná se o společné bydlení v rámci komunity. Nemusíte nutně sdílet pokoj, avšak bydlíte v prostředí společně s komunitou, v našem případě digitálních nomádů. Co-living je postaven na myšlence rozšíření ideje coworkingu, kterou posouvá výrazně kupředu. Jedním z benefitů „co-“ je vytváření společné atmosféry a sejetí komunitou. Nezapomínejme, že jsme výrazně ovlivňováni lidmi v našem okolí. Podle řady teorií se stáváme tak úspěšnými, jako pět lidí, se kterými se nejčastěji setkáváme. Pokud je digitální nomádství naším cílem, pak co-living má rozhodně smysl.

Řada coworking center začala nabízet co-living v rámci svých služeb či dokonce celý balíček „bydlení-kancelář-jídlo“ a okamžitě tak získala na popularitě. Co-living láká také začínající digitální nomády a cestovatele. Po příjezdu do cizí země nemusí totiž vůbec nic zařizovat. Nemusí se starat o rezervaci bydlení, nemají pochybnosti o tom, zda někde najdou dobrou restauraci atp.

Trend co-livingu je velmi silný a pokud se na něj podíváme z větší perspektivy, setkáme se s dalším pojmem a totiž co-housing. To lze přeložit jako blízké sousedské bydlení, které má za cíl vědomé budování sousedské komunity a prohlubování mezilidských vztahů.

Vzpomeňte si na aktuální problém sousedského bydlení, řada sousedů se maximálně pozdraví, natož aby spolu cokoli prožívali. V zahraničí už vzniká řada projektů, které směřují k realizaci myšlenky co-housingu. Jeden takový nám představil v Maroku zapálený Brit. Ten realizoval zainvestovaný developerský projekt ve Velké Británii a soustředil se na řešení mezigeneračních problémů, resp. výzev. Řada lidí zde mluví o co-living/co-housing revoluci, která bude mít podíl na změně našeho životního stylu. Fakt, že o tom mluví Forbes nebo TechCrunch je první signál, druhým je změna myšlení architektů a přizpůsobování stavebních projektů a pokud sem dosadíme další puzzlíky, a to globalizační trend, lidskou touhu po svobodě cestovat a rozšiřování internetových služeb, takovou budoucnost nemůžeme přehlížet.

A co takhle co-boating? Umíte si představit život na lodi, odkud byste také pracovali? Tak tata myšlenka byla zrealizována a projekt nazván Coboat (www.coboat.org). Coworking - místo, které dosud bylo považováno za novodobou exotickou kancelář, nyní dostalo ještě fantastičtější podobu, protože bylo přemístěno přímo na plující katamarán. Vskutku zajímavý projekt, který nutno říci není jednoduchý na celou realizaci a dnes funguje spíše jako místo k pronájmu (pro team-building akce), kdy jeden týden stojí necelých 1000 euro. Mít dostupný internet uprostřed oceánu není

totiž úplně jednoduché. O tom, jak se žije a nomádi na lodi si můžete přečíst také od českého digitálního nomáda v Rozhovorech s digitálními nomády.

Možná vám připadá, že už těch pojmů „co-něco“ je hodně. Popravdě, nám také! Při večerních setkáních rozebíráme právě i takové postřehy a vzpomínám si na jeden velmi zajímavý rozhovor. Ten právě útočil na to, jak jsou lidé individuálně roztrženi a nyní hledají možnosti, jak se vzájemně opět spojit. Všimli jste si, jak je vaření dnes trendy? Nedivil bych se, kdyby zanedlouho vznikl pojem co-kitching. Co takhle se po práci sejít a udělat si společnou večeři? Vždyť takhle přesně fungují hostely: kuchyně jsou v nich nejdůležitějším místem, kde se buduje silná komunita cestovatelů backpackerů. Ale zpět do „normálního života“. Přes celý den jsme pracovně zaneprázdnění, sotva stihneme oběd s kamarádem, tak proč si nedat co-kitching, třeba jednou týdně, hm?

Dobře, kam jde trend nomádství nyní? Dnes vzniká řada projektů, která má za cíl sdružovat digitální nomády pro společné cesty. Jinými slovy už je tu možnost společného cestování přes X států. Některé projekty drží během celé cesty stejnou komunitu, jiné jsou otevřené. To znamená, že zveřejní svůj plán cesty (např. leden Kanárské ostrovy, únor Maroko, březen Indie atd.) a vy se můžete kdykoli a kdekoli připojit. Organizátoři se většinou starají o ubytování a zajištění coworking centra. Samozřejmě jsou zde nastavené balíčkové ceny, které jsou podle mých dosavadních průzkumů cenově spíše vyšší než standardní.

Kde najít více informací:

- Googlujte „best co-living projects“
- Projekt www.roam.co
- Projekt www.coboat.org
- Projekt www.wifitribe.co
- Projekt www.remoteyear.com

Expirace

Cestování vás donutí, abyste si hlídali, kdy vám končí platnost cestovních a dalších dokladů. Nejedná se totiž jen o pas, důležitý je také řidičský průkaz, platnost platební karty anebo snad ještě závažnější je expirace očkování. Některé záležitosti jste schopni vyřešit ze zahraničí, např. s pomocí své rodiny či blízkých, jindy je lepší být přímo v Čechách.

Expirace cestovního pasu

Některé státy požadují minimální platnost cestovního dokladu v souvislosti se vstupem a pobytem na daném území. Fakt, že je váš cestovní pas platný, ještě nemusí

stačit. Sledujte pečlivě, aby měl platnost dalších 6 měsíců po plánovaném přeletu do země.

Platnost cestovního pasu je standardně 10 let. Dobu platnosti nelze prodloužit. Nový cestovní pas získáte do 30 dnů po podání žádosti. Pokud potřebujete urychleně vycestovat, lze zažádat o vydání cestovního pasu ve zkrácené lhůtě. Cestovní pas vám bude vydán do 6 pracovních dnů. Cena za vydání je 4000 korun. Vydání cestovního pasu ve standardní lhůtě stojí 600 korun. Žádost se podává osobně. Fotografii již nepotřebujete, bude pořízena při podání žádosti. Za převzetí cestovního pasu platíte ještě správní poplatek 100 korun.

Expirace občanského průkazu

Platnost občanského průkazu je 10 let, resp. pokud vám byl vydán před 20. rokem, pak je platnost 5 let. O vydání nového občanského průkazu, pokud vám dosavadní brzy expiruje, se doporučuje žádat 30 dnů předem. Pokud bude váš stávající občanský průkaz při žádosti neplatný, nelze se jím prokazovat a budete muset předložit jiný osobní doklad prokazující vaši totožnost (např. řidičský průkaz nebo cestovní pas). Za vydání občanského průkazu se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem zaplatíte správní poplatek 500 korun. Občanský průkaz se vyhotoví do 30 dnů ode dne podání žádosti u obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Nezapomeňte, že máte povinnost neprodleně ohlásit poškození, zničení, ztrátu, odcizení nebo zneužití občanského průkazu. Máte současně povinnost požádat o vydání nového občanského průkazu ve lhůtě do 15 pracovních dnů po dni, ve kterém došlo ke skončení platnosti občanského průkazu. Jinak se dopouštíte přestupku, za který vám může být udělena pokuta.

Občanský průkaz lze používat pro všechny cesty po Evropské unii (nepotřebujete cestovní pas).

Expirace platební karty

Před odjezdem si zkontrolujte také platnost svých platebních karet. Bylo by velmi nepříjemné, kdybyste dorazili na druhý konec světa a po týdnu zjistili, že vám vypršela platnost platební karty. Opět zde platí lhůta 30 dnů, která stačí většině bank pro vystavení a doručení nové platební karty až k vám domů. Zažádat lze samozřejmě v předstihu, nemusíte čekat až se přiblížíte k datu expirace. Poplatek za vydání nové karty je variabilní.

Expirace očkování

Nahlédněte do svého očkovacího průkazu anebo mezinárodního očkovacího průkazu a ujistěte se, že vaše očkování nebudou expirovat během vašeho plánovaného pobytu v zahraničí. Mladí cestovatelé často zapomínají na Tetanus (doporučené přeočkování

po 10-15 letech) anebo druhé a třetí vakcíny při očkování proti žloutence. Více najdete v kapitole Očkování.

Pravidelné prohlídky u doktorů

Přestože se cítíte zdraví, neměli byste zapomínat na pravidelné zdravotní prohlídky. Jakmile přijedete domů, oběhejte si všechny doktory. A protože nemáte hodně času (vždyť za chvíli zase někam odlétáte, co byste to byli za nomády, že?), nic neodkládejte. Zajděte si k obvodnímu lékaři a nechte si zkontrolovat krev. Jednou za rok je dobré navštívit očního lékaře a prověřit si, zda je váš zrak v pořádku. Zejména to platí pro prodávce, kteří tráví 6 hodin a více v pracovní dny před obrazovkou. Prohlídku zdarma u zubního lékaře máte jednou za půl roku.

Ranní rutiny

Čím déle studuji život úspěšných, tím více se přesvědčuji, že vstávat brzy ráno má svůj význam. Nejde však jen o to vstát brzy, ale věnovat ranní čas sám sobě.

Vždy jsem se pokládal za nočního tvora, který raději pracuje přes noc, kdy je klid. Ranní rutiny mě ale stále silněji přesvědčují, že rána mají své magické kouzlo. Tohle kouzlo dává dobrou náladu, sebelásku, zvedá sebedůvěru, zvyšuje efektivitu a dává dobrý pocit z celého dne.

Ve své podstatě znamenají ranní rutiny to, že poté, co vstanete, se věnujete jen sami sobě. Žádné kontrolování emailů, žádné prohlížení Facebooku nebo Instagramu. Žádné WhatsApp zprávy. Svoji pozornost a energii máte směřovat sami k sobě.

Ranní rutiny jsem okoukal z knížky *The Miracle Morning: The Not-So-Obvious Secret Guaranteed to Transform Your Life (Before 8 AM)*, která mě hodně inspirovala.

Jak probíhá moje ranní rutina

V minulosti jsem snídal velmi rychle a nepřikládal jsem tomuto chodu velkou váhu. Věděl jsem, že to není dobře, a proto jsem se rozhodl na snídani během své ranní rutiny zaměřit. Ráno vstanu a vypiji 0,3 - 0,5 litru vody. Během 8 hodin spánku není lidské tělo moc hydratováno, a přestože necítíme po probuzení žízeň, třetinku vypijeme, ani nevíme jak. Opláchnu obličej a jdu si připravit snídani.

Během snídani si pustím nějaký podcast nebo poslouchám relaxační muziku. Namísto, abych četl, co je nového ve světě, kam směřuje můj byznys a kdo zrovna přes noc vyhrál Superbowl, snažím se soustředit na své tělo, jak se cítí. Be present - znamená, že se snažíme soustředit na to, co se děje teď a tady. To je přítomnost, ve které žijeme.

Když jsem v Čechách, moje ranní rutina obsahuje hraní na kytaru (učím se obvykle z YouTube), ranní afirmace (často čtu The Secret afirmace), během rutiny také čtu vybranou knihu a píšu. Psaní je pro mě důležité. Obvykle si stanovím na jednotlivé sekce 10minutové bloky. Pokud mě činnost baví, nechám jí delší prostor.

Začínám pracovat cca 90–120 minut poté, co vstanu. Zkusil jsem také cvičit před tím, než začnu pracovat. Je pravda, že jsem se necítil v posilovně tak „silně“, abych zvedal své limitní váhy, na druhou stranu jsem měl po celý den při práci neuvěřitelný pocit. Strávil jsem první tři hodiny ze dne tím, co mě baví, co mě naplňuje a vše, co jsem potřeboval udělat pro své tělo, bylo v tuto hodinu už uděláno.

Ve chvíli, kdy jsem na cestách a každý týden nebo měsíc měním prostředí, je obtížnější udržovat tyto ranní rutiny. Snídani však vždy dodržuji a považuji ji za základ úspěšného dne. Hydrataci lze snadno dodržovat kdekoli a během ní si rád představuji, jak čerpám každým douškem sílu. Nyní mám prioritu v dokončení knihy, takže ranní rutinu v části psaní protahuji až do samotného odpoledne.

Nezávisle na tom, zda jste noční tvor anebo ranní ptáče, zkuste do svého rána implementovat několik ranních bloků, při kterých budete věnovat pozornost sami sobě. Nezapomeňte, že abyste si osvojili novou činnost a stal se z ní zvyk, je potřeba ji udržovat minimálně 30 dní v řadě. Pokud se rozhodnete, že to zkusíte, dejte si měsíční výzvu, vydržte to. Až po měsíci udělejte rozhodnutí, zda vám to přináší užitek, či nikoli.

Spánek

Víte, že každý z nás stráví spánkem přibližně 24 let života? Když jsem četl tuto informaci poprvé, nevěřil jsem, že to může být tak dlouhá doba. Spánek je skutečně významnou součástí našeho života. Měli bychom mu věnovat velkou pozornost. Zkoumání lidského těla postupuje mílovými kroky vpřed a teorie, které platily před 10 lety jsou dnes vyvráceny. Pravděpodobně se nelze spolehnout ani na dnešní teorie, protože co když budou za dalších 10 let vyvráceny také ony? Na co se však lze

spolehnout je vnímání vlastního těla. Také zde vám doporučuji studovat vlastní tělo a naslouchat vnitřnímu hlasu. Jedině experimenty a zkoušením nového zjistíte, co vám funguje. Určitou pomoc vám mohou dát tipy a doporučení od expertů nebo lidí podobných vám, ale nikdy to neberte jako dogma.

Kvalita spánku je důležitější než jeho délka

Existují nejrůznější názory na délku spánku. Už byla rozdracena dřívější teorie o tom, že bychom měli spát 8 hodin denně. Kvalita spánku nikoli jeho délka je to, čemu bychom měli věnovat pozornost. Vyzkoušet můžete aplikaci Sleep Cycle, která monitoruje váš spánek a ráno tak uvidíte na grafu, jak dlouho jste strávili v různých fázích spánku, resp. jak kvalitní spánek jste měli.

Pozor tedy na kvalitu ubytování, které si rezervujete. Někteří jsou velmi navyklí na svoji vlastní postel a jinde dobře neusnou (alespoň takové mají dosavadní zkušenosti). Je to jen další fixace, kterou jste si vytvořili v minulosti. Pokud se rozhodnete dlouhodobě cestovat, dříve či později se zbavíte upjatosti na postel či polštář anebo jinou „maličkost“. Postel (tvrdost matrace), polštář ale i celkový dojem z pokoje je samozřejmě důležitý.

Ne jednou jsem vešel do pokoje a cítil jsem vlhké zdi (často, když pokoj nemá okno). Je potřeba si vybrat pokoj, ve kterém se budete cítit dobře. A spánek je velmi důležitý pro to, abyste se cítili dobře. Pozor tedy na tvrdé low-cost řešení dormů, propadlá péra matrací atd. Šetření za bydlení se může odrazit v míře energie, kterou budete mít během dne.

Rituály před spaním

To, co děláte bezprostředně před spaním, výrazně ovlivňuje váš spánek. Zkuste si vytvořit a dodržovat určitý rituál, který budete provádět před ulehnutím do postele. Jednoduše svému tělu říkáte, že jakmile uděláte „tuto činnost“, má vypnout a usnout. Rituály pomáhají k naprogramování rychlého usnutí a slouží jako spouštěč. Rychlé usnutí je důležité proto, abyste se co nejdříve dostali do hlubokého spánku a načerpali co nejvíce energie.

Non-screen policy

Přístup Non-screen policy nás učí, že bychom neměli trávit celý den před obrazovkou. Nezáleží na tom, zda je to televize, laptop, tablet anebo mobilní telefon. Jakmile totiž koukáte na obrazovku, nežijete tam, kde jste, ale tzv. se přenášíte. Můžete se dívat na film a žijete filmový příběh, píšete zprávu na telefonu a jako byste se přenesli k druhému a povídali mu. To není ideální a těmito kroky se připravujete o prožívání „teď a tady“. Přibližujete se životu ve virtuálním světě. Ačkoli to může mít často své

výhody, ten reálný svět má také mnohé výhody. Non-screen policy nás učí vybalancovat strávený čas před obrazovkami a mimo ně.

Jedná se o individuální záležitost, které hodiny budete držet svůj půst. Někteří si stanovili ranní čas, např. vstávání a snídane bez mobilu a jakékoli jiné obrazovky a jiní preferují večerní čas, např. 8 hodinu večerní. Tento přístup vám pomáhá také k rozmanitější činnosti a držení některých návyků. Večerní čtení knihy, socializace s lidmi, čas na posilování, běhání atd. Navíc tak částečně eliminujete modré světlo a elektromagnetické vlny, které podle některých teorií mají negativní efekt na kvalitu spánku.

Ranní únava

Ranní únava či bolest hlavy nemusí být jen z krátkého či nekvalitního spánku. Nízká úroveň cukru v krvi ovlivňuje do určité míry vaši ranní energii. Pokud jsou vaše rána slabší, zkuste konzumovat před spaním 150-250 kalorií nízkoglykemického jídla. Může to být mandarinka, jablko, anebo 5-8 oříšků či celer s troškou arašidového másla.

Krátký spánek během dne, tzv. Nap

Cítíte během dne silnou únavu? Zkuste si na 20 minut lehnout a zavřít oči. Řadě digitálních nomádů tato metoda pomáhá. Podle expertů je prý důležité dodržet skutečně pouze 20 minut. Jakmile zůstanete odpočívat déle, hrozí, že se dostanete do hlubší fáze spánku a poté je probuzení a nastartování organismu drsnější (cítíte se polámaně). Delší spánek je paradoxně kontra-produktivní. Vyzkoušejte, nic za to nedáte.

Já si myslím, že je to individuální. Na sobě pozoruji, že je 20 minut málo, příliš mě to nenabije. Co mě ale funguje lépe, je pauza s meditací. Lehnu si, zavřu oči a pustím si aplikaci Buddhify (řízené meditace). Cítím, že každému funguje trochu něco jiného, musíte tedy zkoušet a experimentovat. Pozorovat své tělo a dávat mu to, co napovídá.

Káva, čaj anebo něco jiného?

Mnoho digitálních nomádů miluje kávu a někteří dokonce přiznávají, že jsou na ní závislí. To zní možná normálně až do chvíle, kdy přijдете do kuchyňky v coworkingu, odkud vychází našťvaný nomád, který si stěžuje, že nikde není kafe. Došlo, to se na ostrově stává. Navíc vypadla elektrika, takže teplá voda moc nejede. Kavárny na Koh Lantě v Thajsku moc nečekejte. A tak má nomád zkažené ráno a prý nemůže začít pracovat. Tak to už je ta horší závislost. Kofein? Možná....

Někteří přesedlali z kávy na zelený čaj, který má postupné, a především dlouhotrvající povzbuzující účinky. Ano, kofein a guarana a další povzbuzující látky hrají svoji roli. Nezapomeňte ale, že do jisté míry jde o spouštěč. Můžete si stejně dobře vytvořit

povzbuzující vlnu jiným spouštěčem. Placebo? Jasně, pojdte toho využít ve svůj prospěch! Melounový shake, čerstvý kokos anebo citrónový bonbón, klidně! Nemusí to ale být konzumace pití nebo jídla. Sundání náramků z ruky může být klidně vašim spouštěčem, že se pouštíte do práce.

Visa Run

Visa run, česky přeloženo zřejmě jako „vycestování ze země kvůli vízu“, je téma, které se v komunitě digitálních nomádů často řeší a diskutuje. Přestože odjíždíme do zahraničí se záměrem pracovat na dálku, do oficiálních dokumentů či při pohovoru s úředníkem vždy tvrdíme, že jsme turisté. Dostáváme tak turistická víza, která po čase expirují. U některých zemí se jedná o 30 dnů, jinde to mohou být i tři měsíce. Ve chvíli, kdy si už nemůžeme ani prodloužit víza, jsme nuceni zemi opustit.

Existuje však způsob, jak obejít místní zákony a tzv. si ještě prodloužit pobyt v zemi. Digitální nomádi a expati začali praktikovat způsob, kdy jednoduše vycestují ze země a poté překročí hranice zpět. Získají tak nová víza a mají opět např. 30 dní legálního pobytu. Tomuto překročení hranic, za účelem získání víz, se říká visa run.

Jedná se o šedou zónu, kterou se politici snaží záplatovat nejružnějšími zákony, na druhou stranu je v celé řadě případů trpěna a přehlížena. Typickým příkladem je Thajsko, které se stalo v komunitě digitálních nomádů jednou z nejoblíbenějších zemí, kde dlouhodobě žít. Vzhledem k velmi častému praktikování visa runu už bylo Thajsko nuceno přehodnotit svoje migrační zákony a visa runy jsou dnes striktněji hlídané. Občané České republiky mohou získat maximálně 2 měsíční turistické vízum s prodloužením na místním úřadě o další měsíc. Alternativou může být visa run. V případě překročení hranic po zemi dostáváme ale jen 15 dní. Navíc se doporučuje zůstat v jiné zemi minimálně 2-3 dny, okaté jednodenní přejezdy tam a zpět už nemusí projít. Vyplatí se tedy letět s asijskými nízkonákladovými aerolinkami na krátký výlet. Důležité je dodat, že během 6 měsíců nesmí náš pobyt v Thajsku překročit 90 dní. Tím je zamezeno opakovanému visa runu. Thajsko zavedlo pro každou zemi, resp. skupiny zemí odlišná pravidla a můžeme do budoucna očekávat další změny (navíc v souvislosti s nástupem nového krále v Thajsku).

Změny ve vízové a imigrační politice je nutné pečlivě sledovat a ověřovat vždy z oficiálních zdrojů.

Flag Theory, vlajková teorie

Flag Theory (tzv. Vlajková teorie) je strategický přístup k životu, který nás směřuje, abychom jednotlivé aspekty svého života zakládali v různých zemích. Idea jinými slovy říká, že každá vlajka (každá země) nám nabízí jiné výhody a ke zvýšení své svobody, soukromí a majetku můžeme přeorganizovat svůj životní styl tak, abychom využili

všech. A úplně zjednodušeně nám to říká, abychom šli tam, kde je s námi zacházeno nejlépe a nedávali všechna svá vajíčka do jednoho košíku.

Objevitelem je Harry D. Schultz, který zdůrazňoval, že každý by měl mít druhý cestovní pas (vydaný jiným státem), majetek bychom neměli mít ve svém domovském státě, stejně jako daňové povinnosti. Tato teorie se nazývala Three Flags Theory a později byla rozšířena na Five Flags, která ji doplnila o místo, kde vyděláváme peníze

a místo, kde žijeme. Dnes existuje celá řada přístupů a rozšíření (např. Seven Flags Theory má navíc digitální majetek a bezpečnost).

Abychom co nejvíce omezili zásahy státu a maximalizovali naši svobodu a soukromí, teorie vlajek nám doporučuje:

Občanství a pas mít ve státě, který nedaní peníze vydělané v zahraničí a má minimální kontrolní pravomoci

Právní formu podnikání mít v daňovém ráji s minimálním daňovým zatížením

Majetek uchovávat tam, kde je nízké zdanění při hromadění majetku, případně vysoké úroky při spoření

Utrácet peníze tam, kde je nízké zatížení spotřebitelské daně a DPH

Již v roce 1995 se příznivec Vlajkové teorie vyjádřil: „Již je to dlouho, co jsem byl poučen, že nejefektivnější způsob pro jednotlivce je pracovat z jednoho místa, uchovávat peníze na druhém místě a žít na třetím místě.“

Většina lidí však žije takto:

- Narodí se ve státě, ve kterém prožije celý svůj život
- Chodí do školy a na univerzitu, která je ve stejné zemi
- Získá práci ve stejné zemi
- Založí si zde také bankovní účet a spoří si peníze ve své domovské měně
- Koupí si nemovitost v zemi, kde žije
- Utrácí peníze za věci v zemi, kde žije

Nejsme však strom, abychom zůstali tam a dělali všechno tam, kde jsme se „poprvé objevili“. Možnosti, které dnes máme, nám nabízejí mnohem více. Řiďte se heslem: Go where you are treated best.

Zdroje, kde najít více informací

Zájemci najdou další informace o Vlajkové teorii na <https://flagtheory.com>

Nejvýhodnější pas, který dovoluje cestovat do nejvíce zemí bez vízové povinnosti či s minimálními požadavky je pas Velké Británie, USA, Německa, Francie, Jižní Koreji,

Švédsko a Finsko. Seznam států, kde porovnáte možnosti získání pasu, požadavky a poplatky, nabízí web <http://passports.io/> či <https://www.passportindex.org/>.

Podobně organizovaný seznam najdete pro bankovní účty na www.bankaccounts.io

Pokud se chcete podívat na seznam offshore společností s přehledem daňového zatížení, navštivte web <https://incorporations.io/>

Hleďte informace ke získání trvalého pobytu, to je obvykle snazší než získat občanství. Trvalý pobyt vám umožní v zemi legálně žít, pracovat, studovat, vlastnit majetek.

Globální občané

Hnutí globálních občanů vychází z uvědomění, že my všichni jsme součástí široké lidské komunity a společně žijeme na jedné planetě. Náš domov není jen cihlový dům, to by byl příliš přímočarý pohled. Globální občané se snaží o získání větší perspektivy a pohledu do budoucnosti. Globalizace pomohla lidské společnosti k obrovskému rozvoji, avšak zároveň nás natolik propojila, že domov dnes doslova sdílíme.

Jinými slovy je náš píseček větší, než kam dosáhneme rukama a nohama. Zajímavé je, že globální občané ztrácí tradiční silnou vazbu ke svému občanskému státu a své prioritní hodnoty budují na vzájemné odpovědnosti. Tu bychom mohli nazvat jako globální odpovědnost.

Globální občané si uvědomují, že možná vše nevyřeší a rozhodně nemají všechny odpovědi na problematické otázky. V tuto chvíli ale cítí, že je potřeba vytvořit silnou komunitu. To pro začátek stačí. Historicky totiž byla komunita vždy základem rozvoje lidské společnosti a v dobách krize či transformace je pevná a organizovaná skupina základem pro přežití a další rozvoj. Sdílením a vzájemnou pomocí se společné nápady rozšíří a krok za krokem se vyřeší i ty největší globální problémy.

O čem globální občané přemýšlí a jaké jsou jejich výzvy

Globální občané jsou zajímavou skupinou, která boří tradiční status quo. V minulosti existovaly organizace, které měly mezinárodní touhu pomáhat a řešit lidské problémy, ale přístup globálních občanů vychází od samotných jednotlivců. To si myslím, že je na tom skvělé a v jistém smyslu revoluční.

Vůbec první zmínku o globálních občanech lze pravděpodobně přiřadit k období po druhé světové válce. Národní uvědomění se stupňovalo, stejně jako rozpoznávání multikulturních a multinárodních odlišností. Garry Davis sepsal řadu knih na toto

téma (určitě stojí za přečtení My Country is My World). Další najdete na stránce <http://www.worldgovernmenthouse.com>.

Jednou z aktuálních pořádaných akcí je Global Citizen Festival. Vstupenku si ale koupit nemůžete, musíte si ji zasloužit nějakou dobročinnou akcí. Není to skvělé?

Pokud se podíváte na řešení jednotlivých globálních problémů a přístup globálních občanů, otevře vám to oči. Toto myšlení si doporučuji osvojit, protože vám přinese vnitřní naplnění i úspěch ve všech rovinách. Jeden příklad za všechny.

Dokážete si představit život, kde by nebylo zapotřebí energie? Vzpomínáte si na Bucket List a Impossible List, seznam neuskutečnitelných přání, cílů a snů? To je dobře, tak si představte, že máte takovou superschopnost. My (Češi) jsme na život s energií zvyklí. Krom toho, že za ni platíme, tak necítíme žádná jiná negativa. Nemusíte zrovna jezdit do Afriky, abyste zjistili, jaké to je, žít třeba bez elektriky. Na malém ostrově Tabacco Island v Belize jsme se dívali do noci na hvězdnou oblohu bez jakéhokoli osvětlení a pak zlehka našlapovali ke svému bungalovu, abychom náhodou nezakopli. My z vyspělých států často unikáme do světa bez světla. Ale přibližně 1,3 bilionu lidí, což je asi 18 procent světové populace, žije absolutně bez přístupu k energii. Už je to ale více jak století, kdy Thomas Edison představil, jak dokáže jedna žárovka proměnit noc v den. Energie, především čistá energie, je jednou z největších a nejaktuálnějších globálních výzev. Pozorný čtenář se ale zeptá, zda není náhodou důležitější, aby těch 1,3 bilionů lidí bylo zdravých a mělo co k jídlu? To, samozřejmě ano. Život se ale stává mnohem jednodušší, pokud můžete čerpat energii 24 hodin denně. Díky tomu můžete pracovat v nemocnicích i večer, vařit jídlo nejen na ohni, můžete jezdit autem s rozsvícenými světly, na ulicích svítit veřejným osvětlením a dalo by se pokračovat. Výzev je nepochybně mnoho. Je potřeba k nim přistupovat jako k

provázaným příležitostí. Více informací o globálních občanech najdete na <https://www.globalcitizen.org>.

Budoucnost

Predikce práce na dálku v roce 2035

Zajímavou předpověď přednesl Pieter Lelevel, zakladatel NomadList.io.

- 60 % pracující populace bude vykonávat alespoň částečně freelance práci
- 1 ze 3 freelancerů bude digitální nomád. Najít práci, kterou budete moci vykonávat odkudkoli bude „normální“.
- Digitální nomádi budou čítat celkem 1 bilion - budou považováni za „remote generation“.
- Rychlost internetu stoupne na 6G. Jedná se o takovou rychlost, že ji už dále nebude potřeba nijak zvlášť sledovat.
- Jednotlivá města budou bojovat o to, aby přilákala digitální nomády.
- Cena za letenky klesne a zároveň se zvýší rychlost letadel, bude otázka jen několika hodin dostat se na jakékoli místo planety.
- Změna životního stylu způsobí nadále klesající poměr uzavíraných manželství a klesne také poptávka po hypotékách a touha vlastnit svůj dům.
- Děti nebudou muset chodit fyzicky do školy, budou se moci učit online v kombinaci s doučováním na místě.

Práce od pondělí do pátku je minulostí

Pátek, to je tradičně poslední pracovní den před našim víkendem. Teď si ale představte, že byste pracovali pouze tři dny v týdnu. V tom případě by byl dnes už víkend... Spolu s technologickými a společenskými změnami, které probíhají, se

postupně mění i práce a její podmínky. Dlouho zakořeněná představa nejeefektivnějšího modelu práce od pondělí do pátku je na zhroutění.

Mnozí z nás už dávno nepracují od pondělí do pátku. Pracujeme i v sobotu nebo v neděli, máme přesčasy, 8 hodinová pracovní doba je pryč. Dospěli jsme do stádia, kdy tradiční model práce je prostě neefektivní.

Nejlepších výsledků dosahujeme, pokud pracujeme v prostředí a podmínkách, které máme nejraději. Ať už to je práce z domova, kanceláře, týmová spolupráce, anebo práce 3 dny v týdnu 12 hodin denně. Tento směr jen nahrává digitálnímu nomádství.

Neopotřebujeme pracovat déle, potřebujeme pracovat efektivněji. To je jedno z nejhlasitějších pravidel společnosti Virgin založené Richardem Bransonem. On a jeho další kolegové pevně věří, že se nacházíme ve zlomovém okamžiku, kdy počet pracovních dní v týdnu klesne.

Když v roce 1922 Henry Ford ohlásil, že se v jeho továrně bude pracovat pouhých 5 dní v týdnu, mnozí ho nazývali bláznem. Zvykem bylo totiž pracovat také v sobotu. Když Tim Ferris představil svoji knihu 4 hodinový pracovní týden, vyvolalo to vlnu diskuzí, zda je vůbec takový přístup dlouhodobě udržitelný.

Důležité je pro nás v této chvíli přijmout, že práce není o tom, kolik hodin v ní strávíme. Důležitá je efektivita a především její smysl. A právě na smysl mj. navazuje i myšlenka práce lidí v důchodu. Dožíváme se delšího věku a pokud nám naše práce dává smysl, rádi v ní setrváváme. Mnozí důchodci potvrzují, že jim dodává energii, některé dokonce drží tzv. naživu, a to pracují, aniž by dostávali mzdu.

Pracovní pozice budoucnosti

Práce začíná být konkrétně designovaná pro nás jako individuum. Stále častěji se setkáváme s tím, že určitou pracovní pozici může vykonávat pouze ten konkrétní člověk. Robotizace a automatizace způsobuje, že řada pracovních pozic je ovládána počítači a IT technologiemi.

Kreativní obory jsou v tuto chvíli něco, co ještě neumíme napasovat na počítače a roboty. To je oblast, která půjde neuvěřitelně dopředu a ve které můžete nejsnadněji uspět. Zároveň vám dovoluje vytvořit pozici, ve které budete nenahraditelní. Ona kreativita a spojování je natolik individuální záležitost, že těžko někdo jiný udělá přesně to, co dokážete vy. Někteří dokonce tvrdí, že v oblasti kreativity nemůže existovat konkurence. Kreativita je jediná oblast, kterou budou lidé v budoucnosti vykonávat.

Důvodem, proč některé pracovní pozice zanikají a vznikají je jednoduše nový technologický vývoj anebo změna životního stylu. Vzpomínáte na pracovní pozici

spojovatelky? Některé recepční ještě přepojují hovory ručně, ale myslíte, že uvidíte pracovní inzerát žádající někoho přímo na pozici spojovatelky?

Vysoká míra rutiny a přesnosti směřuje k automatizaci. Trh práce se mění a dnes se stále hlasitěji hovoří o 4. průmyslové revoluci, digitalizaci a kyber-fyzikálních systémech (systémy, které propojují reálný a virtuální svět).

Naši dědové a babičky změnili zaměstnání maximálně jednou za život. Často ani neopustili rodnou ves nebo rodné město. Představa, že jsme se naučili jednu profesi a máme jednu práci, ve které zůstaneme celý život, je dnes naprosto nereálná.

Více o pracovních pozicích budoucnosti se dozvíte např. ve studii společnosti PwC The future of work – A journey to 2022, na stránkách kanadské iniciativy Careers2030 anebo u organizace World Future Society.

Poprvé v historii mladá generace předešla starší a zkušenější. Ještě nikdy nebylo tolik mladých lidí na vedoucích pozicích, tolik mladých lidí poskytujících poradenství. Tato mladá generace si proto vysloužila nespočet názvů a označení. Jedním z posledních je interaktivní generace. Směr k propojování fyzikálního světa s virtuálním je blíže než jsme si kdy mysleli.

Budoucnost internetu

My v Evropě si to příliš neuvědomujeme, ale téměř polovina světa je skutečně stále bez přístupu k internetu. Kvalita našeho života je výrazně ovlivněna možnostmi komunikace a internet je médium, které komunikaci posouvá výrazně kupředu. Richard Branson (OneWeb) i Elon Musk (pomocí SpaceX) aktuálně pracují na projektech, které mají za cíl poskytnout internet každému, a to kdekoli. Vznikají i crowdfundingové projekty, které rozšiřují přístup k internetu. Jedním z velmi úspěšných a nedávných je Latern, globální satelitní přijímač.

Budoucnost je nakloněna k tomu, abychom propojili celý svět a vzdálenost tak přestala hrát zásadní roli v našich životech. Brzy dosáhneme k přenosu dat takovou rychlostí, že skutečně nebude nutné sledovat, jak rychlé připojení v kavárně nebo coworkingu máme. Nebudeme už nuceni cestovat za internetem a naše svoboda se tak opět o kousek posune.

Internet výrazně ovlivňuje náš (evropský) život už dnes a v budoucnu tomu nebude rozhodně méně. Má to samozřejmě své výhody, ale postupně začínají být slyšet také negativní hlasy, které nás varují před potenciálním nebezpečím.

Google nám nabízí možnost procestovat celý svět, v některých případech se dostaneme dokonce blíže, než v realitě můžeme. Zkuste nástroj Google Street, Google Earth anebo Google World Wonder (<https://artsandculture.google.com/>). Virtuální cestování v praxi. Ocitáme se na krajíčku velké změny, zcela racionálně se očekává, že

virtuální realita prostoupí životy našich příštích generací. Tomáš Sedláček, český ekonom, se vyjádřil, že za několik desítek let se dostaneme na takovou úroveň, že budeme utíkat z virtuální reality do fyzického světa podobně jako dnes utíkáme relaxovat do lesa a přírody. Dnes si vyrazíme na procházku, abychom utekli z rušného velkoměsta, v budoucnu se odpojíme od virtuální reality a vyrazíme z naší židle.

Konec telefonních čísel

David Marcus ze společnosti Facebook předpověděl konec telefonních čísel. Pokud prý dokážeme identifikovat přístroj podle majitele, telefonní čísla vlastně nepotřebujeme. Nakonec, dnes fungují jen pro operátory. My jako uživatelé si číslo uložíme jednou pod kontakty a poté už ho absolutně nepoužíváme. Dohledáváme už jen pomocí jména, e-mailů, přezdivek atd.

Facebook umožňuje nejen posílání zpráv, ale také telehovory. Do řady aplikací se registrujeme tzv. přihlášením přes Facebook. Není divu, že je to právě Facebook, který naznačil, že telefonní čísla ve standardním formátu několika čísel přestanou hrát roli a budou nahrazena. Telefonní čísla jsou přežitkem a do nové doby už nepatří. Pokud se vrátíme na úplný začátek, tak k čemu slouží telefonní číslo? Abychom identifikovali osobu. Pokud může fungovat něco jednoduššího než 8-10místné číslo, jak identifikovat osobu, proč zachovávat starý složitější model?

Trendy

Baví vás sledovat trendy doby a zajímáte se, po čem jako společnost nejvíce praheme? Podívejte se na veřejné statistiky z vyhledávačů, jaké dotazy lidé nejčastěji zadávají a sledujte nově vznikající startupy, nové podnikatelské příležitosti.

Trendy ve vyhledávání na Seznamu, tzv. skokani: <http://skokani.seznam.cz/>

Trendy ve vyhledávání na Googlu: <https://www.google.com/trends/>

Nejnovější startupy: <https://betalist.com/>

Finanční svoboda a pasivní příjem

Když jsem poprvé odjel do Austrálie v roce 2011, měl jsem našetřeno pár desítek tisíc a backpacking pro mě představoval nízkonákladový způsob cestování – vlastně pro mě jediný možný! Šetřil jsem, kde jsem mohl. Ale po pár letech jsem si uvědomil, že to není jen o tom, abych koupil letenku o 500 korun levněji. Mnohem více záleží na tom, jak se rozhodnu pracovat s financemi, které v tuto chvíli mám. Ty, které někde leží a čekají na můj povel.

Čím déle jsem na cestách, tím více si uvědomuji, že musím pracovat s financemi chytře. Finance musí pracovat pro mě, ne já pro ně. Musíme se zastavit a přestat přemýšlet úzkoprse, že pracujeme a za to dostáváme peníze. Současná rovnice mnoha lidí je taková, že pracují, aby si mohli užívat života. Mnohem lepší je ale žít a současně pracovat, abychom se cítili životem naplnění. To je ono!

S penězi se dají udělat v zásadě dvě věci. Buď je utratíme anebo je investujeme. Investování znamená jinými slovy zřeknutí se okamžitého utrácení s myšlenkou, že v

budoucnu získáme více. Kdyby byla nulová inflace (nebo dokonce záporná) nebylo by nutné investovat vůbec. Hodnota peněz by neklesala a stačilo by je mít schované doma pod postelí. Warren Buffet, kterému je dnes přes 80 let, uvádí, že dolar ztratil za dobu jeho života více než 90 % své hodnoty. Za posledních 18 let byla kumulovaná inflace v České republice přibližně 60 %. Pro představu roční inflace ve výši 3,5 % vám ukrojí z hodnoty peněz za pět let asi 19 %. Za deset let je to už 41 %. Neinvestovat znamená smířit se s jistotou ztráty hodnoty peněz. Jinými slovy, neinvestovat je velká investiční chyba.

Když se řekne investování, lidem se zpravidla vybaví filmy jako Wall Street (Vlk z Wall Street), velké sály, pokřikující makléři, stres, spousta rychlých obchodů, červeně blikající křivky, urgentní telefonáty anebo bujaré večírky, nemorální obchody, podvody a nelegální činnost. Tohle ale není investování, jaké je v praxi.

Držte se jednoho. Vaším cílem není rozumět všemu (všem investicím) a mít názor na úplně všechno. Vaším cílem je najít pár dobrých investic.

Každá investice přináší s sebou určité riziko. To však není nic neobvyklého, každá činnost má určitá rizika. Neexistuje objektivní způsob, jak měřit riziko. Některé činnosti se mohou zdát pro někoho rizikové, pro jiného bezpečné.

Dobrý investor by měl především hodně číst. A potom až investovat. Investování se neobejde bez určitého kvanta práce. Jeden příklad za všechny. Jeden novinář se kdysi zeptal Warrena Buffeta, jak by měl začít, pokud se chce zorientovat na trhu akcií. Buffet mu doporučil, ať čte výroční zprávy jednotlivých firem. Tento novinář namítl, že na trhu existuje nejméně 6000 různých společností, to má jako číst všech 6000 výročních zpráv? Kde tedy začít? A Buffet mu odpověděl, že může začít třeba od písmene A. Nejvíc vyděláte investicí do sebe sama. Tady začněte. Lidé stráví více času plánováním dovolené než sestavováním finančního plánu na dalších 5 let.

Spořicí účet

V České republice je dlouhodobě jedním z nejoblíbenějších finančních produktů spořicí účet. Z běžného účtu se zhodnocením 0,05% jsme my Češi přešli na zhodnocení 1% ročně. Evidentně vám spořicí účet dnes příliš procent nepřipíše a spíše je spolkne inflace. Za důležitý ho považuji především proto, protože jsme schopni vizuálně oddělit své nasporené peníze a lépe s nimi pak pracujeme. Některé banky umožňují navíc tzv. obálky, do kterých si přiřadíte určitý finanční obnos. Skvěle si tak

můžete spořit zvlášť na letenku, zvlášť na potápěčský kurz, zkrátka budete mít přehled, kolik ještě musíte uspořit, abyste mohli si mohli povyrazit anebo si užít kus srandy.

Doporučuji si zároveň stanovit určitá pravidla pro výběry. Zlepší to vaši spořicí morálku a mnohem dříve dosáhnete své cílové částky.

Před založením spořicího účtu si udělejte průzkum, ale zároveň nezapomeňte, že rozdíly na českém trhu v rámci zhodnocování příliš nejsou. Pokud máte 100 tisíc a přemýšlíte, jestli dát peníze na spořicí účet s úrokem 1% anebo 1,2%, rozdíl je 200 Kč za 12 měsíců. Ano, jsou to peníze, ale zároveň jsem toho názoru, že mnozí z nás si dají trochu do nosu a 200 korun je fuč.

Já používám AirBank, spořicí účet je fajn (lákají na garanci TOP3 na českém trhu), mně osobně se líbí okamžité převody mezi spořicím a běžným účtem. To je vhodné při prokazování finančních prostředků, pokud to země žádá anebo kdykoli, když hasím malý oheň. Svoji spořicí morálku držím na účtu u ING, kde na spořicí účet nesáhnou, dokud nedosáhnou své cílové částky.

Jen nezapomeňte na to, co říká Petr Žabža, totiž, že spořením ještě nikdy nikdo nevydělal.

Pasivní příjem z našeho podnikání

Po desítkách rozhovorů s digitálními nomády jsem zachytil jeden společný znak v oblasti investování. Totiž, že nám přijde rozumnější nejvíce investovat do svého podnikání a nikoli do jiných investičních možností. Proč? Protože podnikání rozumíme, a tak máme vyšší pravděpodobnost, že z toho vymáčkeme nejvíce. Investování je oblast, které vlastně nerozumíme. A pokud chceme být úspěšní v investování, musíme se v této oblasti vzdělávat. Proč začínat od nuly, když mohu investovat tam, kde tomu už rozumím?

Abychom si vysvětlili celé myšlenkové investiční kolečko podnikatelů, pojďme pěkně od začátku. Pokud nechceme proměňovat peníze za strávené hodiny, Robert Kiyosaki nás učí, že se musíme stát podnikatelem. Pokud zůstaneme zaměstnancem, stále obchodujeme svůj čas za hodinovou sazbu. Jakmile se stáváme freelancerem, jsme na lepší cestě. Sami si určujeme hodinovou mzdu, klienty, odpracované hodiny. Získáváme tak větší svobodu, ale stále dostáváme peníze za odpracované hodiny anebo dokončený projekt. Jediná možnost, jak dosáhnout na více peněz, je zvýšit hodinovou sazbu anebo pracovat více hodin. Konec konců odměna za projekt se většinou počítá odhadem, kolik hodin zabere.

Podnikatel se liší od freelancera mimo jiné také tím, že dosahuje příjmu a zisku na základě vícero faktorů. Efektivním marketingem prodá např. více produktů, aniž by vkládal více osobních hodin práce. Podnikatelé budují byznys, který je větší než oni sami (freelanceři jsou při zemi a přemýšlí většinou o podnikání na úrovni své vlastní

velikosti). Podnikatelé vydělávají i tehdy, když nepracují (např. spí). Pracují, aby vytvořili efektivnější systém, větší, robustnější, více automatický a stabilní.

Myšlenka pasivního příjmu je pro mnohé, nejen internetové podnikatele, velmi lákavá. Jedná se o hledaný zlatý grál na cestě k finanční a časové svobodě. Pasivní příjem stojí na myšlence, že jednou investujeme svůj čas a peníze abychom vytvořili systém, který bude opakovaně přinášet zisky. Pojem je to však popularizovaný a opředěný řadou mýtů a polopravd.

Důležité je zmínit, že co se na první pohled může tvářit jako pasivní příjem, docela pasivní být nemusí. Naopak může vyžadovat hodně aktivity a co hůře, aktivity, která bude naprosto nabourávat digitální nomádství. Existují i teorie, že žádný pasivní příjem neexistuje. Je to jako bychom se snažili vymyslet perpetuum-mobile. Každý pasivní příjem vyžaduje určitou aktivitu. Je na nás, do jaké míry dokážeme činnosti automatizovat a delegovat.

Prodej e-booků je oblíbeným krokem digitálních nomádů a částečně může představovat polo-pasivní příjem. Stále je totiž nutné vyvíjet aktivitu na marketing. Ano, můžeme prodávat na Amazonu, kde mohou lidi sami nalézt naši knihu. Ale v praxi autoři skutečně potvrzují, že se jejich kniha kupuje právě proto, že blogují, přednáší, jsou aktivní na sociálních sítích, e-mailově zodpovídají dotazy své komunity, posílají newslettery, atd. Samozřejmě nemusíme mluvit jen o prodeji e-booků, fungují online kurzy, členské sekce, prodej ve fotobankách. Vždy je tam vidět jednou odvedená práce a opakující se následné zisky. Může se jednat i o blog s umístěnou reklamou Google Adsense. Články lákají návštěvníky a ti klikají na reklamy. Najmeme redaktory, budeme neustále generovat nový hledaný obsah a zajistíme si opakující se zisky (které převyšují naše náklady).

Robert Kiyosaki nás učí, že největší svobody dosáhneme v pozici podnikatele a následně investora. Všechny peníze bychom neměli investovat zpětně do podnikání. Přestože podnikání samo o sobě lze považovat jako investici, měli bychom se držet jednoduchého základního pravidla, že peníze musí vydělávat peníze.

Přestože tedy dosáhneme v našem podnikání na úroveň (polo)pasivního příjmu, měli bychom část peněz investovat jinam.

Kam investovat?

Možností, kam investovat, je přibližně bambilión. Zřejmě se vám vybaví ihned na začátku akcie, ETF, fondy, dluhopisy, komodity jako zlato, ropa anebo investice do měny, binárních opcí, bitcoinu či jiných virtuálních měn, P2P půjčky jsou také investiční možností, umění a samozřejmě nezapomeňme na nemovitosti. V souvislosti s posledním zmíněným se mi vždy vybaví citát „Nestavte rodinný domek, aniž byste zvážili, kolik stojí postavit činžovní dům.“ Jak výstižné! Nepochybně bychom mohli

pokračovat s výčtem investičních možností, ale smyslem této knihy není podat vyčerpávající odpovědi v rámci investic. Upřímně se necítím na to, abych zde mohl komukoli cokoli doporučit. Některé své názory a investice sdílím na blogu DigitalniNomadstvi.cz, o jiných si povídám pouze osobně.

Myslím ale, že zcela zbytečně převládá v české společnosti názor, že je potřeba mít šestimístná čísla na kontě, abychom mohli začít investovat. Mnohem lepší variantou mi přijde si investice osahat v menším množství a naučit se s penězi pracovat. V opačném případě pak čekáme až nám bude třicet, čtyřicet nebo padesát let, abychom naspořili půl milionu a rázem stojíme před rozhodnutím, kam že vlastně máme investovat. Nevíme vůbec nic. Proč nezačít s rozvojem naší finanční gramotnosti už dnes?

Důležité je připomenout, že výšeč investic by měla být tvořena financemi, které jsou tzv. „emočně odesané“. Tento pojem jsem si velmi oblíbil a de facto nám říká, že pokud všechny investované peníze ztratíme, vůbec nic se nestane. Normálně fungujeme dál. Někteří v této rovině rozlišují investice a spekulace. Přestože některé investice považujete za relativně bezpečné, jiné za více spekulativní, na výsledek se v dnešní době prostě nelze spolehnout. Tyto peníze můžete ze dne na den ztratit. Je potřeba se s tím smířit ještě před samotnou investicí.

Akciové investování

Akcie jsou obecně považované za rizikovou investici. Dividendové akcie patří k těm bezpečnějším akciím. V Americe a západní Evropě je investice do dividendových akcií často strategií pro získání pasivního příjmu nebo důchodového zabezpečení. Dividenda je vyplácena, aniž bychom my dále cokoli dělali. To nám dává určitý příjem bez další práce. Dividendové akcie však nejsou perpetuum mobile. Samozřejmě nelze 100% určit, že společnost bude dividendy vyplácet rok po roku a navíc není vůbec jisté, zda neupraví výši vyplácené dividendy. Existují společnosti, které si zakládají na tom, aby pravidelně vyplácely dividendu a tuto dividendu například rok od roku zvyšují. Tím se snaží přilákat investory (akcionáře). Některé společnosti drží tuto politiku vyplácených a zvyšujících se dividend např. 50 let. A to už je dobrá zámka pro investora. Hleďte na Googlu „divident aristocrats“ a „blue chips stocks“.

Při správném výběru mohou být dividendové akcie tím pravým nástrojem pro vytvoření portfolia, které vám bude generovat určitý pasivní příjem. Na pražské burze máte možnost koupit řadu dividendových akcií. Je pravda, že možnosti jsou ve světě širší a řada titulů nabízí mnohem vyšší dividendu, než tomu je u akcií v ČR. Na druhou stranu považují český trh za skvělý prostor pro začátek a učení se. Není nutný velký kapitál a lze si zde opravdu hrát. Založit si účet u FIO pro obchodování s akciemi není složité. Ano, existují i další brokeri s nižšími poplatky či lepší platformou (LYNX,

Interactive Brokers), ale pokud budete svá rozhodnutí stále odkládat a na něco čekat, pravděpodobně niče nedosáhnete. Prostě nějak začněte.

Pomocí tzv. screeneru budeme vybírat akcie. Jedná se o platformy, které nám poskytují rozhodující data o konkrétních akciích. Ze screenerů doporučuji FinVIZ a Google Finance. Každý investor má jiná kritéria pro výběr akcií. Doporučuji vyhledat si několik guru investorů, kteří sdílí veřejně svá základní kritéria. Googlujte pojem „stock picking“. Hodnotné informace najdete v knihách českého investora Daniela Gladiše.

Příjmy se daní jako příjem z cenných papírů. Daň je 15%. Za samotné držení akcie daně neplatíte. Akcii musíte prodat a následně ze zisku platíte daň. Existují zákonné výjimky (např. časový text, či výjimky pro investory s nízkým příjmem).

Finanční svoboda, nezávislost anebo co je naším cílem?

Finanční nezávislost bývá definována jako příjem, který pokrývá výdaje. Pokud je tento příjem pasivní, pak v některých teoriích dosahujeme finanční svobody. V jiných je finanční svoboda definována jako stav, kdy máme takový (pasivní) příjem, že si můžeme dělat tzv. co chceme.

Finanční svoboda a nezávislost je skvělá, ale není určité jen o penězích. Pasivní příjem vám umožní spoustu věcí, ale osobní rozvoj a realizace životního poslání je to, co plní váš život štěstím.

Seznam doporučených knih

Knihy jsou skvělým zdrojem inspirace, nápadů i praktických návodů, jak dělat věci jinak a úspěšně. Níže jsem sesumarizoval seznam knih, který maximálně urychlí vaši cestu k digitálnímu nomádství. Věnují se změně myšlení, životnímu stylu, práci na dálku, cestování a finanční svobodě. Tato literatura doslova „otevřívá oči“ a zároveň nabízí praktické rady „jak na to“.

Doporučuji - zůstaňte při čtení otevření novým myšlenkám. Knihu jen nečtěte, vezměte si zvýrazňovač a podtrhávejte si to, co vás zaujme. Přečtením knihy by vaše cesta neměla skončit. Aplikujte nové poznatky, ke knize se po čase vraťte a připomeňte si její poselství.

Protože sám miluji čtení knih, rozhodl jsem se založit Knižní klub pro digitální nomády. Samotné čtení knih je dobré, ale ještě lepší je, povídat si s lidmi o tom, jak jsme nabyté informace uplatnili. Zda nám tyto nové myšlenky pomohly a případně, jak jsme nové metody přizpůsobili do našeho denního režimu. Knižní klub je místo, kde diskutujeme nad myšlenkami z knih, poznáváme se blíže a doporučujeme si další zajímavé knihy. Přepisujeme zvláště pasáže z knih, které jsme četli a píšeme

osobní recenze. Čas od času také soutěžíme o knihy (a samozřejmě audioknihy) zdarma. A také posílám slevové kódy na knižní tituly, a tak můžete ušetřit pár korun. Zájemci mohou vstoupit na <http://digitalninomadstvi.cz/knizni-klub/>

Objevte knihy, které vám ukáží novou cestu. Zůstaňte otevření a čerpejte nové poznatky a zkušenosti od těch, kteří už možná našli odpovědi.

Vagabonding

Kniha Vagabonding: Un Uncommon guide to the art of long-term world travel patří neodmyslitelně mezi povinnou literaturu pro všechny dlouhodobé cestovatele a digitální nomády. Rolf Potts popisuje vagabonding jako čas, kdy opustíme náš „normální život“ a pustíme se objevovat svět ať už na 3 týdny, 3 měsíce nebo 3 roky. Kniha je psaná velmi poutavou formou, jde o kombinaci příběhů a užitečných informací. Vagabonding nedává jen skvělý plán na to, jak opustit rutinu všedních dní, ale je skutečným průvodcem pro růst naší cestovatelské odvahy.

Čtyř hodinový pracovní týden

Světový best-seller a jedna z nejoblíbenějších knih online podnikatelů, to je 4 hodinový pracovní týden. Tim Ferriss boří status quo 8 hodinové práce a dává návod, jak co nejefektivněji nastavit své pracovní činnosti. 4 hodinový pracovní týden není jen o práci, ale je především o životním stylu. Tim klade velký důraz na tzv. mikro-dovolené, kdy si můžeme užívat také v produktivní věku a nemusíme čekat jen do důchodu. V knize se dozvíte řadu tipů na automatizaci svého podnikání a delegaci práce. Mezi komunitou digitálních nomádů se jedná o velmi známou a oblíbenou knihu.

Bohatý táta, chudý táta

Kniha Bohatý táta, chudý táta ukazuje rozdíl mezi myšlením bohatých a chudých. Robert Kiyosaki klade největší důraz na důležitost finančního vzdělání, které určuje to, zda dojdeme k finanční svobodě anebo zůstaneme polapeni v krysím závodě. Kniha dává nový a odlišný pohled na aktiva a pasiva. Odpovídá také na otázky, jak fungují daně a dává novou perspektivu na moc korporací. Hlavní motto knihy je: Nepracuj pro peníze. Nastav své procesy tak, aby peníze pracovaly pro tebe. Kniha vybízí k vytvoření pasivního příjmu a celoživotnímu rozvíjení finanční gramotnosti.

K čertu s tím, jdeme na to

Richard Branson představuje ve své knize Screw it, Let's do it svůj pohled na přístup k podnikání a vůbec k životu samotnému. Velmi poutavě a zábavně psaná kniha, kterou doslova zhltnete během několika dnů. Nosnou myšlenkou je, abychom neustále nepřemýšleli a nežvanili, ale pustili se do práce. Akce (just do it) je tím, co

tvoří jádro byznysu. Richard v knize dává nahlédnout do řady svých úspěšných i neúspěšných projektů.

Mnich, který prodal svoje ferrari

Kniha Mnich, který prodal svoje ferrari otevírá oči současnému člověku uvězněnému v materialistickém světě. Pomocí příběhů a sebereflexí hlavní postavy ukazuje možnou změnu myšlení. Kniha vás neustále vybízí k přemýšlení a přehodnocování vlastních priorit a „pravd“, které „pravdami“ totiž možná nejsou...

Tajemství

Kniha Tajemství představuje sílu vlastních myšlenek, díky kterým si tvoříme svůj vlastní svět. Vysvětluje zákon přitažlivosti a učí nás s tímto přírodním zákonem pracovat tak, abychom získali od života to, co chceme. Ihned po vydání kniha vyvolala neuvěřitelně pozitivní reakce čtenářů i kritiků.

Restart: Průvodce podnikatelským minimem

Skvělá příručka, která boří staré mýty a představuje nový pohled na podnikání. Provokativní styl zakladatelů firmy 37 Signals zpochybňuje tradiční podnikatelské plány, pozorování konkurence i hledání investorů pro vlastní projekty. Autoři předkládají zcela odlišný způsob podnikání, který je efektivnější a vede v 21.století k úspěchu. Kniha je psaná jednoduchým a srozumitelným jazykem. Velmi přínosná příručka, která by neměla chybět žádnému online podnikateli ani začínajícímu digitálnímu nomádovi v knihovně.

Život bez hranic

Nick Vujicic se narodil bez rukou a nohou. Nick vypráví, jak bojoval se svým postižením jako dítě a jaké překážky musí stále překonávat jako dospělý. Dnes vede nesmírně bohatý život a je vzorem každého, kdo hledá životní naplnění a štěstí. Nick

je uznávaným mezinárodním řečníkem, který šíří své poselství. Inspiruje a dodává odvahu.

Další doporučené knihy

Práce a podnikání

- Práce na dálku (Jasno Fried, David Heinemeyer Hansson)
- Konec prokrastinace (Petr Ludwig)
- Start-up Nation: Příběh izraelského hospodářského zázraku (Dan Senor, Saul Singer)
- Jak prodat neviditelné (Harry Beckwith)
- Chci nahoru (Edgar K. Geffroy)
- Odkud se berou dobré nápady (Stephen Johnson)

Osobní rozvoj

- Jak získávat přátele a působit na lidi (Dale Carnegie)
- 21 dnů (Mark Džirasa, Jaroslava Timková)
- Zen a hotovo (Leo Babauta)
- Umění klamu (Kevin Mitnick)
- Myslete na velké cíle a dobře se při tom bavte (Donald J. Trump, Bill Zanker)
- Psychokýbernetika (Maxwell Maltz)

Finanční svoboda

- Jak myslí milionáři: Staňte se mistrem ve hře financí (Harv T. Eker)
- Naučte se investovat (Daniel Gladiš)
- Jistou cestou k bohatství (Wallace D. Wattles)
- Rozhovory s milionáři (Mike Litman, Jason Oman)

Kreativita a Inovace

- Ukaž, co děláš (Austin Kleon)
- Tajemství inovací Steva Jobse (Carmine Gallo)
- Odkud se berou dobré nápady (Steven Johnson)
- Jak stvořit pecku na trhu (Jonah Berger)

Ostatní

- Elon Musk (Ashlee Vance)
- Život bez hranic (Nick Vujicic)
- 4 hodinové tělo (Timothy Ferriss)

- Malý princ (Antoine de Saint-Exupéry)
- Dej a bude ti dáno (Bob Burg, John David Mann)
- Bod zlomu (Malcolm Gladwell)
- Aladinův faktor (Jack Canfield)

Seznam doporučených podcastů

Smart Passive Income Podcast

Podcast od Pata Flynna Smart Passive Income mám vůbec nejraději a poslouchám ho už několik let. Většina podcastů jsou rozhovory s podnikateli, kteří sdílí své zkušenosti na poli online byznysu. Pat je skvělý řečník, pokládá výborné otázky a celý rozhovor doplňuje o své vlastní zkušenosti. Jednotlivé epizody jsou dlouhé cca 45-60 minut, takže je dobré si vymezit čas předem.

1 Day Business Breakthrough Podcast

1 Day Business Breakthrough je skvělý a dává perfektní pohled na to, jak škálovat podnikání. Pat Flynn a Chris Ducker si vždy vezmou do parády jeden reálný byznys, který posluchači zašlou a na něm ukážou, co by udělali. Tohle nemá obdoby a pro každého online podnikatele vřele doporučuji. Podcasty trvají cca 45 minut. Bohužel je natočena pouze první řada, prvních 25 epizod. Zatím není ohlášeno pokračování.

Tropical MBA Podcast

Tropical MBA jsem si docela oblíbil. Velmi se mi líbí autentický přístup Dana Adrewse a Iana Schoena. Tito dva cool chlapíci sdílí zkušenosti s vedením online byznysu v pojetí digitálního nomádství. Finančně jsou velmi za vodou, nejsou to žádní začátečníci. Epizody jsou přibližně 30 minut dlouhé, na můj vkus trochu více proložené relaxačními a reklamními spoty, ale stále mají v sobě přidanou hodnotu. V některých podcastech konverzují mezi sebou, v jiných jsou rozhovory s dalšími úspěšnými podnikateli a digitálními nomády. Pokud vás láká digitální nomádství a chcete vyrazit na dráhu podnikání a cestování anebo už jste vyrazili a chcete to jen posunout na další level, podcast Tropical MBA je pro vás ten pravý. Najdete tu řadu epizod, které se týkají výhradně digitálního nomádství.

Seth Godin's Startup

School Setha Godina velmi uznávám a tenhle podcast stojí za to si poslechnout především pro začínající podnikatele a marketéry. Seth během několika mála epizod

sdělí kostru návodu, jak postupovat, když stavíte online byznys a hledáte své potenciální zákazníky. Podcast má 15 epizod, každá epizoda má cca 20 minut.

Podcast The Three Month Vacation

Často se mluví o digitálních nomádech jen v tom nejlepším a ukazují se obrázky z pláže a další krásné momenty tohoto životního stylu. Podcast Three Month Vacation vám přiblíží pravdivě, co to znamená pracovat odkudkoli. Sean D'Souza začal podnikat v roce 2002 a jeho přístup je velmi netradiční. Je ale autentický a bez jakýchkoli úprav skutečnosti. Velká inspirace! Palec nahoru! Tohle si poslechněte.

Podcast AskPat Podcast

AskPat vychází opět od Pata Flynnna. Tentokrát se jedná o krátké 10minutové epizody vysílané každý den od pondělí do pátku. V úvodu každého podcastu je položena otázka / problém od podnikatele a následuje Patovo doporučení, co by v té situaci dělal a jak by posouval byznys dál. Přestože je tento podcast mnohými online podnikateli trochu v neoblíbeně pro jeho začátečnické dotazy, já oceňuji množství know-how, které je v tomto celém balíku více jak 300 podcastů nasbíráno. Snadno tak vyfiltrujete téma, které právě řešíte vy a dozvíte se rady od jednoho z nejúspěšnějších online podnikatelů současnosti.

Podcast Ask Pat The Art of Charm, Confidace, Relationship

Podcast The Art of Charm je jednoznačně nejlepším podcastem pro osobnostní rozvoj. Nejideálnější podcast pro multipotenciální jedince. Pokud se zajímáte „o cokoli“ a chcete na sobě pracovat v renesančním pojetí, tohle se vám bude líbit. Kluci začali nejprve nahrávat podcasty o tom, jak být atraktivní pro ženy a jak získat tu pravou. Brzy přišli na to, že publikum žádá víc a předsedlali také na obecnější témata životního stylu a osobnostního rozvoje. Zní to možná až moc obecně a filozoficky, ale rady jsou konkrétní a velmi praktické.

EO Fire

EO Fire podcast vede John Lee Dumas. Má dobrý hlas, vybírá témata pečlivě a zve si do svého pořadu řadu zajímavých osobností. Nemluví jen o byznysu, ale také o myšlení a celoživotním přístupu. Podcasty jsou 3minutové. Bohužel však obsahují dost „omáčky“ a „keců okolo“. EO Fire podcast poslouchám dost nepravidelně a jen vybraná témata. Přijde mi, že v jednom podcastu chytím jednu zajímavou myšlenku a konec. Přesto nezatrucuji, některá témata podcastů jsou hodně užitečná.

The Tim Ferris Show

Tima Ferrise zřejmě znáte jako autora knihy 4 hodinový pracovní týden. Je to chlápek, který svůj život založil na experimentování a boření mýtů. Ve svém podcastu Tim

odhaluje řadu výsledků svých experimentů. Primárně jsou podcasty zacílené na interview s velkými osobnostmi. Klobouk dolů za to, koho si dokáže pozvat do pořadu, máte tak šanci slyšet VIP rady od „nedostupných“.

Máριο Roženský

Máριο Roženský je jedním z prvních českých podnikatelů, kteří začali s podcasty. Máριο má rozsáhlé znalosti z oblasti affiliate podnikání. Líbí se mi také jeho otevřenost a sdílnost. Podcasty nejsou pravidelné a nemají pevně stanovenou délku, některé jsou 20minutové, jiné trvají hodinku. Pro české publikum perfektní zdroj informací v audio verzi.

Mladý Podnikatel

Jirka Rostecký patří k jedněm z nejmladších podnikatelů na české scéně, kteří rozjíždí hodně slušnou podnikatelskou dráhu. V rámci svého magazínu MladýPodnikatel.cz se v roce 2015 rozhodl pro pořádání rozhovorů s českými podnikateli a freelancery. Osobně mi vedení rozhovorů přijde „pomalé“ a nevydržím poslouchat 45 minut v takovém „línějším“ tempu. Zvané osobnosti jsou však zajímavé, a tak to někdy zkousnu. Interview mi přijdou také spíše jako „otázka-odpověď“, než volnější a živelnější konverzace. Poslouchám jen jednu za čas, když mě opravdu chytne téma. Pokud však chcete zdroj informací v tématu českého podnikání a freelancingu, pak si určitě natáhněte tento podcast do svého seznamu.

Podcasty nestačí poslouchat

Pokud jste dočetli až sem, je to dobrá zpráva, protože chcete dál pracovat na svém osobním rozvoji a zlepšovat své podnikání. Chei vám říci jednu důležitou věc. Poslouchání podcastů nestačí! Poslouchání podcastů o podnikání z vás podnikatele neudělá. Posloucháním podcastů o osobním rozvoji se nestanete lepším člověkem!

Zmiňuji to právě proto, že se často setkávám na svých cestách s freelancery a podnikateli, kteří poslouchají tyto a další podcasty. Především Pat Flynn je často zmiňovanou osobou. Když však začneme kopat hlouběji, zjistíme, že lidé poslouchají podcasty, ale poté stejně nepřetvoří své činnosti dle jejich návodu.

Ale to je přece špatně!

Poslechem podcastu cesta vzdělávání nekončí. Rozhodně neplatí čím více jich poslouchám, tím jsem chytřejší, znalejší, ... Po jednom díle byste neměli poslouchat další epizodu.

Při poslechu podcastu doporučuji dělat si výpisky. Pokud mohu, pak si zapisuji do aplikace Notes nebo Evernote. V případě, že zrovna nemohu používat ruce, mrknu se na čas a zapamatuji si, která minuta běží. Tímto způsobem není problém si

zapamatovat 5 čísel (to znamená 5 sakra důležitých myšlenek v celém podcastu). Pak si místa v klidu přehraji znovu a udělám výpisky.

Informace z podcastů je nutné zapojit do svého života. Nezáleží, zda jsou to nové informace o podnikání nebo životním stylu, musíte je nějak zapojit do svých činností. Já používám metodu „dalšího týdne“. To znamená, že informace, které jsem načerpal z podcastů tento týden, budu aplikovat do svého života další týden. Pokud to nesplním, mám zákaz poslouchat další epizody, aplikace, uvedení do života je pro mě prioritní.

Hlavně se nepřehlcujte, neposlouchejte milion podcastů ve snaze „něco“ dohnat. Pamatujte, že musíte aplikovat, musíte jít do akce, musíte něco změnit. Podcasty nejsou od toho, abyste je poslouchali a řekli si, jo to je dobrá informace, hustýýýý!

Report toho, co jste zvládli za měsíc. Vyhradte si hodinku na měsíční report, abyste si utřídili myšlenky v tom, kolik podcastů jste naposlouchali, kolik nových informací jste získali a kolik z nich jste aplikovali. Které z nově aplikovaných činností a změn přinesly úspěch a u kterých se efekt neprojevil. Tahle sebereflexe je velmi důležitá, dejte si na ní záležet. Začínající podnikatelé a nomádi ji nedělají, což je jeden z faktorů, pro se nůžky mezi nimi a těmi úspěšnými stále rozevírají.

Prvotřídní podcasty jsou v angličtině

Ano, angličtina je velmi důležitá. Prvotřídní podcasty s vysokou přidanou hodnotou jsou v angličtině. Pokud chcete být vpředu, musíte je poslouchat v angličtině. Česká scéna je dost osekaná. Pokud angličtinu nezvládáte natolik, abyste podcastům rozuměli, začněte makat na své angličtině více. České podcasty budou přibývat, to ano, ale nebudou dosahovat zahraniční kvality. Naučte se proto co nejrychleji anglicky, ať máte přístup k informacím, které hýbou světem.

Eventy, konference a srazy

Řada digitálních nomádů si plánuje své přesuny a pobyty v konkrétních lokacích právě na základě konferencí, meetupů a dalších networkingových akcí. Tím, že budete sledovat, kde se co děje, máte šanci potkat podobně naladěné lidi a naučit se od nich to nejlepší.

Níže najdete přehled nejznámějších akcí pro digitální nomády, případně rozcestníků, kde akce snadno dohledáte. Trend digitálních nomádů neustále roste a nových akcí

bude jen přibývat. Neváhejte proto otestovat Google a projít si výsledky pro dotazy „digital nomad conference workshop“ a podobné.

DNX konference pro digitální nomády (www.dnxglobal.com)

Programově nabitá akce složená z přednášek a workshopů. Hlavním cílem není jen předání užitečných informací okolo životního stylu nezávislého na jednom místě, ale také networking s podobně naladěnými lidmi. Koná se 1-2krát ročně.

Úspěšné minulé ročníky umožnily vzniku DNX kempu (www.dnxcamp.com), který nabízí možnost co-workingu a co-livingu v předem stanovené termíny.

World Domination Summit (www.worlddominationsummit.com)

Každoročně pořádaná konference v USA, která se věnuje tématu nekonvenčního způsobu života. Konferenci organizuje Chris Guillebeau, v uvozovkách záruka pro dobrou akci.

Remoters rozcestník (www.remoters.net/events/)

Portál Remoters představuje užitečný rozcestník akcí pro digitální nomády a freelancery na cestách.

Evensi rozcestník (www.evensi.cz)

Sociální síť událostí. Funguje od roku 2012. Jedná se o geolokační vyhledávač, který umožňuje uživatelům navolit si své zájmy a dle toho filtruje ty události, které by uživatele mohly zajímat.

Na Evensi je možné vytvářet komerční stránky nebo připojit vlastní facebookovou stránku i bez vytváření událostí. Uživatel, který spravuje facebookový profil, může informace z něj importovat a ty jsou následně automaticky zobrazeny i na Evensi.

Eventbrite rozcestník (www.eventbrite.com)

Eventbrite patří mezi další rozcestníky, kde najdete nejrůznější akce, nejen pro digitální nomády. Zajímavý zdroj pro ty, kteří nechtějí zůstat doma a rádi kdykoli vyrazí do společnosti.

Travel Massive (www.travelmassive.com/)

Komunita tisíců cestovatelů, kteří pořádají meet-upy a zajímavé akce po celém světě. Na webu najdete velké množství akcí.

WebExpo (www.webexpo.cz)

Mezinárodní konference o tvorbě webu. Prostor pro získávání hodnotných informací a setkávání s elitou. Byznys, vývojáři a kreativita pod jednou střechou, to je každoroční WebExpo.

Marketing Festival (www.marketingfestival.cz/)

Festival o digitálním marketingu. Nadupaný program, propracované přednášky, workshopy, networking a meet-upy.

Mastermind skupina

Říká se, že důležitost mastermind skupiny skutečně pochopíme až tehdy, kdy v nějaké jsme. Jedná se o skupinu, která společně řeší výzvy, rozebírá úspěchy i nezdary, brainstormuje, vzájemně si pomáhá. Obvykle funguje na bázi pravidelných společných setkání (mohou být virtuální, např. přes Skype). Pohled z naprosto odlišné perspektivy nám často pomůže vyřešit svou vlastní situaci. Zkuste zorganizovat s přáteli a kolegy pravidelné setkání, kde budete sdílet to, co jste se nového naučili, co vás zaujalo a necháte prostor i vzájemnému přemýšlení nad konkrétním problémem. Každý přispěje svojí špetkou znalostí.

Networking

Pokud se toho chcete naučit nejvíc a co nejrychleji, doporučuji sdružovat se s ostatními nomády, povídat si s nimi, chodit na jejich akce a networkovat. Pokud jste ve světě, zkuste NomadBase (<https://nomadbase.io/>) - nástroj, který vám zobrazí, zda jsou nějakí digitální nomádi v okolí a zároveň uvidíte nomádké huby, tedy kde se nomádi nejvíce sdružují.

Další vzdělávání

Vzdělání už dávno není pouze školní nebo univerzitní záležitostí. A navíc školní systém nás dostatečně nepřipraví na realitu. Svět kolem nás se mění, ale rady bohužel ne.

Už dlouho panuje mylná představa o skutečném významu slova vzdělávat (angl. to educate). Slovníky nám paradoxně příliš nepomáhají, protože slovo „vzdělávat“ vysvětlují jako akt předávání vědomostí. Slovo „vzdělávat“ pochází z latinského „educō“, což bychom mohli přeložit jako rozvíjet zevnitř, vyvozovat anebo rozvíjet používáním.

Připravil jsem pro vás seznam zdrojů, odkud je možné získat aktuální informace, užitečné vzdělání a tipy kde se můžete učit nové schopnosti a dovednosti.

YouTube

Youtube.com je univerzita 21.století. Najdete zde jak balast, tak skutečné poklady. Mnohdy není potřeba platit za kurzy. Základní orientaci jste schopni se naučit přímo z videí na YouTube. Jan Muhlfeit s nadsázkou říká, že 90 % toho, co lidstvo ví, najdete na YouTube. Pokud se někdo zeptá, co studujete, jednoduše odpovězte, že YouTube. Dotyčného zaručeně rozesmějete a zároveň popostrčíte konverzaci směrem k alternativnímu vzdělávání.

Můžete zkusit vyhledávací dotazy také na Vimeo.com.

NaucmeSe

Portál NaucmeSe představuje velmi zajímavou platformu pro zdokonalování nejrůznějších schopností a získání užitečných informací. Lektori zde vypisují řadu základních i odborných kurzů a vy se tak můžete za dostupné peníze naučit něco nového. Na NaucmeSe se sdružuje skvělá komunita lidí. Poměrně nedávno spustili také video kurzy, ale co si budeme povídat – osobní je osobní.

VímVíc – online kurzy

Portál VímVíc nabízí zpoplatněné online kurzy. Kategorii je celá řada a postupně kurzy přibývají. Některé jsou také zdarma. Všechny kurzy nabízí krátké video zdarma, kde máte možnost zjistit více o lektorovi.

H1 školení

Pro nadšence do online marketingu nabízí společnost H1 různě tematicky zaměřené kurzy a školení. Jsou zpoplatněné. Výjimkou jsou poslední středy v měsíci, kdy jsou pořádány semináře tzv. poslední středa H1. Ta je zcela zdarma. Mrkněte do programu a když se zalíbí, včas se registrujte.

dTest webináře pro podnikatele zdarma

Společnost dTest pořádá řadu webinářů pro podnikatele zcela zdarma. Především pro ty, kteří podnikají online, provozují e-shop anebo jsou freelanceři, vřele doporučuju. Namísto čtení pochybných článků na internetu a procházení diskuzí si poslechněte webináře na téma odstoupení od smlouvy, reklamace, ochrana osobních údajů, spam atd.

Jan Řezáč o webdesignu

Pokud se zajímáte o webdesign, určitě mohu doporučit Jana Řezáče, předního českého odborníka na webdesign. Zhlédněte záznamy některých jeho přednášek online.

Barcamp

Barcamp se pořádá několikrát do roka v Praze, Hradci Králové, Brně a Ostravě. Účast je zcela zdarma. Nejprehlednější informace a rozcestník najdete na Barcamp.cz. Video záznamy přednášek jsou navíc online ke zhlédnutí. Využijte YouTube, stačí zadat např. Barcamp Praha.

Seduo

Český portál Seduo.cz nabízí online video kurzy, semináře i firemní školení. Některé zdarma, některé jsou zpoplatněné. Seduo cílí na to, abyste získali znalosti a vědomosti, které uplatníte následně na trhu práce a získali tak snadněji lepší pracovní pozici.

Ted.com

Pro všechny multipotenciální, kreativní jedince a pro zájemce o nejnovější inovace, objevy a experimenty. Ted.com sdružuje vystoupení těch, kteří sdílí zajímavé

myšlenky, výsledky experimentů i několikaletého bádání. Pokud chcete být o krok napřed, sledujte tento portál.

Přestože máme často tendenci sledovat pouze to, co souvisí s naším oborem, doporučuji čas od času nahlédnout také do úplně jiného oboru. Důvodem je získání větší perspektivy a nových idejí.

Lynda.com

Linda je nejrozsáhlejší databáze online video kurzů na světě. Zde najdete kurzy skutečně na cokoli. Navíc vysoce kvalitní. A nekupujete zajíce v pytli. Vyzkoušejte si 10 dní zcela zdarma.

Skillshare

Na SkillShare najdete jak kurzy zdarma, tak zpoplatněné. Kurzy zdarma ale nejsou vůbec špatné. Idea platformy se mi moc líbí, protože problémem dnešní doby není boj

s informacemi, ale nalezení času na vzdělávání. Určitě najdete zvýhodněnou akci 3 měsíce za 0.99 USD.

Další možnosti pro online vzdělávání

Udemy.com – velmi oblíbená a rozsáhlá databáze s video kurzy, opět široký záběr oborů. Najdete tu více jak 22 tisíc kurzů.

Codecamy – naučte se kódovat nebo programovat (HTML, CSS, PHP, Javascript, jQuery, Python nebo Ruby) učením se praktických příkladů.

Coursera nebo edX – studujte odborné kurzy nejlepších světových univerzit zadarmo a online. Kurzy poskytují světové univerzity (mezi kterými nechybí ani Stanford, Caltech, Princeton či Yale).

SlideShare – zde najdete prezentace z konferencí, přednášek a workshopů. V angličtině i češtině. Řada lidí je nezná, ale dají se zde najít poklady.

Sprednasky.cz – agregátor, který shromáždil zajímavé české i zahraniční přednášky. Nutno si ale vybírat, jinak ztrácíte čas.

ImpactHub Praha – coworking, který pořádá v Praze zajímavé akce o osobním rozvoji a podnikání. V češtině i angličtině. Podobně pořádá také ImpactHub Brno nebo Ostrava, ale akcí je o poznání méně.

Facebook skupiny – výborný zdroj, doporučuji projít si pozorně filtr a dohledat akce podle klíčových slov a případně měst ČR. Příkladem může být skupina Akce pro podnikatele v Praze anebo Cesta úspěšných na VŠE v Praze.

WebWorkTravel (<https://www.facebook.com/groups/1428340887415620/>)

Digital Nomads Around the World
(<https://www.facebook.com/groups/DigitalNomadsAroundTheWorld/>)

DNX komunita (<https://www.facebook.com/groups/dnxglobal/>)

Nomads (<https://www.facebook.com/groups/FREE.NOMADS/>)

MimoSkolu.cz - vzdělávací organizace, která se soustředí na vzdělání 21. století, učí lidi přijmout zodpovědnost za své vzdělání a kariéru. Skvělý rozcestník a ukázka možností, které máte pro váš další rozvoj.

JIC

Jihomorovaské inovační centrum (JIC) má vizi podporovat lidi ve vytváření a rozvoji firem, které mění svět. JIC je zájmové sdružení, které pořádá řadu přednášek zdarma, workshopů, konferencí, start-up soutěží, akceleratorů atd. Vřele doporučuji!

Digitální garáž (<https://digitalnigaraz.withgoogle.com>)

Vzdělávací program od Googlu zcela zdarma, při kterém se naučíte využívat internet ve svůj prospěch. Video kurzy a praktické tipy vám pomohou naučit se, jak vytvořit webové stránky, jak využívat reklamu na internetu a komunikovat na sociálních sítích. Máte možnost zúčastnit se také přednášek offline.

Online kurzy ze zahraničních univerzit

Řada zahraničních, nejen amerických, univerzit nabízí zdarma online kurzy, stačí se jen přihlásit. Výborná možnost, jak se naučit něco nového od špičkových lektorů.

Meetup (<https://www.meetup.com/>)

Zjistěte, co se děje ve vašem okolí a spojte se s lidmi, kteří mají podobné zájmy jako vy. Meetupy jsou skvělým prostředkem pro sdílení zkušeností a učení se nových věcí. Tady je zkratka pro digitální nomády <http://digital-nomads.meetup.com/>

FutureLearn (<https://www.futurelearn.com/>)

Desítky univerzit a dalších institucí zde nabízí své online kurzy zdarma ve vysoké kvalitě. Skvělý portál, kde sbírat novodobé informace. Portál sdružuje téměř 5 milionů lidí, kteří zde čerpají vědomosti.

Kurzy online přímo na stránkách lektora

Online kurz je jinými slovy info-produkt a s těmi se v České republice doslova roztrhl pytel. To by ještě nevadilo, ale nepříjemné je, že jejich kvalita je v hodně případech opravdu nedostatečná.

Pozor tedy na kurzy, které mají lepší promo a marketing, než je jejich samotný obsah. Kurz nedoporučuji koupit jen na základě informací, které zveřejnil prodejce.

Zadejte si přinejmenším do googlu konkrétní kurz ve spojení se slovy zkušenosti či reference. Zeptejte se na sociálních sítích, jaké s ním mají lidé zkušenosti. Sledujte toho, kdo pořádá kurz nějakou dobu a až poté se rozhodněte.

Poslední překážky

Negativní stránky nomádského života

Cestování mě především naučilo, že změna je nevyhnutelná. Jakmile měníme životní styl (stáváme se z dovolenkáře větším cestovatelem nebo dokonce začínáme pracovat na cestách), ty největší překážky bobtnají až na samotné cestě. O několik měsíců či dokonce roků později.

Přechod je náročný, to ano! Ale až při setrvání na zvolené cestě začínáme přehodnocovat a kalkulovat, jestli to celé má smysl, jestli to splnilo naše očekávání, zdali jsme si skutečně polepšili či jsme si představovali něco jiného.

Chyby, které uděláme v zahraničí, se mohou projevit mnohem silněji a s negativním dopadem. Organizace a příprava je velmi důležitá. Spontánní cestování je lákavé, digitální nomádství však doporučuji alespoň v začátku více rozplánovat. Na vše se samozřejmě připravit nelze.

Časté cestování může rozptylovat

Ve chvíli, kdy máte zajištěnou práci na dálku a víte, že se můžete soustředit na další aspekty svého života, začnete přemýšlet nad tím, kam všude se můžete podívat. Vaše nároky na práci samozřejmě ovlivňují místa, která můžete navštívit, protože tam zároveň budete muset částečně pracovat. Nicméně naše nomádské myšlenky jsou k nezastavení a neustále nás lákají další a další místa, která bychom mohli a vlastně také měli zkusit.

Když jsme vyrazili na naši nomádskou výpravu po Latinské Americe, bylo to doslova zběsilé. Chtěli jsme vidět všechno a zažít všechno. Kdy jindy se asi dostaneme na tyhle místa? Je to one life time příležitost, a tak jsme to brali se vsí parádou. U toho jsme ale nemohli spustit naše online projekty, takže jsme neustále hledali dobré internetové připojení a chvíle klidu pro efektivní práci. Naši práci jsme směřovali pravidlem 80/20. Přesouvali jsme se z místa na místo každé dva nebo tři dny. Déle jsme nezůstávali, protože jsme měli před sebou celý kontinent! Tahle jízda byla neuvěřitelně náročná. A upřímně mohu říci, že bych ji znovu zřejmě neabsolvoval. V tomto režimu můžete vykonávat rutinní práci a práci, která zajistí udržení projektu. Ale na nějaký rozvoj projektů nemůžete ani myslet. Nemáte k tomu v té rychlosti a v tom spádu dostatečný prostor.

Dnes preferuji měsíční pobyty. Zůstat celých 30 dní na jednom místě (ostrově), vytvořit si určitou rutinu (ráno bazén, snídaně, práce, oběd, moře, práce, workshop, večere, práce, bar) mi dává nejen smysl, ale potvrzuje také dlouhodobou efektivitu. Pro to, abychom se mohli udržet dlouhodobě v určitém životním režimu, potřebujeme

jednak cítit, že se profesně posouváme a jednak, že to, co děláme, nás vnitřně naplňuje.

Někteří nomádi preferují ještě delší než měsíční pobyty. Umožní jim více se sžít s místem. Nemusíte neustále řešit přesuny přes hranice, hledat, kde bydlet, kde se najíst, kde koupit tohle a tamto. Má to zaručeně své výhody. Já preferuji kratší pobyty, protože rád bombarduji svůj mozek novými vjemy. Pomáhá mi to v přemýšlení, rozšiřování perspektivy, rozvíjení kreativity a jsem schopný zůstat neustále v pozoru. Nezenlivím a neustále se donutím k pokoušení vlastní komfortní zóny.

Jsmo unavení z cestování a poznávání nového

Neustále poznáváme nové, seznamujeme se a zažíváme neuvěřitelné výlety. Po čase ale začneme být unavení, v tempu nelze cestovat do nekonečna. Je naprosto v pořádku, že budete mít dny, kde nechcete nikoho vidět, strávíte den v posteli a nebude se vám chtít na žádnou párty ani barbeque. Když někomu začnete vyprávět, že jste byli v Karibiku a nic jste jeden den nedělali, dost lidem to přijde divný a co víc, možná jako ztráta dne. Ale dlouhodobí cestovatelé dobře vědí, že takové dny přichází ať jste kdekoli. Důležité je zvolnit. Poslechnout své tělo a zbytečně se nenutit.

Závislost na internetu

Příznávám, stal jsem se docela závislým na internetu. Možná trochu přehnaný úvod, ale skutečností je, že WiFi připojení je můj prostředek k výdělkům a živobytí. A vlastně celé řady digitálních nomádů. Nejen tedy, že pomocí internetu vyděláváme peníze nyní, ale dokonce často zakládáme svoje budoucí příjmy na tom, že internet prostě bude fungovat. Cítím, že závislost je nevyzpytatelná – má své sakra stinné stránky. Je jedno, zda je to závislost na čokoládě, automatech nebo WiFi.

Na několik měsíců jsem sklouzl do režimu, kdy jsem vstával a kontroloval e-maily dříve, než jsem dal své přítelkyni první ranní pusu. Chtěl jsem celý proces práce urychlit, abych měl pak více času. Více času na cestování, pro sebe, pro přítelkyni, kamarády a cokoli, co jsem měl rád. Konečnou tečkou bylo přečtení knihy *Miracle Morning* od Hala Elroda. Nastavení ranních rutin považuji dnes za jeden ze zásadních faktorů ovlivňujících štěstí a následně také úspěch.

Práce na počítači a zdravotní styl

Pokud bychom pracovali tak, jak nás učí Tim Ferriss, pouhé 4 hodiny týdně, pak bychom určitě neměli zdravotní problémy. Často ale digitální nomádi tráví dlouhé hodiny před laptopem nebo jinou obrazovkou. Oči jsou výrazně namáhány. Také zdravým jedincům se může stát, že začnou mít rozostřené vidění či pocit suchého oka. Každých 20 minut bychom si měli dát pauzu od obrazovky. Stačí otočit hlavu a zadívat se kamkoli do dálky. Ideálně na konkrétní předměty ve vzdálenost 5 a více metrů. Tím, jak sedíme blízko screenu (dlouhodobé zírání na krátkou vzdálenost), tak pohledem do dálky očím doslova ulevíme.

Častým sezením u laptopu si koledujeme o tzv. text neck (skloněnou hlavu) a forward head (předsunutá hlava). Možná už máte také „kachní krk“, jak to já přezdívám. Jedná se o epidemii mezi mladými lidmi, kteří tráví hodiny u počítače (je to jejich práce). Není to jen problém toho, že máme předsunutou hlavu, ale dochází k rozboření celé polohy těla (zvýšená zátěž pro páteř, krční svaly, hroucení hrudníku). U řady pracantů nastupují bolesti zad, bolesti hlavy. Může se nám zhoršit také vitální kapacita plic. Časté bývají také kardiovaskulární problémy. Skvělým pomocníkem na kachní krk je nástroj Alex (<http://alexposture.com/>).

V coworkingových centrech bývají často stojací stoly či zdvihací stoly. Nedokážu sedět několik hodin v kuse na židli, miluji práci ve stoje. Zkuste si to. Když sedíte na židli, někdy se přistihnete, jak klepete nohou do rytmu písničky. Když pracuji ve stoje, často se přistihnu, jak se pohupuji celým tělem do rytmu. Je to skvělé, dáváte větší průchod svému tělu a to se odmění zvýšenou ativitou i kreativitou. Práce ve stoje je mj. také zdravější, jak pro vaše záda, tak pro celkový postoj těla.

Když píšu dlouhé hodiny, začínám cítit bolest v loktech. Poloha rukou při psaní na notebooku není přirozená a lokty jsou často v nehybném stavu. Pokud několik dnů opakují rutinu frekventovaného psaní v délce 5 a více hodin, pak na mě bolest loktů přijde vždy. A to mi není ani 30 let, dokážete si představit, co se stane za dalších 10 let, pokud něco nezměním?

U pisálků a pracantů s myši je častá také bolest zápěstí, dlaně a předloktí. Oficiálně se jedná o chronické přetížení zápěstí při nevhodné ergonomii práce s počítačem, tzv. syndrom karpálního tunelu. Ideální je omezit práci na počítači. Při práci dělejte pravidelné přestávky, např. každých 20 minut. Protřepte prsty, zacvičte s nimi. Toto je dobré také jako prevence. Namísto myši (touchpad je velmi nezdravý) používejte destičku s kreslicí tužkou. Jedná se o alternativu k myši, která drží ruku v přirozené poloze.

Vztahy

Čím déle jste na cestách, tím více si uvědomujete, že ten nejdůležitější vztah, který budete, je vztah sám k sobě. O důležitosti vztahu sám k sobě, sebelásky a schopnosti mít rád druhé, hovoří velmi dobře Mark Džirasa např. v knize 21 dnů.

Nejvíce se budete muset poprat se samotou, vzpomínkami, pocitem, že vám něco utíká, pocitem, jak na tom budete za pár let, nedostatkem času se starými kamarády, s rodinou, s láskou, která vám uteče, pocitem studených a krátkých vztahů.

Také proto si nomádi tvoří komunity, aby se necítili tak sami, tak zranitelní, aby měli kolem sebe další s kým si mohou povídat, trávit čas, prožívat. Seznamování a online randění frčí i mezi nomádama. Zkuste <http://www.dateanomad.net> anebo Facebook skupinu Nomad Soulmates.

Čím déle jsem na cestě digitálního nomádství, tím intenzivněji si uvědomuji, že potřebuji a chci vidět své blízké, když mám k tomu byť jen malou příležitost.

Někteří kamarádi nepřekousnou, že už spolu nebudete chodit tak často ven a zažívat společné chvíle. Skype ani jiná komunikační média jim stačit nebudou. Pro řadu lidí je osobní kontakt nenahraditelný a pokud ho s vámi ztratí, pak se začne vytrácet důvěra a pevné pouto. Není chyba ve vás ani ve vašich kamarádech. Nemyslím si, že v tomto případě to znamená, že váš kamarád nebyl opravdový. Musíme to však respektovat a přijmout. Krátkodobá přátelství se pro nás stanou možná cennější než kdy dříve a začneme jinak vnímat přítomný okamžik s lidmi v našem okolí.

Během několika měsíců cestování si dokážeme udělat spoustu přátel a kamarádů. Někdo však namítne, že hloubka přátelství, které vychází ze sdíleného 4 denního výletu, nemůže být velká. Někdy to také cítím, možná máme hodně známých, ale kdo z nich by nás opravdu podržel v krušné chvíli? Nejsou to jen povrchové vztahy? Myslím, že ale nezáleží na počtu dní či let, jak dlouho se známe. Důležitější je, co jsme spolu prožili. To podle mých zkušeností zakládá pevnost vztahu.

Při cestování vždy přichází nějaké loučení. Neradi říkáme Goodbye, máme raději See you next time. Mnohdy žertujeme, kde na světě bychom se mohli příště potkat. Svět je v tomto smyslu malý. Jakmile se potkají dva nomádi, je poměrně velká pravděpodobnost, jestliže vydrží oba nomádit, že se potkají během několika let ještě jednou.

Někteří nomádi shledávají poměrně obtížné najít si vhodného partnera. Ne že bychom byli příliš vybíraví, ale spíše kvůli životnímu stylu, kdy jsme neustále na cestách bez

pevného zázemí, to není úplně jednoduché. Pokud se chceme udržet ve stejném rytmu, je nutné si najít partnera, který je schopný také pracovat na dálku.

Ztrátou češtiny to jenom začíná

Čím déle trávíme čas v zahraničí a mluvíme anglicky namísto česky, tím více zapomínáme náš rodný český jazyk. Nejvíce se to projevuje v písemné formě. Já osobně to cítím poměrně silně, protože se psaní věnuji hodně a je základem pro moji práci (obsahový marketing, blogování, cestopisné články).

Pokud se na problematiku národního jazyka podíváme více zeširoka, pak digitální nomádi mohou mít po letech v zahraničí výrazný problém. Svůj mateřský jazyk trochu zapoměli, ale na druhou stranu se zřejmě nenačili jiný jazyk na takové úrovni, aby mluvili jako „native speaker“. Člověk se odtrhl ze své rodné země, ale zároveň nepřihlídl dostatečně k nějaké jiné.

A tohle může být po čase cestování skutečné riziko. Řada z nás jsou kočovníci a cestují, protože chtějí neustále objevovat. Nechceme být uzavřeni v bublině České republiky ani jiného státu. Přestože se nám moc líbí na určitém místě, po čase máme nutkání jet zase o kousek dál a poznat to jinde. Když se vrátíme zpět do Čech, najednou si uvědomíme, že jsme se změnil natolik, že sem možná už nezapadáme. Cestování nás změní. Máme jiný pohled. Vrátime se a jsme někdo jiný.

Ale kam teď? Kde je náš domov? Někteří z nomádů skutečně začnou přehodnocovat. Ano, řada nomádů se vrátí do své rodné země, ale jsou tu tací, kteří z jakýchkoli důvodů nechtějí. Obvykle si vyberou místo, kde se jim líbilo nejvíce a žijí jako tzv. Expats (<http://www.easyexpat.com>). Zajímavou myšlenku o domovu pak přináší tzv. global citizens – ti, kteří nově považují planetu Zemi za svůj domov. Hranice jako by pro ně neexistovaly. Cítí problémy lidstva, nejen svých sousedů. Orientace na státy, resp. cítit domov v konkrétní zemi, se začíná tříštit. S tím se pojí řada nadčasových uvědomění, ale zároveň také životní výzvy a přehodnocení našeho dosavadního vnímání života.

Sebevzdělání

Sebevzdělání je celoživotní proces a jako dobrodruh, nomád a podnikatel si uvědomuji, že vzdělání (nikoli však formální diplom, tzv. „papír“, jak vysvětluje skvěle Jaroslav Dušek) mě posouvá výše – osobnostně, profesně i finančně.

Cestování mě donutilo hledat jiné cesty, jak bych se mohl vzdělávat. Jsem vděčný, že je právě 21. století. YouTube není jen zábavný kanál, je to univerzita s obrovským know-how. Pravidelně sleduji TED. Protože při cestování není čtení vždy možné, poslouchám podcasty – audio nahrávky. Díky neustálým přesunům se setkávám s

množstvím lidí, se kterými sdílím své znalosti a zkušenosti. Vzdělávání je především o sdílení. A cestování považují za nejlepší prostředek, jak tomu jít naproti.

Nejlépe se cestuje s lehkým batohem. Pokud létáte s low-costy, pak musíte respektovat váhové a rozměrové limity aerolinek. Na papírové knížky prostě není pomyšlení – něco váží a zabírají místo. Ano, beru si s sebou většinou jednu anglickou knihu, kterou mohu po přečtení vyměnit v hostelech v Book exchange. Ale mít malou knihovničku doma, to je jiná káva. Knihy čtu na tabletu, ale ten pocit držet papír v ruce a číst knihu je nenahraditelný.

Není jednoduché udržet se v kondici a posilovat

Cestování samo o sobě vyžaduje určitou fyzickou kondici. Někteří cestovatelé se navíc věnují aktivněji určitým sportům, což je pohání k větší aktivitě. To je skvělé, protože donutit se během backpacking výletování posilovat alespoň s vlastní vahou není vůbec jednoduché. Vygooglete si pojem sightjogging. Zajímavý přístup, jak zůstat v kondici a zároveň poznat okolí. Anebo zkuste aplikaci Freeletics (<https://www.freeletics.com>), díky které si můžete zacvičit skutečně kdekoli, bez nutnosti být ve fitku či mít činky.

Posilování je jedna věc, druhá věc je správné stravování. A tady vidím potenciální velkou překážku. V každé zemi není nejjednodušší najít správné výživově hodnotné jídlo. Cestovatelský režim představuje zvýšené nároky na správnou a zdravou životosprávu. Máme touhu neustále poznávat a objevovat. Chceme toho stihnout co nejvíce, a tak často na jídlo nezbyvá dostatek času. Pokud se navíc přesouváme z místa na místo každý druhý den, selháváme i v základním stravování 3-4 hodnotných jídel denně. Ve chvíli, kdy se usadíme na nějakém místě např. na měsíc, je vhodné co nejdříve nastoupit na určitý režim a ten dodržovat. Pomalejší cestování životosprávě rozhodně prospívá. Čím cestujeme dál za hranice republiky, tím se národní kuchyně proměňuje a náš žaludek si na ni také déle zvyká. Jedná se o individuální záležitost, avšak neznám nikoho, kdo dlouhodobě cestuje a nezná z vlastní zkušenosti střevní potíže. Nejdůležitější je prevence. Pokud víte, že vás zítra čeká náročný den, neriskujte a neexperimentujte. Pochoutky si nechte na jindy. Maso může být nebezpečné (rychle se v horku kazí), stejně tak vajíčka (např. špagety alla carbonara), pozor na kostky ledu (ať nejsou z vodovodní vody) i kořenovou zeleninu (bakterie v půdě, ani omytí vodou tomu nepomůže). A samozřejmě pomáhá být dobře vybaven lékárníčkou (černé uhlí, endiaron, ORS salt).

Příznávám, jsem trochu líný na jídlo. Ale abyste si udělali představu za 5 měsíců cestování po Latinské Americe jsem zhubl téměř 8 kilo. Hubnout jsem samozřejmě nechtěl. Ale tím, že jsem se udržoval v kondici běháním a příležitostným cvičením, jedl nepravidelně, neměl dostatečný přísun proteinů, nezvedal jsem těžší činky, jsem své tělo nasměroval k takovému výsledku. Pokud cestujeme pomalu a zůstáváme na jednom místě delší dobu, je snazší vytvořit si rutinu na cvičení, můžeme občas

navštívit fitness a směřovat k nějakým cílům ve cvičení. Ve chvíli, kdy máme každý třetí den osmi hodinový přejezd, budeme obtížně budovat sixpack a biceps s obvodem 42 centimetrů.

Vánoce a další události v zahraničí

Možná to slycháváte velmi často, Vánoce mají být svátkem klidu, pohody, relaxu. Nemá to být o dárkách, ale o tom, že jste spolu a trávíte spolu čas. Moje druhé Vánoce v zahraničí (Austrálie, Kanada) mi totiž nadělily další změnu mých dosavadních myšlenek. Uvědomil jsem si, že jsem příliš fixovaný na „vykreslené“ Vánoce – byly tu skutečnosti a události, které jsem si v minulosti vždy pohlídal, aby se staly a já si tak zajistil šťastné Vánoce. Tady v zahraničí to ale tak docela nešlo. Změnou životního stylu se dostáváte do situací, které už nejsou takové, jako bývaly.

Vánoce v zahraničí vás nenaučí překonávat stesk snadněji. Nezáleží na tom, zda slavíte Vánoce v zahraničí s cukrovím a s kaprem, českými pohádkami anebo štedrovečerní procházkou. Vánoce v zahraničí mění naše myšlenky o vnímání vnitřního štěstí a pohody.

Naše štěstí a pohoda by neměly být striktně fixovány na jeden jediný den, ve který máme z naší minulosti naprogramované, že rozbalujeme dárky, chodíme na procházku, jíme cukroví a koukáme na pohádky. Vánoce v zahraničí dávají cestovatelům ohromnou sílu. Od té chvíle totiž vnímají každé další setkání mnohem intenzivněji. Dobře vědí, že ve dny, jako jsou narozeniny, Vánoce, Silvestr, promoce, narození malého nebo jakákoli jiná událost, která je silně emocionální anebo tradiční, nemusí být zrovna poblíž. V každé chvíli setkání si tak uvědomují tikající hodiny – budoucnost je nejasná, a tak cestovatelé berou své potěšení, vnitřní sílu a spokojenost z přítomných okamžiků.

Meditace a uklidnění

Potřebuji se vnitřně uklidnit, vnitřně sladit. Neřešit to, co je okolo. Na chvíli zapomenout na to, co mi neustále hlava, mozek a možná i srdce předhazuje. Potřebuji se dostat úplně dovnitř sebe. Ještě hlouběji než je srdce. Je to vůbec možné? To nevím.

Ale vím, že tato otázka směřuje na racionálno a to mi nedovolí odpovědět popravdě. Pouštím se do meditace.

Spiritualitu a energie jsem si zamiloval poměrně nedávno. Čím více je studuji, tím více mě to přitahuje. Skvělý začátek do tohoto světa meditace nabízí aplikace HeadSpace. Nyní používám aplikaci Buddhify a mohu vřele každému cestovateli doporučit.

Co často digitální nomádi řeší a asi by vás nenapadlo? Pár úsměvných momentů

Často přemýšlíme nad tím, že jinde to může být lepší, krásnější, levnější, s méně turisty, voda tyrkysovější, trochu méně mraků, mohly by být červenější západy slunce, bylo by skvělé, kdyby tu dělali i steaky.

Občas přemýšlíme, jestli bychom se měli namazat tím opalovacím krémem nebo ne. Přece jenom jízda na motorce 10 minut na Bali může znamenat silné sluníčko a my se nechceme spálit.

Je klimatizace na 24 stupňů moc nebo málo? Nebude nás ráno bolet v krku?

Pracovat z lehátka je fajn, ale po chvíli nás začnou bolet záda a krk. Co s tím? Masáž?

Někdy prostě musíme strávit celý den na pláži nebo v bazénu, protože je zrovna „laundry day“ a my nemáme nic na sebe (všechno se pere).

WiFi nefunguje! Odpojili elektriku. No, co naděláme! Jdeme si zaplavat!

Problémy (neproblémy), které musíme řešit na cestách

Neustále střežíme (rozumějte hýčkáme) svůj cestovní pas. Je to naše vstupenka do světa.

Musíme si hlídat délku platnosti víz. Při expiraci prostě odjedeme cestovat jinam, co se dá dělat.

Vtípkujeme s ostatními cestovateli, kolik kdo má pasů.

Jak se zabavit na letištech? Pro mnohé nomády to činí 4 hodiny měsíčně času. Hashtagujeme aerolinky a přidáváme vtipné posty, fotky a tweety, když už tu máme volnou WiFi. Sledujeme do kolika minut nám na náš post aerolinky odpoví.

Jak využít čas strávený ve veřejné dopravě? To dělá mnohem více než 4 hodiny měsíčně. Cvičíme se v místním jazyku anebo alespoň v mimice. Mimika je mezinárodní jazyk, kterému rozumí všichni.

Jakmile přijedeme na nové místo, musíme si najít, kde bydlet a kde se najíst. Neustále opakující se a nekončící rutina. Takhle vznikají blogové články typu 101 sprch, které jsem vyzkoušel.

Vybalit batoh a zase zabalit. Jsme profici na balení (batohů).

Posun času, období sucha a deště, přelety přes kontinenty, to vše způsobuje, že můžeme snadno zapomenout, jestli je v České republice zrovna léto anebo ještě jaro. Natož abychom se jednou za čas nespletli, kolik je tam u vás hodin.

Posilování a udržování se ve fyzické kondici nemusí být na řadě míst docela jednoduché. Nejlépe se trénuje s místními (zvířaty).

Probudíme se a zjistíme, že je místní státní svátek. Všechny obchody i restaurace jsou zavřené. A sakra, den půstu! Jednou to muselo přijít.

Neustále slyšíme, jak někoho okradli, někdo něco ztratil, někdo se zranil, někoho nepustili přes hranice, ... Negativním zprávám neunikneme ani tím, že nesledujeme televizi.

Naše kamarádka se po včerejší párty neozývá. Dal jí ten týpek snad něco do pití?

Ta elektronika je sakra těžká, neměl bych se něčeho zbavit?

Zapomeneme nabíječku na počítač na hostelu a vzpomeneme si na to v autobuse, když jsme v půli cesty do jiného města.

Zapneme počítač. Aktualizace. Prosím nevypínejte počítač. Cože? Proč tu aktualizaci nemůžu udělat jindy, vždyť jsi se na nic neptal a já na nic nekliknul? Už tak jdu pozdě na skype meeting. Co teď?

Zapneme počítač. Černá obrazovka. To je konec!

Začalo pršet a přichází bouřka. Internet přestal fungovat. Jak teď asi odešlu ten důležitý e-mail?

Jdeme do kavárny. Free WiFi. Připojíme se. Pomalejší internet jsme nezažili. Najednou nám ani to kafe nechutná.

Koupíme si dražší jízdenku do autobusu s WiFi připojením, abychom mohli pracovat. Když nasedáme, omlouvají se, ale z technických důvodů WiFi dnes nefunguje.

Vzbudíme se v 5 ráno, protože nemůžeme přeslechnout ranní modlitby anebo kokrhání neposedného kohouta.

Musíme zase vyměnit peníze. Kolik je kurz? Jak vypadá místní měna?

Musím vybrat z bankomatu. Účtuji si různé poplatky anebo je u všech stejný? Kolik vyberu? 2 miliony jako minule?

Posledních 50 fotek na Facebooku střídám na sobě 3 trička, není to divný?

Měl bych koupit domů nějaký suvenýr? Když já ale nevím, kdy se vrátím, nechci to s sebou celou dobu tahat...

Chybí nám domov. Něco, co je naše. Neustále měníme prostředí i svoji vlastní postel. Další námět na blogový článek s morálním střídáním postelí.

Cítíme se tak trochu izolováni. Jsme v cizí zemi, nemáme tu kamarády a staří kamarádi doma mají svých starostí nad hlavu. Naše vztahy jsou povrchové. Nikdo nás nemá rád?

Dostáváme neodmítnutelnou nabídku na zítřejší den a naše plány se (opět) mění.

Na facebooku vidíme další párty našich starých kamarádů doma. Proč to vyšlo tak blbě? Co všechno nám ještě uteče?

Cože? Vy nemáte čerstvý kokos? Proč není kokosová sezóna celý rok?

Kam se vydat tentokrát? Znovu do Thajska, na Bali anebo zkusit Kostariku?

Jak překonat poslední překážky

Souhrn nejčastějších otázek a vnitřních argumentů spojených s digitálním nomádstvím. Sdílim odpovědi, které vás nasměrují na správnou cestu.

Když já nejsem podnikatelský typ...

Digitální nomádi nejsou jen podnikatelé a freelanceři. Můžete být stále v zaměstnaneckém poměru, stačí se se šéfem domluvit, že budete pracovat na dálku. V praxi to není úplně nejjednodušší, pravda, ale nemožné také ne. Začněte s prodlouženou dovolenou, kde budete pracovat anebo s pravidelným pátečním home officem. Nejde to? Možná budete muset změnit práci. Dost možná budete dělat úplně to stejné, jen pro někoho jiného. Pro práci na dálku musíte být připraveni vy i váš zaměstnavatel.

Bojím se, že nebudu mít příjem...Nevím, jestli mám opustit stávající práci...

Není potřeba za sebou spálit všechny mosty a jít do světa zkusit štěstí. Někomu tento přístup funguje a pomůže mu zmobilizovat všechny síly, ale pro někoho dokáže být velkou příležitostí. Paradoxně nedodá tolik potřebnou svobodu. Klidně zůstaňte ještě další měsíc v práci, nemusíte hned dát výpověď a koupit si letenku na druhou polokouli.

Hledejte příležitosti, které by vás naplňovaly a zároveň vám umožnily cestovat. Začněte postupně pracovat na svých snech, vytvořte si dílčí cíle a krok po kroku je rozvíjejte. Přeneste je do reality, nezůstávejte jen u myšlenek a plánů.

Pracujte na svém snu mimo práci, po večerech, ráno před prací anebo o víkendech. Pokud máte našetřeno anebo vám už váš byznys něco vydělává, přepněte na půl úvazek. Nevyčítejte si a nenaříkejte, že možná nemáte tolik odvahy. Stačí vám odvaha vždy na to, abyste udělali jeden krok vpřed. Co bude potom, to bude...potom. Teď řešte, co je teď. Řešte jeden problém po druhém.

Počkám ještě rok a pak vyrazím...

V pořádku, je skvělé, že máte plán. Nečekáte ale doufám na tu správnou chvíli, že ne? Čekání a plánování má smysl jen v tu chvíli, pokud nakonec vyrazíte na cesty. A nejčastější výčitka bývá ta, proč jsem jen nevyrazil dříve. Určitě to neuspěchejte, jen buďte k sobě upřímní. Čekání na pravou chvíli se nevyplácí, protože nikdy nepřijde. Pokud člověk chce, vždy si najde důvody proč „teď ne, až za chvíli“.

Stále jsem nevymyslel, co vlastně chci dělat...

Netlačte na pilu, je zcela normální, že tohle nevymyslíte za týden. Najít to, co vás naplňuje a zároveň vám dovoluje cestovat, není jednoduché. Doporučuji, abyste tomu každý týden věnovali určitý čas. Zkoušejte nové věci, experimentujte. Hodně čtěte. Inspirujte se od těch, kteří už žijí podobně, jako byste chtěli vy. Pomůže vám také Bucket List, Impossible List nebo Gallup test.

Když já neumím programovat, fotit, psát, neumím...

Nemusíte umět všechno. Stačí, když umíte něco a umíte to dobře. Toho se držte! Pokud potřebujete udělat něco, co neumíte, inspirujte se odpovědí od Henryho Forda, který kdysi řekl: „...rád bych vám při té příležitosti připomenul, že mám na svém pracovním stole řadu tlačítek. Když zmáčknu to správné tlačítko, přivolám libovolný počet lidí, kteří mi dokážou dát správnou odpověď nejen na všechny otázky...“

Chápu, že můžete mít navíc obavu, že existuje tisíce talentovanějších lidí než jste vy sami, jak se s tímto vypořádat? Jednak nezapomeňte, že vytrvalost dokáže přebít talent. Pokud na svém snu budete makat usilovně a dlouhodobě, výsledky se dříve či později dostaví. Jen pozor, na druhou stranu nemusí být tvrdá práce zárukou úspěchu. Mám za to, že pracovat se musí chytře.

Ve své práci nemusíte být nejlepší na světě, stačí, když odvedete to, co očekává zákazník či šéf (samozřejmě je lepší doručit výsledek nad očekávání). Já neumím programovat webové stránky, a přesto jsem v minulosti získal řadu zakázek. Stránky jsem vytvořil ve wordpressu pomocí jednoduchých šablon. To, že se to může naučit každý, o to nejde. Potřebujeme dělat to, co nás baví a nikoli to, co se dokážeme naučit.

Nyní chci ale vyzdvihnout to, proč určitou práci či zakázku získáme. Je to vždy kombinace několika faktorů. U mě to bylo spojení znalosti webu, online marketingu a současně oborové znalosti. Tento trojúhelník byl mojí konkurenční výhodou. V tomto průsečíku jsem byl mimořádný. Vytvořte si svoji konkurenční výhodou, pokud nechcete být specialistou v jedné oblasti, vytvořte si klidně svůj vlastní geometrický tvar z několika činností.

Už jsem to možná vymyslel, ale nevím, jestli by mě to naplňovalo...

Je skvělé, že přicházíte s nápady! Strach a nejistota jsou přirozené. Zkuste zrealizovat to, co jste právě vymysleli. Dejte tomu dva týdny, měsíc, tři měsíce. Po čase zhodnoťte, co vám to dalo, co vám to vzalo. Podle mých zkušeností je toto výborná cesta, jak zjistit, jestli nějaká činnost či přímo životní styl má pro nás smysl, naplňuje nás a cítíme se s ním vnitřně sladění. Pokud zůstanete jen pozorovatelé a snílci, koledujete si o výčitky.

Už jsem to dřív zkoušel a prostě to nešlo....

Pokud máte nějaký neuchopitelný problém a už jste to několikrát zkoušeli a před pár lety vzdali, je na čase znovu začít googlovat. Věda a technologie postupují vpřed takovou rychlostí, že váš problém už možná někdo včera vyřešil.

Máme-li chuť vykřiknout: „Nejde mi to!“, řekněme: „Nešlo mi to!“ přestaňme říkat: „Já neumím anglicky.“ Zkusme: „Neuměl jsem anglicky.“ To, co říkáte a na co myslíte, to si přitahujete do života.

Neumím pořádně anglicky? Stačí mi základní úroveň? Najdu si práci?

Schopnost domluvit se je nezbytná. Ve většině případů se bude jednat o angličtinu, ale nemusí to být pravidlem. Pokud umíte na vysoké úrovni jiný jazyk, vyplatí se hledat si práci, která vám umožní používat tento jiný cizí jazyk. Vaše úroveň angličtiny (či jiného cizího jazyka) zvyšuje šanci získat dobré zaměstnání. Avšak i se základní úrovní je možné práci získat.

Pracovat můžete pro české klienty na dálku, nepotřebujete k tomu umět anglicky. Samozřejmě cestování samo o sobě vyžaduje umět se domluvit a angličtina vám v řadě případů hodně pomůže. Pokud hledáte práci na místě, s vyšší úrovní místního jazyka dokážete najít lepší práci. Ale i se základy angličtiny to dokážete. Je velký rozdíl mezi tím práci si hledat a práci si vybírat. Čím nižší úroveň angličtiny máte, tím budete mít menší možnost výběru.

Ale když já mám už rodinu...

Průvodce jako Lonely Planet a Rough Guide dávají tipy, jak cestovat s rodinou a dětmi, mají proto speciální kapitoly. Digitální nomádství prožívají i celé rodiny s dětmi.

Inspirujte se v PDF příloze Rozhovory s digitálními nomády u rodiny Válků a Tatranských. Googlujte world-schooling a případně self-teaching.

Ale když já mám doma kočku, psa,...a rybičky

Každý má určité problémy a omezení. U některých lidí je až obdivuhodné, jak dokáží své slabiny přetvářet ve výhody. Řada fotografů cítí krizi, že všechno na světě už bylo nafoceno, jak tedy vyfotit něco originálního? Jeden blogger se proto rozhodl zachytit svět psíma očima. Veškeré fotky, které pořídil, byly z výšky, jak vidí svět takový pes. Vznikla úžasná kolekce fotografií a přestože fotografie zobrazovaly místa, která jste pravděpodobně už viděli, byly trochu jiné. Konečně jsme získali ucelenou představu, jak náš svět vidí naši čtyřnozí miláčci.

Nejlépe uděláte, pokud svoji nevýhodu přetvoříte ve výhodu. Jde to i s domácími mazlíčky! Navštivte veterináře 2 měsíce před plánovaným odletem pro získání potřebných vakcín a certifikací. Mějte 100% ošetřenou dokumentaci. Pozor, každá aerolinka má vlastní pravidla pro přepravu zvířat.

Potřebuju na cestu víc peněz, než teď mám...

Nemáte peníze? V zásadě existují tři způsoby, jak nejčastěji můžete přijít k více penězům.

- Vydělat více
- Prodat to, co máte
- Šetřit

Zbytečně nešpekulujte. O prodeji jsem krátce psal na začátku knihy. Jedná se o jednorázovou akci. Šetření má tu výhodu, že z něho můžete vybudovat zvyk a rázem se jedná o pravidelně se opakující částku, kterou šetříte (zůstává vám v peněženice více peněz). Tento přístup se mi líbí. Na druhou stranu si uvědomuji, že se v celé řadě případů může jednat o snížení životního standardu. Pro tyto případy pro vás bude ideální kategorie vydělat více. To, že chcete vydělat více, nutně nemusí znamenat, že budete pracovat více hodin. Prodej, šetření i vydělávání by mělo být v určité rovnováze. Přesto musím přiznat, že mám raději soustředění se na hojnost. Ušetřit 5 procent z nákupu! Okey. Ale jak vydělat o 5 % víc, to je to, kam si myslím, že bychom měli směřovat pozornost.

Slyšel jsem o crowdfundingu. Můžu s ním zafinancovat svoji nomádkou výpravu?

Crowdfunding je způsob financování, kdy velký počet jednotlivců přispívá malými částkami k dosažení cílové velké částky. Někdy bývá označován také jako kolektivní

financování. Tento model se dostal před několika lety i do České republiky a dnes ho využívají podnikavé týmy i jednotlivci.

Mám pocit, že se zde trochu roztrhl pytel s vynálezavými Čechy, kteří začali brát crowdfunding jako příležitost, jak získat peníze na svoje cestování. To přece ale nedává smysl. Z crowdfundingu mají vznikat projekty a výstupy, které posouvají společnost kupředu. Samozřejmě projekt může mít inspirační charakter. Dominika na cestách je ukázkovým případem anebo Trabanti. Jsou to cestovatelské projekty a de facto financujeme jejich cestování. Ale jejich výstup je natolik přínosný pro společnost, že naprosto přebíjí jejich vlastní zájem. Pokud se na crowdfundingovém portálu objeví nabídka s tím, že někdo jede do Asie a natočí dokument o tom, jak cestuje, je to naprosto nezajímavé. Před tím, než začnete reálně uvažovat o crowdfundingu, podívejte se na úspěšné kampaně, které dosáhly cílové částky, zajděte na přednášku o crowdfundingu a ideálně si popovídejte s někým, kdo už takovou kampaň úspěšně či neúspěšně absolvoval.

Mezi nejznámější české portály patří:

- www.hithit.cz
- www.startovac.cz
- www.fundlift.cz (investment-crowdfundingová platforma)

Mezi nejznámější zahraniční portály patří:

- www.kickstarter.com
- www.indiegogo.com

Přes noc se digitálním nomádem nestanete

Vždy to je a bude cesta. Musíte si ji prošlapat, pěkně po schodech, výtah zde totiž neexistuje. Žádný over-night success neočekávejte. Rádi o něm čteme v časopisech a vyprávíme si s kamarády. Realita nám však ukazuje, že i tento nenadálý úspěch má kořeny mnoho let dozadu.

Já jsem šetřil do Austrálie dva roky. Pět let jsem provozoval amatérský blog o právních doporučených postupech, abych poté dokázal s advokátní kanceláří vytvořit fungující byznys. To, co lidé viděli, byla webová stránka, u které si říkali, sakra ten se tak má, studoval práva a pak udělal právní poradnu online. Neviděli žádnou práci, žádnou historii, žádná zklamání a prohrané bitvy. Sedm let jsem provozoval stránku s prodejem triček, abych ji konečně zautomatizoval a přinášela mi polo-pasivní příjem.

Lepším příkladem je příběh Wanga de Shuna, který přes svůj pokročilý věk dosáhl v módním průmyslu ke hvězdám. Mnozí o něm začali psát, jak se stal přes noc super hvězdou, modelem a nejkrásnějším gentlemanem široko daleko. Sám ale velmi

autenticky popisuje svoji cestu, která trvala 60 let. Ve věku 24 let se stal hercem v Číně. Ve věku 44 let se začal učit anglicky. Když mu bylo 49 let, pustil se do podnikání v oblasti kosmetiky a krásy. Přestěhoval se do Pekingu. Neměl nic, žádný dům, žádné auto, nic. Začal od nuly. V 50 letech začal pravidelně cvičit, plavat a chodit do posilovny. Dalších 29 let čekal na to, aby se stal módním symbolem. Bylo mu 79 let a zažíval svůj úspěch! Dnes se svěřuje: „Stále mám vize a cíle. Věřte mi, lidský potenciál má ohromnou možnost se rozvíjet. Nikdy sami sobě nenamlouvejte, že je příliš pozdě. To by byla jenom výmluva. Nikdo vás nemůže zastavit od dosažení úspěchu, jenom vy sami.“

Nic není nemožné

Dokážete si představit stopovat letadlo? Jezdit zadarmo v Maserati, spát v 5 hvězdičkových hotelech a létat mezi kontinenty v soukromých tryskáčích? Že je to nemožné? Pak se blíže podívejte na život Stanislava Gálíka. Výtečné spojení vlastního výzkumu, zvědavosti a potřeby napsat jedinečnou disertační práci na téma filantropie bohatých. Stanislav ve svých 24 letech vybudoval úspěšnou krejčovskou firmu Gerald, kterou po třech letech prodal, protože ho přestala bavit. V žebříčku Forbes se umístil mezi TOP 30 Čechů pod 30 let. Dnes přednáší na Masarykově univerzitě v Brně a zastává CEO pozici ve firmě Unifer.

„Life is short. Do stuff that matters.“ Skvělý citát od Stanislava, pod kterým najdete i jeho přednášku na brněnské univerzitě.

Neodvykněte si pokládat otázky druhým i sobě samému

Když jsme byli malí, tak nám všichni odpovídali. Povzbuzovali nás v kladení otázek. Při studiích ale už některé otázky nebyly vhodné. Mohli jsme se ptát, ale ne vždy a všude. Šéfu v naší práci se taky nemůžeme většinou ptát na všechno. Možná můžeme, ale taky dost dobře to může být naše poslední otázka. Nomádi jsou obvykle velmi zvědaví. Zvědavost nás posílá dál. Posouvá naše lidství. Bez zvědavosti by nebylo pokroku. Kvalita otázek, které si kladete, ovlivňuje to, jaký život žijete.

Žádný digitální nomád nevyrazí na cesty sám a bez pomoci. Sami úspěchu nedosáhnete. Nebojte se zeptat těch, kdo už na cestě jsou. Studujte jejich cestu a vezměte si ponaučení. Dovednost učit se z cizích chyb je neuvěřitelně nápomocná. Namísto, abyste si museli vším projít sami, zjistíte od druhých, co funguje a co nikoli a pak se vydáte vlastní cestou.

Jak to vidím dnes

Máme 5 možná 6 smyslů, proč preferujeme pořád ten jeden?

Zrak je pro nás velmi důležitý, ale neměli bychom se soustředit jen na něj a dávat mu neustále přednost před ostatními smysly. Lidé se stávají stále více vizuálněji bytostmi. Pořád něco sledujeme, text jsme přestali číst, mnohem lákavější jsou obrázky a nejlepší jsou videa. Zvykli jsme si vše fotografovat a natáčet. Málo vnímáme svými vnitřními smysly. Od vynálezu knihtisku se společnost posouvá stále k obrazovému snímání. Co je psáno, to je dáno! Viděl jsem to přece na vlastní oči, to je argument! Porovnejte s jiným, který říká, sám jsem to neviděl, znám to jen z doslechu! Ha! Dokud to nevidím, neuvěřím! Nevědomky prioritizujeme zrakový smysl a náš prostor představivosti a reality se výrazně zúžil.

Nemůžete se však opírat jen o zrakový vjem. Zřejmě nejlepším ukázkovým příkladem je film s gorilou. Lektor spustí video basketbalu. Hrají proti sobě hráči v černých a bílých dresech. Úkolem diváků je spočítat, kolik přihrávek si mezi sebou předá bílé mužstvo. Za chvíli video končí a lektor se ptá, kolik spočítali přihrávek bílého mužstva. Diváci hlásí 11, 13, 10, 15,... A pak se lektor zeptá: „Kdo viděl gorilu?“ „Cože? Jakou gorilu? Co to plácá...“, diví se všichni. „Tak si to pustíme ještě jednou, tu samou ukázkou.“ A najednou všichni vidí, jak mezi hráči chodí člověk převlečený za gorilu. Nikdo ho však předtím neviděl. Neviděl!

Cestování nám pomáhá soustředit se na další, nejen zrakové vjemy. Řada cestovatelů miluje jídla a rádo zkouší nové chutě. Exotické ovoce, které jsme ještě nikdy neviděli ani o něm neslyšeli. Nejdříve se na něj podíváme, pak si poslechneme místního prodejce na tržišti, co že to vlastně je, sáhneme si a pak ochutnáme. Chuť nám dá v této chvíli ten nejlepší zážitek.

Když jsme vstávali v Guatemale v půl třetí ráno a vydali se na východ slunce na mayské pyramidy v Tikalu, nejsilnějším zážitkem byly sluchové vjemy. Vyšplháte nahoru a posadíte se na tisíce let starý kámen usazený na špičce pyramidy. Před vámi je horizont pralesa a všechny koruny stromů jsou o pár metrů pod vašimi nohama, kterými jemně pohupujete. Je šero. V dáli vidíte špičky dalších pyramid, které se prodírají hustými korunami stromů. Je pět hodin ráno. Poprvé v životě slyšíte probouzející se džungli. Jste napjati, protože možná prý uslyšíte i jaguára. Tu a tam nejprve špitne nějaký ptáček. Zprava najednou uslyšíte opici. Trhnete s hlavou. A ozve se další, tentokrát z druhé strany. Je úžasné sledovat, jak spolu všichni komunikují. Ozývají se různé zvuky a vy je zpočátku sledujete očima. Po pár dalších minutách už jich je tolik, že to ani nestiháte. A tehdy si uvědomíte, že se nemusíte vůbec dívat. V tuhle chvíli jste naprosto spokojeni, nasloucháte a snažíte se rozpoznávat malinkaté nuance každého skřehotání. Nikomu nerozumíte, ale to vám vůbec nevadí! To jsou ty

okamžiky, kdy si uvědomíte něco, co byste možná ani o sobě samém nikdy neřekli. Cítíte se v souznění s přírodou. Jste na druhé straně zeměkoule, tak daleko od České republiky, a přesto cítíte silné pouto. Chcete zůstat déle a být součástí. Nad stromy je lehký opar. Jak se rozednívá a přibývá na síle, poznáváme, že pár minut po východu slunce jsou už všichni vzhůru. Přibýlo také turistů, jejichž hluk je často větší než zvuky džungle. A teď už je čas slézt zpět dolů...

Austrálie, Thajsko, Vietnam, Kambodža, Laos, Indonésie, Kanada, Egypt, Maroko, Turecko, Řecko a další. 5 navštívených kontinentů, více jak 1000 dnů na cestách, přes 5000 odpracovaných nomádských hodin. Cílem už přestává být vidět a fotografovat nejvyšší mrakodrapy světa, obří podmořské želvy, padající laviny a jiné fascinující přírodní úkazy. Cestování začíná být o něčem jiném než jen vidět, fotit, koupit, zkusit.

Pochopil jsem, že cestování je více o lidském a přírodním spojení než o místech samotných. Mám rád přírodu, ale o to víc si vážím lidí, kteří jsou s ní spojení.

Když jsem v Asii poprvé usedl na slona, byl to skvělý zážitek. Ještě lepší je ale vyslechnout si pečovatele slona a pochopit, jakou životní cestu musel zdolat, aby vám slona přivedl a připravil k nezapomenutelné jízdě.

Cestování není o tom, vše si pečlivě vyfotit, natočit na kameru a pak vzpomínat, jaké to byly dobré časy. Cestování je více o tom, vyslechnout si druhého. Sdílení lidských příběhů, které jsou spojeny s přírodou, jsou jednou z největších inspirací, která na světě existuje. Jsou to autentické příběhy, které nás posouvají jako lidskou osobnost zase o kousek dál.

Jedna z konverzací, na kterou nezapomenou, se odehrála v Kanadě, když jsem pracoval v místním obchodě v Britské Kolumbii. Oslovil mě starší děda a konverzace sklouzla ke kanadské zimě. Kdo s Kanadou nemá spojenou zimu, že? Řekl jsem mu, že jsem zvědavý, jaká zima bude letos a zeptal jsem se, zda on má rád kanadskou zimu.

Děda na mě vyvalil oči a povídá: „Jasně, že mám rád zimu! Občas bývá mínus 30, ale víš co? To nevdá! Bez zimy by to totiž nešlo. Víš, k čemu máme ledničku a mrazák? Abychom udrželi naše jídlo zmražený a mohli ho pohodlně sníst za pár dní nebo dokonce týdnů.“

Chvilku se odmlčel a pak povídá: „A víš ty co? Dost lidí si stěžuje. Tady nebo jinde. Jednou jim je zima a jednou zase horko. Mno, ale jak bys chtěl vařit bez zvýšeného tepla? Tě, co si takhle stěžují ... oni nerozumí. Nechápeou podstatu života a bytí. Bez krutý zimy a krutýho tepla by nedocházelo k růstu. A tenhle růst je základem života. Jedině tak se dokážeme posouvat dál.“

Děda si ještě pár chvil užíval atmosféru našeho obchodu, který se vymykal běžnému mainstreamu a vracel myšlenky k hippies. Jmenoval se Malvin a byl to sakra moudrý

děda. Pomalým tempem opouštěl obchod se svojí manželkou a než odešel, tak mi popřál hodně štěstí a připomněl mi, že to hlavní je „umět se adaptovat“.

To skutečné cestování není o tom číst turistické informace, studovat související historické události nebo číst Lonely Planet. To, co cítím nyní já uvnitř, je touha po autentických příbězích. A proto chci cestovat na další nová místa. Abych našel ty, kteří mi povypráví své vlastní příběhy.

Přestal jsme být lovcem fotografií, zběsilým ochutnávačem neobvyklého jídla a nenasytým sběratelem procestovaných míst, který si jen odškrtoval další místo za místem. S uvědoměním a klidem cestuji nyní za poznáním a souzněním.

Hledám příběhy místních lidí, abych mohl vidět svět jejich očima. Poslouchám jejich příběhy, abych rozuměl jejich pohledu. Někdy se rozhodnu, že s nimi zůstanu déle, totiž abych skutečně porozuměl. A právě díky práci na dálku jsem schopný pokračovat na této své pouti. Utéct davům turistů a odvážit se vejít do postranních uliček. Otevřít dveře baru, který nedoporučuje žádný průvodce. Trochu se bát, riskovat a objevovat...

Poděkování

Rád bych poděkoval za všechny rady, doporučení, zpětnou vazbu i kritiku, které se mi dostalo během přípravy a psaní knihy Digitální nomád. Zejména v závěru psaní jsem byl několikrát psychicky nahoře, ale také dole. Především bych chtěl poděkovat bráchovi Lukášovi za neuvěřitelné boostování během celého procesu tvorby knihy, Janče za srdečnou pomoc s čímkoli jsem zrovna potřeboval a Magdaléně za korekce, revize a komentáře ke každé pasáži knihy. Na knize se podílelo více nomádů i nenomádů a patří jim mé velké díky. Rozhovory s nimi mě posouvají neuvěřitelně kupředu a já tak mohu tyto zkušenosti sdílet s vámi.

Lukáš Rosulek (www.lukasrosulek.cz)

Výjimečný člověk, který motivuje, povzbuzuje a předává vize a poselství nejen slovy, ale vlastními činy. Riziko, odvaha, touha a respekt jsou hlavní aspekty, kterými plní svůj život. Rád si povídá o zkušenostech. Kromě toho má skvělý čuch na nové trendy v digitálním prostředí.

Jana Dyškantová (www.janadyskantova.cz)

Kreativní osůbka, která postupně nachází svůj živel v zachycování střípků radosti, překvapení a momentů, jež v životě nezapomeneme. Cestovatelka, která svůj čas měří objektivem umění a nepřestává hledat svá vnitřní přání. Raduje se z maličkostí a ještě raději dělá radost druhým.

Magdaléna Mikšovská (www.worldtrek.info)

Má úsměv na tváři, stabilizátor v ruce a touží poznat nepoznané. Aktuálně v Kalifornii. Občas přeletí zeměkouli na čtrnáct dní, jindy zkontroluje více jak 100 tisíc slov (rozumějte celou tuto knihu). Práce na dálku v oblasti korektur češtiny, překladů i průvodcovství výborně pasuje do současného životního stylu i plánovaného cestování v obytném autě

Cestování + Práce = Nový způsob života

Dlouho zakořeněná představa nejefektivnějšího modelu práce od pondělí do pátku je na zhroutení. Ocitáme se na začátku revoluce, která změní způsob naší práce i zábavy.

Do ruky se vám dostává kniha, která vás nejen inspiruje, ale především dodá praktické rady, tipy a doporučení, jak spojit cestování a práci v jedinečný životní styl. Možnosti práce na dálku se každým dnem rozšiřují a s nimi také naše svoboda dělat to, co skutečně chceme.

Přestože život na cestách nemusí být pro každého, myšlenky digitálních nomádů vám rozšíří perspektivu při přemýšlení o ideální práci, osobních a profesních prioritách i smyslu života.

O autorovi

Cestování a podnikání jsem spojil v experiment životního stylu digitálního nomádství. První velkou zkušeností byl pro mě dlouhodobý pobyt v Austrálii v roce 2011. Rok jsem strávil v Kanadě, procestoval Centrální Ameriku, Jihovýchodní Asii a pracoval také z Maroka a dalších exotických zemí. Začal jsem jako freelancer, copywriter a SEO marketér. Dnes se věnuji především affiliate marketingu. Rád sdílím své zkušenosti s cestováním i prací na dálku.

Martin Rosulek

